

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
του σχεδίου νόμου

«Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας - Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

1. Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας (Αναπτυξιακός Νόμος)

I. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Το παρόν σχέδιο νόμου συνιστά έναν από τους βασικούς άξονες ανταπόκρισης της χώρας στις εξαιρετικά κρίσιμες προκλήσεις που τίθενται τόσο από το διεθνές περιβάλλον, όσο και από τη διάρθρωση του εγχώριου παραγωγικού συστήματος.

Το ευρύτερο πλαίσιο και η εικόνα της Ελληνικής οικονομίας

Η τελευταία εικοσαετία χαρακτηρίζεται από σημαντικές ανακατατάξεις στο διεθνές οικονομικό τοπίο, με αποτέλεσμα έναν ταχύτατα μεταβαλλόμενο διεθνή καταμερισμό της εργασίας (ΔΚΕ). Στην καρδιά αυτού του νεότερου ΔΚΕ βρίσκεται η αυξανόμενη βιομηχανική παραγωγή στις χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου που αντανακλάται στην εντεινόμενη ανταγωνιστική πίεση και στις τάσεις αποβιομηχάνισης των αναπτυγμένων χωρών. Σύμφωνα με δεδομένα της UNCTADstat το μερίδιο των αναπτυσσόμενων χωρών επί της παγκόσμιας προστιθέμενης αξίας στην μεταποίηση αυξήθηκε από 27% το 2000 σε 50% το 2014. Η αλλαγή αυτή οφείλεται στην ιδιαίτερα δυναμική ανάπτυξη ορισμένων χωρών (BRICS και ΝΑ Ασίας) και στη σημαντική αύξηση του διεθνούς εμπορίου μέσω της δραματικής επέκτασης των διεθνών αξιακών αλυσίδων. Η ταχύτατη αναβάθμιση επιχειρήσεων, κλάδων, περιοχών και χωρών του αναπτυσσόμενου κόσμου τους επιτρέπει να υπερβούν σημαντικά παραδοσιακά εμπόδια εισόδου σε δραστηριότητες, κλάδους και αγορές υψηλής προστιθέμενης αξίας και να αποτελούν πλέον τη βασική πρόκληση της νέας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας.

Στα πλαίσια του μεταβαλλόμενου αυτού περιβάλλοντος η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει καταστρώσει ένα ευρύτερο πλαίσιο στρατηγικής για την επόμενη δεκαετία, γνωστό ως «Ευρώπη 2020», προτάσσοντας τρεις συμπληρωματικές προτεραιότητες: Έξυπνη Ανάπτυξη, που θα βασίζεται στη γνώση και την καινοτομία· Διατηρήσιμη Ανάπτυξη που θα προωθεί την πιο

αποδοτική χρήση των πόρων, πιο πράσινη και πιο ανταγωνιστική οικονομία, και Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, με υψηλή απασχόληση, κοινωνική και εδαφική συνοχή. Παράλληλα, σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές Εκθέσεις Ανταγωνιστικότητας (τόσο του 2013, όσο και του 2014) αναδεικνύεται η ανάγκη επανεκβιομηχάνισης της Ευρώπης, καθώς οι σχετικοί δείκτες φθίνουν σε σχέση με αυτούς των βασικών της ανταγωνιστών, ήτοι των ΗΠΑ και της Ν.Α. Ασίας.

Η πρόσφατη κρίση που έπληξε την παγκόσμια οικονομία επηρέασε σημαντικά την ευρωπαϊκή οικονομία, η οποία δείχνει να ανακάμπτει βραδύτερα από τους βασικούς ανταγωνιστές της. Οι δυσκολίες αυτές, παράλληλα με μια σταδιακή μετατόπιση ισχύος στο εσωτερικό της ΕΕ από τα συλλογικά ευρωπαϊκά όργανα προς ορισμένα κράτη μέλη, έχουν ανοίξει μια έντονα πολιτική -με σημαντικές οικονομικές και γεωπολιτικές προεκτάσεις- συζήτηση, σχετικά με το ρόλο της Ευρώπης στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Από το ένα άκρο της «Ευρώπης-φρούριο» με πολύ σκληρά σύνορα τόσο για τη μετανάστευση, όσο και για τις ροές εμπορίου ή ξένων άμεσων επενδύσεων, μέχρι το άλλο άκρο μιας Ευρώπης ανοιχτής σε ποικίλες ροές, και νέα μέλη, η συζήτηση σε μεγάλο βαθμό επιχειρεί τον επανακαθορισμό της ταυτότητας της ηπείρου (Ευρώπη των Λαών; Ευρώπη της αλληλεγγύης; Ευρώπη των μονοπωλίων; Ευρώπη φρούριο;). Η πορεία και η έκβαση αυτής τη συζήτησης έχει σημαντικές συνέπειες στη διαμόρφωση και στο ρόλο των βιομηχανικών πολιτικών-για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ.

Στα πλαίσια αυτού του διεθνούς περιβάλλοντος, στο οποίο οι ανταγωνιστικές πιέσεις εντείνονται, καθώς χαμηλού κόστους παραγωγοί εισέρχονται σε κομμάτια υψηλής προστιθέμενης αξίας πολύ ευκολότερα από προηγούμενες περιόδους, η στρατηγική ανταγωνιστικότητας κόστους δεν αποτελεί το κατάλληλο πλαίσιο για την προσπάθεια ανάκτησης της ανταγωνιστικότητας. Η κατάθεση του νέου αναπτυξιακού νόμου πραγματοποιείται σε μια περίοδο, κατά την οποία η ελληνική οικονομία βρίσκεται ήδη σε έξι χρόνια συνεχούς ύφεσης και συνακόλουθης αναδιάρθρωσης του ελληνικού παραγωγικού συστήματος, που έχουν οδηγήσει σε μείωση του ΑΕΠ κατά περίπου 25% και ποσοστά ανεργίας που κυμαίνονται στο 25%.

Ταυτόχρονα, εντός της δεκαετίας 2006-2016 οι ακαθάριστες επενδύσεις κεφαλαίου σημείωσαν πτώση της τάξης του -64,6%. Η έκταση της απομείωσης του επενδεδυμένου κεφαλαίου στην παραγωγική οικονομία είναι μοναδική και δημιουργεί ερωτηματικά για τις πρακτικές δυνατότητες ανάκαμψης. Πράγματι, από το 2011 ο ετήσιος σχηματισμός καθαρού παγίου κεφαλαίου στην ιδιωτική οικονομία είναι καθαρά αρνητικός, σε επίπεδα πολύ υψηλότερα και από χώρες της ΕΕ που αντιμετώπισαν πρόβλημα αποεπένδυσης την περίοδο της διεθνούς κρίσης (Ιταλία, Πορτογαλία). Ακόμη και οι πλέον συντηρητικές εκτιμήσεις κάνουν λόγο για κεφαλαιακές ανάγκες

τουλάχιστον 79 δις € (AMECO/ECFIN, 2016) προκειμένου να υπάρξει επαναφορά του επιπέδου του παγίου κεφαλαίου της ιδιωτικής οικονομίας στα επίπεδα του 2009, επίπεδο δυσθεώρητο για τις χρηματοδοτικές δυνατότητες της χώρας.

Εν μέρει η εικόνα αυτή έχει αποδοθεί στις αδυναμίες του μοντέλου ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας, το οποίο στηριζόταν υπερβολικά στην κατανάλωση και στις χαμηλότοκες τραπεζικές πιστώσεις, ιδίως από τράπεζες του εξωτερικού μετά την είσοδο της Ελλάδας στο ευρώ· το μοντέλο αυτό οδήγησε στην υπερχρέωση της χώρας, αλλά και στην υποβάθμιση της σημασίας των παραγωγικών επενδύσεων.

Σύμφωνα με τη διαθέσιμη γνώση, όπως αυτή προκύπτει από σειρά μελετών από εθνικούς και διεθνείς ερευνητικούς φορείς και εταιρίες συμβούλων, τα βασικά ανταγωνιστικά μειονεκτήματα της οικονομίας της χώρας μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

- Η προβληματική διάρθρωση του παραγωγικού τομέα (π.χ. το μικρό μέγεθος επιχειρήσεων, η ιδιαίτερα χαμηλή εξωστρέφεια, οι περιορισμένες επιδόσεις στην καινοτομία και τις δραστηριότητες Ε&Α, ο έντονος δυϊσμός των ελληνικών επιχειρήσεων και η σχετική απουσία βιομηχανικού τομέα και διεθνώς εμπορεύσιμων υπηρεσιών).
- Ο προβληματικός ρόλος του κράτους. Εδώ περιλαμβάνεται μια σειρά ζητημάτων όπως η χαμηλή ικανότητα παραγωγής δημόσιων αγαθών, το πολύπλοκο θεσμικό πλαίσιο και το συχνά μεταβαλλόμενο φορολογικό καθεστώς. Επίσης, κρίνεται ως αναποτελεσματικός ο τρόπος που το κράτος συμβάλει στη διαμόρφωση του οράματος και της στρατηγικής για την ανάπτυξη της χώρας.
- Η προβληματική μορφή συνεργασίας δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (συνεργασίας για δημιουργία μάλλον ολιγοπωλιακών προσόδων, παρά νέας παραγωγής/πλούτου).
- Η χαμηλή ροπή προς επιχειρηματικότητα, ιδιαίτερα προς επιχειρηματικότητα αξιοποίησης ευκαιριών και όχι λόγω ανάγκης.
- Τα χαμηλά αποθέματα κοινωνικού κεφαλαίου.

Από την άλλη πλευρά, τα βασικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της χώρας συνοψίζονται ως εξής:

- Δυναμικοί κλάδοι. Από σειρά μελετών προκύπτει ότι η χώρα διαθέτει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, που συγκλίνουν σε ορισμένους μεγάλους κλάδους, οι οποίοι περιλαμβάνουν τον ευρύτερο αγροδιατροφικό τομέα, τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), τον τουρισμό, τις υπηρεσίες υγείας, την ενέργεια και χημική βιομηχανία και τις ναυτιλιακές μεταφορές.

- Διαθέσιμοι πόροι. Επισημαίνεται ότι η χώρα διαθέτει πόρους, όπως το υψηλής ποιότητας ανθρώπινο κεφάλαιο¹ και οι εξαιρετικές κλιματικές συνθήκες, οι οποίοι εφόσον αξιοποιηθούν μπορούν να λειτουργήσουν ως συγκριτικά πλεονεκτήματα της ελληνικής οικονομίας για μια σειρά προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής και του τουρισμού. Ταυτόχρονα η ποιότητα ζωής σε πολλές περιοχές της χώρας, καθώς και οι διαθέσιμες ανέσεις και υποδομές δύνανται να θεωρηθούν ικανές να προσελκύσουν υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό από το εξωτερικό. Ιδιαίτερης σημασίας είναι και το μεγάλο πλέον απόθεμα Ελλήνων επιστημόνων σε πολλές χώρες του κόσμου. Μια ρεαλιστική πολιτική αξιοποίησης αυτού του εξαιρετικά σημαντικού πόρου θα πρέπει να υπερβεί την παραδοσιακή αντιμετώπιση της διασποράς ως εν δυνάμει πηγής εισροής κεφαλαίων ή παλιννόστησης και να στραφεί προς την κατεύθυνση της αξιοποίησής της ως σημαντικού «αγωγού» διασύνδεσης του παραγωγικού ιστού της χώρας με σημαντικά διεθνή κέντρα παραγωγής και καινοτομίας.

Ο ρόλος της κλαδικής/βιομηχανικής πολιτικής στον 21ο αιώνα

Στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών ο ρόλος των κρατικών πολιτικών στη ρύθμιση της οικονομικής δραστηριότητας έχει μειωθεί σημαντικά σε διεθνές επίπεδο προς όφελος των αγορών μέσω αλληπάλληλων κυμάτων απορρύθμισης και ιδιωτικοποίησης. Μέρος της κριτικής στο ρόλο αυτόν των κυβερνήσεων αφορούσε στις πολιτικές κινήτρων, οι οποίες υπό συγκεκριμένες συνθήκες είναι δυνατόν να διαταράξουν τη φυσιολογική λειτουργία των αγορών και να οδηγήσουν σε αναποτελεσματική κατανομή πόρων (James, 2009). Για παράδειγμα η υπερβολική χρήση φορολογικών κινήτρων που δεν συνδέονται με τη δημιουργία παραγωγικών επενδύσεων, μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμό της φορολογικής βάσης και απώλεια δημοσίων εσόδων απαραίτητων για την παροχή βασικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών. Ωστόσο, στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας έχει αρχίσει να γίνεται αποδεκτό ότι οι κρατικές πολιτικές παραμένουν απαραίτητες για την προώθηση δημόσιων στόχων και την επιδιόρθωση αποτυχιών της αγοράς που προκαλούνται από ασυμμετρίες πληροφόρησης, εξωτερικότητες, οικονομίες κλίμακας και άλλες συνθήκες (Mazzucato, 2011; Rodrik, 2004).

Τα επενδυτικά κίνητρα θεωρούνται εργαλεία των εθνικών (και αρκετά συχνά υποεθνικών) πολιτικών που ως κεντρικούς στόχους έχουν τη δημιουργία απασχόλησης, την αύξηση της αγωνιστικότητας, την αύξηση των εξαγωγών και τη μεγέθυνση της φορολογικής βάσης, προκειμένου να συνεισφέρουν στην ενίσχυση συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή επιχειρηματικών κλάδων. Μεταξύ των κεντρικών τους στόχων συγκαταλέγονται επίσης η βελτίωση του

¹ Σύμφωνα με το Global Competitiveness Index (2015-2016) η Ελλάδα κατατάχθηκε 6η παγκοσμίως στη διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών.

επενδυτικού κλίματος, η προώθηση συγκεκριμένων κλάδων της οικονομίας καθώς και η ενίσχυση της περιφερειακής συνοχής μέσω της τόνωσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές.

Σήμερα, έχει πλέον καταστεί σαφές ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν επιτυγχάνεται μόνο με μεμονωμένες πρωτοβουλίες, αλλά με δραστηριοποίηση και αξιοποίηση ολόκληρου του οικονομικού και κοινωνικού συστήματος. Αυτό σημαίνει πως όλοι εκείνοι οι παράγοντες που μπορούν να προκαλέσουν θετικό αντίκτυπο στην οικονομία, οι οποίοι μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνουν υποδομές, θεσμική υποστήριξη, καινοτόμες δράσεις, ανθρώπινο ταλέντο και χρηματοοικονομικές διευκολύνσεις, αντιμετωπίζονται ως βασικά εργαλεία των κρατών για τη δημιουργία εθνικού πλούτου. Ο συνδυασμός αυτών των παραγόντων μπορεί να δημιουργήσει τις απαραίτητες εκείνες συνθήκες που θα ενθαρρύνουν την ιδιωτική επενδυτική πρωτοβουλία. Τα σύγχρονα επενδυτικά κίνητρα θα πρέπει να εκπονούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική και η αποδοτική χρήση κυρίως από την άποψη του κόστους. Πολλές μελέτες μάλιστα κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για την αποφυγή της χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων, τα οποία θα υλοποιούνταν ανεξάρτητα από τη χορήγηση του επενδυτικού κινήτρου.

Τα επενδυτικά κίνητρα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ανταμοιβή, η οποία προορίζεται για την πρόκληση ή την παρακίνηση μιας ιδιωτικής επιχειρηματικής δράσης. Ο σταθερός και μακροχρόνιος στόχος σε κάθε περίπτωση είναι η οικονομική ανάπτυξη (αύξηση παραγωγικότητας, εξωστρέφεια, καινοτομία, κτλ) και η βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας (π.χ. μείωση της ανεργίας, μείωση ανισοτήτων).

Τα κίνητρα διαχρονικά στοχεύουν, μεταξύ άλλων, στη μείωση του κόστους των επιχειρήσεων, στην αύξηση της απασχόλησης, στη δημιουργία πρόσθετων επενδύσεων και στην αύξηση των φορολογικών εσόδων. Τα παραδοσιακά είδη των κινήτρων συνεχίζουν να εφαρμόζονται και στις μέρες μας σε όλες τις οικονομίες, τόσο τις αναπτυγμένες όσο και τις αναπτυσσόμενες, αν και με σημαντικές διαφοροποιήσεις. Δυστυχώς, με την εξαίρεση της ΕΕ (όπου το σύνολο των ενισχύσεων μειώνεται διαχρονικά από περίπου 2% του Ευρωπαϊκού ΑΕΠ τη δεκαετία του 1980 σε περίπου 0,5% το 2011) και ορισμένων άλλων μεμονωμένων χωρών, η διαφάνεια της παρεχόμενης πληροφόρησης είναι ιδιαίτερα περιορισμένη με αποτέλεσμα οι διεθνείς συγκρίσεις να είναι σχεδόν αδύνατες. Έτσι, οικονομίες όπως η Ευρωπαϊκή και η Αμερικάνικη εξακολουθούν να παρέχουν κίνητρα σε συγκεκριμένους κλάδους και βιομηχανίες με μορφή επιχορηγήσεων και φοροαπαλλαγών. Ωστόσο, ενώ στην ΕΕ έχει καθιερωθεί ένα σύστημα ρύθμισης του ύψους των παρεχόμενων ενισχύσεων (κυρίως βάσει του επιπέδου ανάπτυξης των χωρών και περιοχών), στην Αμερική δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο, με αποτέλεσμα πλούσιες πολιτείες να είναι δυνατό να

παράσχουν πολύ υψηλά επίπεδα ενισχύσεων οδηγώντας σε σημαντικό ανταγωνισμό για την προσέλκυση επενδύσεων. Μεταξύ 2009 και 2011 στην ΕΕ χορηγήθηκαν ενισχύσεις συνολικού ύψους 60,05 δις €, εκ των οποίων το 53,9% αφορούσε επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις, ενώ στο διάστημα 2011-2013 οι συνολικές ενισχύσεις στις ΗΠΑ εκτιμάται ότι ανήλθαν σε 14,05 δις \$ (αν και σύμφωνα με άλλες εκτιμήσεις το ποσό ενδέχεται να υπερβαίνει τα 40 δις \$ κατ' έτος). Στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (τόσο στη Λ. Αμερική και στην Ασία, όσο και στην Αφρική) ο ρόλος των κινήτρων είναι ιδιαίτερα σημαντικός, αν και η έμφαση μετατοπίζεται από τις επιχορηγήσεις στα φορολογικά κίνητρα (Johnson κ.ά., 2013). Αξίζει να σημειωθεί πως αν και στην ΕΕ οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις εξακολουθούν να είναι ο σημαντικότερος τύπος κινήτρου, η συνεισφορά των φορολογικών απαλλαγών είναι πολύ σημαντικότερη από ότι στην Ελλάδα (ανερχόμενες κατά μέσο όρο σε 36%), ενώ φαίνεται ότι η επιλογή είναι σε μεγάλο βαθμό εθνική υπόθεση, καθώς συγκεκριμένες χώρες (π.χ. Πορτογαλία, Σουηδία, Μάλτα, Η.Β. και Γαλλία) δίνουν πολύ μεγαλύτερη έμφαση στις φορολογικές απαλλαγές από ότι στις άμεσες κεφαλαιακές ενισχύσεις .

Τέλος, μια ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη των τελευταίων δεκαετιών είναι η μεγαλύτερη έμφαση στα λεγόμενα «οριζόντια» κίνητρα, τα οποία στοχεύουν, για παράδειγμα, στην έξυπνη ανάπτυξη, που περιλαμβάνει την εκπαίδευση (ενθάρρυνση για μάθηση και γενικότερη βελτίωση των δεξιοτήτων), την έρευνα/καινοτομία (δημιουργία νέων προϊόντων/ υπηρεσιών) και την ανάπτυξη της ψηφιακής κοινωνίας. Τα σύγχρονα κίνητρα επίσης στοχεύουν στην βιώσιμη ανάπτυξη (ενεργειακά αποδοτικές δομές επιχειρηματικής δράσης), στην προσέλκυση και ενδυνάμωση του υπάρχοντος ανθρώπινου κεφαλαίου, στην ενδυνάμωση νεοφυών επιχειρήσεων, στην απενεργοποίηση υπάρχουσών μη αξιοποιημένων ή παρωχημένων βιομηχανικών δομών. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία τα κίνητρα που παρέχονται στις χώρες της ΕΕ αφορούν κατά περίπου 90% σε τέτοιου τύπου κίνητρα, ενώ το υπόλοιπο 10% αφορά σε κίνητρα με σαφή κλαδικό ή τομεακό προσανατολισμό.

Ορισμένα διδάγματα από τους προηγούμενους νόμους

Ασφαλώς σημαντικό μέρος των παραπάνω θεμάτων αφορά λίγο έως πολύ σε πάγια και εγγενή «προβλήματα» της ελληνικής οικονομίας. Έχει, λοιπόν ιδιαίτερο ενδιαφέρον η διερεύνηση του ρόλου των παλαιότερων αναπτυξιακών νόμων και των «διδαγμάτων», που αυτοί κληροδοτούν στον παρόντα.

Πίνακας 1 Συγκεντρωτικά στοιχεία των τριών προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων

Δείκτης	ν.2601/98	ν.3299/04	ν.3908/11
Αριθμός επενδυτικών σχεδίων (1)	3.116	10.459	1.276
Ύψος επενδύσεων σε € (2)	3.590.158.365	22.464.740.784	6.021.766.328
Ενισχύσεις σε € (3)	1.114.748.524	9.573.740.964	1.991.038.154
Προβλεπόμενες νέες θέσεις ΕΜΕ (4)	29.242	39.669	6.167
Ενισχύσεις ως ποσοστό των επενδύσεων (3/2)	31,05%	42,62%	33,06%
Μέσο μέγεθος επένδυσης (2/1)	1.152.169	2.147.886	4.719.253
Μέσο μέγεθος ενίσχυσης (3/1)	357.750	915.359	1.560.375
Μέση επενδυτική δαπάνη ανά θέση εργασίας (2/4)	122.774	566.305	976.450
Μέση ενίσχυση ανά θέση εργασίας (3/4)	38.121	241.341	322.854
Μέσος αριθμός νέων θέσεων εργασίας ανά επένδυση (4/1)	9,4	3,8	4,8

Κατά τη διάρκεια των τριών προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων (1994-2014) οι επενδύσεις που προκλήθηκαν από τους νόμους (ύψους 38 δις €) ανήλθαν στο 13,2% του συνολικού σχηματισμού ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου του ιδιωτικού τομέα (εκτός κατοικίας) της αντίστοιχης περιόδου.

1. Μέγεθος επενδυτικών σχεδίων

Αν και σε κανένα από τους τρεις τελευταίους νόμους 2601/98, 3299/04 και 3908/11 δεν υπήρχε ρητή διατύπωση σχετικά με το μέγεθος των επενδυτικών σχεδίων που θα δημιουργούνταν, παρατηρείται ιδιαίτερα

σημαντική και διαχρονικά αυξανόμενη συγκέντρωση επενδυτικών δαπανών και ενισχύσεων σε μικρό αριθμό επιχειρήσεων.

Όπως φαίνεται παρακάτω (Πίνακας 2) παρατηρείται μια διαχρονική αύξηση της βαρύτητας των μεγάλων και πολύ μεγάλων επενδυτικών σχεδίων, τόσο όσον αφορά στο συνολικό ύψος των επενδύσεων, όσο και στο ύψος των ενισχύσεων.

Πίνακας 2 : Κατανομή ενισχύσεων σε μεγάλα και πολύ μεγάλα επενδυτικά σχέδια

	ν. 2601/98	ν.3299/04	ν.3908/11
Μεγάλα επενδυτικά σχέδια (>10 εκ. €)			
% επενδυτικών σχεδίων	1,56%	4,26%	12,07%
% ύψους επενδύσεων	27,22%	44,12%	62,35%
% ύψους ενισχύσεων	29,64%	40,39%	55,71%
Πολύ μεγάλα επενδυτικά σχέδια (>20 εκ. €)			
% επενδυτικών σχεδίων	0,39%	1,85%	5,17%
% ύψους επενδύσεων	13,60%	28,84%	40,13%
% ύψους ενισχύσεων	17,39%	25,18%	30,54%

Τα παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα την εμφάνιση μιας μικρής ομάδας επιχειρήσεων, η οποία κατορθώνει να εμφανίζεται διαχρονικά ως επιλέξιμη στους αναπτυξιακούς νόμους περιορίζοντας σημαντικά τη διασπορά των ενισχύσεων σε ευρύτερα στρώματα των ελληνικών επιχειρήσεων. Έτσι, στους τρεις τελευταίους νόμους, εντοπίστηκαν έξι επιχειρηματικοί όμιλοι - πέντε στον ευρύτερο κλάδο της ενέργειας και ένας στον κλάδο του τουρισμού-, οι οποίοι ενισχύθηκαν για 133 επενδυτικά σχέδια (0,9% του συνόλου των σχεδίων των τριών νόμων) με συνολική ενίσχυση ύψους περίπου 1 δις. € (8,1% των συνολικών ενισχύσεων), ενώ το 25,4% των συνολικών ενισχύσεων απορροφήθηκε από 95 επιχειρήσεις ή ομίλους επιχειρήσεων σε 407 επενδυτικά σχέδια.

2. Περιφερειακή σύγκλιση

Παρά το γεγονός ότι η περιφερειακή διάσταση αποτελεί εγγενή στόχο των αναπτυξιακών νόμων, η συνεισφορά τους στην κάμψη των περιφερειακών ανισοτήτων δεν είναι προφανής. Εξάλλου, καθώς η δυνατότητα αξιολόγησης

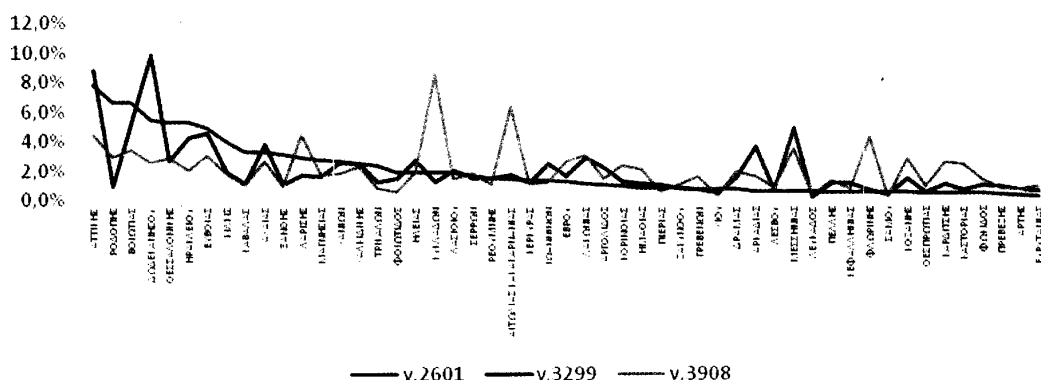
της επίπτωσης των νόμων στην περιφερειακή σύγκλιση είναι περιορισμένη, είναι αδύνατη η δημιουργία εναλλακτικών σεναρίων (τύπου «what-if», είναι δηλαδή άγνωστο το τι θα συνέβαινε απουσία των αναπτυξιακών νόμων), τα οποία θα επέτρεπαν την εμβάθυνση αντί της απλής παρατήρησης.

Σε επίπεδο περιφέρειας, ορισμένες από τις λιγότερο αναπτυγμένες της χώρας, όπως αυτές του Β. Αιγαίου, της Ηπείρου ή των Ιονίων Νήσων, δεν καταφέρνουν διαχρονικά να συγκεντρώσουν σημαντικές επενδύσεις. Από την άλλη πλευρά, η εικόνα περιπλέκεται σημαντικά στην περίπτωση περιφερειών, οι οποίες εμφανίζουν έντονες διακυμάνσεις. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας - Θράκης, η οποία ήταν η σημαντικότερη Περιφέρεια (μαζί με την Περ. Κεντρικής Μακεδονίας) σε όρους επενδεδυμένων κεφαλαίων και ενισχύσεων στον ν. 2601/1998. Στον ν. 3299/04 κατετάγη στην έβδομη θέση για να επανακάμψει στην πέμπτη θέση στον ν. 3908/11. Αντίστοιχα, η Περιφέρεια Πελοποννήσου, από την ένατη θέση τόσο στις ενισχύσεις, όσο και στις συνολικές επενδύσεις στον 2601/98, στον επόμενο νόμο αναδεικνύεται ως η σημαντικότερη Περιφέρεια.

Ωστόσο, αυτό που είναι εξαιρετικά σημαντικό σε όρους εδαφικής συνοχής είναι το γεγονός ότι ενώ η Αττική και η Περ. Κεντρικής Μακεδονίας συγκαταλέγονται μεταξύ των λιγότερο ευνοημένων σε όρους έντασης ενισχύσεων Περιφερειών, διαχρονικά προσελκύουν μεγάλο όγκο επενδύσεων.

Σε επίπεδο νομού, θα πρέπει να τονιστεί ότι εμφανίζονται ακόμη σημαντικότερες διαφοροποιήσεις, οι οποίες συγκαλύπτονται στο περιφερειακό επίπεδο. Για παράδειγμα, στον ν.2601/98, ενώ η Στερεά Ελλάδα εμφανίζεται ως η τρίτη σημαντικότερη περιφέρεια, δύο από τους νομούς της (ν. Φωκίδας και ν. Ευρυτανίας) συγκαταλέγονται μεταξύ των πέντε νομών με τα λιγότερα (σε απόλυτους αριθμούς) επενδυτικά σχέδια (4 στην Ευρυτανία και 8 στη Φωκίδα), ενώ αντίθετα ο νομός Βοιωτίας είναι πέμπτος σε αριθμό (95 επενδυτικά σχέδια) και τρίτος σε όγκο επενδεδυμένων κεφαλαίων στο σύνολο των νομών της χώρας, απόρροια της γειτνίασης με την Αθήνα.

Εικόνα 1 % κατανομή συνολικού ύψους επενδύσεων ανά νομό

Τέλος, η διαχρονική δυσκολία των αναπτυξιακών νόμων να συμβάλουν στην χωρική συνοχή της χώρας φαίνεται στην Εικόνα 1, όπου οι λιγότερο ενισχυόμενοι νομοί (Αττικής, Βοιωτίας, Θεσσαλονίκης) προσελκύουν διαχρονικά τις περισσότερες επενδύσεις ενώ οι περισσότερο ενισχυόμενοι νομοί (Ευρυτανίας, Σάμου, Θεσπρωτίας, Άρτας, Πρέβεζας) προσελκύουν ελάχιστες επενδύσεις.

3. Απασχόληση - ανθρώπινο δυναμικό

Αθροιστικά οι τρεις τελευταίοι Α.Ν. απέβλεπαν σε περίπου 75.000 νέες θέσεις εργασίας. Αν και ο αριθμός αυτός είναι σημαντικός, η εκτίμηση της πραγματικής επίπτωσης (και για τους τρεις υπό συζήτηση νόμους) είναι πρακτικά αδύνατη, καθώς τόσο οι προβλεπόμενες, όσο και οι υλοποιημένες θέσεις εργασίας προέκυψαν από δηλώσεις των ίδιων των επιχειρήσεων. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι οι θέσεις αυτές ήταν οι άμεσα δημιουργούμενες θέσεις, ενώ οι έμμεσες και συνεπαγόμενες θα έδιναν πολύ υψηλότερο αποτέλεσμα.

Από τη γενική εικόνα προκύπτουν μια σειρά από ενδιαφέροντα ερωτήματα:

α. Ποια η συνεισφορά του μεγέθους αυτού στη συνολική εγχώρια απασχόληση;

Στη διάρκεια της περιόδου 1999-2004 (στη διάρκεια της οποίας ήταν ενεργός ο ν.2601/98) η απασχόληση στη χώρα αυξήθηκε κατά 384.900 θέσεις. Υιοθετώντας την αρκετά γενναία υπόθεση ότι όχι μόνο οι θέσεις του αναπτυξιακού υλοποιήθηκαν, αλλά και ότι διατηρήθηκαν σε όλη τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, τότε ο αναπτυξιακός συνέβαλε στην δημιουργία του 8,1% των νέων θέσεων εργασίας της χώρας. Ακόμη σημαντικότερο είναι το γεγονός πως σε επιμέρους περιφέρειες η συνεισφορά του αναπτυξιακού ήταν ακόμη σημαντικότερη. Έτσι, στην Περιφέρεια ΑΜΘ ο αναπτυξιακός δημιούργησε περισσότερες θέσεις (108%) από όσες δημιουργήθηκαν συνολικά στην Περιφέρεια το ίδιο διάστημα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τη Στερεά Ελλάδα ανήλθε στο 87%.

Β. Πόσο «κόστισαν» οι θέσεις αυτές;

Μεταξύ των ν. 2601/98 και ν.3299/04 η μέση επενδυτική δαπάνη ανά θέση εργασίας περίπου πενταπλασιάστηκε (Πίνακας 1), ενώ η μέση επιχορήγηση ανά νέα θέση εργασίας περίπου εξαπλασιάστηκε (αφού ο ν.2601/98 κατά μέσο όρο «παρήγαγε» μία νέα θέση εργασίας με 36.432€, ενώ το αντίστοιχο ποσό για τον ν.3299/04 ανήλθε στις 230.800 € και στον ν.3908/11 στις 322.854€).

Η ερμηνεία της εξέλιξης αυτής είναι διττή: από τη μία πλευρά στον ν.2601/98 η αύξηση της απασχόλησης δεν ήταν μόνο ρητά διατυπωμένος στόχος, αλλά και βασικό κριτήριο επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων, κάτι που στους δύο μεταγενέστερους νόμους δεν ίσχυσε. Από την άλλη πλευρά, σημαντικό ρόλο στην ερμηνεία της μικρότερης επίπτωσης των ν.3299/94 και ν.3908/11 παίζει η κλαδική τους διάρθρωση. Έτσι, για παράδειγμα στον ν.3299/04 οι δύο σημαντικότεροι κλάδοι σε όρους συνολικού προϋπολογισμού και ενισχύσεων ήταν τα ξενοδοχεία και η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού (από τον κλάδο αυτό η συντριπτική πλειοψηφία των έργων αφορούσε σε παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, ηλιακής, αιολικής και υδροηλεκτρικής προέλευσης). Αθροιστικά οι δύο αυτοί κλάδοι απορρόφησαν το 58% των συνολικών κεφαλαίων και επιχορηγήσεων δημιουργώντας το 40% των νέων θέσεων εργασίας.

Ιδιαίτερα ο κλάδος της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος είχε αμελητέα επίπτωση στην δημιουργούμενη απασχόληση, καθώς δημιούργησε μόλις 519 θέσεις εργασίας, ενώ κάθε μία από αυτές «κόστισε» 3,2 εκ. ευρώ. Ο κλάδος των ξενοδοχείων, από την άλλη πλευρά, δημιούργησε τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας από όλους τους κλάδους. Εντούτοις, το γεγονός ότι το κόστος δημιουργίας θέσεων εργασίας του κλάδου βρίσκεται ακριβώς στον Μ.Ο. των επενδυτικών σχεδίων που επιδοτήθηκαν από τους Α.Ν. καταδεικνύει τη σημαντική βαρύτητα του κλάδου των ξενοδοχείων στη διαμόρφωση του ιδιαίτερα υψηλού (σε σχέση με τον προηγούμενο νόμο) κόστους δημιουργίας νέων θέσεων. Επιπλέον, το παραπάνω μέγεθος δημιουργεί προβληματισμό όταν αντιπαραβληθεί με τα μεγέθη της φαινόμενης παραγωγικότητας εργασίας (λόγος μικτής προστιθέμενης αξίας ανα εργαζόμενο). Σύμφωνα με τα δεδομένα της Eurostat (2015) η φαινόμενη παραγωγικότητα εργασίας στην Ελλάδα το 2012 ανήλθε σε 25,1 (11,2 για τον κλάδο «ξενοδοχεία και εστιατόρια»), όταν για την μεταποίηση ήταν 38,1, ενώ για την μεταποίηση χαμηλής τεχνολογίας 31,1. Αυτό σημαίνει ότι ο κλάδος των ξενοδοχείων αναμενόταν να δημιουργήσει ακόμη περισσότερη απασχόληση από αυτήν που τελικά δημιούργησε.

Δυστυχώς, δεν υφίσταται καμία πληροφορία σχετικά με τα χαρακτηριστικά των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν. Έτσι, το αν οι νέες θέσεις αφορούν απασχόληση χαμηλής εξειδίκευσης (και άρα περισσότερες

πιθανότητες αντικατάστασής τους από φθηνότερες θέσεις εργασίας στο εξωτερικό) ή θέσεις υψηλής εξειδίκευσης είναι κάτι που, με την εξαίρεση του ν.3908/11, δεν καταμετρήθηκε ποτέ.

4. Κλαδική αναδιάρθρωση και τεχνολογικός εκσυγχρονισμός της ελληνικής οικονομίας

Η συντριπτική πλειοψηφία των εγκεκριμένων σχεδίων και στους τρεις νόμους χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλό τεχνολογικό περιεχόμενο και ένταση γνώσης. Συγκεκριμένα το 95% των επενδυτικών σχεδίων αφορούσε σε επενδύσεις από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε μεταποιητικές δραστηριότητες χαμηλής τεχνολογίας (29% low-tech - π.χ. τρόφιμα, καπνά, ένδυμα, ξύλο, χαρτί) και μεσαίας - χαμηλής τεχνολογίας (19% medium-low tech, πετρελαιοειδή, πλαστικά, προϊόντα μη-μεταλλικών ορυκτών, βασικά μέταλλα, επιδιόρθωση και εγκατάσταση μηχανών κλπ.), παροχή υπηρεσιών χαμηλής έντασης γνώσης (35% Less Knowledge-intensive services - ξενοδοχεία, μεταφορές, ταξιδιωτικά γραφεία κλπ), καθώς και πρωτογενή παραγωγή (10%) και ενέργεια (1%).

Αντίθετα, οι κλάδοι υψηλής ή μεσαίας-υψηλής τεχνολογίας αφορούσαν μόλις το 4% των συνολικών σχεδίων. Ενδεικτικό της κατεύθυνσης αναδιάρθρωσης είναι το γεγονός πως για το σύνολο της ΕΕ, το 2010 οι δύο μεγάλες κατηγορίες κλάδων τεχνολογικής έντασης (low-tech και medium-low tech από τη μία πλευρά και high-tech και medium-high tech από την άλλη) είχαν περίπου ίδια ποσοστά (53%-47%).

Αντίστοιχα είναι και τα δεδομένα όσον αφορά στη δημιουργία απασχόλησης ανά κατηγορία τεχνολογικής έντασης (Εικόνα 3), αν και η απασχόληση που δημιουργούν οι μεταποιητικοί κλάδοι είναι αρκετά μεγαλύτερη από τους κλάδους των υπηρεσιών (ιδιαίτερα της χαμηλής έντασης γνώσης).

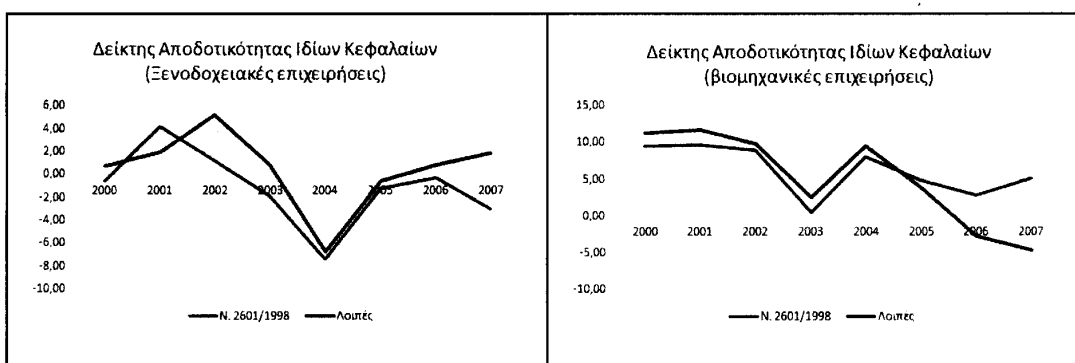
5. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας ή των ελληνικών επιχειρήσεων

Εκτίμηση των επιπτώσεων των αναπτυξιακών νόμων στην ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων είναι εξαιρετικά δύσκολο να γίνει, καθώς σε κανέναν από τους προηγούμενους νόμους δεν υπήρξε πρόνοια για συλλογή δεδομένων, τα οποία να αναφέρονται στις επιδόσεις των επιχειρήσεων πριν και, κυρίως, μετά την υπαγωγή στον αναπτυξιακό νόμο. Στα πλαίσια της προετοιμασίας του παρόντος νόμου, επιδιώχθηκε η σύνδεση των βάσεων των προηγούμενων νόμων με δεδομένα εξωτερικής βάσης επιχειρηματικής πληροφόρησης (ICAP), ώστε να διαπιστωθεί η πραγματική επίπτωση από την υπαγωγή των επιχειρήσεων στις πρόνοιες του αναπτυξιακού νόμου σε επίπεδο επιχείρησης. Προτιμήθηκε η αξιοποίηση των δεδομένων του ν. 2601/98, καθώς αναφέρονται σε μία σχετικά πιο «κανονική» κατάσταση της ελληνικής οικονομίας.

Ενδιαφέρον έχει η εξέταση της αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων μέσω της εξέτασης του δείκτη της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (return on equity). Ο συγκεκριμένος χρηματοοικονομικός δείκτης δείχνει πόσο αποδοτικά χρησιμοποιεί μια εταιρεία τα κεφάλαιά της για να δημιουργήσει πρόσθετα έσοδα αποτελώντας στην ουσία την ένδειξη αποτελεσματικότητας μιας εταιρείας. Όπως φαίνεται στο αριστερό μέρος της Εικόνας 2 ο κλάδος των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων δείχνει να βελτιώνει συνολικά τον δείκτη του μετά το 2004 σε αντίθεση με τη βιομηχανία, ο δείκτης της οποίας επιδεινώνεται. Ωστόσο η υπαγωγή στον αναπτυξιακό νόμο επιδρά με διαφορετικό τρόπο στις δύο υποομάδες, καθώς οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που υπήχθησαν αποκλίνουν προς τα κάτω από τον ΜΟ του κλάδου τους, ενώ οι βιομηχανικές δείχνουν να ωφελούνται από την υπαγωγή στον νόμο.

Εικόνα 2: Μεταβολή δεικτών αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων που ενισχύθηκαν

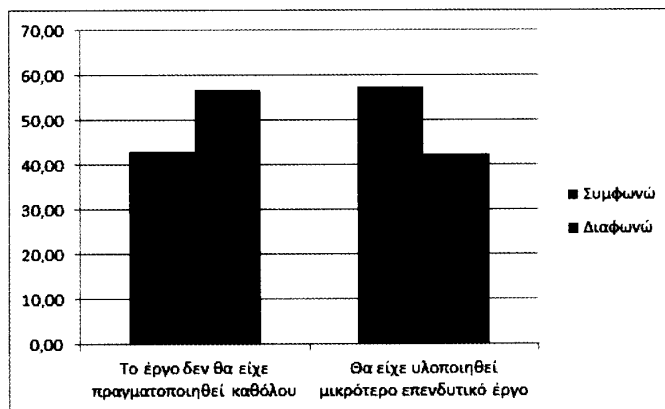

Πρέπει να σημειωθεί ότι η εικόνα, που προκύπτει από τον δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων δεν φαίνεται να επηρεάζεται σημαντικά από τη δανειακή επιβάρυνση των επιμέρους ομάδων επιχειρήσεων. Σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία, επιχειρήσεις με μεγαλύτερο ποσοστό χρέους έχουν συνήθως καλύτερη αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων. Αυτό, ωστόσο, ταυτόχρονα παραπέμπει σε αυξημένο κίνδυνο πτώχευσης της επιχείρησης. Στην περίπτωση των δύο υποομάδων της ανάλυσης που προηγήθηκε, οι υπαγόμενες επιχειρήσεις έχουν μονίμως μικρότερο λόγο ξένων προς ίδια κεφάλαια. Οι υπαγόμενες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, ενώ ξεκινούν από καλύτερη βάση το 2004, παρουσιάζουν σχεδόν ισοδύναμο λόγο το 2004 και το 2007 εμφανίζουν και πάλι τάση ταύτισης με τις μη υπαγόμενες επιχειρήσεις του κλάδου. Στην περίπτωση των βιομηχανικών επιχειρήσεων η απόκλιση της μέσης υπαγόμενης επιχείρησης έναντι των υπολοίπων του κλάδου είναι σταθερή και διαρκής.

Αν και είναι δύσκολο να προκύψουν ασφαλή συμπεράσματα από την ανάλυση ενός τόσο μικρού δείγματος, φαίνεται ότι η υπαγωγή στον αναπτυξιακό νόμο δεν συσχετίζεται με μια εμφανή «καμπή» στην αναπτυξιακή πορεία των επιχειρήσεων, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις, όπως αυτή της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων, η επίπτωση του νόμου για την υποομάδα των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων είναι αντίθετη από την αναμενόμενη.

Τα παραπάνω ευρήματα συμπληρώθηκαν από τα δεδομένα ερωτηματολογίου που απευθύνθηκε κατά το διάστημα 3/9/2015-10/10/2015 από τη Γενική Γραμματεία Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων σε επιχειρήσεις που είχαν κατά το παρελθόν υπαχθεί σε αναπτυξιακούς νόμους.

Εικόνα 3: Απαντήσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στο ερωτηματολόγιο στην ερώτηση τι θα συνέβαινε στο επενδυτικό έργο αν δεν υπήρχε ενίσχυση

Αν και το 80% των επιχειρήσεων που απάντησαν δήλωσαν ότι τα κέρδη τους αυξήθηκαν μετά των υπαγωγή σε αναπτυξιακό νόμο, όπως φαίνεται στην Εικόνα 3, η ενίσχυση από τον αναπτυξιακό νόμο δεν υπήρξε καθοριστικός παράγοντας στην υλοποίηση της επένδυσης για περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις του δείγματος (56,9%), καθώς θεώρησαν ότι η απουσία ενίσχυσης δεν θα είχε ως αποτέλεσμα την ακύρωση της επένδυσης. Το εύρημα αυτό επαληθεύτηκε από ερώτημα σχετικά με τους παράγοντες επηρεασμού της απόφασης πραγματοποίησης της επένδυσης, στην απάντηση του οποίου η χορήγηση επενδυτικών κινήτρων αναφέρθηκε ως σημαντική από το 60% των ερωτηθέντων, ενώ για το υπόλοιπο 40% ήταν άλλοι οι παράγοντες που επηρέασαν την απόφαση.

Όραμα και προοπτικές

Λαμβάνοντας υπόψη τους σημαντικούς περιορισμούς και τις απειλές που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία, αλλά και τις σημαντικές της δυνατότητες, ο νέος αναπτυξιακός νόμος στοχεύει στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη και αύξηση απασχόλησης της ελληνικής οικονομίας.

Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των παραπάνω αποτελούν η επανεκκίνηση της οικονομίας στην μετά την κρίση περίοδο και ο αναπροσανατολισμός και αναδιάρθρωση του ελληνικού παραγωγικού συστήματος.

Η υλοποίηση του παραπάνω οράματος εκτιμάται ότι θα επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις σε τρεις κεντρικές και αλληλεξαρτώμενες διαστάσεις:

- Παραγωγή: αύξηση της ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας του ελληνικού παραγωγικού συστήματος με τρόπο βιώσιμο.
- Ανθρώπινο δυναμικό: μείωση της ανεργίας, αύξηση της απασχόλησης των νέων και μείωση/αναστροφή της «εκροής εγκεφάλων».
- Χωρικές ανισότητες: διάχυση της ανάπτυξης εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων (πρωτίστως Αθήνα και δευτερευόντως Θεσσαλονίκη).

Βασικό συστατικό και σημείο εκκίνησης του νέου νόμου αποτελεί η διαπίστωση ότι το προηγούμενο μοντέλο οργάνωσης της ελληνικής οικονομίας ήταν μεταξύ των παραγόντων που συνέβαλαν στην κρίση του συστήματος, ενώ δεν φαίνεται να αποτέλεσε παράγοντα ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της ελληνικής οικονομίας. Σε αυτά τα πλαίσια, ως κεντρικοί πυλώνες του νέου αναπτυξιακού νόμου και συνάμα του αναπτυξιακού προτύπου της χώρας λογίζονται:

- Η σταδιακή μετατόπιση των προτεραιοτήτων από την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών χαμηλής προστιθέμενης αξίας και χαμηλής έντασης γνώσης προς μια νέα κατεύθυνση, η οποία χωρίς να αγνοεί τα συγκριτικά και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της χώρας (είτε αυτά είναι κλαδικά είτε οριζόντια) θα επενδύσει στην ανακάλυψη νέων πηγών αξίας και ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Τα βασικά χαρακτηριστικά της θα είναι:
  - Η προσπάθεια επανεκβιομηχάνισης της χώρας, ταυτόχρονα με την στροφή σε εμπορεύσιμες υπηρεσίες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.
  - Η αύξηση του τεχνολογικού περιεχομένου προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά και καινοτόμων διαδικασιών.
  - Η διευκόλυνση εισόδου νέων φορέων επιχειρηματικότητας.
  - Η δημιουργία εργαλείων που επιτρέπουν την καλύτερη προσαρμογή του αναπτυξιακού νόμου στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων περιοχών και οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Η ενδυνάμωση της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων.

- Η στήριξη του εγχώριου παραγωγικού δυναμικού, σε αντιδιαστολή με τη μέχρι σήμερα ασκούμενη πολιτική, η οποία οδήγησε στη θεμελίωση της μεγέθυνσης της χώρας βάσει της εισαγόμενης καταναλωτικής ζήτησης.

Ταυτόχρονα ο νέος αναπτυξιακός νόμος επιχειρεί να διορθώσει μια σειρά παθογενειών των παλαιότερων αναπτυξιακών νόμων μέσω σειράς καινοτομιών.

Έχοντας ως στόχο μια πιο ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας έγινε προσπάθεια να εντοπιστούν οι λιγότερο ευνοημένες Περιοχές της και να χαρακτηριστούν ως Ειδικές Περιοχές οι οποίες και εντάχθηκαν στις Ειδικές Κατηγορίες Ενίσχυσης.

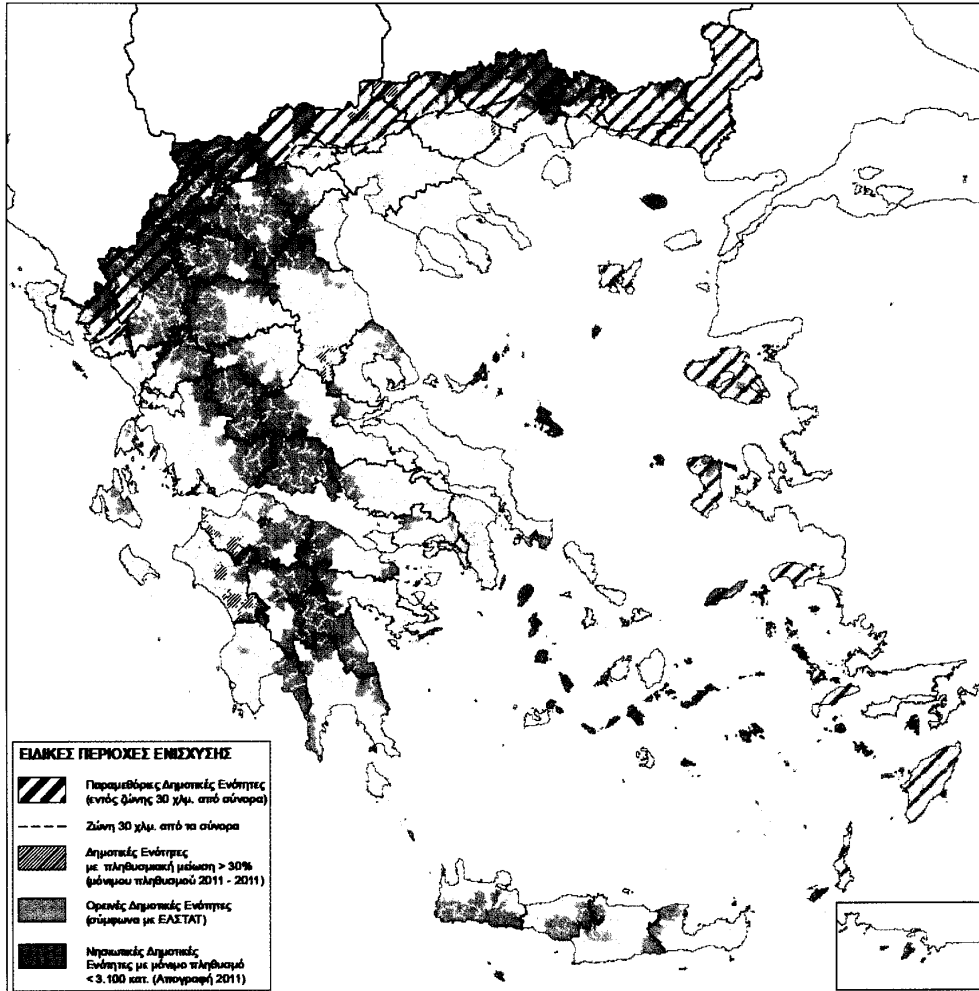
Μια περιοχή χαρακτηρίζεται ως ειδική στην περίπτωση όπου εμπίπτει τουλάχιστον σε ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- **ορεινή περιοχή** (σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της Ελ. Στατ., εκτός Δημοτικών Ενοτήτων μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας). Σύμφωνα με την Ελ. Στατ. η ορεινή περιοχή ορίζεται ως: δημοτικά και κοινοτικά διαμερίσματα, των οποίων η επιφάνεια είναι κατ' εξοχήν κεκλιμένη και ανώμαλη, διακόπτεται από χαράδρες ή καλύπτεται από απότομους ορεινούς όγκους, οι οποίοι δημιουργούν στο έδαφος βαθιές και πολλαπλές πτυχώσεις με υψομετρικές διαφορές σημείων των δημοτικών ή κοινοτικών διαμερισμάτων πάνω από 400 μέτρα, καθώς, επίσης, και των δημοτικών ή κοινοτικών διαμερισμάτων των οποίων ολόκληρη η επιφάνεια ή μεγάλο μέρος αυτής βρίσκεται σε υψόμετρο πάνω από 800 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας
- **παραμεθόρια περιοχή:** για την περίπτωση των ηπειρωτικών συνόρων απόσταση από τα σύνορα 30 χιλιομέτρων και για την περίπτωση των θαλάσσιων συνόρων τα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, της νήσου της Σαμοθράκης του Νομού Έβρου και των νησιών του Νομού Δωδεκανήσων
- **νησιωτική περιοχή** (νησιά με μόνιμο πληθυσμό μικρότερο των 3.100 κατοίκων, σύμφωνα με την Απογραφή 2011) και
- **περιοχές που παρουσιάζουν μείωση πληθυσμού** (η μεταβολή αναφέρεται κατά τα δύο έτη των απογραφών, 2011 και 2001, και αφορά μεταβολή μόνιμου πληθυσμού άνω του 30%).

Με τον όρο περιοχή αναφερόμαστε σε Δημοτική Ενότητα σύμφωνα με την Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του Προγράμματος Καλλικράτης. Οι Δημοτικές Ενότητες αποτελούν εδαφικές περιφέρειες του δήμου του Προγράμματος Καλλικράτης.

Ο παρακάτω χάρτης απεικονίζει τις Δημοτικές Ενότητες που εντάσσονται στις Ειδικές Περιοχές Ενίσχυσης σύμφωνα με τα κριτήρια κατάταξης.

Χάρτης: Ειδικές Περιοχές Ενίσχυσης

Οι Δημοτικές Ενότητες που χαρακτηρίζονται ως ειδικές (Μάιος 2016) είναι 453 και αντιπροσωπεύουν το 43,8% του συνόλου των Δημοτικών Ενοτήτων της χώρας. Ο πληθυσμός τους είναι 2.106.079 που αντιστοιχεί στο 19,47% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού της χώρας. Επίσης στις Ειδικές Περιοχές Ενίσχυσης συμπεριλαμβάνονται 165 νησιά τα οποία δεν υπάγονται σε κάποια από τις Ειδικές Δημοτικές Ενότητες και δεν συγκροτούν από μόνα τους Δημοτική Ενότητα. Από αυτά, τα 164 νησιά υπάγονται σε 66 Δημοτικές Ενότητες και το ένα (Θηρασία) αποτελεί Δημοτική Κοινότητα της Δημοτικής Ενότητας της Οίας. Ο πληθυσμός των νησιών αυτών είναι 969 κάτοικοι.

Συνεπώς, ο συνολικός πληθυσμός των Ειδικών Περιοχών Ενίσχυσης είναι 2.107.048 που αντιστοιχεί στο 19,48% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού της χώρας (βλ. Παράρτημα Νόμου).

Η εφαρμογή διαφοροποιημένης στρατηγικής για τις ειδικές περιοχές έχει ως στόχο να συμβάλει στην εδαφική και δημογραφική συνοχή μέσω της βελτίωσης της ελκυστικότητας και τη διασφάλιση της αναπτυξιακής διαδικασίας. Η ανάδειξη της τοπικότητας αποτελεί μία από τις καινοτομίες του νόμου Αντί λοιπόν να υπαχθούν στο συγκεκριμένο προνομιακό καθεστώς συλλήβδην περιοχές που είναι είτε κοντά στα σύνορα είτε φιλοξενούν στα διοικητικά τους όρια Βιομηχανικές Επιχειρηματικές Περιοχές, πρακτικές που στους προηγούμενους αναπτυξιακούς νόμους δεν απέφεραν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, επιλέχθηκε μια περισσότερο στοχευόμενη προσέγγιση που ως κεντρικό στόχο είχε να συμπεριλάβει ευρύτερα σύνολα λιγότερο ευνοημένων Δημοτικών Ενοτήτων.

Όσον αφορά στα κριτήρια επιλογής, η χρήση καθαρά οικονομικών κριτηρίων (π.χ. ΑΕΠ, ανεργία, ή παραγωγική διάρθρωση) αποτρέπει την αναφορά σε μικρές χωρικές ενότητες, καθώς δεν υπάρχουν αξιόπιστα διαθέσιμα στοιχεία. Ωστόσο, ακόμη και αν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία, θα χρησιμοποιούνταν συμπληρωματικά με αυτά που χρησιμοποιούνται τώρα. Οι λόγοι είναι πως σε πολλές περιπτώσεις οι οικονομικοί δείκτες παρουσιάζουν μια κατάσταση που δεν ανταποκρίνεται με ακρίβεια στην πραγματικότητα. Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης του Α.Ε.Π. δεν παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο που διανέμεται το εισόδημα στα μέλη μιας κοινωνίας, όπως επίσης δεν είναι σε θέση να συμπεριλάβει αρνητικές πτυχές της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας όπως για παράδειγμα της παραοικονομίας, της εισφοροδιαφυγής, της φοροδιαφυγής. Ένας σημαντικός περιορισμός για την περίπτωση μάλιστα της τοπικής οικονομίας για την περίπτωση του Α.Ε.Π. είναι η έλλειψη διαχωρισμού μεταξύ του εισοδήματος που παράγει μια περιφέρεια και του εισοδήματος που διατηρείται σε αυτήν.

Τα παραπάνω σε συνδυασμό με το γεγονός πως οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες, ή ακόμη και οι ανισότητες στο εσωτερικό των νομών είναι συχνά πολύ μεγαλύτερες από αυτές που εμφανίζονται στο διαπεριφερειακό επίπεδο, οδήγησαν στην πρόταση της χρήσης κριτηρίων που εστιάζουν σε χαρακτηριστικά γεωμορφολογικής (ορεινότητα, νησιωτικότητα) και δημογραφικής (μεταβολή πληθυσμού) φύσης καθώς και χαρακτηριστικών που σχετίζονται με την έννοια της παραμεθορίου.

Καινοτομίες Νόμου

Οι σημαντικότερες καινοτομίες του νόμου είναι οι εξής:

- ο Δεν είναι ένας γενικός νόμος που απευθύνεται αδιαφοροποίητα σε όλους, αλλά «απαντά» σε συγκεκριμένα προβλήματα, είτε μέσω καθιέρωσης συγκεκριμένων καθεστώτων, είτε μέσω σαφούς

προτεραιοποίησης κατηγοριών επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων αποσκοπώντας σε: αύξηση του μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων και ανάπτυξη κουλτούρας συνεργασιών· αύξηση των εξαγωγικών δυνατοτήτων· αύξηση των δυνατοτήτων για καινοτομία· περιορισμό της γραφειοκρατίας· στήριξη νέων και νεοφυών ΜΜ επιχειρήσεων.

- Στους προηγούμενους νόμους ελάχιστες επιχειρήσεις απορρόφησαν σημαντικό ποσοστό των διαθέσιμων ενισχύσεων. Στον τρέχοντα νόμο τίθενται πλαφόν στα ύψη των ενισχύσεων που μπορεί να λάβουν τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια, αλλά και οι επιχειρήσεις και οι επιχειρηματικοί όμιλοι, με στόχο την επίτευξη διασποράς των ωφελούμενων από τις κρατικές ενισχύσεις.
- Όλες οι μορφές ενισχύσεων εκτός των επιχορηγήσεων (φορολογικά κίνητρα, επιδότηση επιτοκίου κλπ) ανάγονται σε ισοδύναμα επιχορηγήσεων με βάση παρούσες αξίες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την άρση ενός σημαντικού αντικινήτρου στην αποδοχή των λοιπών μορφών ενισχύσεων, καθώς η παρούσα αξία τους ήταν πάντα μικρότερη από αυτή των επιχορηγήσεων.
- Προκειμένου οι ενισχύσεις που παρέχονται με το κίνητρο της φοροαπαλλαγής να είναι ισοδύναμες με τις ενισχύσεις της επιχορήγησης, τα ποσά των επιχορηγήσεων ορίζονται στο 70% του ανώτερου επιτρεπόμενου ποσοστού του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων (ΧΠΕ -με βάση υπολογισμού τη σύγκριση της καθαρής παρούσας αξίας των δύο ειδών ενισχύσεων υπολογιζόμενης με προεξοφλητικό επιτόκιο, το επιτόκιο του 10ετούς ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου). Οι ενισχύσεις θα πραγματοποιούνται κυρίως μέσα από ένα πιο ισορροπημένο μείγμα μεταξύ φοροαπαλλαγών και επιχορηγήσεων
- Ο νέος νόμος ενισχύει πλέον και κυρίως την απόδοση και όχι, όπως κυρίως ίσχυε μέχρι σήμερα, την ύπαρξη δαπανών ανεξαρτήτως τελικού αποτελέσματος.
- Ορίζονται ειδικές κατηγορίες ενίσχυσης είτε α) στη βάση των επιδόσεων των επιχειρήσεων: (εξωστρέφεια, συγχωνεύσεις, αύξηση απασχόλησης, ένταση Ε&Α, κλάδοι [ΤΠΕ/αγροτοδιατροφή], υψηλή προστιθέμενη αξία Ειδικές Περιοχές [Μείωση πληθυσμού, νησιωτικές, είτε β) σε χωρική βάση: ορεινές, παραμεθόριες περιοχές και περιοχές αυξημένου μεταναστευτικού φόρτου], ΒΕΠΕ Βιομηχανικές Περιοχές/ Ζώνες Καινοτομίας) Μέσω των ειδικών κατηγοριών ενίσχυσης επιδιώκεται η υλοποίηση των επιμέρους στόχων του αναπτυξιακού νόμου. Με αυτόν τον τρόπο στον νέο αναπτυξιακό νόμο η διασύνδεση ανάμεσα στον στόχο και στα μέτρα που υιοθετούνται για την υλοποίησή του, γίνεται πολύ περισσότερο σαφής, σε αντίθεση με την

πλειοψηφία των παλαιότερων αναπτυξιακών νόμων, στους οποίους οι στόχοι αναφέρονταν, αλλά κατά βάση παρέμεναν ανεκπλήρωτοι. Επιχειρήσεις που εντάσσονται στις ειδικές κατηγορίες δύνανται να ενισχυθούν με κεφαλαιακές ενισχύσεις, που άλλως δεν παρέχονται, ή μεγαλύτερες κεφαλαιακές, στις περιπτώσεις που παρέχονται.

- Καθιερώνονται νέα χρηματοδοτικά εργαλεία με απώτερο στόχο την επίτευξη πολύ μεγαλύτερης μόχλευσης στη συμμετοχή του Δημοσίου, καθώς και αξιοποίηση δυνατοτήτων επένδυσης σε ιδιωτικά επενδυτικά σχέδια, που με άλλη μορφή κρατικής παρέμβασης, θα ήταν εκτός χρηματοδότησης.
- Καταργείται ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της ίδιας συμμετοχής.
- Ενισχύονται βιώσιμες επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προβλήματα.
- Η δημιουργία καθεστώτων ενίσχυσης, τα οποία χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα απλές διαδικασίες (π.χ. ενίσχυση μηχανολογικού εξοπλισμού), καθώς και καθεστώτων για νέες επιχειρήσεις, τα οποία συγχρόνως προς τον περιορισμό του ανώτατου ύψους ενισχύσεων θα επιτρέψουν, αφενός την πραγματοποίηση πολλών νέων επενδύσεων, ιδιαίτερα απαραίτητων στην κρίσιμη τρέχουσα οικονομική συγκυρία, και αφετέρου τη μεγαλύτερη δυνατή διάχυση των πόρων εξαιρίζοντας τον κίνδυνο προνομιακής μεταχείρισης λίγων επιχειρήσεων ή ομίλων, όπως συχνά συνέβαινε σε παλαιότερους νόμους.
- Η απλοποίηση των διαδικασιών και η έμφαση στη διαφάνεια, την ουσιαστική αξιολόγηση και τους αντικειμενικούς ελέγχους εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην ανάκτηση της εμπιστοσύνης της επιχειρηματικής κοινότητας στο σχεδιασμό και την υλοποίηση επενδυτικής πολιτικής.
- Ο νέος νόμος διατηρεί σε μεγάλο βαθμό το ιδιαίτερα σημαντικό χαρακτηριστικό της δημιουργίας ενός σταθερού επενδυτικού πλαισίου, υιοθετώντας και αναβαθμίζοντας την καινοτομία του ν.3908/2011 σύμφωνα με την οποία τα επενδυτικά καθεστώτα προκηρύσσονται (δηλαδή το πλαίσιο προδιαγραφών της υποβολής αιτήσεων καθορίζεται στις προκηρύξεις των καθεστώτων). Αυτό επιτρέπει τον καλύτερο οικονομικό προγραμματισμό του αναπτυξιακού νόμου, καθώς και την διαρκή αξιολόγησή του με σκοπό τη διασφάλιση της καλύτερης δυνατής αξιοποίησης των πόρων.
- Η πρόβλεψη για ανάπτυξη ολοκληρωμένων χωρικών και κλαδικών σχεδίων μέσω της ενίσχυσης επιχειρήσεων και συνεργατικών σχηματισμών που συμμετέχουν σε κλαδικά ή τοπικά παραγωγικά συστήματα ή σε επιμέρους παραγωγικές αλυσίδες αξίας στοχεύει στην αύξηση και στην προστασία της απασχόλησης, αλλά και στην

περιφερειακή σύγκλιση μέσω της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μιας περιοχής και της ενίσχυσης των τοπικών διασυνδέσεων.

- Με τις «Επενδύσεις Μείζονος Μεγέθους» επιδιώκεται η δημιουργία ενός ασφαλούς επενδυτικού περιβάλλοντος τόσο για εγχώριες, όσο και για Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, το οποίο θα διευκολύνει την υλοποίηση πολύ μεγάλων επενδυτικών σχεδίων με στόχο την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη μεταφορά γνώσης και τεχνογνωσίας.
- Προβλέπει ουσιαστικά βήματα για τη δυνατότητα αξιολόγησης των αποτελεσμάτων του αναπτυξιακού νόμου τόσο κατά τη διάρκεια υλοποίησης του (on going evaluation) όσο και εκ των υστέρων (ex post evaluation) που θα επιτρέψει να γίνουν και αντίστοιχες διορθωτικές κινήσεις
- Οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά τη διαδικασία σύνταξης του νόμου με συμμετοχή της υπηρεσίας, αλλά και πραγματοποίηση ουσιαστικής άτυπης διαβούλευσης που διήρκεσε 7 μήνες με συμμετοχή 70 φορέων και την επεξεργασία περίπου 160 εισηγήσεων διασφαλίζουν τη μέγιστη δυνατή συναίνεση.

Η αρχιτεκτονική του νέου Αναπτυξιακού Νόμου

Ο νόμος είναι "κωδικοποιημένος", ώστε να μην χρειάζεται να ανατρέχει ο κάθε ενδιαφερόμενος σε άλλο κανονιστικό πλαίσιο. Η δομή του Νόμου διακρίνεται σε δύο μέρη, στο Γενικό και στο Ειδικό:

Στο Γενικό μέρος περιέχονται οι βασικές ρυθμίσεις, καθώς και οι βασικοί περιορισμοί του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού [ΓΑΚ: ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014], που αφορούν σε όλα τα καθεστώτα.

Στο Ειδικό μέρος περιγράφονται τα καθεστώτα, τα οποία διέπονται από τις διατάξεις του Γενικού μέρους και άρα από τις προϋποθέσεις που θέτει ο ΓΑΚ για τις κρατικές ενισχύσεις. Το ειδικό μέρος διαρθρώνεται σε πέντε κεφάλαια, τα οποία περιλαμβάνουν οκτώ (8) επί μέρους καθεστώτα ενισχύσεων.

Τα καθεστώτα ενισχύσεων

Τα καθεστώτα ενισχύσεων διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τη στόχευση, τους δικαιούχους, τις ενισχυόμενες δαπάνες, τα είδη των ενισχύσεων, τα ποσοστά των ενισχύσεων και τη διαδικασία εφαρμογής. Το κάθε καθεστώς θα προκηρύσσεται αυτοτελώς με Υπουργική απόφαση.

Ενισχύσεις μηχανολογικού εξοπλισμού

Σκοπός του καθεστώτος είναι η δημιουργία ενός πλαισίου ενισχύσεων περιορισμένου εύρους με ιδιαίτερα απλοποιημένες διαδικασίες. Μέσω του συγκεκριμένου καθεστώτος θα ενισχυθούν με φορολογικές απαλλαγές δαπάνες μηχανολογικού εξοπλισμού και μεταφορικών μέσων που χρησιμοποιούνται εντός της μονάδας υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν σε αρχική επένδυση. Το συγκεκριμένο καθεστώς είναι ιδιαίτερα ελκυστικό για επιχειρήσεις που επιθυμούν ταχεία ένταξη, με ελάχιστα κριτήρια, χωρίς διαγωνιστική διαδικασία και καταβολή της ενίσχυσης άμεσα με τη διενέργεια διοικητικών ελέγχων (επιτόπιοι έλεγχοι θα διενεργούνται σε δειγματοληπτική βάση). Συμβάλλει στην αύξηση, εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση του κεφαλαιακού αποθέματος της χώρας με προφανή ανάλογα αποτελέσματα και για την ίδια την επιχείρηση.

Γενική Επιχειρηματικότητα

Το συγκεκριμένο καθεστώς αποσκοπεί στην ενίσχυση υφιστάμενων ή υπό σύσταση επιχειρήσεων όλων των μορφών για το πλήρες εύρος των επιλέξιμων δαπανών που προβλέπει ο Αναπτυξιακός Νόμος. Εκτός των δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων προβλέπεται και η παροχή ενισχύσεων για μια σειρά άλλων δαπανών η ένταξη των οποίων δεν καθορίζεται από το ΧΠΕ. Τα είδη ενίσχυσης για τα υπαγόμενα σχέδια περιλαμβάνουν τη φορολογική απαλλαγή, την επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης και την επιδότηση μισθολογικού κόστους, ενώ για τα επενδυτικά σχέδια που πληρούν τις προϋποθέσεις (γεωγραφικές και άλλες) των Ειδικών Κατηγοριών Ενισχύσεων (άρθρο 12) προβλέπεται η δυνατότητα ενίσχυσης με επιχορήγηση (70% του προβλεπόμενου ορίου του ΧΠΕ). Αποτελεί το πλέον περιεκτικό και λιγότερο διαφοροποιημένο καθεστώς του νόμου, στοχεύοντας στην γενική επανεκκίνηση της οικονομίας.

Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ

Στόχος του καθεστώτος είναι η παροχή ενός πλήρους πλαισίου κινήτρων με βασικό στόχο τη δημιουργία νέων ανεξάρτητων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε νεοσύστατες ή σε υπό ίδρυση ανεξάρτητες ΜΜΕ που προτίθενται να πραγματοποιήσουν αρχική επένδυση σε κάποιον από τους επιλέξιμους κλάδους του νόμου. Για το σύνολο των επιχειρηματικών σχεδίων που υπάγονται στο συγκεκριμένο καθεστώς καθίσταται δυνατή η ενίσχυση δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων καθώς και σειράς ειδικών δαπανών (εκτός περιφερειακών ενισχύσεων)· εκτός της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης μισθολογικού κόστους οι δαπάνες δύνανται να ενισχυθούν και με επιχορήγηση (70% του προβλεπόμενου ορίου του ΧΠΕ). Τέλος, για τα επενδυτικά σχέδια που πληρούν τις προϋποθέσεις (γεωγραφικές και άλλες) των Ειδικών

Κατηγοριών Ενισχύσεων (άρθρο 12) προβλέπεται η δυνατότητα ενίσχυσης με επιχορήγηση στο 100% του προβλεπόμενου ορίου του ΧΠΕ.

Επενδύσεις Καινοτομικού Χαρακτήρα για ΜΜΕ

Το καθεστώς απευθύνεται σε ΜΜΕ για την πραγματοποίηση επενδυτικών σχεδίων που θα αποσκοπούν στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή την εισαγωγή οργανωτικών και διαδικαστικών καινοτομιών. Το καθεστώς αποσκοπεί στην καθιέρωση ή ενίσχυση των προϊόντων καινοτομικού χαρακτήρα, καθώς και στην ενσωμάτωση οργανωτικών και διαδικαστικών καινοτομιών στις παραγωγικές και άλλες διαδικασίες, με στόχο τη συνεχή δέσμευση στην καινοτομία ως κεντρική επιλογή των ενισχυόμενων επιχειρήσεων. Εκτός των δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων το καθεστώς δύναται να ενισχύσει σημαντικό εύρος λοιπών ειδικών δαπανών με τα ίδια είδη ενίσχυσης του καθεστώτος «Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ».

Επιχειρηματικές συστάδες (clusters)

Στόχος του καθεστώτος είναι, μέσω της ενίσχυσης κοινών δράσεων, η προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στα συνεργατικά σχήματα, καθώς και η αύξηση των σημαντικών οικονομιών που δύνανται να παραχθούν για το σύνολο της οικονομίας από τη δημιουργία πυκνών οριζόντιων και κάθετων δικτυώσεων, μέσω της διασποράς της συνεργατικής κουλτούρας στην ελληνική επιχειρηματικότητα. Ταυτόχρονα επιδιώκεται η επίτευξη μια σειράς ειδικότερων στόχων που περιλαμβάνουν την ενίσχυση της εξαγωγικής ετοιμότητας, της ανταγωνιστικότητας και κλιμάκωση της κρίσιμης μάζας των εξαγωγών των τοπικών επιχειρήσεων· την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των περιφερειών· τη δημιουργία στρατηγικών εταιρικών σχέσεων μεταξύ Δημοσίου, επιχειρήσεων, φορέων γνώσης και άλλων θεσμών για τη διευκόλυνση της συγκέντρωσης και διάχυσης της καινοτομίας εντός και εκτός των υποστηριζόμενων συστάδων· ανάπτυξη τεχνολογικών κοινοπραξιών.

Στο καθεστώς αυτό είναι δυνατή η συμμετοχή επιχειρήσεων, αλλά και οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων, μη κερδοσκοπικών οργανισμών και άλλων συναφών οικονομικών παραγόντων.

Οι επιχειρηματικές συστάδες (clusters) λειτουργούν υπό μορφή εταιρίας ή Κοινοπραξίας και απαρτίζονται από οκτώ τουλάχιστον επιχειρήσεις στην Αττική ή τη Θεσσαλονίκη ή πέντε τουλάχιστον επιχειρήσεις για επενδυτικά σχέδια που πρόκειται να υλοποιηθούν στους λοιπούς νομούς της Επικράτειας. Φορέας της επένδυσης, όπως και δικαιούχος της ενίσχυσης, είναι η επιχειρηματική συστάδα και όχι τα μέλη του.

Στο καθεστώς ενισχύονται οι ίδιοι κλάδοι που ενισχύονται στο σύνολο του Α.Ν. για την πραγματοποίηση δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων και μια σειρά ειδικών επενδυτικών δαπανών με βασική, ωστόσο προϋπόθεση η ενίσχυση κοινών δράσεων των συμμετεχόντων στο επενδυτικό σχήμα. Τα

είδη ενίσχυσης περιλαμβάνουν επιχορήγηση, φορολογική απαλλαγή, επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης και επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

Για επενδυτικά σχήματα που χαρακτηρίζονται ως καινοτομικά προβλέπονται ενισχύσεις για άυλα και ενσώματα στοιχεία του ενεργητικού και επιπλέον για δαπάνες προσωπικού και διοικητικές δαπάνες.

Ενδιάμεσοι Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί - Ταμεία Συμμετοχών

Στόχος του καθεστώτος είναι η σύσταση Ταμείων Συμμετοχών ή περαιτέρω ειδικότερων Ταμείων, και η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου σε αυτά μέσω επενδυτικών δραστηριοτήτων με στόχο την αύξηση του καινοτομικού περιεχομένου των ΜΜΕ και της δυνατότητας τους για εξαγωγές, καθώς και την αύξηση της απασχόλησης. Επιπλέον, μέσω του συγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων επιδιώκονται συμπληρωματικοί στόχοι, όπως για παράδειγμα η αύξηση των δικτυώσεων των ελληνικών επιχειρήσεων, ή η αναδιάρθρωσή τους.

Το Δημόσιο επενδύει σε Ταμείο συμμετοχών με εισφορά Εθνικών ή Κοινοτικών πόρων και στη συνέχεια ο διαχειριστής των ταμείων ή του ταμείου συμμετοχών επιδιώκει τη μεγαλύτερη δυνατή μόχλευση των πόρων με πόρους του ιδιωτικού τομέα.

Η δυνατότητα καθορισμού των επιλέξιμων κλάδων και επενδυτικών σχεδίων εξαρτάται από την τελική μορφή του Ταμείου Συμμετοχών.

Οι βασικές επιδιώξεις του καθεστώτος περιλαμβάνουν:

- α) τη δημιουργία νέων και την μεγέθυνση εξαιρετικά δυναμικών υφισταμένων επιχειρήσεων,
- β) την ενίσχυση βιώσιμων επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα,
- γ) την ανάπτυξη της αγοράς κεφαλαίων για Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις,
- δ) την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων και όσων απασχολούν από 250 έως 500 εργαζόμενους.

Οι διαδικασίες επιλογής των ενισχυόμενων επιχειρήσεων καθορίζονται από τη συμφωνία Δημοσίου - Διαχειριστών, ενώ, ζητήματα όπως η επιλογή των διαχειριστών, το επίπεδο μόχλευσης, το ύψος αμοιβής των διαχειριστών, ο έλεγχος, η διάρκεια και ο τρόπος λειτουργίας των Ταμείων θα αποτελούν αντικείμενο εποπτείας του Ταμείου Συμμετοχών από τη Γενική Γραμματεία Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού. Οι ενισχυόμενες επιχειρήσεις θα ενισχύονται από τα ταμεία μέσω επενδύσεων ιδίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων, δανείων, εγγυήσεων ή συνδυασμού των παραπάνω.

Το καθεστώς παρέχει τη δυνατότητα μέγιστης ευελιξίας, αλλά και έντασης ενίσχυσης, ενώ πρόκειται για το μόνο καθεστώς που παρέχει δάνεια και εγγυήσεις.

Ολοκληρωμένα Χωρικά και Κλαδικά Σχέδια

Στόχοι του καθεστώτος αποτελούν η αύξηση, αλλά και η προστασία της απασχόλησης, και η περιφερειακή σύγκλιση μέσω της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μιας περιοχής και της ενίσχυσης των τοπικών διασυνδέσεων. Από το καθεστώς ενισχύονται επιχειρήσεις και συνεργατικοί σχηματισμοί που συμμετέχουν σε κλαδικά ή τοπικά παραγωγικά συστήματα ή σε επιμέρους παραγωγικές αλυσίδες αξίας, που είναι δυνατό να αναπτύσσονται σε περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο, με υποχρεωτική συμμετοχή τουλάχιστον 10 φορέων. Εκτός των επιχειρήσεων και των συνεργατικών σχηματισμών στα επενδυτικά σχήματα μπορούν να συμμετέχουν οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλοι συναφείς οικονομικοί παράγοντες.

Το καθεστώς αποτελεί πολυεπίπεδη παρέμβαση ενίσχυσης τοπικών και περιφερειακών αλυσίδων αξίας. Υπό αυτό το πρίσμα τα «Ολοκληρωμένα Χωρικά και Κλαδικά Σχέδια» αποτελούν παρέμβαση μεγάλης κλίμακας, η οποία δύναται να περιλαμβάνει επιμέρους παρεμβάσεις των λοιπών καθεστώτων του νόμου.

Το Επενδυτικό σχήμα υποβάλλει πρόταση ολοκληρωμένου επενδυτικού προγράμματος (συνολικό πλαίσιο δράσεων με ολοκληρωμένη χωρική ή/και κλαδική πρόταση ανάπτυξης με πολλαπλασιαστικά οφέλη), η οποία αξιολογείται σε δύο - παράλληλα - στάδια: Σε πρώτο στάδιο αξιολογείται η μελέτη σκοπιμότητας της συνολικής παρέμβασης και σε δεύτερο οι αιτήσεις υπαγωγής των μεμονωμένων επιχειρήσεων και των Συνεργατικών Σχηματισμών.

Σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης ενισχύονται οι δαπάνες των επιχειρήσεων (με φορολογική απαλλαγή, επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, επιδότηση κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης και -για τις ΜΜΕ- επιχορήγηση) και των συνεργατικών σχηματισμών (με τα είδη ενίσχυσης που προβλέπονται στο σχετικό καθεστώς) που συμμετέχουν στο σχήμα.

Επενδύσεις Μείζονος Μεγέθους

Στόχος του καθεστώτος είναι η δημιουργία ενός ασφαλούς επενδυτικού περιβάλλοντος, το οποίο θα διευκολύνει την υλοποίηση πολύ μεγάλων επενδυτικών σχεδίων, τόσο από Ελληνικές όσο και από ξένες επιχειρήσεις, με στόχο την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη μεταφορά γνώσης και τεχνογνωσίας. Μέσω του καθεστώτος ενισχύονται επιχειρήσεις που υλοποιούν επενδυτικά σχέδια άνω

των 20.000.000€ και δημιουργούν δύο τουλάχιστον θέσεις εργασίας ανά ένα εκατομμύριο επιλέξιμης επένδυσης.

Όσον αφορά στα είδη ενίσχυσης, δίνεται έμφαση σε ενισχύσεις χωρίς δημοσιονομική επιβάρυνση όπως: α) επιλογή μεταξύ παγιοποίησης οικείου συντελεστή φορολογίας εισοδήματος για 12 έτη μέχρι την εξάντληση της ενίσχυσης που δικαιούται ο φορέας βάσει του επενδυτικού του σχεδίου και φορολογική απαλλαγή με ποσοστό ενίσχυσης 10% και έως του ποσού των 10.000.000 ευρώ και β) διαδικασία επιτάχυνσης αδειοδότησης μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

2. Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου

Με τη θεσμοθέτηση του Αναπτυξιακού Συμβουλίου επιχειρείται μια τομή στη χάραξη πολιτικών αναπτυξιακού χαρακτήρα. Η επιλογή αυτή σηματοδοτεί την αναγνώριση της ανάγκης χάραξης εθνικής στρατηγικής για την ανάπτυξη με ορίζοντα μακροοικονομικό. Για τη διαμόρφωση ωστόσο μακρόπνοης και προσανατολισμένης στα εθνικά συγκριτικά μας πλεονεκτήματα στρατηγικής σε αυτόν τον τόσο νευραλγικό τομέα της οικονομίας δεν αρκεί σε καμία περίπτωση μόνη η πολιτική βούληση, αλλά απαιτείται και η έμπρακτη σε σταθερή βάση συνδρομή των επιχειρηματικών και επιστημονικών φορέων από κοινού με την πανεπιστημιακή κοινότητα.

Το Αναπτυξιακό Συμβούλιο καλείται να διαδραματίσει τον πολύ σημαντικό ρόλο του συγκερασμού των απόψεων και των τάσεων της κεντρικής διοίκησης με αυτές της πανεπιστημιακής κοινότητας και των επιχειρηματικών και επιστημονικών φορέων και της αποτύπωσής τους με τη μορφή συγκεκριμένων προτάσεων προς τον αρμόδιο υπουργό. Το συμβούλιο αυτό θα δρα επιβοηθητικά - συμβουλευτικά και συντονιστικά παρά τω Υπουργώ, απολαμβάνοντας λειτουργικής αυτονομίας, αλλά αλληλεπιδρώντας παράλληλα τόσο με τις δομές του υπουργείου Οικονομίας και τα λοιπά παραγωγικά υπουργεία, όσο και με τους οικείους επιχειρηματικούς και επιστημονικούς φορείς, τα πάσης φύσης κρατικά και ιδιωτικά ερευνητικά ιδρύματα, τα πανεπιστημιακά και τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, φορείς καινοτομίας κ.τ.λ. Το Αναπτυξιακό Συμβούλιο ως ο κατεξοχήν σύμβουλος για την ανάπτυξη, θα προτείνει στην πολιτική ηγεσία τους βασικούς άξονες της αναπτυξιακής πολιτικής, ανιχνεύοντας τις χωρικές αλλά και κλαδικές κατευθύνσεις του διεθνούς αναπτυξιακού δυναμισμού και ερευνώντας τις δυνατότητες της χώρας να τις ακολουθήσει. Παράλληλα, μέρος των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου θα αποτελεί η μετουσίωση των πολιτικών επιλογών σε συγκεκριμένες προτάσεις και βελτιωτικές

παρεμβάσεις, προς το σκοπό της άμεσης υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Η θεσμοθετημένη λειτουργία του Αναπτυξιακού Συμβουλίου θα ενισχύσει σημαντικά την παρουσία της χώρας μας στα διεθνή φόρα διαμόρφωσης πολιτικής, καθώς η μέχρι σήμερα αισθητή αδυναμία συγκροτημένης παρέμβασης της χώρας σε θεσμούς όπως η Ε.Ε., ο Ο.Ο.Σ.Α., το Δ.Ν.Τ., ο Ο.Η.Ε., μας έχει οδηγήσει στην εν πολλοίς ανεπιφύλακτη και σχεδόν αυτοδίκαιη υιοθέτηση των βασικών κατευθυντήριων γραμμών από τα διεθνή θεσμικά αυτά κέντρα («price takers» ή «regulation takers»). Το Συμβούλιο με την ανάπτυξη επιστημονικών δράσεων και συνεργασιών με τα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού, και με συνεχή διάλογο με τους εμπλεκόμενους φορείς θα θέσει τα θεμέλια για τη συγκέντρωση πολύτιμης διαρκώς διαμορφούμενης τεχνογνωσίας και τη δημιουργία σχετικού αρχείου, το οποίο θα λειτουργεί ως βάση δεδομένων αναπτυξιακών μελετών και ερευνών. Ο απώτερος σκοπός της ρύθμισης είναι η δημιουργία ενός αποτελεσματικού θεσμικού εργαλείου με εξέλιξη και συνέχεια. Αξίζει εδώ να αναφερθεί πως σχετικά πρόσφατα υπήρξε μια αντίστοιχη προσπάθεια, αυτή του Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης (ΕΣΑΑ - Ν. 3279/2004), που λειτούργησε την περίοδο 2004-2008, αλλά δεν απέδωσε ουσιαστικά αποτελέσματα.

Προκειμένου να επιτευχθεί ως ζητούμενο η θεσμική του ευελιξία, η δομή του Αναπτυξιακού Συμβουλίου θα είναι λιτή και θα απαρτίζεται από δύο βασικούς πυλώνες, την Επιστημονική Επιτροπή και την Επιτροπή Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΕΔΔ), με πρόβλεψη για σύσταση υπο-Επιτροπών Κοινωνικών Εταίρων, οι οποίες θα επικεντρώνονται σε ειδικότερα ζητήματα. Προβλέπεται ότι το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών θα παρέχει επιστημονική στήριξη στο Συμβούλιο, ενώ η διοικητική του υποστήριξη θα γίνεται από την Μονάδα Συντονισμού Στρατηγικού Αναπτυξιακού Σχεδιασμού του υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, η οποία προβλέπεται στον ισχύοντα Οργανισμό του Υπουργείου (Π.Δ. 116/2014, ΦΕΚ Α' 185/3.9.2014) και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό. Η ανάθεση του έργου αυτού σε προβλεπόμενη υπηρεσία του υπουργείου, πέραν της συμπίεσης του κόστους, αποσκοπεί στη διαμόρφωση μιας υπηρεσιακής δομής με μονιμότητα και συνέχεια, η οποία μακροπρόθεσμα θα συγκεντρώσει και θα αξιοποιήσει την πολύτιμη συσσωρευμένη τεχνογνωσία εντός της Δημόσιας Διοίκησης.

Η Επιστημονική Επιτροπή θα είναι ένα ενδεκαμελές όργανο, στελεχωμένο με επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδίκευση και εμπειρία σε ζητήματα ανάπτυξης. Η Επιστημονική Επιτροπή θα είναι αρμόδια για να θέτει τους άξονες προτεραιότητας για τη διεξαγωγή του διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και τη μετέπειτα διαμόρφωση των τελικών προτάσεων και γνωμοδοτήσεων του Αναπτυξιακού Συμβουλίου. Τα μέλη της

Επιστημονικής Επιτροπής θα ορίζονται από τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού με τριετή θητεία. Αντιπρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής ορίζεται ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Επιστημονικός Διευθυντής του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ).

Η Επιτροπή Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης θα αποτελέσει το φορέα διαλόγου μεταξύ των εκπροσώπων της Δημόσιας Διοίκησης, των Κοινωνικών Εταίρων, των επιχειρηματικών και επιστημονικών φορέων και των τοπικών και περιφερειακών αρχών της χώρας με σαφή και πρωταρχικό στόχο τη σύνθεση των απόψεών τους και τη διαμόρφωση συγκεκριμένων προτάσεων αναπτυξιακής πολιτικής, ύστερα από αξιολόγηση της εφαρμοζόμενης πολιτικής.

Άρθρο 1 Σκοπός

Με το άρθρο αυτό καθορίζονται τόσο ο σκοπός όσο και οι επιμέρους στόχοι του παρόντος νόμου. Αποτυπώνεται η προσπάθεια για προαγωγή της ισόρροπης ανάπτυξης και των τομέων υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης, για διαμόρφωση μιας νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας (branding), για την παραγωγή πιο σύνθετων προϊόντων και εντέλει για την εξασφάλιση καλύτερης θέσης της χώρας στο Διεθνή Καταμερισμό Εργασίας. Τα εργαλεία για την επίτευξη των ως άνω σκοπών είναι η δημιουργία επί μέρους καθεστώτων ενίσχυσης που θα διαφοροποιούνται ως προς τις στοχεύσεις τους και η καθιέρωση ειδικών κατηγοριών ενίσχυσης που θα διατρέχουν οριζόντια όλα τα καθεστώτα. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα μέσω της εξειδίκευσης στη χορήγηση των ενισχύσεων. Εξειδίκευση που αφορά κυρίως στην εξωστρέφεια, την καινοτομικότητα, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την υψηλή προστιθέμενη αξία, την ανάπτυξη δικτύων, συνεργειών, συνεταιριστικών πρωτοβουλιών, την ενθάρρυνση συγχωνεύσεων, την ενίσχυση λιγότερο ευνοημένων περιοχών της χώρας κ.α.

Άρθρο 2 Ορισμοί

Με το άρθρο αυτό γίνεται παραπομπή στους ορισμούς του άρθρου 2 του με αριθμό 651 Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού της Επιτροπής της 17ης

Ιουνίου 2014 (L 187/1 26-6-2014, εφεξής Γ.Α.Κ.), οι οποίοι εφαρμόζονται και για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, εφόσον ο τελευταίος δεν περιλαμβάνει άλλους ειδικότερους. Η παραπομπή στους ορισμούς του ΓΑΚ, εξαλείφει δυνητικές παρερμηνείες αναφορικά με τις εφαρμοστέες διατάξεις.

Άρθρο 3

Εφαρμοστέο Δίκαιο

Με το άρθρο αυτό ορίζεται το νομικό πλαίσιο το οποίο διέπει τον παρόντα νόμο. Κατά τη γενική αρχή της υπεροχής του ενωσιακού δικαίου, οι διατάξεις του ΓΑΚ ισχύουν στο σύνολό τους και εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση που δεν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο. Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων βάσει καθεστώτων που υπάγονται σε άλλους κανόνες του ενωσιακού δικαίου.

Άρθρο 4

Γενικές αρχές χορήγησης των ενισχύσεων

Με το άρθρο αυτό καθορίζονται αναλυτικά οι βασικές προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν όλα τα επενδυτικά σχέδια (ως *conditio sine qua non*) προκειμένου να υπαχθούν στις ρυθμίσεις του νόμου. Έτσι, καθορίζεται η έννοια του ενιαίου επενδυτικού σχεδίου για κάθε αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου, οι κανόνες σώρευσης, που είναι κρίσιμοι ώστε να αποφεύγονται οι πολλαπλές κρατικές ενισχύσεις επί του ίδιου επενδυτικού σχεδίου και άρα η νόθευση του ανταγωνισμού, οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης και τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης που προβλέπονται στο ενωσιακό πλαίσιο, η αρχή «Deggendorf», για όσους φορείς επενδυτικών σχεδίων εκκρεμεί εντολή ανάκτησης ενισχύσεων, όπως η αρχή αυτή έχει καθιερωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και ο χαρακτήρας κινήτρου και η έννοια της έναρξης εργασιών ώστε να επιβεβαιώνεται η αναγκαιότητα χορήγησης της ενίσχυσης.

Άρθρο 5

Όροι και προϋποθέσεις υπαγωγής

Με την παράγραφο 1 παρέχεται η δυνατότητα στο φορέα της επένδυσης να καλύψει το τμήμα του χρηματοδοτικού σχήματος που του αναλογεί (ιδιωτική συμμετοχή), είτε με ίδια είτε με δανειακά κεφάλαια (εξωτερική χρηματοδότηση), με μοναδική προϋπόθεση το 25% της συνολικής

χρηματοδότησης να μην εμπεριέχει κρατική ενίσχυση. Η ιδιωτική συμμετοχή μπορεί να περιλαμβάνει δάνεια από τράπεζες ή άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, όπως από κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital, private equity funds), αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου από τους υφιστάμενους ή από νέους μετόχους μεταξύ των οποίων και από κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, αποθεματικά (φορολογηθέντα, αφορολόγητα, κέρδη εις νέο) εφόσον αποδεικνύεται η σχετική ρευστότητα. Η εξάλειψη της υποχρέωσης για ίδια κεφάλαια αλλά και η χρήση αφορολόγητων αποθεματικών ως ιδίων κεφαλαίων, χωρίς την απαίτηση να έχουν προηγουμένως φορολογηθεί, αποτελούν ουσιαστικές παρεμβάσεις ελάφρυνσης της διαδικασίας απόδειξης της κάλυψης του χρηματοδοτικού σχήματος και διευκόλυνσης των επενδυτών στην παρούσα χρονική περίοδο γενικής κεφαλαιακής στενότητας. Στην παράγραφο 2 προσδιορίζεται το ελάχιστο απαιτούμενο ύψος για την υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων στα καθεστώτα ενισχύσεων του νόμου με κλιμακούμενη απαίτηση αναλόγως του μεγέθους των επιχειρήσεων, με γενικό στόχο τη διευκόλυνση των μικρότερων επιχειρήσεων για υπαγωγή στον νόμο. Στην παράγραφο 3 ορίζονται το περιεχόμενο και οι προϋποθέσεις υπαγωγής των επενδυτικών σχεδίων στις διατάξεις του νόμου.

Άρθρο 6

Δικαιούχοι υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων

Στο άρθρο 6 ορίζονται οι νομικές μορφές που πρέπει να έχουν οι επιχειρήσεις προκειμένου να μπορούν να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου. Γίνεται προσπάθεια να περιληφθούν όλες οι δυνατές επιχειρηματικές μορφές, μεταξύ των οποίων είναι οι κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις του Ν. 4019/2011, οι Ομάδες Παραγωγών (ΟΠ), οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ) του Ν 4384/2016. Περαιτέρω, εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου οι δημόσιες και δημοτικές επιχειρήσεις στις οποίες, μεταξύ άλλων, δεν έχει ανατεθεί η εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού και δεν έχουν μονοπωλιακό χαρακτήρα. Με τον τρόπο αυτό, ενισχύεται η αναπτυξιακή διάσταση της τοπικής αυτοδιοίκησης και η ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη χωρίς να προκαλούνται στρεβλώσεις στον ελεύθερο ανταγωνισμό. Ταυτόχρονα, εξαιρούνται, μεταξύ άλλων, από το πεδίο εφαρμογής του νόμου, επιχειρήσεις που υλοποιούν επενδυτικά σχέδια που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία και για λογαριασμό του Δημοσίου από ιδιώτη

Άρθρο 7

Υπαγόμενα και εξαιρούμενα επενδυτικά σχέδια

Στην παράγραφο 1 θεσπίζεται η βασική αρχή του νόμου σχετικά με τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια, η οποία, για λόγους ασφάλειας δικαίου, ορίζει ότι υπαγόμενο είναι κάθε επενδυτικό σχέδιο, εκτός αν ρητά εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του.

Στις επόμενες παραγράφους προσδιορίζονται οι τομείς δραστηριότητας που εξαιρούνται (ή υπάγονται υπό ειδικές προϋποθέσεις) με κριτήριο είτε τη συμβατότητά τους με τον ΓΑΚ και άλλους ευρωπαϊκούς Κανονισμούς, είτε με κριτήρια που αφορούν τις ειδικότερες παρούσες ανάγκες της ελληνικής οικονομίας. Έτσι, τομείς οι οποίοι δεν συμβάλουν στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης ή ενισχύονται με άλλο τρόπο (π.χ. παραγωγή ενέργειας) έχουν εξαιρεθεί, όπως γενικά εξαιρούνται και οι τομείς μη διεθνώς εμπορεύσιμων υπηρεσιών. Οι παρεκκλίσεις από τις εξαιρέσεις που διατυπώνονται στην παράγραφο 4, στοχεύουν στην ενίσχυση συγκεκριμένων τομέων της οικονομίας (όπως ο τουρισμός, η εφοδιαστική αλυσίδα και ο κλάδος της αγροτοδιατροφής), που κρίνεται ότι θα έχουν πολλαπλασιαστικά οφέλη για την περιφέρεια, την τόνωση και άλλων επιχειρηματικών δράσεων της περιοχής, αλλά και γενικότερα στην ελληνική οικονομία.

Άρθρο 8

Επιλέξιμες δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων

Με το άρθρο 8 αναλύονται οι επιλέξιμες δαπάνες καθώς και οι όροι και οι προϋποθέσεις ενίσχυσής τους, σύμφωνα και με το άρθρο 14 του ΓΑΚ. Ο φορέας της επένδυσης έχει τη δυνατότητα αντί για επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα ή άυλα στοιχεία ενεργητικού, να επιλέξει αυτοτελώς ως βάση υπολογισμού της ενίσχυσης, το μισθολογικό κόστος νέων θέσεων εργασίας, προκειμένου να ενισχυθούν οι επενδύσεις που οδηγούν στην αύξηση της απασχόλησης.

Άρθρο 9

Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

Στο άρθρο 9 ορίζονται οι επιλέξιμες δαπάνες, οι όροι και οι προϋποθέσεις τους, σύμφωνα με το ΓΑΚ, για τις οποίες παρέχονται άλλου είδους ενισχύσεις, εκτός των περιφερειακών. Η προσθήκη των εκτός περιφερειακών ενισχύσεων δαπανών εξυπηρετεί τη διεύρυνση και τον εμπλουτισμό των επενδυτικών επιλογών προς νέες ποιοτικές κατευθύνσεις όπως η καινοτομία για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η ενεργειακή

αναβάθμιση του πάγιου εξοπλισμού, η εξοικονόμηση ενέργειας μέσω της αυτοπαραγωγής από ΑΠΕ.

Άρθρο 10

Είδη Ενισχύσεων

Στο άρθρο 10 ορίζονται τα είδη ενισχύσεων που παρέχονται στους φορείς των επενδύσεων είτε μεμονωμένα είτε συνδυαστικά, ώστε να προσφέρονται πολλαπλά επενδυτικά κίνητρα και εργαλεία προκειμένου να επιλέγεται το καταλληλότερο για την υλοποίηση της εκάστοτε επένδυσης.

Ανάμεσα στις καινοτομίες του νόμου είναι η πρόβλεψη της παραγράφου ε, στην οποία ορίζεται το είδος ενίσχυσης που δεν περιλαμβάνει άμεση ή τμηματική χρηματική διευκόλυνση ή καταβολή, αλλά φορολογική ασφάλεια, η οποία παρέχεται με σταθερό φορολογικό καθεστώς. Το συγκεκριμένο είδος ενίσχυσης δύναται να παρασχεθεί μόνο στις επενδύσεις μείζονος μεγέθους του ΙΓ΄ Κεφαλαίου (άρ. 65 επ.). Στην παράγραφο ζ περιγράφονται τα κίνητρα που παρέχονται μέσω σύστασης ταμείων συμμετοχών και αποσκοπούν στο να προσφέρουν επιπλέον χρηματοδοτικά εργαλεία για την υλοποίηση των επενδύσεων, με επίτευξη μόχλευσης και πρόσθετη ιδιωτική κινητοποίηση. Απευθύνονται σε επιχειρήσεις, οι οποίες είτε δεν έχουν τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν το σύνολο της χρηματοδότησης που τους αναλογεί είτε αναζητούν νέους τρόπους κάλυψης της χρηματοδότησης των επενδύσεών τους.

Άρθρο 11

Εντάσεις και ύψη ενισχύσεων

Με το άρθρο αυτό καθορίζεται το πλαίσιο των εντάσεων και τα ανώτατα ύψη ενισχύσεων εντός και εκτός περιφερειακών ενισχύσεων. Στα επιμέρους κεφάλαια του Ειδικού Μέρους καθορίζονται οι εντάσεις και τα ύψη για κάθε καθεστώς ενίσχυσης, εντός του πλαισίου που ορίζεται στο παρόν άρθρο.

Άρθρο 12

Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων

Στο άρθρο 12 περιγράφονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων, των επενδυτικών σχεδίων ή του τύπου υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, στα οποία δίνεται έμφαση μέσω της χορήγησης

αυξημένων ποσοστών ενισχύσεων ή επιπλέον κινήτρων σε σχέση με τις άλλες επιχειρήσεις. Τα χαρακτηριστικά αυτά αποτυπώνουν τις πολλαπλές στοχεύσεις του παρόντος νόμου, όπως είναι η εξωστρέφεια και οι εξαγωγές, η έρευνα και καινοτομία και οι εφαρμογές τους, η δραστηριοποίηση σε νέα πεδία, η αύξηση της απασχόλησης, η συνεργασία και μεγέθυνση. Ταυτόχρονα, παρέχονται ειδικές ενισχύσεις ως αντιστάθμισμα αλλά και επιπλέον κίνητρο για επιχειρήσεις που βρίσκονται σε απομακρυσμένες ή λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας ή περιοχές που για εξαιρετικούς λόγους (όπως οι προσφυγικές ροές του τελευταίου έτους) έχουν επιβαρυνθεί υπέρμετρα σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές. Με τα θετικά αυτά μέτρα, επιτυγχάνεται η ισότητα στη μεταχείριση των επιχειρήσεων και των περιοχών, ενώ παράλληλα επιδιώκεται ο αναπροσανατολισμός και η επανεκκίνηση της οικονομίας στα πλαίσια του αναπτυξιακού σχεδίου της χώρας.

Άρθρο 13

Υποβολή αίτησης υπαγωγής

Στην παράγραφο 1 θεσπίζεται ως μοναδικό σύστημα υποστήριξης και εφαρμογής του παρόντος νόμου για το σύνολο των διαδικασιών του, το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), επιτυγχάνοντας με αυτόν τον τρόπο τη διαφάνεια και την επιτάχυνση των διαδικασιών.

Ακολούθως στις παραγράφους 3 και 4 καθίσταται υποχρεωτική η χρήση του ΠΣΚΕ για την υποβολή των επενδυτικών σχεδίων καθώς και για κάθε ενέργεια που σχετίζεται με την εφαρμογή του αναπτυξιακού νόμου και για οποιαδήποτε επικοινωνία των υπηρεσιών εφαρμογής του νόμου με τους φορείς των επενδυτικών σχεδίων.

Στην παράγραφο 2 ορίζονται οι φορείς που είναι υπεύθυνοι για το σύνολο των διαδικασιών παραλαβής, αξιολόγησης και παρακολούθησης των επενδυτικών σχεδίων. Η διάκριση γίνεται με βάση το ύψος του επενδυτικού σχεδίου και αξιοποιούνται οι υφιστάμενες δομές των Περιφερειών, της Γενικής Διεύθυνσης Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και της Διεύθυνσης Οικονομίας και Τουριστικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται η απαγόρευση διπλής ενίσχυσης του ίδιου επενδυτικού σχεδίου. Στην παράγραφο 6 ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του παραβόλου για την υποβολή των επενδυτικών σχεδίων.

Άρθρο 14

Διαδικασία Αξιολόγησης

Στο στοιχείο Α περιγράφονται οι τυπικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί το επενδυτικό σχέδιο προκειμένου να αξιολογηθεί στην ουσία του, δηλαδή αφενός η πληρότητα του φακέλου με όλα τα απαιτούμενα εκ του νόμου δικαιολογητικά και αφετέρου η νομιμότητα, δηλαδή η συμφωνία του επενδυτικού σχεδίου με τους όρους και τους κανόνες του παρόντος νόμου, η φερεγγυότητα του φορέα και η τεκμηρίωση της δυνατότητας χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητά του. Ενσωματώνεται επίσης πλήρως, στην παράγραφο 3, η πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με την οποία η Διοίκηση μπορεί να ζητάει, τάσσοντας σύντομη προθεσμία, διευκρινίσεις από τον φορέα σχετικά με το περιεχόμενο του φακέλου, χωρίς φυσικά με αυτόν τον τρόπο να θεσπίζεται δυνατότητα συμπλήρωσης του φακέλου με νέα στοιχεία.

Στο στοιχείο Β καθορίζονται τα όργανα και η διαδικασία αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων. Με τις διατάξεις αυτές, αλλάζει ο μέχρι τώρα τρόπος και το σύστημα αξιολόγησης, με τον ορισμό ενός αξιολογητή από το Μητρώο Αξιολόγησης (τυχαία επιλεγέντος) και τον έλεγχο του αποτελέσματος της αξιολόγησης από Τριμελή Επιτροπή στην οποία θα μετέχουν στελέχη της Διοίκησης. Η μεταρρύθμιση του τρόπου και της διαδικασίας αξιολόγησης και ο ορισμός ενός αντί για δύο αξιολογητές, όπως ίσχυε μέχρι τώρα, κρίθηκε αναγκαία γιατί από την εμπειρία της εφαρμογής των προγενέστερων νόμων διαπιστώθηκε υπέρμετρη καθυστέρηση στην αξιολόγηση αιτήσεων και δημιουργία εκκρεμοτήτων, με τρόπο που να καθιστά πολλές φορές τους νόμους ουσιαστικά ανενεργούς. Η πρόβλεψη άλλωστε για σύσταση της Τριμελούς Επιτροπής παρέχει τις εγγυήσεις για ορθή, αντικειμενική και σύντομη διαδικασία αξιολόγησης. Η πρόβλεψη επίσης έκδοσης Οδηγού Αξιολόγησης των Επενδυτικών Σχεδίων, ο οποίος θα περιλαμβάνει μεθόδους αξιολόγησης, πρότυπα κόστη και λοιπές οδηγίες, θα συμβάλει στην αντικειμενική, εξορθολογισμένη και ομοιόμορφη εφαρμογή του νόμου. Στην ίδια κατεύθυνση θα συμβάλει και η εκπαίδευση των αξιολογητών ώστε να μπορέσουν να εκπληρώσουν αποτελεσματικά το έργο τους.

Τέλος, στο στοιχείο Β προσδιορίζονται δύο μέθοδοι αξιολόγησης, η άμεση και η συγκριτική, ανάλογα με τα καθεστώτα του Ειδικού Μέρους. Η μέθοδος της συγκριτικής αξιολόγησης εφαρμόζεται με κύκλους υποβολής και αξιολόγησης που έχουν συγκεκριμένη διάρκεια. Τα επενδυτικά σχέδια αξιολογούνται με βάση συγκεκριμένα ποσοτικά και ποιοτικά αντικειμενικά κριτήρια από τα οποία προκύπτει η βαθμολογία και οι πίνακες κατάταξης τους. Τα ενισχυόμενα επενδυτικά σχέδια προκύπτουν από την θέση που

κατέλαβαν στον οριστικό πίνακα κατάταξης και έως εξαντλήσεως των προϋπολογισθέντων πόρων.

Η μέθοδος της άμεσης αξιολόγησης εφαρμόζεται δίχως χρονικούς περιορισμούς, δηλαδή δεν περιλαμβάνει κύκλους υποβολής και αξιολόγησης. Διενεργείται αυτοτελής αξιολόγηση κάθε νόμιμης και εμπρόθεσμης αίτησης υπαγωγής, με βάση την αρχή της χρονικής προτεραιότητας και με μοναδικό χρονικό περιορισμό το χρόνο εξάντλησης των προϋπολογισθέντων πόρων.

Άρθρο 15

Ενστάσεις

Στο άρθρο αυτό θεσπίζεται η δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής (ένσταση) κατά απορριπτικών αποφάσεων επί αιτήσεων υπαγωγής κατά το στάδιο αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων.

Άρθρο 16

Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται τα στάδια, τα είδη και ο σκοπός ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων. Ο έλεγχος διενεργείται είτε με αίτηση του φορέα της επένδυσης όταν έχει πραγματοποιήσει το 50% του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ή το 100% και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας. Ο έλεγχος διενεργείται επιτόπια ή διοικητικά κατά διακριτική ευχέρεια της Υπηρεσίας, σε οποιοδήποτε χρόνο και σε οποιαδήποτε φάση υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου ή τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

Άρθρο 17

Τροποποιήσεις απόφασης υπαγωγής- Έγκριση μεταβολών μετά την ολοκλήρωση

Με το άρθρο 17 περιγράφεται η δυνατότητα που παρέχεται στους φορείς των επενδύσεων να τροποποιήσουν τα επενδυτικά σχέδια εφόσον δεν αλλοιώνονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της απόφασης προκήρυξης και της απόφασης υπαγωγής και δεν επέρχεται αύξηση του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού ή αύξηση του ύψους του ποσού της ενίσχυσης.

Άρθρο 18

Ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης

Με το άρθρο 18 ορίζεται ως χρόνος ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων τα τρία (3) έτη με δυνατότητα παράτασης για δύο (2) έτη επιπλέον, η οποία υποβάλλεται έως τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης. Η ημερομηνία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου δύναται επίσης να παραταθεί για λόγους ανώτερης βίας για χρονικό διάστημα ίσο με εκείνο της διακοπής ή της καθυστέρησης, υπό την προϋπόθεση της πλήρους τεκμηρίωσης της εντός της νέας προθεσμίας δυνατότητας ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου. Σημειώνεται ότι εάν ο φορέας της επένδυσης έχει λάβει ήδη μια φορά παράταση για οποιονδήποτε λόγο, μπορεί να λάβει δεύτερη μόνο για λόγους ανωτέρας βίας της παρ. 2β. Στην περίπτωση αυτή, ο λόγος ανωτέρας βίας θα πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένος και εξατομικευμένος και δεν αρκεί η γενική επίκληση λόγων που αφορούν την οικονομική κατάσταση της χώρας ή τη δυσμενή οικονομική συγκυρία. Τέλος, εάν ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου δεν υποβάλει αίτηση για πιστοποίηση της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας, συνοδευόμενη από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, εντός της νέας προθεσμίας, η επένδυση θεωρείται ως μη ολοκληρωθείσα, η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και ανακτώνται τα ποσά ενίσχυσης στο σύνολό τους.

Άρθρο 19

Διαδικασία πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης

Με το άρθρο 19 καθορίζεται η διαδικασία με την οποία πιστοποιείται η ολοκλήρωση και η έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, με παραπομπή στο άρθρο 16. Κρίσιμος στην παρούσα διάταξη είναι ο ορισμός του χρόνου ολοκλήρωσης, που θεσπίζεται ο πραγματικός χρόνος και όχι ο χρόνος έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης. Με αυτόν τον τρόπο δεν καταλείπονται περιθώρια έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων από τα όργανα εφαρμογής του νόμου, διασφαλίζεται η εμπιστοσύνη των φορέων στη Διοίκηση και προωθείται η ομοιογενής εφαρμογή του νόμου.

Άρθρο 20

Καταβολή Ενισχύσεων

Με την παρούσα διάταξη ορίζεται ότι η καταβολή των ενισχύσεων πραγματοποιείται είτε εφάπαξ είτε σταδιακά, ανάλογα με τα προβλεπόμενα στις επόμενες παραγράφους.

Στην παράγραφο 1 προσδιορίζονται ο τρόπος και οι προϋποθέσεις χρήσης της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής. Ειδικότερα, ο φορέας της επένδυσης έχει τη δυνατότητα να κάνει χρήση της ενίσχυσης μετά την πιστοποίηση του 50% του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του

επενδυτικού σχεδίου. Η ως άνω δυνατότητα παρέχεται με στόχο την εξίσωση του χρόνου λήψης της φορολογικής απαλλαγής με τον αντίστοιχο χρόνο έναρξης της δυνατότητας χρήσης του κινήτρου της επιχορήγησης. Μέσω του ανωτέρω επιδιώκεται η ίση μεταχείριση των δύο κατηγοριών κινήτρων. Επιπλέον λαμβάνεται μέριμνα για την ορθή χρονική κλιμάκωση λήψης του κινήτρου, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα συμφέροντα των επενδυτών όσο και τις δημοσιονομικές δυνατότητες.

Στην παράγραφο 2 αναλύεται ο τρόπος καταβολής της ενίσχυσης της επιχορήγησης. Δίνεται η δυνατότητα στο φορέα της επένδυσης να λάβει το 50% του κινήτρου της επιχορήγησης με την πιστοποίηση του 50% του κόστους του επενδυτικού σχεδίου, ενώ το υπόλοιπο 50% θα καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Η καταβολή της ενίσχυσης θα πραγματοποιείται υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρονται αναλυτικά στη διάταξη.

Με την παράγραφο 3 ορίζονται οι προϋποθέσεις καταβολής της ενίσχυσης της επιδότησης της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Με την παράγραφο 4 ορίζονται οι προϋποθέσεις για την καταβολή της ενίσχυσης της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

Στη παρ. 5 ορίζεται ότι ο προσδιορισμός των δικαιολογητικών που απαιτούνται για την καταβολή των ενισχύσεων ορίζονται στην οικεία απόφασης προκήρυξης του καθεστώτος.

Με την παράγραφο 6 προσδιορίζεται ο τρόπος χρηματοδοτικής κάλυψης των ενισχύσεων από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 21

Υποχρεώσεις ενισχυόμενων επιχειρήσεων

Στις παραγράφους 1, 2 και 3 περιγράφονται αναλυτικά οι υποχρεώσεις των φορέων υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, τόσο κατά την φάση υλοποίησης όσο και κατά το διάστημα μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και την πιστοποίηση έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, οι οποίες καθορίζονται ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης. Ειδικότερα, το διάστημα τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων, διαμορφώνεται στα τρία (3) έτη για τις Πολύ Μικρές και Μικρές επιχειρήσεις, πέντε (5) έτη για τις Μεσαίες επιχειρήσεις και επτά (7) έτη για τις Μεγάλες επιχειρήσεις. Σε περιπτώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, το παραπάνω διάστημα παρατείνεται για όσα επιπλέον έτη διαρκεί η σύμβαση μίσθωσης, ενώ το ως άνω διάστημα

προσαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Η κλιμάκωση της διάρκειας της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων ακολουθεί την εμπειρική στατιστική κανονικότητα που αναφέρεται στο αντίστροφο αναλογικά με το μέγεθος των επιχειρήσεων ποσοστό αποτυχίας τους. Συνεπώς δεν είναι εύλογη η εξίσωση της χρονικής διάρκειας των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το μέγεθος τους.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται η διαδικασία και ο χρόνος ηλεκτρονικής γνωστοποίησης των στοιχείων των προβλεπόμενων μεταβολών και τήρησης των υποχρεώσεων προς την αρμόδια Υπηρεσία και παρέχεται εξουσιοδότηση περαιτέρω εξειδίκευσης στην οικεία απόφαση προκήρυξης.

Με την παράγραφο 5 θεσπίζεται υποχρέωση των φορέων των ενισχυόμενων επενδυτικών σχεδίων να διατηρούν πλήρεις φακέλους για διάστημα 10 ετών μετά τη χορήγηση της τελευταίας ενίσχυσης. Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί στη διευκόλυνση και βελτιστοποίηση του έργου των εθνικών και ευρωπαϊκών ελεγκτικών αρχών.

Με την παράγραφο 6 παρέχεται εξουσιοδότηση καθορισμού στην οικεία απόφαση προκήρυξης τυχόν πρόσθετων υποχρεώσεων που απορρέουν από το Ενωσιακό Δίκαιο, προκειμένου να μην παρατηρούνται σε αντίστοιχες περιπτώσεις αποκλίσεις-ασυμβατότητες με τα προβλεπόμενα στην ενωσιακή νομοθεσία.

Άρθρο 22

Παρακολούθηση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων

Με τις παρ. 1 και 2 καθορίζεται η διαδικασία ηλεκτρονικής παρακολούθησης της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων των επενδυτικών σχεδίων μέσω του ΠΣΚΕ και αναφέρονται ενδεικτικά τα ελάχιστα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Καθιερώνεται επίσης ετήσιος δειγματοληπτικός έλεγχος της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων με την κατάρτιση καταλόγου ελεγχόμενων επιχειρήσεων, προκειμένου να διασφαλισθεί η αντικειμενικότητα και η συνολικότητα των ελέγχων.

Με την παρ. 3 παρέχεται εξουσιοδότηση ώστε με απόφαση του αρμόδιου υπουργού να εξειδικευθούν περαιτέρω όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες σχετικά με την ως άνω υποχρέωση.

Άρθρο 23

Κυρώσεις

Στις παραγράφους 1 έως και 6 προσδιορίζονται οι κυρώσεις που

επιβάλλονται σε περιπτώσεις παραβίασης των υποχρεώσεων που αναφέρονται στο νόμο από τους φορείς των επενδυτικών σχεδίων. Η παραβίαση των υποχρεώσεων αυτών δύναται να επιφέρει, ανάλογα με το είδος της παράβασης, επιβολή εύλογου προστίμου ή μερική ή ολική ανάκτηση της ενίσχυσης που έχει χορηγηθεί.

Με την παράγραφο 7 ορίζεται ότι για την επιβολή των κυρώσεων των παραγράφων 1, 2 και 3 λαμβάνονται υπόψη τα ειδικότερα κριτήρια και οι παράμετροι κάθε υπόθεσης, στο πλαίσιο του σεβασμού της αρχής της αναλογικότητας και της αποφυγής της οριζόντιας επιβολής κυρώσεων.

Κεφάλαιο Ζ΄

Άρθρο 24

Μητρώο Αξιολογητών

Στο άρθρο 24 προβλέπεται η δυνατότητα αξιοποίησης του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών (ΕΜΠΑ) του Π.Δ. 33/2011. Η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων φέρει την ευθύνη τόσο για την κατάρτιση, την επιμόρφωση και την περιοδική πιστοποίηση των αξιολογητών, όσο και για την έκδοση και τακτική ενημέρωση σχετικού οδηγού δεοντολογίας, με τον οποίο θα εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις των αξιολογητών και οι κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησής τους. Η πρόβλεψη για χρήση του ήδη λειτουργούντος ΕΜΠΑ, στοχεύει στην βελτιωμένη αξιοποίησή του

Άρθρο 25

Μητρώο Ελεγκτών

Στο άρθρο 25 προβλέπεται η δυνατότητα αξιοποίησης του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (ΕΜΠΕ) του Π.Δ. 33/2011. Η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων φέρει την ευθύνη τόσο για την κατάρτιση, την επιμόρφωση και την περιοδική πιστοποίηση των ελεγκτών, όσο και για την έκδοση και τακτική ενημέρωση σχετικού οδηγού δεοντολογίας, με τον οποίο θα εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις των ελεγκτών και οι κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησής τους. Η πρόβλεψη περί αξιοποίησης του λειτουργούντος ΕΜΠΕ έχει την ίδια ακριβώς αιτιολόγηση με την αναφερόμενη στο ΕΜΠΑ του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 26

Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών

Με το άρθρο 26 προβλέπεται η συγκρότηση Επιτροπής Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών, η οποία στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της θα διαχειρίζεται και θα αξιολογεί τα μητρώα των Αξιολογητών και Ελεγκτών,

θα εποπτεύει την αποτελεσματικότητα και τις διαδικασίες εφαρμογής του νόμου και θα υποβάλλει ετησίως σχετική έκθεση προς τον αρμόδιο Γενικό Γραμματέα. Η πρόβλεψη σύστασης της Επιτροπής αυτής αποσκοπεί στη βέλτιστη δυνατή αξιολόγηση των Μητρώων Αξιολογητών και Ελεγκτών, προκειμένου να αξιοποιείται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο η τεχνογνωσία τους, και να υπάρχει αποτελεσματική εποπτεία των διαδικασιών εφαρμογής του νόμου και επίλυσης τυχόν δυσλειτουργιών.

Άρθρο 27

Γνωμοδοτική Επιτροπή

Στο άρθρο 27 προβλέπεται η σύσταση και συγκρότηση γνωμοδοτικού οργάνου, το οποίο θα επιλαμβάνεται ζητημάτων που αφορούν σε αποφάσεις ανάκλησης και επιστροφής ενισχύσεων, εκτός από αυτές που εκδίδονται κατόπιν αιτήσεων των φορέων των επενδύσεων, καθώς και στον τρόπο συμμόρφωσης προς δικαστικές αποφάσεις και συστάσεις ελεγκτικών οργάνων. Η Γνωμοδοτική Επιτροπή επιτελεί επομένως επικουρικό ρόλο γνωμοδοτώντας επί των αποφάσεων της Διοίκησης, συμβάλλοντας στην άσκηση ορθής και χρηστής διοίκησης.

Άρθρο 28

Καθορισμός ποσών ενισχύσεων στα επιμέρους καθεστώτα

Με την παράγραφο 1 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης με την οποία θα καθορίζεται σε ετήσια βάση το ποσό κατά είδος ενίσχυσης που θα χορηγείται ανά καθεστώς

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης για την κατανομή των ως άνω ποσών μεταξύ των αρμόδιων φορέων εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου 13 και για το σκοπό αυτό εγγράφεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 29

Σύσταση και προκήρυξη καθεστώτων

Με το άρθρο 29 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού να προκηρύσσει τα καθεστώτα του παρόντος νόμου και καθορίζεται το ελάχιστο απαιτούμενο περιεχόμενο των αποφάσεων προκήρυξης.

Άρθρο 30

Αξιολόγηση επιπτώσεων των ενισχύσεων

Με το άρθρο 30 καθιερώνεται ετήσια υποχρέωση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, να υποβάλλει στη Βουλή των Ελλήνων έκθεση, στην οποία αναφέρονται μεταξύ άλλων οι πόροι που διατέθηκαν, οι επενδύσεις που ενισχύθηκαν και οι θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν κατά κλάδο και περιφέρεια, καθώς και οι εκτιμώμενες επιπτώσεις των ενισχύσεων του παρόντος νόμου στην ανάπτυξη της χώρας. Η ρύθμιση αυτή έχει ως στόχο να καθιερωθεί ο τακτικός ετήσιος έλεγχος από τη Βουλή των Ελλήνων της αποτελεσματικότητας και των δυνατοτήτων του αναπτυξιακού νόμου επί τη βάση συγκεκριμένων παραμέτρων και στοιχείων. Έτσι αναμένεται να δοθεί η δυνατότητα μιας κατά το δυνατόν ευρύτερης κοινοβουλευτικής συναίνεσης για την πραγματοποίηση ενδεχόμενων βελτιώσεων και την ανάρρηση πιθανών αστοχιών του αναπτυξιακού νόμου σε τακτική ετήσια βάση.

Άρθρο 31

Όρια Κοινοποίησης - Παρακολούθηση - Δημοσιότητα

Στις παραγράφους 1 και 2 περιλαμβάνονται οι ρυθμίσεις σχετικά με την τήρηση των ορίων κοινοποίησης του Γ.Α.Κ., καθώς και τις υποχρεώσεις δημοσιότητας των αποφάσεων υπαγωγής και ολοκλήρωσης.

Στην παράγραφο 3 προβλέπεται υποχρέωση των φορέων εφαρμογής των καθεστώτων ενίσχυσης να διατηρούν πλήρεις φακέλους των επενδυτικών σχεδίων, για διάστημα 10 ετών μετά τη χορήγηση της τελευταίας ενίσχυσης. Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί στη διευκόλυνση και βελτιστοποίηση του έργου των εθνικών και ευρωπαϊκών ελεγκτικών αρχών.

Με την παράγραφο 4 ορίζεται ότι κάθε πληροφορία που αφορά στην εφαρμογή των καθεστώτων του παρόντος νόμου αναρτάται σε επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, επέχει θέση δε δημοσίευσης.

Οι ρυθμίσεις αυτές έχουν ως στόχο να θωρακίσουν τον έλεγχο και τη διαφάνεια των διαδικασιών και να περιφρουρήσουν μέσω της δημοσιότητας των διοικητικών ενεργειών τη δυνατότητα πρόσβασης των δικαιούχων στο σύνολο της πληροφορίας που τους αφορά. Με το παρόν άρθρο διασφαλίζεται η λογοδοσία της διοίκησης, η διαφανής και ισότιμη διαχείριση του δημοσίου χρήματος.

ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄

Γενικές Ενισχύσεις

ΜΕΡΟΣ Α΄

Ενισχύσεις μηχανολογικού εξοπλισμού

Άρθρο 32

Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Με το άρθρο 32 προσδιορίζονται ως δικαιούχοι και ως υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια στο παρόν καθεστώς ενίσχυσης το σύνολο των αναφερόμενων στα άρθρα 6 και 7. Η επιλογή αυτή επιτρέπει την εκδήλωση ενδιαφέροντος από το σύνολο του επενδυτικού κοινού για αναβάθμιση του μηχανολογικού εξοπλισμού του. Το κίνητρο της φοροαπαλλαγής που δίνεται στην συγκεκριμένη περίπτωση με τις απλοποιημένες και ταχείες διαδικασίες υπαγωγής σε συνδυασμό με τη διευρυμένη υποδοχή δικαιούχων αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό μοχλό ανάπτυξης του επενδυτικού ενδιαφέροντος.

Άρθρο 33

Επιλέξιμες Δαπάνες

Με το άρθρο 33 καθορίζονται ως ενισχυόμενες δαπάνες τα καινούρια μεταφορικά μέσα, ο καινούριος μηχανολογικός εξοπλισμός για όλες τις επιχειρήσεις και υπό προϋποθέσεις ο μεταχειρισμένος μηχανολογικός εξοπλισμός για τις ΜΜΕ. Η επιλογή της ενίσχυσης λιγότερων κατηγοριών δαπανών σε σχέση με τα άλλα καθεστώτα ενισχύσεων αποσκοπεί στην καθιέρωση μιας πιο ευέλικτης διοικητικής διαδικασίας εφαρμογής του νόμου, ώστε να καταστεί ταχύτερη τόσο η αξιολόγηση και υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων όσο και ο έλεγχός τους. Πέρα αυτών όμως, με το συγκεκριμένο άρθρο προσδοκάται η ανάδειξη των αναγκών και η ταυτόχρονη επίλυση προβλημάτων των ΜΜΕ που αποτελούν βασικό άξονα του νομοθετήματος.

Άρθρο 34

Είδος ενίσχυσης

Με το άρθρο 34 ορίζεται η φοροαπαλλαγή ως η μοναδική μορφή ενίσχυσης, η οποία παρέχεται στα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια του καθεστώτος «Ενισχύσεις Μηχανολογικού Εξοπλισμού».. Η επιλογή της ενίσχυσης μόνο

μέσω φορολογικής απαλλαγής αποσκοπεί στην καθιέρωση μιας πιο ευέλικτης διοικητικής διαδικασίας εφαρμογής του νόμου, ώστε να καταστεί ταχύτερη τόσο η αξιολόγηση και υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων, όσο και ο έλεγχός τους. Μέσω του καθεστώτος αυτού, επιδιώκεται η παροχή ενός πλαισίου ενισχύσεων περιορισμένου εύρους με κύριο χαρακτηριστικό τις ιδιαίτερα απλοποιημένες διαδικασίες.

Άρθρο 35

Ύψος Ενίσχυσης

Με το άρθρο 35 προσδιορίζονται ως εντάσεις ενισχύσεων του παρόντος καθεστώτος τα ανώτατα προβλεπόμενα ποσοστά του εκάστοτε Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

Άρθρο 36

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Με το άρθρο 36 ορίζεται ότι η διαδικασία αξιολόγησης των υπαγόμενων στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων θα γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης του άρθρου 14.

Η απλοποίηση των διαδικασιών αυτών αποσκοπεί στην καθιέρωση πιο φιλικών και ελκυστικών διαδικασιών εφαρμογής του νόμου, με στόχο τη διεύρυνση της βάσης των επενδυτών και την αναστροφή του κλίματος αποεπένδυσης.

ΜΕΡΟΣ Β΄

Γενική Επιχειρηματικότητα

Άρθρο 37

Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Με το άρθρο 37 προσδιορίζονται ως δικαιούχοι και ως υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια στο παρόν καθεστώς ενίσχυσης το σύνολο των αναφερόμενων στα άρθρα 6 και 7 αντίστοιχα. Η επιλογή αυτή δίνει τη δυνατότητα υπαγωγής στις ρυθμίσεις του συγκεκριμένου καθεστώτος του συνόλου των επιχειρήσεων επιτρέποντας την ενίσχυση τόσο υφιστάμενων όσο και υπό σύσταση επιχειρήσεων.

Άρθρο 38

Επιλέξιμες Δαπάνες

Με το άρθρο 38 ορίζονται οι ενισχυόμενες κατηγορίες δαπανών του καθεστώτος. Η ενίσχυση των συγκεκριμένων κατηγοριών επιλέχθηκε, προκειμένου στο συγκεκριμένο καθεστώς να δίνεται ένα διευρυμένο πλαίσιο

επιλέξιμων δαπανών, όπως το προβλέπει ο ΓΑΚ, στο οποίο περιλαμβάνονται η επιπλέον ενίσχυση των υπό ίδρυση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, επενδυτικά σχέδια παραγωγής και διανομής θερμότητας από ΑΠΕ, μικρών υδροηλεκτρικών σταθμών και υβριδικών σταθμών ΑΠΕ, Βιοαερίου, Βιομάζας, Βιορευστών καθώς και παραγωγής Βιοκαυσίμων.

Άρθρο 39

Είδη ενίσχυσης

Με την παράγραφο 1 ορίζονται οι ενισχύσεις της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης ως τα παρεχόμενα είδη ενισχύσεων του παρόντος καθεστώτος. Η πρόβλεψη ενός διευρυμένου πλαισίου των επενδυτικών κινήτρων στο συγκεκριμένο καθεστώς αποτελεί την ειδοποιό διαφορά σε σχέση με άλλα καθεστάτα. Στόχος είναι η ενίσχυση των επιχειρήσεων κάθε τύπου σε συνδυασμό με την παροχή ενισχύσεων στο σύνολο των δαπανών σε ενσώματα και άυλα στοιχεία του ενεργητικού. Στην παράγραφο 2 προβλέπεται επιπλέον ενίσχυση με το κίνητρο της επιχορήγησης στις ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων.

Άρθρο 40

Ύψος Ενίσχυσης

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 40 ορίζονται ως ποσοστά ενισχύσεων για τις περιφερειακές τα ανώτατα ποσοστά και ποσά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ενώ για τις δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων των περιπτώσεων 2 έως 6 του αρ. 38, ισχύει η μέγιστη ένταση ενίσχυσης, όπως ορίζεται στο αρ. 11.

Με την δεύτερη παράγραφο, για τις ειδικές κατηγορίες ενίσχυσης, ορίζεται ως ποσοστό ενίσχυσης το 70% των επιλέξιμων δαπανών, που αποτελεί την ανώτατη επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης.

Άρθρο 41

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Με το άρθρο 41 για τα επενδυτικά σχέδια της γενικής επιχειρηματικότητας, καθορίζεται ως διαδικασία αξιολόγησης η μέθοδος της συγκριτικής αξιολόγησης, επειδή το καθεστώς αφορά την ενίσχυση επιχειρήσεων κάθε τύπου, και ως διαδικασία ελέγχου ο επιτόπιος έλεγχος. Η μέθοδος της συγκριτικής αξιολόγησης κρίνεται αναγκαία εξαιτίας της ευρείας παροχής ενισχύσεων καθώς και του ύψους και είδους αυτών.

ΜΕΡΟΣ Γ΄
ΝΕΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΜΜΕ

Άρθρο 42

Ορισμός, δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Στην παράγραφο 1 ορίζονται ως δικαιούχοι των ενισχύσεων του παρόντος καθεστώτος, οι υπό σύσταση ή νεοσύστατες ανεξάρτητες ΜΜΕ.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται, για τις ανάγκες του νόμου, η έννοια της νέας ανεξάρτητης ΜΜΕ. ενώ στην παράγραφο 3 ορίζεται η έννοια των ανεξάρτητων ΜΜΕ. Μέσω του εννοιολογικού προσδιορισμού της νέας ανεξάρτητης ΜΜΕ επιδιώκεται η διοχέτευση των ευνοϊκών ρυθμίσεων σε ένα οριοθετημένο σύνολο επιχειρήσεων αποφεύγοντας κατά αυτόν τον τρόπο την δημιουργία πιθανών παρερμηνειών.

Άρθρο 43

Επιλέξιμες Δαπάνες

Με τις δύο πρώτες παραγράφους του άρθρου 43 καθορίζονται οι δαπάνες που ενισχύονται (εντός και εκτός περιφερειακών ενισχύσεων) για το καθεστώς των νέων ανεξάρτητων ΜΜΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 8 και 9.

Με τις επόμενες παραγράφους γίνεται ιδιαίτερη μνεία στις επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν ειδικότερες κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων.

Άρθρο 44

Είδη ενίσχυσης

Με το άρθρο 44 ορίζονται τα είδη ενίσχυσης των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στο παρόν καθεστώς. Ειδικότερα, η ενίσχυση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης εισάγεται για να καλύψει το κενό που υπήρχε για τα επενδυτικά σχέδια εντάσεως εργασίας καθώς και αυτά που απαιτούν την απασχόληση υψηλά εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Η τελευταία παράμετρος αποτελεί καθοριστικής σημασίας παρέμβαση, υπό την έννοια της μέγιστης αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων και ιδίως του υψηλής ποιότητας ανθρώπινου κεφαλαίου.

Άρθρο 45

Ύψος Ενίσχυσης

Στην παράγραφο 1 ορίζονται ως ποσοστά ενισχύσεων για τις δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων τα ανώτατα ποσοστά του εκάστοτε ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, ενώ για τις δαπάνες εκτός

περιφερειακών ενισχύσεων των περιπτώσεων 2 έως 6 του αρ. 43, ισχύει η μέγιστη ένταση ενίσχυσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 11.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ως ανώτατο ποσοστό επιχορήγησης των επιλέξιμων δαπανών το 70% των ανώτατων επιτρεπόμενων ορίων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, ενώ για τα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στις ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 100% των ανώτατων επιτρεπόμενων ορίων.

Άρθρο 46

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης καθώς επιλέξιμοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας είναι αυτοί που ισχύουν για το σύνολο του νόμου, και ως διαδικασία ελέγχου ορίζεται ο επιτόπιος. Το παρόν καθεστώς απευθύνεται σε νεοσύστατες ή σε υπό ίδρυση ανεξάρτητες ΜΜΕ που προτίθενται να πραγματοποιήσουν αρχική επένδυση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ, ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Ενισχύσεις καινοτομικού χαρακτήρα για ΜΜΕ

Άρθρο 47

Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Στην παράγραφο 1 ορίζονται ως δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ).

Στην παράγραφο 2 περιγράφεται το αντικείμενο του επενδυτικού σχεδίου και ορίζονται διαζευκτικά οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί το επενδυτικό σχέδιο προκειμένου να υπαχθεί στο εν λόγω καθεστώς.

Στην παράγραφο 3 παρέχεται εξουσιοδότηση για κοινή υπουργική απόφαση προκειμένου να προσδιοριστεί η διαδικασία χαρακτηρισμού των προϊόντων, των παραγωγικών διαδικασιών και των υπηρεσιών ως καινοτομικών. Μέσω του άρθρου αυτού επιδιώκεται να αναδειχθεί η δέσμευση στην καινοτομία ως κεντρική διαδικασία στην ανάπτυξη των ενισχυόμενων επιχειρήσεων.

Άρθρο 48

Επιλέξιμες δαπάνες

Με το άρθρο 48 καθορίζονται οι δαπάνες που ενισχύονται (εντός και εκτός περιφερειακών ενισχύσεων), όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 8 και 9. Γίνεται δε ειδικότερη αναφορά στην ενίσχυση των δαπανών εκκίνησης για τις πολύ μικρές και μικρές υπό ίδρυση εταιρείες, προκειμένου να

διευκολυνθεί η δημιουργία νέων επιχειρηματικών σχημάτων. Το διευρυμένο πλαίσιο επιλέξιμων δαπανών του παρόντος άρθρου εξυπηρετεί την ενίσχυση επενδύσεων καινοτομικού χαρακτήρα που συνιστά κεντρικό άξονα του νόμου.

Άρθρο 49

Είδη ενισχύσεων

Με το άρθρο 49 ορίζονται τα είδη ενίσχυσης των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στο παρόν καθεστώς. Ειδικότερα, η ενίσχυση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης εισάγεται για να καλύψει το κενό που υπήρχε για τα επενδυτικά σχέδια εντάσεως εργασίας καθώς και αυτά που απαιτούν την απασχόληση υψηλά εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Ο συνδυασμός αυτός των ειδών ενισχύσεων αφενός δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του συγκεκριμένου καθεστώτος με τον πιο ολοκληρωμένο τρόπο και αφετέρου να αξιοποιηθούν εθνικοί πόροι (ανθρώπινο κεφάλαιο).

Άρθρο 50

Ύψος ενισχύσεων

Στην παράγραφο 1 ορίζονται ως ποσοστά ενισχύσεων για τις δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων τα ανώτατα ποσοστά του εκάστοτε ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, ενώ για τις δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων της παραγράφου 2 του άρθρου 48, ισχύει η μέγιστη ένταση ενίσχυσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 11.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ως ποσοστό επιχορήγησης των επιλέξιμων δαπανών το 70% των ανώτατων επιτρεπόμενων ορίων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, ενώ για τα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στις ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων, το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 100% των ανώτατων επιτρεπόμενων ορίων. Το παρόν καθεστώς, προσανατολισμένο στην ανάδειξη του κεντρικού ρόλου της καινοτομίας, προσφέρει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να υιοθετήσουν ένα καινοτόμο περιεχόμενο στην επιχειρηματική και επενδυτική τους δράση, είτε παράγοντας καινοτομικά προϊόντα είτε εισάγοντας οργανωτικές ή διαδικαστικές καινοτομίες.

Άρθρο 51

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης και ως διαδικασία ελέγχου ορίζεται ο επιτόπιος έλεγχος. Αυτή η μέθοδος αξιολόγησης επιλέχθηκε καθώς το

παρόν καθεστώς απευθύνεται σε ΜΜΕ για την πραγματοποίηση επενδυτικών σχεδίων που αποσκοπούν στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή την εισαγωγή οργανωτικών και διαδικαστικών καινοτομιών.

Μέρος Β΄ Συνέργειες και Δικτυώσεις

Άρθρο 52

Δικαιούχοι ενίσχυσης

Στην παράγραφο 1 δίνεται ο ορισμός των σχηματισμών συνέργειας και δικτύωσης (συστάδες, clusters). Περιγράφεται επίσης ο ρόλος του φορέα διαχείρισης των εν λόγω σχηματισμών, στον οποίο πρέπει να συμμετέχουν όλα τα μέλη του cluster και ο οποίος έχει νομική προσωπικότητα και αποτελεί το μοναδικό εκπρόσωπο του,

Στην παράγραφο 2 αναφέρεται ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στους εν λόγω σχηματισμούς. Ο ελάχιστος αριθμός των συμμετεχουσών επιχειρήσεων είναι ανάλογος της πληθυσμιακής πυκνότητας και των επιχειρήσεων του νομού που υλοποιείται το επενδυτικό σχέδιο. Επιπλέον, για τον προσδιορισμό των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανεξαρτησία εκάστης συμμετέχουσας επιχείρησης. Για το λόγο αυτό, όταν στην συστάδα συμμετέχουν συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις, αυτές λογίζονται ως μία.

Στην παράγραφο 3 τίθεται ως προϋπόθεση για την υπαγωγή μιας συστάδας στον παρόντα νόμο, η υποβολή του επενδυτικού σχεδίου από το φορέα διαχείρισης της συστάδας και όχι από μεμονωμένη επιχείρηση - μέλος ή εν δυνάμει μέλος αυτής, προκειμένου να αποδεικνύεται η βούληση για κοινή δράση του σχηματισμού. Επιπλέον, ο νομοθέτης ορίζει ρητά τον φορέα διαχείρισης ως φορέα υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Με το συγκεκριμένο καθεστώς καθίσταται δυνατή η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στα συνεργατικά σχήματα καθώς και τα ιδιαίτερα οφέλη που δύνανται να παραχθούν για το σύνολο της οικονομίας από τη δημιουργία πυκνών οριζόντιων και κάθετων δικτυώσεων.

Άρθρο 53

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Με το άρθρο αυτό τίθεται ως προϋπόθεση υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος η συνάφεια των κοινών δράσεων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων που απαρτίζουν τις συστάδες προς τις κύριες δραστηριότητές τους και η υποστήριξη αυτών, προκειμένου οι επιχειρήσεις αυτές να προωθήσουν πιο αποτελεσματικά το προϊόν τους. Περαιτέρω, ορίζονται ως

υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια όσα ορίζονται στο άρθρο 7 και επιπλέον, από τις εξαιρέσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο αυτό, εξαιρούνται οι ειδικώς αναφερόμενοι στο παρόν άρθρο Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας, καθώς οι εν λόγω δραστηριότητες κρίνονται σημαντικές και αναγκαίες για την υποστήριξη και ανάπτυξη των συστάδων.

Άρθρο 54

Επιλέξιμες δαπάνες

Στην παράγραφο 1 καθορίζονται οι δαπάνες που ενισχύονται (εντός και εκτός περιφερειακών ενισχύσεων).

Στις επόμενες παραγράφους γίνεται ιδιαίτερη αναφορά σε ειδικότερες κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων.

Άρθρο 55

Είδη ενισχύσεων

Με το άρθρο αυτό ορίζονται τα είδη ενίσχυσης των επενδυτικών σχεδίων. Ειδικότερα, σε περίπτωση που η συνέργεια περιλαμβάνει μία τουλάχιστον μεγάλη επιχείρηση, τότε ισχύουν τα αναφερόμενα είδη ενίσχυσης στη δεύτερη παράγραφο, εκτός της επιχορήγησης, προκειμένου να γίνεται ορθολογικότερη κατανομή των διατιθέμενων πόρων σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Κατά αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η ενδυνάμωση των επιχειρήσεων αυτών έναντι των μεγαλύτερων, με στόχο την ενίσχυση της δραστηριοποίησης των ΜΜΕ σε συνεργατικά δίκτυα.

Άρθρο 56

Ύψος Ενισχύσεων

Με το άρθρο αυτό ορίζονται ως ποσοστά ενισχύσεων για τις δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων τα ανώτατα ποσοστά του εκάστοτε Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, ενώ για τις δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων της παραγράφου 2 του άρθρου 54, ισχύει η μέγιστη ένταση ενίσχυσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 11.

Άρθρο 57

Ενισχύσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας

Στις πρώτες παραγράφους καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπαγωγής των συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας στο παρόν καθεστώς. Σύμφωνα με

τα οριζόμενα στο ΓΑΚ, και για την καλύτερη εξυπηρέτηση του σκοπού τους, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη διαδικασία προσβασιμότητας των εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού και των δραστηριοτήτων των εν λόγω σχηματισμών, η οποία θα πρέπει να στηρίζεται στις αρχές της διαφάνειας και της ισότητας.

Στην παράγραφο 4 παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης προκειμένου να προσδιοριστεί η διαδικασία χαρακτηρισμού των προϊόντων, των παραγωγικών διαδικασιών και των υπηρεσιών των σχηματισμών καινοτομίας ως καινοτομικών.

Άρθρο 58

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Με το άρθρο 58 καθορίζεται ως διαδικασία αξιολόγησης η μέθοδος της συγκριτικής αξιολόγησης και ως διαδικασία ελέγχου ο επιτόπιος έλεγχος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄

ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΤΑΜΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

Άρθρο 59

Έννοια και σκοπός

Με το άρθρο αυτό προβλέπεται η δυνατότητα, εκ μέρους του ελληνικού δημοσίου, ίδρυσης ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών (“Ταμεία Συμμετοχών” - Funds of Funds), στους οποίους ανήκει οποιοσδήποτε χρηματοπιστωτικός οργανισμός, ανεξάρτητα από τη μορφή και το καθεστώς ιδιοκτησίας του, συμπεριλαμβανομένων ταμείων χαρτοφυλακίου, ταμείων επενδύσεων ιδιωτικών κεφαλαίων, δημόσιων επενδυτικών ταμείων, τραπεζών, οργανισμών μικροχρηματοδότησης και εταιρειών εγγυήσεων. Επιπλέον, προβλέπεται και η συμμετοχή ή η παροχή εξουσιοδότησης σε υφιστάμενα Ταμεία Συμμετοχών. Παρέχεται περαιτέρω η δυνατότητα στα εν λόγω Ταμεία να ιδρύουν ή να συμμετέχουν σε άλλα ειδικότερα Ταμεία για την επίτευξη επιμέρους στόχων. Τα εν λόγω Ταμεία θα επενδύουν μέσω νέων χρηματοδοτικών εργαλείων σε ΜΜΕ και μέσω της χρηματοδότησης αυτής θα επιδιώκονται στόχοι που αφορούν στην ενδυνάμωση και ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.

Οι ρυθμίσεις του συγκεκριμένου άρθρου επιδιώκουν την αύξηση των δικτυώσεων των ελληνικών επιχειρήσεων αλλά και την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων. Με το καθεστώς αυτό επιχειρείται η δημιουργία νέων και η

μεγέθυνση εξαιρετικά δυναμικών υφισταμένων επιχειρήσεων, η αναδιάρθρωση βιώσιμων επιχειρήσεων, η ανάπτυξη της αγοράς κεφαλαίων καθώς και η γενικότερη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Άρθρο 60 Είδη ενισχύσεων

Στην παράγραφο 1 ορίζονται τα είδη ενισχύσεων που παρέχει το δημόσιο προς τα Ταμεία.

Στην παράγραφο 2 ορίζονται οι ενισχύσεις που παρέχουν τα Ταμεία προς τις επιλέξιμες επιχειρήσεις.

Στην παράγραφο 3 παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης φορολογικών κινήτρων προς τους ιδιώτες επενδυτές που επενδύουν στα εν λόγω Ταμεία. Περαιτέρω, παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση κοινή υπουργικής απόφασης προκειμένου να καθοριστούν οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης των κινήτρων.

Επισημαίνεται ότι το συγκεκριμένο καθεστώς είναι το μόνο που περιλαμβάνει στα είδη των ενισχύσεων δάνεια και εγγυήσεις.

Άρθρο 61 Διαχείριση και Εποπτεία

Στο άρθρο αυτό ορίζονται τα διαχειριστικά, εποπτικά και συντονιστικά όργανα των Ταμείων Συμμετοχών. Περαιτέρω, παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης προκειμένου να εξειδικευτούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας των επιχειρήσεων και να καθοριστούν τα ποσοστά της κρατικής και ιδιωτικής συμμετοχής, η επιλέξιμη χρηματοπιστωτική μορφή ενίσχυσης, το ανώτατο όριο χρηματοδότησης ανά επιχείρηση και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με τη λειτουργία και τη διαχείριση των Ταμείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΧΩΡΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΑΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

Άρθρο 62

Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Στο άρθρο αυτό ορίζονται ως δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος οι επιχειρήσεις και οι συνεργατικοί σχηματισμοί οι οποίοι συμμετέχουν σε κλαδικά ή τοπικά παραγωγικά συστήματα ή σε επιμέρους παραγωγικές αλυσίδες αξίας, δηλαδή σχηματισμοί με έντονο κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο. Με στόχο την περαιτέρω ποιοτική αναβάθμιση των εν λόγω σχηματισμών, παρέχεται επιπλέον η δυνατότητα συμμετοχής στα υπαγόμενα επενδυτικά σχήματα και σε άλλους οικονομικούς φορείς έρευνας, ανάπτυξης

και διάδοσης γνώσεων. Περαιτέρω, προσδιορίζεται η απαιτούμενη μορφή του επενδυτικού σχεδίου. Μέσω της ενίσχυσης των ως άνω επιχειρήσεων και συνεργατικών σχηματισμών που αναπτύσσονται σε περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο προωθείται τόσο η αύξηση όσο και η προστασία της απασχόλησης καθώς και η περιφερειακή σύγκλιση.

Άρθρο 63

Είδη ενισχύσεων

Στο άρθρο αυτό ορίζονται τα είδη ενισχύσεων που παρέχονται τόσο στα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια των συμμετεχουσών επιχειρήσεων όσο και στα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια των συνεργατικών σχηματισμών. Οι μεγάλες επιχειρήσεις, λόγω του οικονομικού τους μεγέθους, εξαιρούνται του κινήτρου της επιχορήγησης. Η διεύρυνση των ειδών ενίσχυσης στοχεύει στην καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των εργαλείων αυτών εκ μέρους των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, είτε μεμονωμένων είτε συλλογικών με σκοπό την επίτευξη των επενδυτικών στόχων τους.

Άρθρο 64

Διαδικασία

Στο άρθρο αυτό ορίζονται το περιεχόμενο του υποβληθέντος επενδυτικού προγράμματος καθώς και οι διαδικασίες αξιολόγησης και υπαγωγής των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων στο παρόν καθεστώς. Λεπτομέρειες σχετικά με τις διαδικασίες αξιολόγησης, υπαγωγής και ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων θα καθορίζονται στην απόφαση προκήρυξης. Για την παρακολούθηση και υλοποίηση του επενδυτικού προγράμματος θα παρέχεται υποστήριξη από επιτροπή που θα συσταθεί για το σκοπό αυτό με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ΄

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

Άρθρο 65

Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Στο άρθρο αυτό ορίζονται οι δικαιούχοι, τα επενδυτικά σχέδια, τα οποία έχουν ισχυρό αντίκτυπο στην οικονομία καθώς και οι προϋποθέσεις υπαγωγής αυτών στο παρόν καθεστώς. Η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας επιχειρείται να επιτευχθεί μέσω της υλοποίησης πολύ μεγάλων επενδυτικών σχεδίων με την παράλληλη προσφορά ενός ασφαλούς επενδυτικού περιβάλλοντος. Η παρεχόμενη ασφάλεια μέσω των σχετικών ρυθμίσεων του καθεστώτος εγγυάται τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς και τη μεταφορά γνώσης και τεχνογνωσίας.

Άρθρο 66

Επιλέξιμες δαπάνες

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται οι δαπάνες που ενισχύονται (εντός και εκτός περιφερειακών ενισχύσεων).

Άρθρο 67

Είδος Ενίσχυσης

Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται με το κίνητρο της σταθεροποίησης του ισχύοντος κατά την ημερομηνία αίτησης υπαγωγής συντελεστή φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων για χρονικό διάστημα το οποίο ορίζεται στα δώδεκα (12) έτη από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου. Η χρήση σταθερού συντελεστή φορολογίας εισοδήματος ισχύει μέχρι την εξάντληση της ενίσχυσης που δικαιούται ο φορέας. Επίσης προσφέρεται η εναλλακτική επιλογή χρήσης της φορολογικής απαλλαγής με ποσοστό ενίσχυσης 10% και έως του ποσού των 5.000.000 ευρώ. Έτσι, με κεντρικό στόχο την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων, τα είδη της ενίσχυσης του συγκεκριμένου καθεστώτος διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με τα υπόλοιπα.

Άρθρο 68

Διαδικασία ταχεία αδειοδότησης

Στο άρθρο 68 εισάγεται διαφορετική αντιμετώπιση για τα επενδυτικά σχέδια μείζονος μεγέθους, γιατί παρέχεται σε αυτά η δυνατότητα να υπαχθούν στο καθεστώς της ταχείας αδειοδότησης του Ν. 3894/2010, ως ένα πρόσθετο κίνητρο για την επιτάχυνση της διαδικασίας υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου τους, λόγω του μεγέθους τους και των αποτελεσμάτων που αναμένεται να επιφέρουν στην ελληνική οικονομία.

Άρθρο 69

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Στο άρθρο αυτό ορίζονται οι διαδικασίες αξιολόγησης και ελέγχου των υπαγομένων στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων. Η αξιολόγηση των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων με τη μέθοδο της άμεσης και όχι της συγκριτικής αξιολόγησης αποτελεί ευνοϊκή ρύθμιση. Η ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης σε συνδυασμό με την αυτοτελή αξιολόγηση αποτελούν κεντρικά σημεία διαφοροποίησης που ενισχύουν την ικανοποίηση των στόχων των επενδύσεων μείζονος μεγέθους.

ΜΕΡΟΣ Β'
ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 70
Σύσταση του Αναπτυξιακού Συμβουλίου

Συστήνεται το Αναπτυξιακό Συμβούλιο ως ανώτατο γνωμοδοτικό όργανο του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για θέματα που αφορούν την αναπτυξιακή πολιτική. Σκοπός είναι η λειτουργία του ΑΣ να συντελείται σε δύο επίπεδα στοχεύοντας στο συνδυασμό της επιστημονικής γνώσης με τη συσσωρευμένη εμπειρία τόσο της Δημόσιας Διοίκησης, όσο και των εμπλεκόμενων κοινωνικών εταίρων. Στην κατεύθυνση αυτή, προβλέπεται η λειτουργία της Επιστημονικής Επιτροπής και της Επιτροπής Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΕΔΔ).

Άρθρο 71

Σύνθεση και αρμοδιότητες της Επιστημονικής Επιτροπής

Με την παράγραφο 1 ορίζεται η σύνθεση της Επιστημονική Επιτροπής. Συγκεκριμένα, η Επιστημονική Επιτροπή αποτελείται από ένδεκα (11) μέλη, επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδίκευση σε ζητήματα ανάπτυξης, με τριετή θητεία. Μέλος και Αντιπρόεδρος της Επιστημονική Επιτροπής είναι ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Επιστημονικός Διευθυντής του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ).

Με την παράγραφο 2 ορίζονται οι αρμοδιότητες της Επιστημονικής Επιτροπής. Συγκεκριμένα, ορίζεται ως αρμόδιο όργανο για την κατάρτιση προτάσεων που αφορούν τον εθνικό αναπτυξιακό σχεδιασμό και το βέλτιστο συντονισμό και παρακολούθηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Ακόμα, είναι αρμόδια για την διατύπωση γνώμης για επιμέρους ζητήματα που αφορούν την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, κατόπιν σχετικών ερωτημάτων, που υποβάλλονται από τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου ή τον Πρωθυπουργό.

Άρθρο 72

Σύνθεση και αρμοδιότητες της Επιτροπής Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΕΔΔ)

Με την παράγραφο 1 ορίζεται η σύνθεση της Επιτροπής Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΕΔΔ). Η ΕΚΕΔΔ λειτουργεί ως το επίπεδο διαβούλευσης μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Η ΕΚΕΔΔ αποτελείται από είκοσι ένα (21) μέλη με τριετή θητεία, εκπρόσωπους της Δημόσιας Διοίκησης, των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της χώρας και των Κοινωνικών Εταίρων. Συγκεκριμένα, στην ΕΚΕΔΔ εκπροσωπούνται οι υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης, των οποίων οι αρμοδιότητες άπτονται της εφαρμογής αναπτυξιακών προγραμμάτων και χρηματοδοτικών εργαλείων, εκπροσωπούμενες από τον αντίστοιχο γενικό γραμματέα τους. Ακόμα, εκπροσωπούνται οι τοπικές και περιφερειακές αρχές της χώρας, μέσω της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ, αλλά και όλοι οι φορείς κοινωνικής και επιχειρηματικής διαβούλευσης. Μέσα από τη λειτουργία της ΕΚΕΔΔ σκιαγραφούνται οι θέσεις των φορέων επί των θεμάτων αρμοδιότητας του Συμβουλίου, όπως εξειδικεύονται από την Επιστημονική Επιτροπή.

Με την παράγραφο 2 ορίζονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΕΔΔ). Ενδεικτικά περιλαμβάνονται η παροχή απόψεων και προτάσεων προς την Επιστημονική Επιτροπή, σχετικά με επίκαιρα ζητήματα αναπτυξιακής πολιτικής και η αξιολόγηση της εφαρμοζόμενης αναπτυξιακής πολιτικής μέσω της ανάδειξης συγκεκριμένων πρακτικών προβλημάτων και δυσλειτουργιών. Για το σκοπό αυτό η ΕΚΕΔΔ υποβάλλει προς την Επιστημονική Επιτροπή εκθέσεις αξιολόγησης.

Άρθρο 73

Λειτουργική Υποστήριξη

Με την παράγραφο 1 προβλέπεται ότι το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) παρέχει επιστημονική υποστήριξη στην Επιστημονική Επιτροπή και συνδράμει στην προετοιμασία των προτάσεων και εκθέσεων αρμοδιότητας της.

Με τις παρ. 2 και 3, ορίζεται ότι η διοικητική υποστήριξη του Αναπτυξιακού Συμβουλίου ανατίθεται στην Μονάδα Συντονισμού Στρατηγικού Αναπτυξιακού Σχεδιασμού του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (άρθρο 7^Α ΠΔ 116/2014 ΦΕΚ Α' 185/3-9-2014), η οποία ενισχύεται με επιπλέον αρμοδιότητες, διοικητικού χαρακτήρα. Ως υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, η Μονάδα Συντονισμού θα επιφορτιστεί την γραμματειακή υποστήριξη του Συμβουλίου και ενισχύοντας τη διατήρηση της σχετικής θεσμικής μνήμης, μέσα από την τήρηση ενός πλήρους αρχείου.

Άρθρο 74

Λειτουργικοί Πόροι

Με τις παραγράφους 1 και 2 ορίζεται η κάλυψη δαπανών του Αναπτυξιακού Συμβουλίου, η οποία γίνεται με πόρους που προέρχονται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, καθώς και από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για το ίδιο Υπουργείο.

Άρθρο 75

Καταργούμενες διατάξεις

Με το παρόν άρθρο καταργούνται οι διατάξεις που προβλέπουν τη σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης. Το εν λόγω όργανο, σκοπός του οποίου ήταν η γνωμοδότηση σε αναπτυξιακά ζητήματα, υπήρξε ιδιαίτερα επιβαρυνόμενο γραφειοκρατικά, γεγονός το οποίο οδήγησε στη θεσμική του αδράνεια.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 76

Παράταση προθεσμιών ολοκλήρωσης επενδυτικών σχεδίων υπαχθέντων στους Ν. 3299/2004 (ΦΕΚ Α΄ 261) και Ν. 3908/2011 (ΦΕΚ Α΄ 8)

Με την παράγραφο 1 προτείνεται οι επιχειρήσεις των οποίων η προθεσμία ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων τους που υπήχθησαν στις διατάξεις του νόμου 3299/2004 έληξε στις 31-12-2015 να έχουν τη δυνατότητα μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2016 να πραγματοποιήσουν δαπάνες, τουλάχιστον του 50% του εγκεκριμένου κόστους τους. Με την πλήρωση της προϋπόθεσης αυτής οι επιχειρήσεις θα έχουν τη δυνατότητα ενάμιση (1,5) ακόμη έτους να προχωρήσουν στην πραγματοποίηση του συνόλου των επενδυτικών τους δαπανών.

Αντίστοιχη ημερομηνία, ήτοι η 30-6-2018, προτείνεται και για τα επενδυτικά σχέδια των οποίων προθεσμία ολοκλήρωσης των λήγει την 31 Δεκεμβρίου 2016 (προϋπόθεση είναι να υλοποιήσουν μέχρι την 31-12-2016 το 50% του κόστους του επενδυτικού σχεδίου), οι φορείς των οποίων αξιοποίησαν τη

δυνατότητα που παρέχονταν στη δεύτερη πρόταση της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του νόμου 4242/2014 (με την παράγραφο αυτή αντικαταστάθηκε το αντίστοιχο άρθρο 24 του νόμου 4146/2013) έτσι ώστε τον Ιούνιο του έτους 2018 να επιδιωχθεί η διευθέτηση του συνόλου σχεδόν των επενδυτικών σχεδίων που υπήχθησαν στο νόμο 3299/2004.

Στην περίπτωση γ ορίζεται ότι η διαπίστωση του 50% της εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου θα δηλώνεται από το φορέα της επένδυσης ο οποίος θα αποστέλλει στην αρμόδια υπηρεσία συγκεντρωτική κατάσταση παραστατικών για τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες του και τις αντίστοιχες πληρωμές. Στην περίπτωση βέβαια που υποβάλλει παράλληλα αίτημα χορήγησης του ποσού του 50% της επιχορήγησης ή επιστροφής της κατατεθείσας εγγυητικής επιστολής, λόγω καταβληθείσας προκαταβολής τότε θα πρέπει να υποβληθεί και αίτημα ελέγχου σύμφωνα με το προβλεπόμενα στο νόμο 3299/2004, όπως τροποποιήθηκε.

Με την ίδια περίπτωση παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης απόφασης του Υπουργού Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού προκειμένου αν απαιτηθεί να ορισθούν πρόσθετα δικαιολογητικά ή να καθορισθούν περαιτέρω ρυθμίσεις για την υλοποίηση της διάταξης αυτής.

Με την περίπτωση δ ορίζεται συγκεκριμένη ημερομηνία, ήτοι η 31-12-2016, κατά την οποία οι επιχειρήσεις οι οποίες επέλεξαν να αξιοποιήσουν το κίνητρο της φορολογικής απαλλαγής του νόμου 3299/2004 θα πρέπει να ολοκληρώσουν τις δαπάνες του επενδυτικού του σχεδιασμού προκειμένου να τύχουν τη χρήση του κινήτρου αυτού.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του νόμου 3299/2004 για τις επιχειρήσεις που επέλεξαν το κίνητρο της φορολογικής απαλλαγής δεν υποβάλλονταν αιτήσεις υπαγωγής στις αρμόδιες υπηρεσίες εφαρμογής του νόμου 3299/2004 και συνεπώς δεν εκδίδονταν και αντίστοιχες εγκριτικές αποφάσεις. Αντίθετα προχωρούσαν με δική τους πρωτοβουλία στην υλοποίηση του επενδυτικού σχεδιασμού ενώ η παρακολούθηση της πορείας των όπως και ο αντίστοιχος έλεγχος πραγματοποιείται από τις αρμόδιες Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες.

Με την παράγραφο 2 ρυθμίζονται, αντίστοιχα με την παράγραφο 1, και τα θέματα χρόνου υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων που υπήχθησαν στις διατάξεις του νόμου 3908/2011. Λαμβανομένου υπόψη ότι τα συγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια υπήχθησαν στις διατάξεις του νόμου 3908/2011 κατά τα έτη 2012, 2013 και 2014 ενώ μέχρι σήμερα δεν έχουν αξιοποιήσει το δικαίωμα της παράτασης των 2 επιπλέον ετών λόγω υλοποίησης του 50% του εγκεκριμένου έργου τους προτείνεται να δοθεί παράταση προκειμένου να πραγματοποιηθεί τουλάχιστον το ποσοστό του 50% του επενδυτικού έργου,

α. για τα επενδυτικά σχέδια των οποίων η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής ήταν εντός του έτους 2012, μέχρι τις 30 Ιουνίου 2017 και

β. για τα επενδυτικά σχέδια των οποίων η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής ήταν εντός των ετών 2013 και 2014, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Σημειώνεται ότι με την πλήρωση της προϋπόθεσης αυτής οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων έχουν δυνατότητα αξιοποίησης της ρύθμισης της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του Προεδρικού Διατάγματος 33/2011 που αναφέρεται στην κατ' ανώτατο όριο παράταση των 2 ετών.

Άρθρο 77

Τμηματική καταβολή επιχορήγησης των επενδυτικών σχεδίων υπαχθέντων στους Ν. 3299/2004 και Ν. 3908/2011

Στους προηγούμενους αναπτυξιακούς νόμους και κυρίως στον νόμο 3299/2004 υπήχθη μεγάλος αριθμός επενδυτικών σχεδίων με πολύ μεγάλο κόστος δαπάνης και κατ' επέκταση με ιδιαίτερα υψηλά ποσά αιτούμενης ενίσχυσης ενώ παράλληλα ο Προϋπολογισμός του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων μειώθηκε σημαντικά τα τελευταία έτη, με αποτέλεσμα να ανακύπτουν σημαντικές δυσχέρειες στην ανταπόκριση του κράτους να καταβάλει άμεσα και στο σύνολο τις εγκεκριμένες επιχορηγήσεις στους Φορείς των επενδυτικών σχεδίων. Το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού προκειμένου να είναι συνεπές στις υποχρεώσεις του προτείνει μια σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής. Αρχικά παρέχεται το δικαίωμα στις επιχειρήσεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των νόμων 3299/2004 και 3908/2011 να επιλέξουν αντί το κίνητρο της επιχορήγησης, με το οποίο είχε εγκριθεί η επενδυτική τους πρόταση να επιλέξουν τη χρήση του φορολογικού κινήτρου με το οποίο θα αποκτήσουν, πραγματοποιώντας κέρδη από την παραγωγική τους λειτουργία, τη δυνατότητα απαλλαγής καταβολής φόρου, ίσου με το ποσό της δικαιούμενης επιχορήγησης. Παράλληλα, και στην περίπτωση βέβαια που δεν υπάρξει η επιλογή του κινήτρου της φορολογικής απαλλαγής, προτείνεται με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού η καταβολή της επιχορήγησης να πραγματοποιείται σε επτά (7) ετήσιες δόσεις περιλαμβανομένου και των ενδιάμεσων δόσεων κατά την διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης.

Με τις ρυθμίσεις της παραγράφου 1 προβλέπεται η δυνατότητα τμηματικής καταβολής της επιχορήγησης. Ειδικότερα για τα επενδυτικά σχέδια που υπήχθησαν στις διατάξεις του νόμου 3908/2011 παρέχεται η δυνατότητα

χορήγησης προκαταβολής (1^η δόση) που δεν θα υπερβαίνει το 1/7 του συνολικού ποσού της εγκεκριμένης επιχορήγησης. Για την καταβολή του ποσού αυτού δεν θα απαιτείται πλέον η προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, αλλά η υποβολή μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣΚΕ - Αν), υπεύθυνης δήλωσης με αναλυτική κατάσταση, ίσου ποσού δαπανών και πληρωμών του έργου.

Για τα επενδυτικά σχέδια του νόμου 3299/2004 η πρώτη δόση του 1/7 του συνολικού ποσού της επιχορήγησης θα παρέχεται με την υποβολή του αιτήματος ελέγχου για την πιστοποίηση της υλοποίησης του 50% της επένδυσης.

Μετά την πιστοποίηση της υλοποίησης του 50% της επένδυσης, καταβάλλονται ετησίως η δεύτερη και η τρίτη δόση, ενώ οι υπόλοιπες δόσεις θα καταβληθούν μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Σημειώνεται ότι αν δεν πραγματοποιηθούν οι ενδιάμεσες δόσεις, το σύνολο των επτά δόσεων θα καταβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης.

Με τις ρυθμίσεις της παραγράφου 2 προβλέπεται ότι η δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής περιορίζεται στα επενδυτικά σχέδια τα οποία έχουν υπαχθεί στο Ν. 3908/2011, και μέχρι το ποσό που δεν υπερβαίνει το 1/7 της προβλεπόμενης στην απόφαση υπαγωγής επιχορήγησης.

Με τις ρυθμίσεις της παραγράφου 3 οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου καταλαμβάνουν και τα μεγάλα επενδυτικά σχέδια που κυρώθηκαν με νόμο από τη Βουλή των Ελλήνων, και στις αποφάσεις τους είχαν διαφορετική κατανομή των παρεχόμενων ενισχύσεων. Εξαιρούνται της εφαρμογής του παρόντος, τα επενδυτικά σχέδια του νόμου 3299/2004 που έχουν ενταχθεί σε Επιχειρησιακά Προγράμματα το Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 - 2013.

Με τις ρυθμίσεις της παραγράφου 4 οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου καταλαμβάνουν και τα εκκρεμή αιτήματα όλων των υφιστάμενων σταδίων καταβολής ενισχύσεων π.χ. προκαταβολή, καταβολή το 50% της επιχορήγησης, καταβολή του συνόλου ή του υπολοίπου ποσού επιχορήγησης μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

Με τις ρυθμίσεις της παραγράφου 5 ορίζεται ότι ως προς τα θέματα διαδικασίας εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 3299/2004 και του ν. 3908/2011.

Άρθρο 78

Ρυθμίσεις θεμάτων νόμου 3299/2004 (ΦΕΚ Α' 261) και 3908/2011 (ΦΕΚ Α' 8)

Με την παράγραφο 1 για τα επενδυτικά σχέδια τα οποία έχουν υπαχθεί στο ν. 3908/2011 ΦΕΚ Α' 8 και για τα οποία έχουν ήδη εκδοθεί αποφάσεις υπαγωγής λαμβάνοντας υπόψη την περ. δ' της παρ. 7 του άρθρου 8 του Ν. 3908/2011, παρέχεται η δυνατότητα υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου χωρίς την υποχρέωση προσκόμισης της εγκριτικής πράξης του δανείου. Συγκεκριμένα, με την παράγραφο 10 του άρθρου 241 του νόμου 4072/2012 (Α' 86) τροποποιήθηκε η περίπτωση δ' της παραγράφου 7 του άρθρου 8 του νόμου 3908/2011, παρέχοντας τη δυνατότητα στους Φορείς των επενδυτικών σχεδίων που στο χρηματοδοτικό τους σχήμα πρότειναν και την κάλυψη μέρους αυτού με δάνειο σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 8 του νόμου 3908/2011, να μην προσκόμιζαν την εγκριτική πράξη της χρηματοδοτούσας Τράπεζας κατά την αρχική υποβολή της πρότασής των αλλά μετά την αξιολόγησή της και πάντως πριν την έκδοση της απόφασης υπαγωγής στις διατάξεις του νόμου 3908/2011. Μεταγενέστερα με το άρθρο 6 παρ. 2 του νόμου 4242/2014 (Α' 50) ορίστηκε ότι για τις περιπτώσεις αυτές δύναται να εκδοθεί απόφαση υπαγωγής με την υποχρέωση ωστόσο ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου, να προσκομίσει εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έκδοσή της είτε την έγκριση του δανείου από τη χρηματοδοτούσα Τράπεζα ή το χρηματοδοτικό οργανισμό είτε στην περίπτωση που δεν μπορούσε ή δεν επέλεγε να λάβει δάνειο, αίτημα τροποποίησης με τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα τεκμηριώναν την κάλυψη της αυξημένης ίδιας συμμετοχής.

Παράλληλα είχε τεθεί η προϋπόθεση ότι μέχρι την υποβολή της έγκρισης του δανείου ή του αιτήματος τροποποίησης εντός της προθεσμίας των έξι (6) μηνών δεν ήταν δυνατή η προκαταβολή ή η καταβολή της εγκριθείσας επιχορήγησης. Με την παράγραφο 1 του άρθρου 37 του νόμου 4301/2014 (Α' 223) η προθεσμία των έξι (6) μηνών επεκτάθηκε ως την 31 Μαρτίου 2015 ενώ με την παράγραφο 9 του άρθρου 5 του νόμου 4328/2015 (Α' 51) παρατάθηκε περαιτέρω η προθεσμία μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 2015.

Με την προτεινόμενη διάταξη, και αφού ελήφθη υπόψη ότι για τα συγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια έχουν ήδη εκδοθεί αποφάσεις υπαγωγής, παρέχεται η δυνατότητα υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου χωρίς την υποχρέωση προσκόμισης της εγκριτικής πράξης του δανείου. Στην περίπτωση ωστόσο ολοκλήρωσης της επένδυσης τότε θα κατά τον έλεγχο της επένδυσης θα πρέπει είτε να υπάρχει η σύμβαση με την χρηματοδοτούσα Τράπεζα στην περίπτωση που ο Φορέας της επένδυσης αξιοποίησε τον τραπεζικό δανεισμό είτε να έχει καλυφθεί το πρόσθετο ποσό με την αυξημένη ίδια συμμετοχή.

Με την παράγραφο 2 δίνεται η δυνατότητα σε επιχειρήσεις των οποίων επενδυτικά σχέδια υπήχθησαν στις διατάξεις των νόμων 3299/2004 και 3908/2011, οι οποίες αξιοποίησαν σχετικές διατάξεις και εκταμίευσαν ποσά προκαταβολών με την κατάθεση ισόποσων εγγυητικών επιστολών, προσαυξημένων κατά 10%, να επιστρέψουν τις χορηγηθείσες προκαταβολές, με ιδιαίτερα χαμηλό επιτόκιο. Στις αρμόδιες υπηρεσίες έχουν υποβληθεί αιτήματα και ερωτήματα για τη δυνατότητα επιστροφής αυτών με την επίκληση ότι δεν κατέστη δυνατό, για διάφορους λόγους, να χρηματοδοτήσουν και να καλύψουν με τα ποσά της χορηγηθείσας προκαταβολής τις εγκεκριμένες δαπάνες των. Με την προϋπόθεση της προηγούμενης κατάθεσης των σχετικών παραστατικών πληρωμής του επιστρεφόμενου ποσού θα αποδεσμευτούν και οι αναγκαίες κατατεθείσες εγγυητικές επιστολές, για τις οποίες επιβαρύνονται με τα επιτόκια των Τραπεζιτικών και άλλων χρηματοδοτικών Οργανισμών.

Η προτεινόμενη διάταξη αποσκοπεί στην παροχή της δυνατότητας αυτής, η οποία βέβαια θα ενεργοποιείται κατόπιν σχετικού αιτήματος του φορέα του επενδυτικού σχεδίου. Στο αίτημα αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται και η βούληση του Επιχειρηματικού Φορέα για την ανάκληση της εγκριτικής απόφασης στις διατάξεις του αντίστοιχου νόμου.

Σημειώνεται ότι η επιστροφή του ποσού θα είναι έντοκη, με το επιτόκιο να ορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 794/2004, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 1 του Κανονισμού 271/2008 της Επιτροπής της 30^{ης} Ιανουαρίου 2008 ενώ η αποδέσμευση της εγγυητικής επιστολής θα πραγματοποιείται εφόσον κατατίθενται στην Υπηρεσία και τα σχετικά παραστατικά πληρωμής.

Με την παράγραφο 3 παρέχεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις που έχουν υπαχθεί στους αναπτυξιακούς νόμους ν.3299/2004 (ΦΕΚ 261Α') και ν.3908/2011 (ΦΕΚ 8 Α') και για τις οποίες μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος δεν έχει καταβληθεί το τμήμα της επιχορήγησης με βάση την απόφαση ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής διαδικασίας της επένδυσης, να τύχουν του κινήτρου της φορολογικής απαλλαγής ν.3908/2011 για το ισόποσο ποσό της επιχορήγησης.

Το ύψος της φορολογικής απαλλαγής που χορηγείται κατ' έτος δεν δύναται να υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20 %) του ποσού της επιχορήγησης.

Με την παράγραφο 4 απλοποιείται η διαδικασία τροποποίησης αποφάσεων υπαγωγής για περιορισμένες διαφοροποιήσεις του κόστους ανά κατηγορία δαπάνης. Με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο όπως καθορίζεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 14B του νόμου 3908/11 όπως αυτό έχει τροποποιηθεί και ισχύει, οι φορείς των επενδύσεων πρέπει να υποβάλουν αιτήματα τροποποιήσεων των αποφάσεων υπαγωγής και οι αρμόδιες υπηρεσίες καλούνται να εξετάσουν και διεκπεραιώσουν. Στις περισσότερες

περιπτώσεις τα αιτήματα αφορούν διαφοροποιήσεις του κόστους των κατηγοριών δαπανών οι οποίες δεν ξεπερνούν το 10% του εγκεκριμένου κόστους των κατηγοριών σταθμισμένου στο συνολικό κόστος του επενδυτικού σχεδίου. Οι εν λόγω διαφοροποιήσεις γίνονται στο σύνολό τους αποδεκτές δεδομένου ότι δεν επηρεάζουν ουσιαστικά τον χαρακτήρα του επενδυτικού σχεδίου αφού οφείλονται στους ανωτέρω λόγους. Κρίνεται επομένως σκόπιμο να τροποποιηθεί η εν λόγω παράγραφος του άρθρου 14B του νόμου 3908/11 ώστε να απλουστευθεί η διαδικασία της ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων και οι ήσσονος σημασίας τροποποιήσεις να γίνονται με απόλυτα αντικειμενικό τρόπο αποδεκτές χωρίς να εξετάζονται.

Με την παράγραφο 5 αντιμετωπίζεται το εξής ζήτημα. Σε ορισμένα επενδυτικά σχέδια είχε εγκριθεί αυξημένη ίδια συμμετοχή για την υλοποίηση τους η οποία κατά το χρόνο αξιολόγησης και υπαγωγής των επενδυτικών σχεδίων στον νόμο ήταν διαθέσιμη από τους μετόχους. Σήμερα, λόγω της οικονομικής κρίσης σε ορισμένες περιπτώσεις κατέστη αναγκαίο να προβούν σε λήψη δανείου προκειμένου να τα ολοκληρώσουν, αδυνατώντας να διαθέσουν την αυξημένη ίδια συμμετοχή. Κρίνεται απαραίτητο να τροποποιηθεί η περίπτωση Α β) της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του ν.3299/04 ώστε να επιτρέπεται η μείωση του ποσοστού μέχρι του ορίου που ορίζεται από την υποπαράγραφο Αα της ίδιας παραγράφου. Επειδή το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής περιλαμβάνεται στα βαθμολογούμενα κριτήρια που συνιστούν την τελική βαθμολογία για την υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων στις διατάξεις του Ν.3299/2004 τίθεται ο όρος η επερχόμενη μείωση της βαθμολογίας να μην καθιστά το επενδυτικό σχέδιο μη επιλέξιμο προς υπαγωγή.

Με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι είναι δυνατή η τροποποίηση των όρων κάλυψης της ίδιας συμμετοχής, σε χρόνο μεταγενέστερο της απόφασης υπαγωγής. Η αίτηση είναι δυνατό να απορριφθεί εφόσον η απόκλιση είναι τόσο ουσιαστική ώστε τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητα της επένδυσης. Η διάταξη λαμβάνει υπόψη τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, (ΣτΕ 1374/2008). Ακολούθως, με την περίπτωση β' γίνεται ειδική μνεία για τα επενδυτικά σχέδια στην απόφαση υπαγωγής των οποίων έχει περιληφθεί ειδικός όρος μηδενισμού του αρνητικού κεφαλαίου κίνησης. Εφόσον οι επενδύσεις αυτές ολοκληρώθηκαν εμπρόθεσμα, λειτουργούν παραγωγικά και έχουν δημιουργηθεί όλες οι προβλεπόμενες θέσεις εργασίας, η μη πλήρωση του ως άνω όρου δεν επηρεάζει την ολοκλήρωση της επένδυσης. Ωστόσο, οι επενδύσεις αυτές, υπόκεινται σε υποχρεωτικό έλεγχο των μακροχρονίων υποχρεώσεων της παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 3299/2004 και του άρθρου 14 του Ν. 3908/2011.

Με την παράγραφο 7 ορίζεται ότι σε ελάχιστα επενδυτικά σχέδια για τα οποία εκδόθηκε απόφαση υπαγωγής μέχρι την 30^η Ιουνίου 2014

διαπιστώθηκε εκ των υστέρων ότι δεν είχαν δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης οι περιλήψεις τους όπως προβλέπεται στην παράγραφο 12 του άρθρου 7 του νόμου 3299/2004. Λαμβανομένου υπόψη ότι οι αποφάσεις υπαγωγής με την έκδοσή τους αποστέλλονται στους ενδιαφερόμενους φορείς των επενδυτικών σχεδίων καθώς και σ' όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες, οι οποίοι φορείς προχώρησαν στην υλοποίησή των σχεδίων, θα πρέπει να διευθετεί και διοικητικά η μη δημοσίευσή τους, η οποία θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός του α' εξαμήνου του τρέχοντος έτους, υπογεγραμμένες από τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Ιδιωτικών Επενδύσεων. Παράλληλα βέβαια θεωρείται ότι η ισχύς των εν λόγω αποφάσεων αρχίζει από την ημερομηνία έκδοσής τους.

Άρθρο 79

Κατηγοριοποίηση επενδυτικών σχεδίων

Επειδή εκκρεμεί μεγάλος αριθμός επενδυτικών σχεδίων που είχαν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου 3299/2004 κρίνεται αναγκαία η κατηγοριοποίηση των επενδυτικών σχεδίων, στη βάση κοινών χαρακτηριστικών, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξέταση αιτημάτων που αφορούν τη διενέργεια ελέγχου, την επεξεργασία και τη σύνταξη των αποφάσεων ολοκλήρωσης καθώς και τις καταβολές των ενισχύσεων, είτε παράλληλα είτε με σχετική προτεραιότητα, επιλογή που θα αποφασίζεται από τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή τον Περιφερειάρχη στην περίπτωση που προκύπτει και στις Περιφέρειες ανάλογη ανάγκη.

Με την προτεινόμενη διάταξη διακρίνονται συγκεκριμένες ομάδες επενδυτικών σχεδίων, όπως είναι αυτά που είχαν υπαχθεί σε Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-2013, τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε περιοχές της Επικράτειας που δέχονται αυξημένες μεταναστευτικές ροές, τα επενδυτικά σχέδια στα οποία χορηγήθηκαν προκαταβολές με την προσκόμιση εγγυητικών επιστολών, οπότε η πιστοποίηση της υλοποίησης του αντίστοιχου έργου των δεν θα επιβαρύνει πρόσθετα τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων καθώς και όσα έχουν αιτηθεί την πιστοποίηση του 50% του εγκεκριμένου έργου τους.

Παράλληλα δίνεται η δυνατότητα με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού να κατηγοριοποιούνται και άλλα σχέδια στη βάση γεωγραφικών ή τομεακών γνωρισμάτων ή συνεπεία εκτάκτων αναγκών.

Άρθρο 80

Καθορισμός παραβόλων για την εκτέλεση διαδικασιών ελέγχου επενδυτικών σχεδίων υπαχθέντων στους Ν. 3299/2004 και Ν. 3908/2011

Με την διάταξη αυτή ρυθμίζεται συνολικά το ζήτημα των δαπανών για την υποστήριξη των διαδικασιών αξιολόγησης, ελέγχου, εκταμίευσης και παρακολούθησης των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στις διατάξεις των επενδυτικών νόμων.

Καταρχάς θεσπίζεται η υποχρέωση καταβολής παραβόλου από τις επιχειρήσεις και κατά την αίτηση διενέργειας ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων τους. Το ύψος του ποσού του παραβόλου συναρτάται με το κόστος του επενδυτικού σχεδίου θέτοντας ως ελάχιστο όριο τα πεντακόσια (500) ευρώ.

Περαιτέρω ορίζεται συγκεκριμένη διαδικασία με την οποία η κάλυψη της χρηματοδότησης των αναγκών υποστήριξης (αποζημιώσεις αξιολογητών, ελεγκτών κ.λπ) θα προέρχεται από τα ποσά (παράβολα) που θα καταβάλλουν οι επιχειρηματικοί φορείς για την εξέταση της αιτήσεων τους στα διάφορα στάδια της υλοποίησης της επενδυτικής των πρότασης, π.χ. αίτημα για την υπαγωγή στις διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου, αίτημα τροποποίησης, αίτημα διενέργειας ελέγχου. Το χρηματικό αυτό ποσό που πλέον καταβάλλεται ηλεκτρονικά θα πιστώνεται σε κωδικό Εσόδων (ΚΑΕ) του Κρατικού Προϋπολογισμού είτε υφιστάμενο, είτε θα διαμορφωθεί για το σκοπό αυτό και θα ανήκει στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, (ειδικός φορέας 35/170) λειτουργώντας πλέον με ανταποδοτικό τρόπο. Από το ποσό που θα συγκεντρώνεται, ποσοστό 20% θα αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού ενώ το υπόλοιπο θα εγγράφεται σε κωδικό Εξόδων του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (ειδικός φορέας 35/170).

Για το πρώτο χρονικό διάστημα και μέχρι να διαπιστωθεί η αντιστοίχηση των καταβαλλόμενων ποσών με τις αναγκαίες δαπάνες αποζημιώσεων ή ακόμη και μέχρι την πλήρη εφαρμογή της διαδικασίας που θεσπίζεται με τη διάταξη αυτή, υπάρχει η πρόβλεψη για συμπληρωματική κάλυψη των ποσών από κονδύλια που προβλέπονται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για τις ενισχύσεις που παρέχονται στις επενδύσεις οι οποίες υπάγονται στις διατάξεις των επενδυτικών νόμων. Σε περίπτωση δε που το ποσό από τα «παράβολα» υπερκαλύπτει τις ανάγκες των δαπανών για την υποστήριξη της διαχείρισης των επενδυτικών νόμων το επιπρόσθετο ποσό θα αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού. Με την προτεινόμενη διάταξη παρέχεται ακόμη εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινής απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και του Οικονομικών με την οποία θα ρυθμίζεται η διαδικασία και ο τρόπος εφαρμογής των προτεινόμενων διατάξεων.

Ακόμα, δίδεται εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας με την οποία θα ορίζονται οι αποζημιώσεις των οργάνων που θα συμμετέχουν και θα

υποστηρίζουν όλες τις διαδικασίες διαχείρισης των επενδυτικών σχεδίων (αξιολόγηση, μέλη Γνωμοδοτικών Επιτροπών, μέλη Οργάνων Ελέγχου, ημερήσιες αποζημιώσεις μετακινούμενων σε επιτόπιους ελέγχους, κ.λπ), επιτρέποντας εξαίρεση από τους περιορισμούς του νόμου 4024/2011 για τους ιδιώτες που θα είναι μέλη του Μητρώου Αξιολογητών και Ελεγκτών.

Άρθρο 81

Θέματα λειτουργίας Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων του Αναπτυξιακού νόμου (ΠΣΚΕ-Αν)

Βασική επιλογή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού αποτελεί η διενέργεια όλων των πράξεων αξιολόγησης, ελέγχου και εκταμιεύσεων των επενδυτικών σχεδίων που υπήχθησαν στους νόμους 3908/2011 και 3299/2004 να πραγματοποιείται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων και μάλιστα το μεγαλύτερο μέρος αυτών είναι σε ώριμο στάδιο. Με την ολοκλήρωση όλων των αναγκαίων ενεργειών θα διαπιστώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων η πλήρης επιχειρησιακή λειτουργία των οπότε θα καθίσταται υποχρεωτική η αξιοποίησή του από όλους τις υπηρεσίες υλοποίησης των αναπτυξιακών νόμων.

Μέχρι τότε, που για το σύνολο των διαδικασιών δεν θα υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου είναι επιτρεπτή η πραγματοποίησή των εκτός του Π.Σ.Κ.Ε. Επιπλέον δεν είναι υποχρεωτική η ανάπτυξη όλων των σταδίων για το καθεστώς της Επιχειρηματικότητας των Νέων του νόμου 3908/2011 δεδομένου του μικρού αριθμού των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υποβληθεί στο σχετικό Πρόγραμμα.

Άρθρο 82

Τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ. 33/2011 (Α΄ 83)

Στο άρθρο 11 του με αρ. 33/2011 Προεδρικού Διατάγματος «Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων που υπάγονται στο ν. 3908/2011» (Α΄ 83), το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 11 παρ. 5 του νόμου 3908/2011, προβλέφθηκε η σύσταση Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (ΕΜΠΕ) προκειμένου να επιλέγονται τα μέλη των Οργάνων Ελέγχου που θα πραγματοποιούν επιτόπιους ή διοικητικούς ελέγχους στις επενδυτικά σχέδια που θα υπάγονταν στο νόμο αυτό αλλά και στις επενδύσεις που εντάχθηκαν στα προηγούμενα καθεστώτα κινήτρων (νόμος 3299/2004 κ.λπ). Ωστόσο η απαίτηση ύπαρξης «σχετικής εμπειρίας

στον έλεγχο υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων» προς εγγραφή στο Μητρώο, λειτούργησε αποτρεπτικά με αποτέλεσμα την ανεπαρκή στελέχωση του.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση παρέχεται η δυνατότητα και σε νέους επιστήμονες π.χ. οικονομολόγους, μηχανικούς καθώς και άλλες ειδικότητες που θα καθορισθούν στη σχετική προκήρυξη, που δεν έχουν την προηγούμενη εμπειρία του ελέγχου επενδυτικών σχεδίων, να συμμετέχουν στη διαδικασία επιλογής, διασφαλίζοντας ωστόσο, ότι οι επιλεγέντες θα εγγράφονται οριστικά στο Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Ελεγκτών κατόπιν ειδικής εκπαίδευσης και προηγούμενης επιτυχούς συμμετοχής στη διενέργεια ελέγχων, ως εκπαιδευόμενοι.

Με την παράγραφο 2 επιλύεται το εξής ζήτημα. Με την έναρξη ισχύος του νόμου 3908/2011 υποβλήθηκαν επενδυτικά σχέδια, τα οποία αξιολογήθηκαν από τα μέλη του Μητρώου Αξιολογητών, η σύσταση του οποίου είχε θεσπιστεί με τις διατάξεις του νόμου αυτού. Για την αποζημίωση των μελών που προέρχονταν από τον ιδιωτικό τομέα εκδόθηκε, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 22 παρ. 4 του νόμου 3965/2011 (Α' 113), η υπ' αρ. 2/55894/0022/2-9-2011 (Β' 2197) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, η έναρξη ισχύος της οποίας άρχισε την 30^η Σεπτεμβρίου 2011, ημερομηνία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Το προηγούμενο διάστημα ωστόσο και κυρίως τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο, πραγματοποιήθηκε το σύνολο σχεδόν των αξιολογήσεων για το έτος αυτό (600 περίπου αξιολογήσεις), για τις οποίες δεν έχει καταβληθεί μέχρι σήμερα, καμία αποζημίωση. Η προτεινόμενη διάταξη αφορά αποκλειστικά τις συγκεκριμένες αξιολογήσεις.

Άρθρο 83

Τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ. 157/2013 ΦΕΚ Α' 249

Η διάταξη τροποποιείται, προκειμένου να διευρυνθούν τα κριτήρια επιλογής του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων, καθώς η προηγούμενη διατύπωση περιόριζε την επιλογή των υποψηφίων μεταξύ δύο μόνο ειδικοτήτων, ενώ το αντικείμενο εργασιών της συγκεκριμένης Διεύθυνσης δεν αφορά ούτε περιορίζεται αποκλειστικά σε αυτές.

Άρθρο 84

Θέματα Διεύθυνσης Κεφαλαίων Εξωτερικού

Η εν λόγω διάταξη, η οποία αφορά θέμα αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού, προτείνεται ως μέσο επιτάχυνσης των διαδικασιών και μείωσης της γραφειοκρατίας στην εφαρμογή του καθεστώτος του άρθρου 16 ν.4251/2014, χωρίς συγχρόνως να θίγεται η αξιοπιστία της διαδικασίας.

Με την τροποποίηση της παρ. 5 του Κεφ. Α του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 και την παροχή της δυνατότητας στους αλλοδαπούς επενδυτές να συνοδεύονται και από τους ανιόντες τους ή και των συζύγων τους, δημιουργείται ένα περαιτέρω κίνητρο σε αυτούς για την πραγματοποίηση επενδύσεων στη χώρα μας.

Η απάλειψη του τρίτου εδαφίου της παρ. 3 του Κεφ. Α του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 κρίνεται αναγκαία για την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του εν λόγω άρθρου. Για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών πρέπει να διασφαλίζεται ότι αυτοί υλοποιούν επένδυση με θετικές επιπτώσεις στην εθνική ανάπτυξη και οικονομία σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις της παρ 1 και ως εκ τούτου σε κάθε περίπτωση απαιτείται η εισήγηση της αρμόδια Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού για την οποία στο προηγούμενο εδάφιο τίθεται προθεσμία ενός μηνός.

Με την τροποποίηση της παρ. 4 του Κεφ. Β του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 δίνεται ο ίδιος ορισμός ως προς τα μέλη της οικογένειας με αυτόν της παρ 5 του Κεφαλαίου Α.

Επαναδιατυπώνεται και διευρύνεται το αντικείμενο της Κοινής Υπουργικής Απόφασης ώστε να υπάρχει δυνατότητα ρύθμισης όλων των θεμάτων που αφορούν στην εφαρμογή του κεφαλαίου Α του άρθρου 16. Με την απόφαση αυτή θα καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπαγωγής στις εν λόγω διατάξεις ως προς το ελάχιστο απαιτούμενο ύψος επένδυσης και τυχόν άλλα χαρακτηριστικά που σχετίζονται με εθνικούς αναπτυξιακούς στόχους όπως η απασχόληση, ο κλάδος δραστηριότητας και ο εξαγωγικός προσανατολισμός, τα διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα και υπηρεσίες, η αξιοποίηση εγχώριων πόρων και η καθετοποίηση της παραγωγής η νέα επιχειρηματικότητα, η καινοτομία και εισαγωγή νέων τεχνολογιών κλπ. Επίσης καθορίζεται ο ανώτατος αριθμός αδειών διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών που μπορούν να χορηγηθούν στο πλαίσιο μιας επένδυσης, αναλόγως του ύψους και των χαρακτηριστικών αυτής και ρυθμίζονται θέματα διαδικαστικού χαρακτήρα.

Με την τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 1 του α.ν. 89/67 επικαιροποιείται ο ορισμός της συνδεδεμένης επιχείρησης για τους σκοπούς του παρόντος νόμου σύμφωνα με την ισχύοντα κείμενη φορολογική νομοθεσία.

Περαιτέρω, δίδεται η δυνατότητα με Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού να αναπροσαρμόζεται η ελάχιστη υποχρέωση για απασχόληση προσωπικού και ετήσιες δαπάνες στην Ελλάδα, βάσει των εκάστοτε επικρατουσών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών.

Με την προσθήκη της παραγράφου, αίρεται ο περιορισμός προς τις εταιρείες που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, όσον αφορά στην παροχή των προβλεπόμενων υπηρεσιών και προς εγκατεστημένες στην Ελλάδα συνδεδεμένες με αυτές επιχειρήσεις, δεδομένου ότι ο περιορισμός αυτός αποτελούσε αντικίνητρο για την ανάπτυξη σχετικής δραστηριότητας στην Ελλάδα.

Άρθρο 85

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στο άρθρο αυτό περιλαμβάνονται μεταβατικές ρυθμίσεις, με τις οποίες λαμβάνεται μέριμνα για την μετάβαση στο καθεστώς του νέου νόμου και για την περαιτέρω βελτίωση των ισχυουσών διαδικασιών.

Ειδικότερα, με τις παραγράφους 1, 2, 4, 5, 6, 8, 13, 15 και 16 ρυθμίζονται θέματα ισχύος του θεσμικού πλαισίου των παρελθόντων επενδυτικών νόμων και κανονιστικών αποφάσεων που απορρέουν από αυτούς μέχρι την θέση σε ισχύ του νέου κανονιστικού πλαισίου.

Η παράγραφος 3 αφορά σε επενδυτικά σχέδια που άπτονται του ν. 2996/2003 και για τα οποία δεν έχουν εκδοθεί αποφάσεις υπαγωγής μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου.

Με την παράγραφο 7 η λειτουργία και οι αρμοδιότητες των Γνωμοδοτικών Επιτροπών όπως προβλέπονται στον παρόντα νόμο ισχύουν και για όλους τους προηγούμενους αναπτυξιακούς νόμους.

Με την παράγραφο 9 εισάγεται η δυνατότητα να πραγματοποιούνται και επιτόπιοι έλεγχοι για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας επενδυτικών σχεδίων παραγωγής ηλεκτρισμού από ηλιακή ενέργεια συνολικής ισχύος μέχρι 150 kw του ν. 3299/2004 και ρυθμίζεται η μετάβαση από το ισχύον στο καθεστώς του νέου νόμου όσον αφορά τη διαδικασία των σχετικών ελέγχων.

Με την παράγραφο 10 ρυθμίζεται ο τρόπος υποβολής των στοιχείων που αφορούν την τήρηση μακροχρόνιων υποχρεώσεων των επενδυτικών φορέων σε περιπτώσεις όπου ο χρόνος έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης είναι μεταγενέστερος εκείνου της έναρξης της σχετικής υποχρέωσής τους.

Με την παράγραφο 11 παρατείνεται κατά δύο έτη η προθεσμία πραγματοποίησης των ελέγχων της υπ' αριθμ. 41766/26-9-2013 υπουργικής απόφασης για επενδυτικά σχέδια παραγωγής ηλεκτρισμού από ηλιακή ενέργεια.

Με την παράγραφο 12 αυστηροποιείται το πλαίσιο τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων επενδυτικών σχεδίων που υπήχθησαν σε διατάξεις των νόμων 3299/2004 και 3908/2011 εφόσον προκύπτουν ζητήματα εναρμόνισής τους με το ενωσιακό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα.

Με την παράγραφο 13 παρέχεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης επενδυτικών σχεδίων για τα οποία έχουν εκδοθεί οι προβλεπόμενες πολεοδομικές ή άλλες νόμιμες άδειες, εξαιρουμένων ωστόσο από το ενισχυόμενο κόστος των δαπανών εκείνων για τις οποίες δεν συντρέχουν αυτές οι προϋποθέσεις και ανεξάρτητα από τυχόν ένταξή τους σε ρυθμίσεις τακτοποίησης.

Τέλος, με την παράγραφο 14 επιδιώκεται να διευκολυνθεί η συγκρότηση των απαιτούμενων οργάνων ελέγχου της παραγράφου 5 του άρθρου 10 ΠΔ 33/2011 σε περίπτωση που δεν επαρκούν επ' αυτού οι υπάλληλοι της αρμόδιας υπηρεσίας.

Με την παράγραφο 15 παρατείνεται ο χρόνος ισχύος της υπ' αρ. 50274/19-11-2007 (Β' 2274) ΥΑ, μέχρι την έκδοση νέας Απόφασης, η οποία θα ορίζει όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες σχετικά με τη σύνθεση και λειτουργία των Οργάνων Ελέγχων Επενδύσεων

Οι Υπουργοί

Εσωτερικών και Διοικητικής
Ανασυγκρότησης

Παναγιώτης Κουρουμπλής

Οικονομίας, Ανάπτυξης και
Τουρισμού

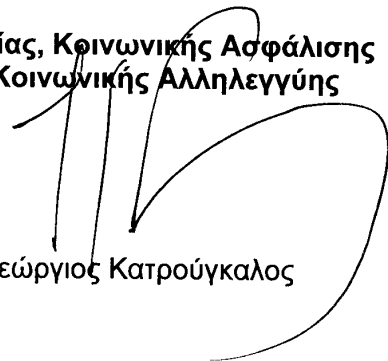
Γεώργιος Σταθάκης

Παιδείας, Έρευνας και
Θρησκευμάτων

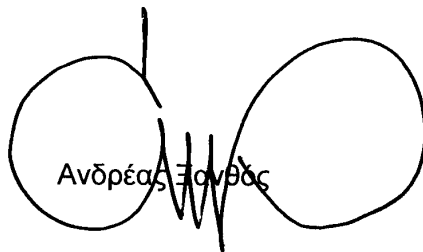
Νικόλαος Φίλης

Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Γεώργιος Κατρούγκαλος

Υγείας

Ανδρέας Ξαρχός

Πολιτισμού και Αθλητισμού

Αριστείδης Μπαλτάς

Οικονομικών

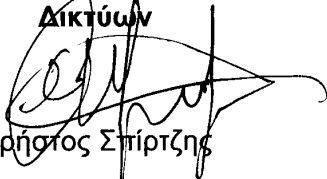
Ευκλείδης Τσακαλώτος

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Παναγιώτης Σκουρλέτης

**Υποδομών, Μεταφορών και
Δικτύων**

Χρήστος Σπίρτζης

**Ναυτιλίας και Νησιωτικής
Πολιτικής**

Θεόδωρος Δρίφας

**Αγροτικής Ανάπτυξης και
Τροφίμων**

Ευάγγελος Αποστόλου

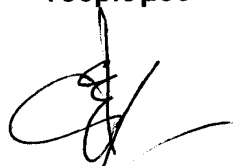
Οι Αναπληρωτές Υπουργοί

**Εσωτερικών και Διοικητικής
Ανασυγκρότησης**

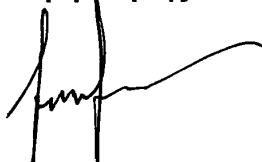
Χριστόφορος Βερναρδάκης

**Οικονομίας, Ανάπτυξης και
Τουρισμού**

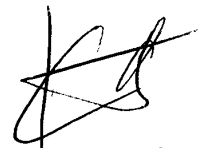
Έλενα Κουντουρά

**Εσωτερικών και Διοικητικής
Ανασυγκρότησης**

Ιωάννης Μουζάλας

**Παιδείας, Έρευνας και
Θρησκευμάτων**

Κωνσταντίνος Φωτάκης

**Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης**

Ourania Antonopoulou

Οικονομικών

Georgios Choularakis

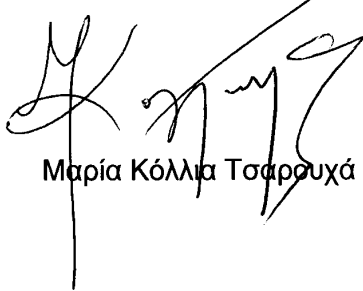
Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Ioannis Tsironis

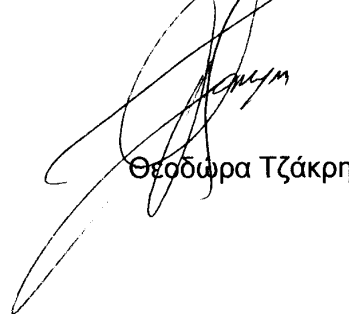
Οι Υφυπουργοί

**Εσωτερικών και Διοικητικής
Μεταρρύθμισης**

Maria Kollia Tsaroucha

**Οικονομίας, Ανάπτυξης και
Τουρισμού**

Theodora Tzakeri

ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

του σχεδίου νόμου

«Θεσμικό πλαίσιο για τη δημιουργία καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας»

• Άρθρο 75

Με το άρθρο 75 καταργούνται τα άρθρα 1 έως 3 και 5, 6 του ν. 3279/2004 (Α' 205), που έχουν ως εξής:

«Άρθρο 1

Εθνικό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης (Ε.Σ.Α.Α.)

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Ανάπτυξης Εθνικό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης (Ε.Σ.Α.Α.). «Το Ε.Σ.Α.Α. είναι το ανώτατο γνωμοδοτικό όργανο της Κυβέρνησης σε θέματα ανταγωνιστικότητας, εξωστρέφειας και καινοτομίας.

2. Το Ε.Σ.Α.Α. έχει τις ακόλουθες, ιδίως, αρμοδιότητες:

α) Προσδιορίζει τους άξονες και εξειδικεύει τους επί μέρους στόχους της στρατηγικής για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη.

β) Επεξεργάζεται θέσεις, γενικές κατευθύνσεις και προτάσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

γ) Υποβάλλει προτάσεις για το σχεδιασμό των εθνικών και κοινοτικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις νησιωτικές και ορεινές περιοχές της Χώρας, καθώς και τη βιώσιμη και συμβατή προς την περιβαλλοντική προστασία ανάπτυξη.

δ) Συντάσσει προτάσεις για την κωδικοποίηση και απλοποίηση της νομοθεσίας με στόχο την άρση των εμποδίων βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας και της καινοτομίας.

ε) Παρακολουθεί τις εργασίες και συγκεντρώνει τα συμπεράσματα και τις αποφάσεις του Συμβουλίου Υπουργών Ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ομάδας Επιτρόπων για το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

στ) Διατυπώνει γνώμη, επί των θεμάτων αρμοδιότητάς του, κατόπιν σχετικών ερωτημάτων, που υποβάλλονται από τον Πρωθυπουργό ή τον Υπουργό Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

ζ) Καταρτίζει ετήσιο σχέδιο δράσης με ιεράρχηση των προτεραιοτήτων του.

η) Εγκρίνει τις ετήσιες εκθέσεις για την ανταγωνιστικότητα και τις υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου.

θ) Εγκρίνει και υποβάλλει στον Υπουργό Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας περιοδικές ειδικές εκθέσεις για την ανταγωνιστικότητα,

ι) Εγκρίνει τις ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων.

ια) Προτείνει την αναμόρφωση του Ελληνικού Συστήματος Μέτρησης της Ανταγωνιστικότητας (Ε.Σ.Μ.Α.).»

3. Το Ε.Σ.Α.Α. καταρτίζει τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Κανονισμό αυτόν προβλέπονται τα σχετικά με τη συγκρότηση του Ε.Σ.Α.Α., τη σύνθεση, τις συνεδριάσεις, την εν γένει λειτουργία του και τον τρόπο έκδοσης των γνωμοδοτήσεων και λήψης των αποφάσεών του, καθώς και τα σχετικά με τη λειτουργία της Μόνιμης Επιτροπής της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου. Το Ε.Σ.Α.Α. συνεδριάζει, τουλάχιστον τρεις (3) φορές ετησίως και εκτάκτως μετά από πρόσκληση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

Άρθρο 2

Σύνθεση και λειτουργία

1. Το Ε.Σ.Α.Α. συγκροτείται από:

α) Τους Γενικούς Γραμματείς των Υπουργείων Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, Πολιτισμού και Τουρισμού.

β) Τους Γενικούς Γραμματείς Βιομηχανίας, Εμπορίου, Έρευνας και Τεχνολογίας, Καταναλωτή, Δημοσίων Έργων, Επενδύσεων και Ανάπτυξης και Στρατηγικών Επενδύσεων.

γ) Τον Ειδικό Γραμματέα για την Ανταγωνιστικότητα.

δ) Τον προϊστάμενο της Μονάδας Παραγωγής Πολιτικής της Γ. Γ. Πρωθυπουργού.

ε) Τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

στ) Τους Προέδρους της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.), της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.), της Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.), της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ), του Φορέα Εκπροσώπησης των Περιφερειών, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.), της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος, της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (Ε.Ε.Τ.), του Ναυτικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδας, του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.), του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.).

ζ) Τους προέδρους των Επιτροπών Εμπειρογνομόνων του άρθρου 5 του παρόντος.

2. Ως Πρόεδρος του Ε.Σ.Α.Α. ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, πρόσωπο εγνωσμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρίες σε θέματα ανταγωνιστικότητας. Ο Πρόεδρος συγκαλεί το Συμβούλιο και ορίζει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, το χρόνο και τον τόπο της συνεδρίασης. Στις συνεδριάσεις του Ε.Σ.Α.Α. μπορούν να συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ύστερα από σχετική πρόσκληση του Προέδρου του, Γενικοί ή Ειδικοί Γραμματείς Υπουργείων, προσωπικότητες από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, καθώς και εκπρόσωποι άλλων φορέων.

3. Για τη συμμετοχή του προέδρου και των μελών στο Ε.Σ.Α.Α. δεν καταβάλλεται αποζημίωση.

4. Συγκροτείται στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας Μόνιμη Επιτροπή Γενικών και Ειδικών Γραμματέων των Υπουργείων που μετέχουν στο Ε.Σ.Α.Α. για την αντιμετώπιση τρεχούσης φύσεως θεμάτων που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές του. Πρόεδρος της Μόνιμης Επιτροπής ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Η Μόνιμη Επιτροπή συγκαλείται, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της και για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις της δεν καταβάλλεται αποζημίωση.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας μπορεί να τροποποιείται η σύνθεση του Ε.Σ.Α.Α., ως προς τον αριθμό και τις ιδιότητες των μελών του.

6. Η διοικητική υποστήριξη του Ε.Σ.Α.Α. ανατίθεται στη Διεύθυνση Προώθησης της Ανταγωνιστικότητας της Ειδικής Γραμματείας για την Ανταγωνιστικότητα.

Άρθρο 3

Λειτουργία Πόροι

Η λειτουργία του Ε.Σ.Α.Α. ανατίθεται στην Ειδική Γραμματεία για την Ανταγωνιστικότητα του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Η κάλυψη των δαπανών της λειτουργίας του Ε.Σ.Α.Α. και των οργάνων του γίνεται με πόρους που προέρχονται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή /και τον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Άρθρο 5

Επιτροπές Εμπειρογνομώνων

1. Το Ε.Σ.Α.Α. επικουρείται από επιτροπές εμπειρογνομώνων που λειτουργούν ως εισηγητικά όργανα και συγκροτούνται από εκπροσώπους φορέων που μπορεί να είναι και μέλη του Ε.Σ.Α.Α., διακεκριμένα στελέχη της αγοράς και της διοίκησης, καθώς και μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) και Ανώτατων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Τ.Ε.Ι.), των οποίων τα σχετικά καθήκοντα ανατίθενται κατά παρέκκλιση από κάθε σχετική ρύθμιση και από τη διαδικασία ανάθεσης και ανάληψης εξωπανεπιστημιακής απασχόλησης. Οι επιτροπές αυτές είναι οι ακόλουθες:

- α) Επιτροπή Εμπειρογνομώνων Εξωστρέφειας
- β) Επιτροπή Εμπειρογνομώνων Ανταγωνιστικότητας
- γ) Επιτροπή Εμπειρογνομώνων Καινοτομίας
- δ) Επιτροπή Εμπειρογνομώνων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων
- ε) Επιτροπή Εμπειρογνομώνων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

2. Οι Επιτροπές Εμπειρογνομώνων μελετούν τα θέματα που ανήκουν στον τομέα ευθύνης τους και:

- α) εισηγούνται προς το Ε.Σ.Α.Α. μέτρα και ενέργειες βελτίωσης,
- β) καταρτίζουν τις ετήσιες και περιοδικές εκθέσεις δράσης τους,
- γ) προετοιμάζουν το ετήσιο σχέδιο δράσης των φορέων υλοποίησης,
- δ) συντάσσουν τις ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων του Ε.Σ.Α.Α.,
- ε) υποβάλλουν προτάσεις για τη διαρκή βελτίωση του Ελληνικού Συστήματος Μέτρησης της Ανταγωνιστικότητας,
- στ) αξιολογούν τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων του Ε.Σ.Α.Α.,
- ζ) παρέχουν επιστημονική υποστήριξη στη διαδικασία εφαρμογής των γνωμοδοτήσεων του Ε.Σ.Α.Α. και
- η) συντάσσουν εισηγήσεις, εκθέσεις και αναφορές, κατόπιν ανάθεσης από το Ε.Σ.Α.Α., για θέματα της αρμοδιότητάς τους.

3. Οι Επιτροπές Εμπειρογνομόνων, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, υποστηρίζονται από υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ως ακολούθως:

- α) Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων Εξωστρέφειας από τη Γενική Διεύθυνση Διεθνούς Οικονομικής Πολιτικής.
- β) Οι Επιτροπές Εμπειρογνομόνων Ανταγωνιστικότητας και Βιώσιμης Ανάπτυξης από τη Διεύθυνση Προώθησης της Ανταγωνιστικότητας της Ειδικής Γραμματείας για την Ανταγωνιστικότητα και την Υπηρεσία Εποπτείας της Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, ανάλογα με τη φύση του θέματος που χειρίζονται.
- γ) Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων Καινοτομίας από την αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας.
- δ) Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων από τη Διεύθυνση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας.

4. Οι ανωτέρω Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας έχουν, μεταξύ άλλων, τις εξής αρμοδιότητες:

- α) Υποστηρίζουν τη διαχείριση του έργου των Επιτροπών Εμπειρογνομόνων και του Ε.Σ.Α.Α. και όσων δράσεων προκύπτουν από αυτό.

β) Συγκεντρώνουν και επεξεργάζονται αξιόπιστα και συνεχώς επικαιροποιημένα στοιχεία για την ανταγωνιστικότητα από εθνικές και διεθνείς πηγές, δημιουργώντας και σχετική βάση δεδομένων.

γ) Συνεργάζονται με διεθνείς οργανισμούς.

δ) Διοργανώνουν ημερίδες και εκδηλώσεις, που αφορούν στην προώθηση της ελληνικής ανταγωνιστικότητας και στην προβολή παγκόσμιων καλών πρακτικών.

ε) Μεριμνούν για την υλοποίηση δράσεων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας.

5. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ορίζονται τα μέλη των Επιτροπών Εμπειρογνομώνων, στα οποία καταβάλλεται αποζημίωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 6

Διεύθυνση Προώθησης της Ανταγωνιστικότητας

1. Για την υποστήριξη της λειτουργίας του Ε.Σ.Α.Α. συνιστάται στην Ειδική Γραμματεία για την Ανταγωνιστικότητα του Υπουργείου Ανάπτυξης Διεύθυνση Προώθησης της Ανταγωνιστικότητας (Δι.Π.Α.). Για τις ανάγκες λειτουργίας της Δι.Π.Α. συνιστώνται έξι (6) ενιαίες θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, τέσσερις (4) θέσεις κατηγορίας ΠΕ και δύο (2) θέσεις κατηγορίας ΔΕ.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Ανάπτυξης καθορίζονται οι ειδικότητες των ανωτέρω υπαλλήλων.

Οι θέσεις αυτές μπορεί να καλύπτονται και με απόσπαση ή μετακίνηση προσωπικού που υπηρετεί στο Υπουργείο Ανάπτυξης ή σε εποπτευόμενους από αυτό φορείς ή σε άλλα Υπουργεία και φορείς του δημόσιου τομέα. Η απόσπαση ή μετακίνηση είναι τριετούς διάρκειας.

Η θητεία στη Δι.Π.Α. λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας του υπαλλήλου στη θέση που οργανικά κατέχει.

2. Η Δι.Π.Α. ασκεί τις εξής αρμοδιότητες:

α) Υποστηρίζει τη λειτουργία του Ε.Σ.Α.Α. και της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων και παρέχει τη γραμματειακή υποστήριξή τους.

β) Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται αξιόπιστα και συνεχώς επικαιροποιούμενα στοιχεία για την ανταγωνιστικότητα από εθνικές και διεθνείς πηγές, συμπεριλαμβανομένων και των πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων, τα οποία διαθέτει στην Επιτροπή Εμπειρογνομόνων, δημιουργώντας παράλληλα και σχετική βάση δεδομένων.

γ) Παρακολουθεί την εφαρμογή των γνωμοδοτήσεων και των προτάσεων του Ε.Σ.Α.Α..

δ) Προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για τη μεταφορά των δράσεων και των προτάσεων του Ε.Σ.Α.Α. στο πεδίο των πρακτικών εφαρμογών και την προώθηση των αντιλήψεων και πρακτικών που καλλιεργούν το πνεύμα και την αξία της ανταγωνιστικότητας.

ε) Μεριμνά για την ανάπτυξη διαρκούς διαλόγου μεταξύ Υπουργείων και αναπτυξιακών φορέων άλλων χωρών, διακρατικών οργανώσεων και οργανισμών και ευρωπαϊκών οργάνων, με κύριο στόχο την ανταλλαγή εμπειριών, βέλτιστων πρακτικών.

στ) Καταγράφει και τηρεί στοιχεία για τα διεθνώς υφιστάμενα συστήματα αξιολόγησης με σκοπό τη διαρκή βελτίωση του Ελληνικού Συστήματος Μέτρησης της Ανταγωνιστικότητας.

ζ) Μεριμνά για τη συγκέντρωση και επεξεργασία των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων του Ε.Σ.Α.Α. στην ανταγωνιστικότητα.

η) Συλλέγει προτάσεις και εισηγήσεις, από τις Περιφέρειες της Χώρας, για θέματα ανταγωνιστικότητας, τα οποία προωθεί στο Ε.Σ.Α.Α..

θ) Υποβοηθεί την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για τη σύνταξη και την κατάθεση στο Ε.Σ.Α.Α. της Ετήσιας Έκθεσης για την Ανταγωνιστικότητα και των λοιπών εκθέσεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

ι) Είναι αρμόδια για την ανάθεση, παρακολούθηση και παραλαβή έργων, μελετών και εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης, που υλοποιούνται από τρίτους με στόχο την προώθηση του έργου του Ε.Σ.Α.Α..

ια) Τηρεί τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Ε.Σ.Α.Α. και της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων.

ιβ) Διατηρεί Αρχείο, το οποίο βρίσκεται διαρκώς στη διάθεση του Υπουργού Ανάπτυξης και των μελών του Ε.Σ.Α.Α. και της ΕΠ.ΕΜ..

ιγ) Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται στοιχεία αναγκαία για το σχεδιασμό εθνικών και κοινοτικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, τα οποία γνωστοποιεί στο Ε.Σ.Α.Α. και την Επιτροπή Εμπειρογνομώνων.

ιδ) Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται στοιχεία σχετικά με τις επιπτώσεις της εφαρμογής εθνικών και κοινοτικών αναπτυξιακών προγραμμάτων στην ανταγωνιστικότητα.»

- **Άρθρο 78**

Με την παράγραφο 4 του άρθρου 78 τροποποιείται η παράγραφος 3.Α.6 του άρθρου 5 του Ν.3299/04 η οποία έχει ως εξής:

«β) Το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής στην επένδυση που έχει εγκριθεί με την απόφαση υπαγωγής, δεν είναι δυνατόν να μειωθεί μετά την έκδοση απόφασης αυτής.»

- **Άρθρο 82 Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 33/2011 (Α' 83)**

Αντικαθίσταται η παράγραφος 1 του άρθρου 11 του Π.Δ. 33/2011 (Α' 83) που έχει ως εξής:

«1. Για την εξυπηρέτηση των αναγκών παρακολούθησης και ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων συνιστάται Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Ελεγκτών (ΕΜΠΕ). Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται κατά την διαδικασία των επόμενων παραγράφων φυσικά πρόσωπα τα οποία πρέπει να έχουν πτυχίο Α.Ε.Ι. ή Α.Τ.Ε.Ι. και σχετική εμπειρία στον έλεγχο υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων. Για την εγγραφή τους στο Μητρώο η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων καλεί με δημόσια πρόσκληση τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν σχετική αίτηση. Στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος εξειδικεύονται τα προαναφερόμενα προσόντα των ενδιαφερομένων και ο τρόπος τεκμηρίωσης αυτών.»

- **Άρθρο 83 Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 157/2013 (Α' 249)**

Αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 2 του π.δ. 157/2013 το οποίο έχει ως εξής:

«2. Της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων προΐσταται μετακλητός υπάλληλος, κατά τη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 14 του ν. 4146/2013 (Α' 90) ο οποίος διαθέτει:

α. Πτυχίο Νομικής ή Μηχανικού όλων των ειδικοτήτων.

β. Μεταπτυχιακό τίτλο, συναφή με την ειδικότητα ή συναφή με τις αρμοδιότητες (ως γνωστικά αντικείμενα) της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων.

γ. Άριστη Γνώση Αγγλικής Γλώσσας.

δ. Επαγγελματική εμπειρία συναφή με τις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων.»

• Άρθρο 84

Με την παρ. 2 αντικαθίσταται η παράγραφος 5 του κεφαλαίου Α του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 η οποία έχει ως εξής:

«5. Οι παραπάνω πολίτες τρίτων χωρών μπορούν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 70, να συνοδεύονται από τα μέλη της οικογένειάς τους στα οποία χορηγείται άδεια διαμονής για οικογενειακή επανένωση που λήγει ταυτόχρονα με την άδεια διαμονής των συντηρούντων.»

Με την παρ 3 καταργείται το τρίτο εδάφιο της παρ. 3 του Κεφ. Α του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 η οποία έχει ως εξής:

«η οποία εντός μηνός τα διαβιβάζει στη Διεύθυνση Κεφαλαίων Εξωτερικού του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού»

Με την παρ 4 τροποποιείται η παράγραφος 4 του κεφαλαίου Β του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 η οποία έχει ως εξής:

«4. Οι παραπάνω πολίτες τρίτων χωρών μπορούν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 70, να συνοδεύονται από τα μέλη της οικογένειάς τους στα οποία χορηγείται άδεια διαμονής για οικογενειακή επανένωση που λήγει ταυτόχρονα με την άδεια διαμονής των συντηρούντων, καθώς και από βοηθητικό προσωπικό, εφόσον πρόκειται για άτομα με ειδικές ανάγκες.»

Με την παρ. 6 τροποποιείται η παρ. 12 του άρθρου 136 του ν. 4251/2014, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 42 του άρθρου 8 του ν. 4332/2015, η οποία έχει ως εξής:

«12. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, καθορίζεται το απαιτούμενο ελάχιστο ύψος και τα χαρακτηριστικά της επένδυσης για την υπαγωγή στις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' του άρθρου 16

του παρόντος, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση της παραγράφου Α.3 ανωτέρω άρθρου, ο αριθμός των αδειών διαμονής φυσικών προσώπων που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση και εύρυθμη λειτουργία της επένδυσης, καθώς και ο τρόπος παρακολούθησης της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων όσον αφορά την επενδυτική δραστηριότητα.»

Με την παρ. 7 αντικαθίσταται η παράγραφος 1 του άρθρου 1 του α.ν 89/67, η οποία έχει ως εξής:

«1. Αλλοδαπές εταιρείες μπορούν να εγκαθίστανται στην Ελλάδα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, με αποκλειστικό σκοπό να παρέχουν στα κεντρικά τους καταστήματα ή σε συνδεδεμένες με αυτές, υπό την έννοια του άρθρου 42ε του κ.ν. 2190/1920, και μη εγκατεστημένες στην Ελλάδα επιχειρήσεις, υπηρεσίες συμβουλευτικού χαρακτήρα, κεντρικής λογιστικής υποστήριξης, ελέγχου ποιότητας παραγωγής, προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών, κατάρτισης μελετών, σχεδίων και συμβάσεων, διαφήμισης και μάρκετινγκ, επεξεργασίας στοιχείων, λήψης και παροχής πληροφοριών και έρευνας και ανάπτυξης. Οι εγκαθιστάμενες εταιρείες υποχρεούνται: α) εντός δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία που εκδίδεται η απόφαση της επόμενης παραγράφου και εφεξής να απασχολούν στην Ελλάδα προσωπικό τουλάχιστον τεσσάρων ατόμων και β) να έχουν δαπάνες λειτουργίας στην Ελλάδα τουλάχιστον εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ ετησίως.

Για παραβάσεις της νομοθεσίας περί εισόδου και διαμονής αλλοδαπών ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με την εταιρεία και ο νόμιμος εκπρόσωπός της στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως της τυχόν ποινικής ευθύνης του.»

• **Άρθρο 85**

Με την περ. β' της παρ. 13 αντικαθίσταται το άρθρο 14B του ν. 3908/2011 το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 14B

Προϋποθέσεις και διαδικασίες τροποποίησης φυσικού και οικονομικού Αντικειμένου

«1. Αιτήματα τροποποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου μπορεί να υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου. Στις περιπτώσεις εξέτασης επενδυτικών σχεδίων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ δεν απαιτείται υποβολή αιτήματος τροποποίησης για αλλαγή προμηθευτή ή τύπου μηχανολογικού εξοπλισμού, όταν η συνολική ονομαστική ισχύς δεν μεταβάλλεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10%. Ο φορέας της επένδυσης δεν υποβάλλει αίτημα τροποποίησης όταν γίνονται

μεταβολές του εγκεκριμένου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου μεταξύ κατηγοριών ενεργειών, με την προϋπόθεση ότι οι μεταβολές αυτές στο σύνολό τους δεν θα ξεπερνούν το 10% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Αν η τροποποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου επιφέρει μεταβολή που υπερβαίνει το ανωτέρω ποσοστό, τότε ο φορέας της επένδυσης υποβάλλει στην Υπηρεσία σχετικό αίτημα τροποποίησης.

2. Τα αιτήματα αυτά εξετάζονται από την Υπηρεσία και μπορεί να γίνουν αποδεκτά υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) να μην επέρχεται απόκλιση από όρους και κριτήρια τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο της αξιολόγησης και της βαθμολόγησης του επενδυτικού

σχεδίου (π.χ. δαπάνες καινοτομίας, δημιουργούμενες θέσεις απασχόλησης), β) να μην επέρχεται κατάργηση κατηγορίας ενέργειας η οποία έχει προβλεφθεί στην απόφαση υπαγωγής (η προσθήκη νέας κατηγορίας δύναται να γίνει αποδεκτή), γ) να μην επέρχεται υπέρβαση των ορίων των επιμέρους κατηγοριών δαπανών, όπως αυτά προσδιορίζονται από το ν. 3908/2011 και τις κάθε φορά τροποποιήσεις του.

Για να γίνει δεκτό ένα αίτημα τροποποίησης θα πρέπει επιπλέον να διασφαλίζεται ότι: α) εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της, β) εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της προκήρυξης, γ) δεν επέρχεται αύξηση του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, ούτε αύξηση του ύψους του ποσού της ενίσχυσης. Το αίτημα τροποποίησης υποβάλλεται από τον δικαιούχο της ενίσχυσης προς την Υπηρεσία, μέσω του ΠΣΚΕ-Επ συνοδευόμενο από αιτιολόγηση της σκοπιμότητάς του, καθώς και σχετικές προσφορές, προτιμολόγια, ενημερωτικά δελτία (prospectus), τα οποία αιτιολογούν τις μεταβολές στο κόστος.

3. Η Υπηρεσία εξετάζει το αίτημα στην ουσία του και αποφασίζει για τη μερική ή ολική αποδοχή ή απόρριψή του εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την υποβολή και παραλαβή του. Αν η Υπηρεσία αποδεχτεί το αίτημα τροποποίησης ολικά ή μερικά, εκδίδει τροποποίηση της υπουργικής απόφασης υπαγωγής. Στην αντίθετη περίπτωση, ενημερώνει εγγράφως τον επενδυτή για τη μη αποδοχή του αιτήματός του και αιτιολογεί την απόφασή της.

4. Σε περίπτωση μεταβολής της επωνυμίας ή της έδρας της επιχείρησης είτε κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είτε μετά από την ολοκλήρωση της επένδυσης, ο δικαιούχος της ενίσχυσης υποχρεούται σε προηγούμενη έγγραφη ενημέρωση της Υπηρεσίας. Η υποχρέωση αυτή ισχύει για χρονικό διάστημα έως πέντε (5) ετών από την ολοκλήρωση της επένδυσης.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 4 εφαρμόζονται και για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί κατά τις διατάξεις των νόμων 2601/1998 και 3299/2004, όπως ισχύουν.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Οικονομικών, εκδίδεται απόφαση με την οποία ορίζεται καταβολή παραβόλου υπέρ του Δημοσίου για την υποβολή αιτημάτων τροποποίησης κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.»

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας - Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις»

ΤΜΗΜΑ Α'

Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος είναι η προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης με σεβασμό στους περιβαλλοντικούς πόρους και την υποστήριξη μειονεκτικών περιοχών της χώρας, η αύξηση της απασχόλησης, η βελτίωση της συνεργασίας και η αύξηση του μέσου μεγέθους των επιχειρήσεων, η τεχνολογική αναβάθμιση, η διαμόρφωση μιας νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας (branding), η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης, η μετακίνηση στην αλυσίδα παραγωγής της αξίας για την παραγωγή πιο σύνθετων προϊόντων, η προσφορά καλύτερων υπηρεσιών, η προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων και εν τέλει η εξασφάλιση καλύτερης θέσης της χώρας στο Διεθνή Καταμερισμό Εργασίας. Η επίτευξη των στόχων αυτών επιδιώκεται με τις ενισχύσεις του παρόντος, μέσω των ειδικών καθεστώτων που προβλέπονται στο Ειδικό Μέρος του και συγκεκριμένα με:

- α. την εξωστρέφεια και την καινοτομικότητα,
- β. τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας,
- γ. την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας με έμφαση στην απασχόληση εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να αναστραφεί το ρεύμα φυγής νέων επιστημόνων,
- δ. την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων,
- ε. την υψηλή προστιθέμενη αξία,
- στ. τη βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων,
- ζ. την έξυπνη εξειδίκευση,

η. την ανάπτυξη δικτύων, συνεργειών, συνεταιριστικών πρωτοβουλιών και εν γένει τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας,

θ. την ενθάρρυνση συγχωνεύσεων,

ι. τομές και παρεμβάσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα για την ενίσχυση της υγιούς και στοχευμένης επιχειρηματικότητας με ειδική έμφαση στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα,

ια. την επανεκβιομηχάνιση της χώρας,

ιβ. την υποστήριξη περιοχών με μειωμένη αναπτυξιακή δυναμική και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος, εκτός από τους ορισμούς που περιλαμβάνονται σε αυτόν, ισχύουν και οι ορισμοί του άρθρου 2 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού με αριθμό 651 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (L 187/1 26-6-2014) εφεξής Γ.Α.Κ.

Άρθρο 3

Εφαρμοστέο Δίκαιο

1. Οι ενισχύσεις των καθεστώτων ενισχύσεων του παρόντος χορηγούνται με την επιφύλαξη των διατάξεων του Γ.Α.Κ. για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι διατάξεις του ως άνω Κανονισμού εφαρμόζονται για όλα τα θέματα, τα οποία δεν ρυθμίζονται ρητά στον παρόντα νόμο.
2. Στις ενισχύσεις των καθεστώτων, για τις οποίες αξιοποιούνται και πόροι των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, έχουν εφαρμογή οι πρόσθετοι όροι και προϋποθέσεις του ενωσιακού και εθνικού δικαίου που διέπουν τις ενισχύσεις αυτές.
3. Στον παρόντα νόμο μπορούν να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια για ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων υπαγόμενων σε άλλους κανόνες του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά από προηγούμενη διαδικασία κοινοποίησης και έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού ορίζονται ειδικότερα θέματα και τυχόν διαφοροποιήσεις, που προκύπτουν από την εφαρμογή των οικείων κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ
ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Όροι και προϋποθέσεις ενίσχυσης

Άρθρο 4

Γενικές αρχές χορήγησης των ενισχύσεων

Στα καθεστάτα ενισχύσεων του παρόντος εφαρμόζονται οι παρακάτω γενικές αρχές:

1. Ενιαίο Επενδυτικό σχέδιο

Για την εφαρμογή των καθεστώτων ενισχύσεων του παρόντος θεωρείται ότι αποτελεί ενιαίο επενδυτικό σχέδιο και κάθε αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου) περιλαμβανομένων και των συνδεδεμένων ή συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, η οποία αρχίζει εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση στην ίδια περιοχή (περιφέρεια Nuts 3).

2. Κανόνες Σώρευσης

α. Επενδυτικά σχέδια που ενισχύονται με καθεστάτα του παρόντος δεν επιτρέπεται να υπαχθούν σε άλλο καθεστώς κρατικών ενισχύσεων ή καθεστώς «ήσσονος σημασίας» (de minimis). Κατ' εξαίρεση στην απόφαση προκήρυξης των καθεστώτων του παρόντος μπορεί να προβλέπεται η δυνατότητα σώρευσης των ενισχύσεων του καθεστώτος αυτού με τις ενισχύσεις συγκεκριμένων άλλων καθεστώτων, με την προϋπόθεση ότι η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της έντασης ή των ποσών ενίσχυσης που ορίζονται στο Γ.Α.Κ. ή στην οικεία απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

β. Για να εξακριβωθεί η τήρηση των ορίων στις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης και στα μέγιστα ποσά ενίσχυσης που προβλέπονται στο ενωσιακό πλαίσιο για τα καθεστάτα του παρόντος, λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που χορηγούνται κατά περίπτωση στο ενισχυόμενο επενδυτικό σχέδιο και στην επιχείρηση και ελέγχεται η περίπτωση τεχνητής κατάτμησής του.

γ. Σε περιπτώσεις συνδυασμού των ενισχύσεων του παρόντος με ενωσιακή χρηματοδότηση, η οποία υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς, τις κοινές επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του Κράτους, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 8 παρ. 2 Γ.Α.Κ.

3. Αρχή «Deggendorf»

Στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος δεν μπορούν να υπαχθούν σχέδια φορέων για τους οποίους εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία οι ενισχύσεις αυτές έχουν κηρυχθεί παράνομες και ασυμβίβαστες προς την εσωτερική αγορά. Κάθε επενδυτής, κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής στον παρόντα νόμο, οφείλει να δηλώνει ότι δεν έχει λάβει οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση σε βάρος της οποίας έχει κινηθεί η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου.

4. Χαρακτήρας Κινήτρου

Οι ενισχύσεις των καθεστώτων του παρόντος λειτουργούν ως κίνητρο, με την έννοια του άρθρου 6 Γ.Α.Κ., για την περαιτέρω ανάπτυξη δραστηριοτήτων ή έργων και δεν παρέχονται για δραστηριότητες, τις οποίες θα ανέπτυξε ούτως ή άλλως ο δικαιούχος, ακόμη και αν δεν του είχε χορηγηθεί η ενίσχυση. Οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, μόνο εφόσον ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση υπαγωγής σε καθεστώς ενίσχυσης πριν από την έναρξη των εργασιών του επενδυτικού σχεδίου. Η αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την επωνυμία και το μέγεθος της επιχείρησης· β) την περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμώμενων ημερομηνιών έναρξης και λήξης· γ) τον τόπο εκτέλεσης του έργου· δ) τον κατάλογο των δαπανών του έργου· ε) τα είδη και το ποσό ενίσχυσης και στ) το χρηματοδοτικό σχήμα του επενδυτικού σχεδίου.

Έναρξη των εργασιών είναι το πρώτο χρονικά σημείο μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού ή άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις εξαγορές, ως έναρξη των εργασιών νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση. Η έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη για το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου.

Άρθρο 5

Όροι και προϋποθέσεις υπαγωγής

1. Συμμετοχή φορέα στο κόστος του επενδυτικού σχεδίου

Η συμμετοχή του φορέα στο κόστος του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να γίνει είτε μέσω ιδίων κεφαλαίων είτε με εξωτερική χρηματοδότηση, με την προϋπόθεση ότι το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνολικού επενδυτικού κόστους δεν περιέχει καμία κρατική ενίσχυση, στήριξη ή παροχή. Εφόσον στο χρηματοδοτικό σχήμα του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται χρήση ιδίων κεφαλαίων, το ποσοστό αυτών που

εγκρίνεται με την απόφαση υπαγωγής, δεν μπορεί να μειωθεί κατά την υλοποίησή του.

Η συμμετοχή του φορέα στο κόστος του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να καλύπτεται με τους ακόλουθους τρόπους:

- α. με αύξηση του μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου από νέες εισφορές σε μετρητά,
- β. με αύξηση του μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών και με την προϋπόθεση της επαρκούς ρευστότητας της επιχείρησης, μετά την αφαίρεση του ποσού των διαθεσίμων της, που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη της συμμετοχής του φορέα,
- γ. με την ανάλωση υφιστάμενων αποθεματικών, τα οποία στην περίπτωση αυτή δεσμεύονται σε ειδικό λογαριασμό και δεν μπορούν να διανεμηθούν πριν την παρέλευση του διαστήματος που ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 21, από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται υπό την προϋπόθεση ότι κατά την αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου διαπιστώνεται η επάρκεια της ρευστότητας της επιχείρησης, μετά την αφαίρεση του ποσού των διαθεσίμων της, που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη της συμμετοχής του φορέα,
- δ. με τραπεζικό δάνειο ή δάνειο από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς ή ομολογιακό δάνειο εκδιδόμενο με δημόσια ή μη εγγραφή, τριετούς τουλάχιστον διάρκειας, αποκλειόμενης της μορφής του αλληλόχρεου λογαριασμού, εφόσον στη σχετική δανειακή σύμβαση ρητά προβλέπεται ότι το ως άνω δάνειο συνάπτεται αποκλειστικά για την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.

2. Ελάχιστο ύψος επενδυτικών σχεδίων

Το ελάχιστο επιλέξιμο ύψος της επένδυσης για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος ορίζεται με βάση το μέγεθος του φορέα, ήτοι:

- α. για μεγάλες επιχειρήσεις, στο ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ,
- β. για μεσαίες επιχειρήσεις, συνεταιρισμούς και για επιχειρηματικές συστάδες (cluster), στο ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ,
- γ. για πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, στο ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ,
- δ. για τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.) του Ν. 4019/2011 (Α' 216), Αγροτικούς Συνεταιρισμούς (ΑΣ), τις Ομάδες Παραγωγών (ΟΠ) και τις Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ) του Ν. 4384/2016 (Α' 78) στο ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

3. Περιεχόμενο επενδυτικού σχεδίου

Τα επενδυτικά σχέδια, που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος, θα πρέπει να έχουν τον χαρακτήρα αρχικής επένδυσης και συγκεκριμένα να πληρούν μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α. δημιουργία νέας μονάδας,

- β. επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης μονάδας,
- γ. διαφοροποίηση της παραγωγής μιας μονάδας σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτήν, με τον όρο ότι οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τουλάχιστον κατά 200% τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που χρησιμοποιούνται εκ νέου, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου,
- δ. θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης μονάδας, με τον όρο ότι οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τις αποσβέσεις κατά τη διάρκεια των τριών προηγούμενων οικονομικών ετών των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται με τη δραστηριότητα, η οποία πρόκειται να εκσυγχρονιστεί, ,
- ε. απόκτηση του συνόλου στοιχείων ενεργητικού, που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δεν σχετίζεται με τον πωλητή και αποκλείει την απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Ενισχυόμενες επενδύσεις - Φορείς επενδυτικών σχεδίων - Επιλέξιμες δαπάνες

Άρθρο 6

Δικαιούχοι υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων

1. Δικαιούχοι των ενισχύσεων των καθεστώτων του παρόντος είναι οι επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες ή έχουν υποκατάστημα στην ελληνική επικράτεια κατά τη χρονική στιγμή έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου και έχουν μία από τις ακόλουθες μορφές:
  - α. ατομική επιχείρηση,
  - β. εμπορική εταιρεία,
  - γ. συνεταιρισμός,
  - δ. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.) του Ν. 4019/2011 (Α' 216), Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), Ομάδες Παραγωγών (ΟΠ), Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ) του Ν. 4384/2016 (Α' 78),
  - ε. υπό ίδρυση ή υπό συγχώνευση εταιρείες, με την υποχρέωση να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες δημοσιότητας πριν την έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου,
  - στ. επιχειρήσεις που λειτουργούν με την μορφή κοινοπραξίας με την προϋπόθεση καταχώρισής τους στο ΓΕΜΗ,
  - ζ. δημόσιες και δημοτικές επιχειρήσεις και θυγατρικές τους, εφόσον:
    - αα. δεν τους έχει ανατεθεί η εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού,
    - ββ. δεν έχει ανατεθεί από το κράτος αποκλειστικά σε αυτούς η προσφορά υπηρεσιών,
    - γγ. δεν επιχορηγείται η λειτουργία τους με δημόσιους πόρους για το διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του άρθρου 21,
    - δδ. η κάλυψη της ίδιας συμμετοχής του υποβαλλόμενου επενδυτικού σχεδίου δεν εμπεριέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει

σωρευτικά με το ποσό της χορηγούμενης ενίσχυσης τα επιτρεπόμενα όρια του παρόντος.

2. Οι επιχειρήσεις, των οποίων το επιλέξιμο ύψος των επενδυτικών σχεδίων υπερβαίνει τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ και υπάγονται στα καθεστώτα ενίσχυσης του παρόντος, υποχρεούνται να λάβουν τη νομική μορφή εμπορικής εταιρείας ή συνεταιρισμού πριν την έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου.

3. Δεν θεωρούνται δικαιούχοι και εξαιρούνται από τις ενισχύσεις των καθεστώτων του παρόντος:

α) οι προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στην παρ. 18 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ.,

β) επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν προβεί σε παύση της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου κατά τη διετία πριν από την υποβολή της αίτησής τους για περιφερειακή επενδυτική ενίσχυση ή που, κατά τη χρονική στιγμή υποβολής της αίτησής τους για ενίσχυση, έχουν προγραμματίσει να προβούν σε παύση της εν λόγω δραστηριότητας εντός μέγιστου χρονικού διαστήματος δύο ετών μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου για την οποία έχουν υποβάλει αίτηση ενίσχυσης στη συγκεκριμένη περιοχή,

γ) επιχειρήσεις που υλοποιούν επενδυτικά σχέδια που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία και για λογαριασμό του Δημοσίου, βάσει σχετικής σύμβασης εκτέλεσης έργου, παραχώρησης ή παροχής υπηρεσιών.

Άρθρο 7

Υπαγόμενα και εξαιρούμενα επενδυτικά σχέδια

1. Στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος υπάγονται επενδυτικά σχέδια όλων των τομέων της οικονομίας, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων.

2. Δεν υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος νόμου επενδυτικά σχέδια:

Α. Με βάση τις διατάξεις του Γ.Α.Κ. κατά κατηγορία:

α. στον τομέα του χάλυβα, όπως ορίζεται στην παρ. 43 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ., κατά κατηγορία,

β. στον τομέα των συνθετικών ινών, όπως ορίζεται στην παρ. 44 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ. κατά κατηγορία,

γ. στον τομέα του άνθρακα, όπως ο άνθρακας ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1407/2002 της 23ης Ιουλίου 2002 σχετικά με κρατικές ενισχύσεις προς τη βιομηχανία άνθρακα,

δ. στον τομέα της ναυπηγίας. Μπορεί με κοινή υπουργική απόφαση των συναρμόδιων υπουργών να προκηρυχθεί κατ' εξαίρεση καθεστώς στον τομέα της ναυπηγίας κατόπιν προηγούμενης έγκρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

ε. στον τομέα παραγωγής, διανομής και υποδομών ενέργειας, με την επιφύλαξη της περ. α' της παρ. 4,

στ. στον τομέα μεταφορών (και η συναφής υποδομή), όπως ορίζεται στην παρ. 45 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ. κατά κατηγορία.

Β. Με βάση την «Εθνική Ονοματολογία Οικονομικών Δραστηριοτήτων - Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας 2008» [Υ.Α. 1100330/1954/ΔΜ/2008 (2149Β') και Εγκ./Πολ. 1133/2008], και με την επιφύλαξη των άρθρων 32 έως 69 του παρόντος:

- 05- (Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη) έως και -09- (Υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης), .
- 36- Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού εκτός των υπηρεσιών αφαλάτωσης θαλασσινού νερού αποκλειστικά με χρήση ΑΠΕ.
- 41- Κατασκευές κτηρίων.
- 42- Έργα πολιτικού μηχανικού.
- 43- Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες.
- 45- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών.
- 46- Χονδρικό εμπόριο.
- 47- Λιανικό εμπόριο.
- 52- Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες, με την επιφύλαξη της περ. Β΄ της παρ. 4.
- 53- Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες.
- 55- Καταλύματα, με την επιφύλαξη της περ. γ΄ της παρ. 4.
- 56- Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης.
- 60- Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοηλεκτρονικών εκπομπών.
- 64- Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.
- 65- Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία.
- 66- Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες.
- 68- Διαχείριση ακίνητης περιουσίας.
- 69- Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες.
- 70- Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων - δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης.
- 71- Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών - τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις.
- 72- Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη.
- 73- Διαφήμιση και έρευνα αγοράς.
- 75- Κτηνιατρικές δραστηριότητες.
- 77- Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης.
- 78- Δραστηριότητες απασχόλησης.
- 79- Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες.
- 80- Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας.
- 81- Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους.
- 82- Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις.
- 84- Δημόσια διοίκηση και άμυνα - υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση.

- 85- Εκπαίδευση.
  - 86- Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας, εξαιρουμένων των επενδυτικών σχεδίων τουρισμού υγείας και ιατρικού τουρισμού.
  - 87- Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος, εξαιρουμένων των επενδυτικών σχεδίων τουρισμού υγείας και ιατρικού τουρισμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις των υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων των ΚΑΔ -86- και -87-, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα εφαρμογής τους.
  - 88- Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος.
  - 90- Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση.
  - 91- Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες, με την επιφύλαξη της παρ. 3.
  - 92- Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα.
  - 93- Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας, με την επιφύλαξη της υποπερ. ζζ' της περ. γ' της παρ. 4.
  - 94- Δραστηριότητες οργανώσεων.
  - 95- Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης.
  - 96- Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της υποπερ. ζζ' της περ. γ' της παρ. 4.
  - 97- Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού.
  - 98- Δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή μη διακριτών αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση.
  - 99- Δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών και φορέων.
3. Στον μη υπαγόμενο στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος ΚΑΔ -91- κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι δραστηριότητες:
- α. 91.01.11 (Υπηρεσίες βιβλιοθηκών),
  - β. 91.02 (Δραστηριότητες μουσείων).
4. Στους μη υπαγόμενους στον παρόντα νόμο τομείς της παρ. 2, ενισχύονται κατ' εξαίρεση τα παρακάτω επενδυτικά σχέδια:
- α. Στον τομέα παραγωγής, διανομής και υποδομών ενέργειας, κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια:
    - αα. μικρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών εγκατεστημένης ισχύος μέχρι 15MW σύμφωνα με το άρθρο 41 Γ.Α.Κ. και το Ν. 3468/2006 (Α' 129), όπως ισχύει,
    - ββ. μονάδων συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ σύμφωνα με το άρθρο 40 Γ.Α.Κ.,
    - γγ. υβριδικών σταθμών ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΜΔΝ) με εγκατεστημένη ισχύ συστήματος αποθήκευσης μέχρι 5 MW, σύμφωνα με το άρθρο 41 Γ.Α.Κ.,
    - δδ. παραγωγής θερμότητας και ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τα άρθρα 41 Γ.Α.Κ.,
    - εε. ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης σύμφωνα με τον Ν. 4342/2015 (Α' 143) και το άρθρο 46 ΓΑΚ,

- στστ. παραγωγής αειφόρων βιοκαυσίμων τα οποία δεν είναι βασιζόμενα σε εδώδιμα φυτά και δεν υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης, σύμφωνα με το άρθρο 41 Γ.Α.Κ., καθώς και μετατροπής υφιστάμενων μονάδων παραγωγής βιοκαυσίμων βασιζόμενων σε εδώδιμα φυτά σε μονάδες παραγωγής αειφόρων βιοκαυσίμων, τα οποία δεν βασίζονται σε εδώδιμα φυτά και δεν υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης σύμφωνα με το άρθρο 41 Γ.Α.Κ.
- β. Στον τομέα αποθήκευσης και υποστηρικτικών προς τη μεταφορά δραστηριοτήτων κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι κλάδοι:
- αα. 52.22.11.05 [Υπηρεσίες τουριστικών λιμανιών (μαρίνων)],
- ββ. 52.22.11.06 (Υπηρεσίες λειτουργίας υδατοδρομίων) και,
- γγ. 52.29.19.03 [Υπηρεσίες μεταφοράς με διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού προς τρίτους (logistics)].
- γ. Στον τομέα του τουρισμού, κατ' εξαίρεση υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων επενδυτικά σχέδια με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- αα. ίδρυσης ή επέκτασης ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον τριών (3) αστέρων,
- ββ. εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον τριών (3) αστέρων, αφού παρέλθει πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής της μονάδας,
- γγ. επέκτασης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει τη λειτουργία τους, με την προϋπόθεση ότι στο διάστημα διακοπής δεν έχει γίνει αλλαγή χρήσης του κτηρίου και ότι μέσω της επέκτασης ή του εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον τριών (3) αστέρων,
- δδ. ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής Τουριστικών Οργανωμένων Κατασκηνώσεων (camping), τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον τριών (3) αστέρων,
- εε. ίδρυσης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων εντός χαρακτηρισμένων παραδοσιακών ή διατηρητέων κτηρίων, τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον δύο (2) αστέρων,
- στστ. σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, όπως ορίζονται στο Ν. 4276/2014 (Α' 155), εκτός του μέρους αυτών που αφορά σε προς μεταβίβαση ή μακροχρόνια μίσθωση κτήρια και εγκαταστάσεις και με την προϋπόθεση ότι κατατίθενται ως ενιαία επενδυτικά σχέδια στο πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 65 έως 69,
- ζζ. εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής {συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, τουριστικοί λιμένες, χιονοδρομικά κέντρα, θεματικά πάρκα, εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού [μονάδες ιαματικής θεραπείας, κέντρα ιαματικού τουρισμού-θερμαλισμού, κέντρα θαλασσοθεραπείας, κέντρα αναζωογόνησης (spa)], κέντρα προπονητικού αθλητικού τουρισμού, ορειβατικά καταφύγια, αυτοκινητοδρόμια}, όπως αυτές ορίζονται στο Ν. 4276/2014 (Α' 155),

η. εγκαταστάσεων αγροτουρισμού ή οινοτουρισμού, όταν υποβάλλεται επενδυτικό σχέδιο από επιχειρηματικές συστάδες (cluster),

θθ. ίδρυσης ξενώνων φιλοξενίας νέων, εφόσον οι δικαιούχοι είναι όσοι αναφέρονται στις περ. γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 6.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και των συναρμόδιων Υπουργών, η οποία δεν μπορεί να τροποποιηθεί πριν την παρέλευση διετίας από την έκδοσή της, δύνανται να καθορίζονται περιοχές της επικράτειας οι οποίες θα εξαιρούνται από την εφαρμογή της περ. γ' της παρούσας παραγράφου.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και συναρμόδιου Υπουργού μπορεί να καθορίζονται το περιεχόμενο, οι ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και περιορισμοί για τα επενδυτικά σχέδια των παρ. 2, 3 και 4.

6α. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή στα καθεστώτα ενισχύσεων του τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, όπως αυτός ορίζεται στα σημεία 8 και 10 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ. Η ως άνω κοινή υπουργική απόφαση ρυθμίζει αποκλειστικά τις περιπτώσεις, στις οποίες η ενίσχυση του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες του σχεδίου ή το μισθολογικό κόστος των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και όχι α) με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή β) όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.

β. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος είδη επενδυτικών σχεδίων στους τομείς:

αα. της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό 1379/2013 με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στον ΓΑΚ και στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2014,

ββ. της γεωργίας, υπό την προϋπόθεση της κοινοποίησης του καθεστώτος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έγκρισής του από αυτή.

Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι προδιαγραφές, οι πρόσθετοι όροι, η νομική μορφή των ενισχυόμενων επιχειρήσεων, οι περιορισμοί και προϋποθέσεις, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για την παροχή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια των τομέων αυτών.

Επιλέξιμες δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων

1. Ως επιλέξιμες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων για την εφαρμογή των καθεστώτων ενισχύσεων νοούνται οι κάτωθι, με τους όρους και τις προϋποθέσεις των επόμενων παραγράφων:

α. επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού,

β. επενδυτικές δαπάνες σε άυλα στοιχεία ενεργητικού,

γ. το μισθολογικό κόστος των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου υπολογιζόμενο για περίοδο δύο ετών από την δημιουργία κάθε θέσης. Το ως άνω μισθολογικό κόστος αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη μόνο αυτοτελώς και όχι σε συνδυασμό με τις περ. α' ή/και β'.

2. Ως επιλέξιμο κόστος ορίζεται το κόστος των δαπανών, οι οποίες επιτρέπεται να ενισχυθούν βάσει του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Ως ενισχυόμενο κόστος ορίζεται το μέρος των επιλέξιμων δαπανών, το οποίο τελικά ενισχύεται βάσει των ορίων και περιορισμών του παρόντος.

3. Οι επιλέξιμες δαπάνες σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού είναι οι ακόλουθες:

α. η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτηριακών εγκαταστάσεων και ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων των κτηρίων, καθώς και η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου. Οι δαπάνες αυτές αθροιστικά δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 45% του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων. Ο συντελεστής αυτός διαμορφώνεται στο 60% για τις κτηριακές δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων της περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 7 και στο 70% για τις κτηριακές δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων της υποπερ. γγ' της περ. β' της παρ. 4. Ο ως άνω συντελεστής διαμορφώνεται στο 80% για επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε κτήρια, τα οποία είναι χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

β. η αγορά του συνόλου των υφιστάμενων παγίων στοιχείων ενεργητικού (κτήρια, μηχανήματα και λοιπός εξοπλισμός), ή και μέρους των στοιχείων ενεργητικού μιας παραγωγικής μονάδας, προκειμένου για ενισχυόμενη ΜΜΕ, που συνδέονται άμεσα με μια παραγωγική μονάδα, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

αα. η μονάδα αυτή έχει παύσει τη λειτουργία της,

ββ. η αγορά πραγματοποιείται από το φορέα της επένδυσης που δεν σχετίζεται με τον πωλητή,

γγ. η σχετική συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς,

δδ. τα μηχανήματα και ο λοιπός εξοπλισμός δεν μπορούν να είναι παλαιότερα των εφτά (7) ετών από την ημερομηνία πρώτης κτήσης τους. Σε περίπτωση κατά την οποία στοιχεία ενεργητικού έχουν στο παρελθόν επιχορηγηθεί ή επιδοτηθεί μέσω αναπτυξιακών νόμων ή άλλων καθεστώτων ενισχύσεων, εξαιρούνται από τις επιλέξιμες δαπάνες του υποβαλλομένου επενδυτικού σχεδίου,

γ. η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών εγκαταστάσεων και των μεταφορικών μέσων που κινούνται εντός του χώρου της εντασσόμενης μονάδας,

δ. τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση, και με τον όρο

ότι στην σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης προβλέπεται ότι ο εξοπλισμός θα περιέλθει στην κυριότητα του μισθωτή κατά τη λήξη της σύμβασης,
ε. οι δαπάνες εκσυγχρονισμού ειδικών εγκαταστάσεων (που δεν αφορούν σε κτήρια) και μηχανολογικών εγκαταστάσεων.

4. Οι επιλέξιμες δαπάνες σε άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι οι ακόλουθες:

α. μεταφορά τεχνολογίας μέσω της αγοράς δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αδειών εκμετάλλευσης, ευρεσιτεχνιών, τεχνογνωσίας και μη κατοχυρωμένων τεχνικών γνώσεων,

β. συστήματα διασφάλισης και ελέγχου ποιότητας, πιστοποιήσεων, προμήθειας και εγκατάστασης λογισμικού και συστημάτων οργάνωσης της επιχείρησης.

Οι ως άνω περιγραφόμενες δαπάνες πρέπει να πληρούν σωρευτικά τις εξής προϋποθέσεις:

αα. να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένες με το έργο, για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση για τουλάχιστον πέντε έτη ή τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ,

ββ. να περιλαμβάνονται στα αποσβεστέα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης, στην οποία χορηγείται η ενίσχυση,

γγ. να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή.

Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι επιλέξιμες δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού δεν μπορούν να υπερβούν το 50% του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων. Για τις ΜΜΕ το ανώτατο ποσοστό διαμορφώνεται στο 75%.

5. Στην περίπτωση που οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος των νέων θέσεων εργασίας που προκύπτουν από την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, πρέπει να πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. το επενδυτικό έργο συνεπάγεται καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων αποτυπωμένης σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) στην επιχείρηση, σε σύγκριση με τις ΕΜΕ του προηγούμενου δωδεκαμήνου από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής,

β. η πλήρωση όλων των θέσεων εργασίας πραγματοποιείται εντός τριών ετών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης,

γ. κάθε θέση εργασίας που δημιουργείται μέσω της επένδυσης, διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών για μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις και τριών (3) ετών για μικρές επιχειρήσεις, από την ημερομηνία πλήρωσής της.

6. Δεν ενισχύονται οι εξής δαπάνες:

α. τα λειτουργικά έξοδα της επένδυσης,

β. η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων έως έξι (6) θέσεων,

- γ. η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου, εκτός αν αποτελούν μέρος του ξενοδοχειακού εξοπλισμού,
  - δ. η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων. Σε περίπτωση αγοράς κτηριακών εγκαταστάσεων δεν μπορεί να ενισχυθεί το τμήμα της δαπάνης που αφορά στην αξία του οικοπέδου επί του οποίου αυτές έχουν ανεγερθεί,
  - ε. η εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο της αξίας μηχανημάτων και λοιπών παγίων στοιχείων,
  - στ. η ανέγερση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων επί γηπέδου που δεν ανήκει κατά κυριότητα στο φορέα της επένδυσης, εκτός εάν τούτο έχει παραχωρηθεί από το Δημόσιο ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή έχει μισθωθεί για το σκοπό αυτόν τουλάχιστον για δεκαπέντε χρόνια από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής και έχει νομίμως μεταγραφεί.
7. Δεν επιτρέπεται η σώρευση ενισχύσεων δαπανών του παρόντος άρθρου με τις ενισχύσεις δαπανών του άρθρου 9 για την ίδια επιλέξιμη δαπάνη.

Άρθρο 9

Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

Οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων για τις οποίες παρέχονται άλλες, πλην των περιφερειακών, ενισχύσεις σε εφαρμογή των ειδικών καθεστώτων του παρόντος, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στο Γ.Α.Κ., είναι οι ακόλουθες:

1. Επενδυτικές δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ (άρθρο 18 Γ.Α.Κ.). Οι δαπάνες αυτές αφορούν σε μελέτες και αμοιβές συμβούλων για επενδυτικά σχέδια νέων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και δεν δύνανται να αποτελούν αντικείμενο συνεχούς ή περιοδικής δραστηριότητας, ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης.
2. Δαπάνες εκκίνησης (άρθρο 22 Γ.Α.Κ.) για τις υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.
3. Δαπάνες καινοτομίας για ΜΜΕ (άρθρο 28 Γ.Α.Κ.), όπως αυτές εξειδικεύονται ακολούθως:
  - α. οι δαπάνες για την απόκτηση, επικύρωση και προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού,
  - β. οι δαπάνες μισθοδοσίας προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες ανάπτυξης και καινοτομίας, που αποσπάται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση, σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό,
  - γ. οι δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας.
4. Δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για ΜΜΕ (άρθρο 29 Γ.Α.Κ.), όπως αυτές εξειδικεύονται ακολούθως:
  - α. δαπάνες προσωπικού,

- β. δαπάνες οργάνων, εξοπλισμού, κτηρίων και γηπέδων, για όσο χρόνο και με τον όρο ότι χρησιμοποιούνται για το έργο,
- γ. δαπάνες για γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων,
- δ. πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση του έργου.

5. Δαπάνες για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας (επιχειρηματικές συστάδες καινοτομίας - cluster καινοτομίας) (άρθρο 27, παρ. 7 και 8 Γ.Α.Κ.): α) για τις επενδυτικές ενισχύσεις, οι επενδυτικές δαπάνες σε άυλα και ενσώματα στοιχεία ενεργητικού για την δημιουργία ή την αναβάθμιση συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας και β) για τις ενισχύσεις λειτουργίας, οι δαπάνες προσωπικού και οι διοικητικές δαπάνες (συμπεριλαμβανομένων των γενικών εξόδων) σχετικά με:

- αα) τον συντονισμό του συνεργατικού σχηματισμού για τη διευκόλυνση της συνεργασίας, την ανταλλαγή πληροφοριών και την παροχή ή τη διάθεση των εξειδικευμένων και εξατομικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης των επιχειρήσεων,
- ββ) την προβολή του συνεργατικού σχηματισμού για την αύξηση της συμμετοχής νέων επιχειρήσεων ή οργανισμών, καθώς και για την αύξηση της προβολής του σχηματισμού,
- γγ) τη διαχείριση των εγκαταστάσεων του συνεργατικού σχηματισμού, την οργάνωση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, εργαστηρίων και συνεδρίων για τη στήριξη της διάδοσης των γνώσεων, της δικτύωσης και της διεθνούς συνεργασίας.

Οι ενισχύσεις λειτουργίας για τη λειτουργία συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας (επιχειρηματικές συστάδες καινοτομίας - cluster καινοτομίας) μπορούν να χορηγηθούν για διάστημα που δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη.

6. Επενδυτικές δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης (άρθρο 38 Γ.Α.Κ.). Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης δεν συνιστούν επιλέξιμες δαπάνες.

7. Επενδυτικές δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ (άρθρο 40 Γ.Α.Κ.). Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται μόνο σε πρόσφατα εγκατεστημένη ή ανακαινισμένη δυναμικότητα παραγωγής.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες σε εξοπλισμό που χρειάζεται η εγκατάσταση για να λειτουργήσει ως εγκατάσταση συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης, σε σύγκριση με συμβατικές εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης της ίδιας δυναμικότητας, ή οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες για την αναβάθμιση της απόδοσης, αν η υπάρχουσα εγκατάσταση έχει ήδη επιτύχει το όριο υψηλής απόδοσης. Στην

περίπτωση σταθμών ηλεκτρικής ισχύος άνω του 1MW, επιλέξιμες δαπάνες θεωρούνται μόνο αυτές που αντιστοιχούν σε παραγωγή θερμότητας η οποία αξιοποιείται για θέρμανση διεργασιών ή χώρων.

8. Δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (άρθρο 41 Γ.Α.Κ.). Για αυτοπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγή θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ιδία χρήση, για επενδυτικά σχέδια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από μικρά υδροηλεκτρικά έργα, για επενδυτικά σχέδια παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ καθώς και για επενδυτικά σχέδια παραγωγής αιφόρων βιοκαυσίμων τα οποία δεν είναι βασιζόμενα σε εδώδιμα φυτά και δεν υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης είναι επιλέξιμες οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εφόσον χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις. Ειδικά για επενδυτικά σχέδια Υβριδικών Σταθμών ΑΠΕ στα ΜΔΝ επιλέξιμες είναι οι δαπάνες του συστήματος αποθήκευσης, εφόσον χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος δεν είναι επιλέξιμες.

9. Δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης (άρθρο 46 Γ.Α.Κ.). Επιλέξιμες δαπάνες για τη μονάδα παραγωγής είναι οι πρόσθετες δαπάνες που απαιτούνται για την κατασκευή, την επέκταση και την ανακαίνιση μιας ή περισσότερων μονάδων παραγωγής θερμικής ενέργειας, ώστε να μπορέσουν να αποτελέσουν αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, όπως αυτό προβλέπεται στο άρθρο 3 του Ν. 4342/2015 (Α' 143), σε σύγκριση με μια συμβατική μονάδα παραγωγής. Η επένδυση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συστήματος ενεργειακά αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης. Επιλέξιμες δαπάνες για το δίκτυο διανομής είναι οι επενδυτικές δαπάνες.

10. Κάθε δαπάνη μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη μόνο εφόσον εντάσσεται αποκλειστικά σε μία εκ των ανωτέρω κατηγοριών δαπανών.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξειδικεύονται οι επιλέξιμες δαπάνες των παρ. 6 έως 9 του παρόντος άρθρου, καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού τους και ρυθμίζεται και κάθε συναφές θέμα για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Παρεχόμενες Ενισχύσεις

Άρθρο 10

Είδη Ενισχύσεων

1. Στα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

α. Φορολογική απαλλαγή που συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών, τα οποία προκύπτουν με βάση τη φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, αφαιρουμένου του φόρου του νομικού προσώπου

ή νομικής οντότητας που αναλογεί στα κέρδη που διανέμονται ή αναλαμβάνονται από τους εταίρους. Το ποσό της φορολογικής απαλλαγής υπολογίζεται ως ποσοστό επί της αξίας των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου ή και της αξίας του καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού που αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση και συνιστά ισόποσο αποθεματικό,

β. επιχορήγηση, η οποία συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου και προσδιορίζεται ως ποσοστό αυτών,

γ. επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και προσδιορίζεται ως ποσοστό επί της αξίας απόκτησης αυτών που εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις. Η επιδότηση της χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά (7) έτη,

δ. επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο μέρους του μισθολογικού κόστους των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται και συνδέονται με το επενδυτικό σχέδιο και οι οποίες δεν λαμβάνουν καμία άλλη κρατική ενίσχυση,

ε. σταθεροποίηση συντελεστή φορολογίας εισοδήματος (φορολογικό σύστημα), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 65 έως 69,

ζ. χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου μέσω ταμείου συμμετοχών, σύμφωνα με το άρθρο 21 Γ.Α.Κ., με τα εξής είδη:

αα. ίδια κεφάλαια ή οιονεί ίδια κεφάλαια, ή επενδυτική χορηγία για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις,

ββ. δάνεια για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις.

2. Όλα τα είδη ενισχύσεων της παρ. 1 παρέχονται μεμονωμένα ή συνδυαστικά και συνυπολογίζονται για τον καθορισμό του συνολικού ποσού ενίσχυσης του κάθε επενδυτικού σχεδίου, με τους όρους των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 8.

3. Επιχειρήσεις, οι οποίες δεν εμφάνισαν κέρδη σε καμία διαχειριστική χρήση από τις τελευταίες επτά (7) πριν την χρήση της αίτησης υπαγωγής, δεν δικαιούνται να λάβουν τις ενισχύσεις των περ. β' και γ' της παρ. 1. Ο όρος του προηγούμενου εδαφίου δεν καταλαμβάνει τους φορείς της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 6 και τις επιχειρήσεις που συστάθηκαν κατά τα τελευταία επτά (7) έτη πριν το έτος υποβολής της αίτησης υπαγωγής.

Άρθρο 11

Εντάσεις και ύψη ενισχύσεων

Οι εντάσεις και τα ανώτατα ύψη ενισχύσεων των επενδυτικών σχεδίων κάθε καθεστώτος ενίσχυσης καθορίζονται στο οικείο κεφάλαιο του Ειδικού Μέρους, εντός του πλαισίου των οριζόμενων στις ακόλουθες παραγράφους.

1. Εντάσεις και ύψη Περιφερειακών Ενισχύσεων

α. Οι μέγιστες εντάσεις ενισχύσεων για τις επενδύσεις περιφερειακού χαρακτήρα (εγκεκριμένα ανώτατα όρια περιφερειακών ενισχύσεων) καθορίζονται από τον C (2014) 2642/7.5.2014 Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων (Χ.Π.Ε.). Ο εκάστοτε ισχύων Χ.Π.Ε. αναρτάται στον οικείο διαδικτυακό τόπο του αναπτυξιακού νόμου. Οι μέγιστες εντάσεις ενισχύσεων για μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες αναφέρονται στο Χ.Π.Ε., προσαυξάνονται κατά 10% για μεσαίες επιχειρήσεις και κατά 20% για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις εκτός αν ορίζεται άλλως στο Ειδικό Μέρος του παρόντος.

β. Οι αναφερόμενες στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις αυξημένες εντάσεις ενισχύσεων του Χ.Π.Ε. δεν ισχύουν για επενδυτικά σχέδια με επιλέξιμες δαπάνες άνω των 50 εκατ. ευρώ. Ο ανωτέρω περιορισμός εφαρμόζεται, επίσης, και στις εκτός περιφερειακών ενισχύσεων επιλέξιμες δαπάνες του άρθρου 9.

γ. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο (α') της Συνθήκης, όπως αυτές προσδιορίζονται στον Χ.Π.Ε., οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για αρχικές επενδύσεις, ανεξάρτητα από το μέγεθος του δικαιούχου. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο (γ') της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε ΜΜΕ για οποιαδήποτε μορφή αρχικής επένδυσης, ενώ σε μεγάλες επιχειρήσεις χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα στη συγκεκριμένη περιοχή.

δ. Για τα επενδυτικά σχέδια με επιλέξιμες δαπάνες άνω των πενήντα (50) εκατομμυρίων ευρώ (μεγάλα επενδυτικά σχέδια) το ανώτατο ποσό ενίσχυσης προσδιορίζεται ως εξής:

αα. για το τμήμα της δαπάνης μέχρι πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) ευρώ παρέχεται το εκατό τοις εκατό (100%) της ανώτατης επιτρεπόμενης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης στην οικεία περιοχή, εξαιρουμένης της αυξημένης έντασης ενίσχυσης για μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ανώτατο περιφερειακό όριο),

ββ. για το τμήμα της δαπάνης που υπερβαίνει τα πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) ευρώ και μέχρι εκατό εκατομμύρια (100.000.000) ευρώ παρέχεται το πενήντα τοις εκατό (50%) του ανώτατου περιφερειακού ορίου,

γγ. για το τμήμα της δαπάνης που υπερβαίνει τα εκατό εκατομμύρια (100.000.000) ευρώ δεν παρέχεται κανένα ποσοστό ενίσχυσης.

2. Εντάσεις και ύψη ενισχύσεων εκτός περιφερειακών

α. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών της παρ. 1 του άρθρου 9 ορίζεται στο 50% αυτών. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού 5% του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των πενήντα χιλιάδων ευρώ (50.000,00 €),

β. Οι δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 9 ενισχύονται μέχρι ποσοστού 10% του ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των εκατό χιλιάδων ευρώ (100.000,00 €). Για τις καινοτόμες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις τα όρια αυτά διπλασιάζονται,

γ. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 9 ορίζεται στο 50% αυτών. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού 1% του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ,

δ. η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών της παρ. 4 του άρθρου 9 ορίζεται στο 50% αυτών. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού 20% του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων,

ε. η ένταση των επενδυτικών ενισχύσεων για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας του εδαφίου α της παρ. 5 του άρθρου 9 ορίζεται στο 50% αυτών. Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας εγκατεστημένα σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α' της Συνθήκης και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας εγκατεστημένα σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης. Η ένταση των ενισχύσεων λειτουργίας του εδαφίου β της παρ. 5 του άρθρου 9 ορίζεται στο 50% αυτών,

στ. η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών της παρ. 6 του άρθρου 9 ορίζεται στο 30% αυτών. Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες, σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α' της Συνθήκης και κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού 5% του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων,

ζ. η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών της παρ. 7 του άρθρου 9 ορίζεται στο 45% αυτών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α' της Συνθήκης και κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης,

η. για τις δαπάνες της παρ. 8 του άρθρου 9 η ένταση της ενίσχυσης ορίζεται σε ποσοστό: α) σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) των επιλέξιμων δαπανών, εάν οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το στοιχείο α' ή β' της παρ. 6 του άρθρου 41 Γ.Α.Κ., β) τριάντα τοις εκατό (30%) των επιλέξιμων δαπανών, εάν οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το στοιχείο γ' της παρ. 6 του άρθρου 41 Γ.Α.Κ. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και

κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α' της Συνθήκης και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης σύμφωνα με τον Χ.Π.Ε. Οι δαπάνες της παρ. 8 του άρθρου 9 στις περιπτώσεις αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης για ίδια χρήση από ΑΠΕ ενισχύονται μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

θ. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών της παρ. 9 του άρθρου 9 ορίζεται στο σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) αυτών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης για τη μονάδα παραγωγής μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α' της Συνθήκης και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης. Το ποσό της ενίσχυσης για το δίκτυο διανομής δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

3. Το συνολικό ποσό ενίσχυσης ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των πέντε (5) εκατομμυρίων ευρώ, με την επιφύλαξη του άρθρου 67. Οι παρεχόμενες σε κάθε φορέα ενισχύσεις, δεν μπορούν να υπερβούν σωρευτικά τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ για μεμονωμένη επιχείρηση και τα είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ για το σύνολο των συνεργαζόμενων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 Γ.Α.Κ.

Άρθρο 12

Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων

Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων, όπως αυτές ορίζονται στα επιμέρους καθεστώτα του Ειδικού Μέρους, παρέχονται σε:

α. εξωστρεφείς: μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες αύξησαν την εξωστρέφειά τους, δηλαδή το λόγο αξίας των εξαγωγών τους προς τον κύκλο εργασιών τους, είτε σε ποσοστό τουλάχιστον 10% κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία πριν το έτος υποβολής της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου, είτε σε ποσοστό τουλάχιστον 5% κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία πριν το έτος υποβολής της

- αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον οι εξαγωγές τους καταλαμβάνουν περισσότερο από το 70% του κύκλου εργασιών τους το τρίτο έτος πριν το έτος υποβολής της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου,
- β. καινοτόμες: μικρομεσαίες επιχειρήσεις, των οποίων οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης έχουν υπερβεί το 10% του συνόλου των λειτουργικών τους δαπανών, για ένα τουλάχιστον έτος από τα τρία τελευταία πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος,
- γ. ανεξάρτητες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες, μετά την έναρξη ισχύος του νόμου προχωρούν σε διαδικασία συγχώνευσης είτε με απορρόφηση, είτε με δημιουργία νέας εταιρείας, αποκλειόμενης ρητά της εξαγοράς,
- δ. επιχειρήσεις οι οποίες παρουσιάζουν αύξηση της απασχόλησής τους: μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αύξησαν την απασχόλησή τους (με βάση τις Ετήσιες Μονάδες Εργασίας) σε ποσοστό τουλάχιστον 10% την τελευταία τριετία πριν την αίτηση υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος νόμου,
- ε. συνεταιρισμούς, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.) του Ν. 4019/2011 (Α' 216), Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), Ομάδες Παραγωγών (ΟΠ), Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ) του Ν. 4384/2016 (Α' 78),
- στ. επιχειρήσεις, των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υλοποιούνται σε έναν από τους κλάδους τεχνολογίας, πληροφορικής, επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) και αγροδιατροφής, ως κύριο κλάδο δραστηριότητάς τους,
- ζ. επιχειρήσεις, οι οποίες επιτυγχάνουν αυξημένη προστιθέμενη αξία σε σχέση με το μέσο όρο του κλάδου τους,
- η. επιχειρήσεις, των οποίων το υπαγόμενο επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται σε Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.) εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (ΘΥ.Κ.Τ.) και δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της ενισχυόμενης επιχείρησης,
- θ. επιχειρήσεις των οποίων το επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται σε ειδικές περιοχές, οι οποίες αναφέρονται στο σχετικό Παράρτημα. Μια περιοχή χαρακτηρίζεται ως ειδική, εφόσον πληροί τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:
- αα. ορεινή περιοχή, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των Δημοτικών Ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,
- ββ. παραμεθόρια περιοχή, δηλαδή περιοχές σε απόσταση 30 χιλιομέτρων από τα σύνορα καθώς και τα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, της νήσου της Σαμοθράκης του Νομού Έβρου και του Νομού Δωδεκανήσων,
- γγ. νησιωτική περιοχή, δηλαδή τα νησιά με πληθυσμό μικρότερο των 3.100 κατοίκων, και
- δδ. περιοχές που παρουσιάζουν πληθυσμιακή μείωση, όπως αυτή προκύπτει κατά τα έτη των δύο πιο πρόσφατων απογραφών (2001 και 2011), και αφορά μείωση μόνιμου πληθυσμού άνω του 30%,

ι. επιχειρήσεις των οποίων το επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται σε περιοχές με ιδιαίτερα αυξημένες προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές και ιδίως: Αγαθονήσι, Κάλυμνος, Καστελόριζο, Κως, Λέρος, Λέσβος, Σάμος, Σύμη, Χίος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Εσωτερικών μπορούν να επανακαθορίζονται οι ως άνω περιοχές ανάλογα με τις μεταναστευτικές ροές,

ια. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή/και συναρμόδιου Υπουργού μπορεί να εξειδικεύεται περαιτέρω το είδος των επιχειρήσεων της περ. στ' του παρόντος άρθρου ή και κάθε συναφές θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Διαδικασίες υποβολής και αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων

Άρθρο 13

Υποβολή αίτησης υπαγωγής

1. Η υποστήριξη της εφαρμογής του παρόντος και το σύνολο των διαδικασιών που προβλέπονται σε αυτόν γίνονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, η λειτουργία του οποίου διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 4314/2014 (265^{Α'}).
2. Οι αιτήσεις για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων υποβάλλονται ως εξής:
  - α. επενδυτικά σχέδια επιλέξιμου ύψους έως και τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ, που υλοποιούνται μέσα στα όρια της κάθε Περιφέρειας, υποβάλλονται στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας. Ειδικά για την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου οι αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στην Περιφερειακή Ενότητα Δωδεκανήσου υποβάλλονται στο Γραφείο Περιφερειακής Ανάπτυξης Δωδεκανήσου,
  - β. επενδυτικά σχέδια επιλέξιμου ύψους άνω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ, που υλοποιούνται στις Περιφέρειες Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, υποβάλλονται στη Διεύθυνση Περιφερειακής Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών και Παραγωγικής Ανασυγκρότησης (πρώην Μακεδονίας και Θράκης),
  - γ. στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για όλα τα υπόλοιπα επενδυτικά σχέδια.
3. Η αίτηση υπαγωγής και ο οικείος φάκελος τεκμηρίωσης υποβάλλονται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) και ο αιτών ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την παραλαβή τους. Όλες οι αιτήσεις υπαγωγής με τη συνημμένη τεκμηρίωσή τους τηρούνται ηλεκτρονικά στην αρμόδια υπηρεσία παραλαβής. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και το

περιεχόμενο της αίτησης καθορίζονται στις αποφάσεις προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης.

4. Δεν επιτρέπεται η υποβολή από τον ίδιο φορέα αίτησης υπαγωγής σε περισσότερα του ενός καθεστώτα ενισχύσεων, για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες. Δεν επιτρέπεται επίσης να υποβληθεί αίτηση για υπαγωγή επένδυσης, η οποία είτε στο σύνολό της, είτε εν μέρει, έχει ήδη υπαχθεί στις ενισχύσεις του παρόντος ή άλλων καθεστώτων ενίσχυσης. Οι ως άνω αιτήσεις απορρίπτονται με αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, το δε παράβολο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου.
5. Για την υποβολή των επενδυτικών σχεδίων, εξαιρουμένων των επενδύσεων μείζονος μεγέθους των άρθρων 65 έως 69, απαιτείται παράβολο που ορίζεται στο 0,005 του επιλέξιμου ύψους του επενδυτικού σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ και ανώτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Για τις επενδύσεις μείζονος μεγέθους των άρθρων 65 έως 69 απαιτείται παράβολο που ορίζεται στο 0,001 του επιλέξιμου ύψους του επενδυτικού σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση το ως άνω ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει τις πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. Τα ως άνω ποσά μπορούν να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών.
6. Με την οικεία απόφαση προκήρυξης μπορούν να διαφοροποιούνται οι φορείς υποδοχής των αιτήσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων, καθώς και τα αντίστοιχα όρια της παρ. 2.

Άρθρο 14

Διαδικασία αξιολόγησης

- A. Στάδιο ελέγχου πληρότητας και νομιμότητας
  1. Η πληρότητα των υποβαλλόμενων αιτήσεων και των σχετικών δικαιολογητικών ελέγχεται από την αρμόδια κατά περίπτωση Υπηρεσία της παρ. 2 του άρθρου 13, με βάση τυποποιημένο σύστημα ελέγχου πληρότητας. Αν η αίτηση απορριφθεί για λόγους μη πληρότητας του φακέλου, ο αιτών ενημερώνεται σχετικά στην ηλεκτρονική του διεύθυνση, την οποία δήλωσε κατά την εγγραφή του στο ΠΣΚΕ.
  2. Για κάθε επενδυτικό σχέδιο πρέπει, με ποινή αποκλεισμού, να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
    - α. πλήρης συμφωνία της αίτησης υπαγωγής και του υπό έγκριση επενδυτικού σχεδίου με τους όρους του παρόντος,
    - β. τεκμηρίωση της φερεγγυότητας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου με προσκόμιση των σχετικών πιστοποιητικών, όπως ιδίως φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα, καθώς και κάθε άλλου πιστοποιητικού που ορίζεται με την απόφαση προκήρυξης,

γ. τεκμηρίωση της δυνατότητας χρηματοδότησης του κόστους του επενδυτικού σχεδίου είτε μέσω ιδίων κεφαλαίων, είτε με εξωτερική χρηματοδότηση.

3. Με ευθύνη της αρμόδιας Υπηρεσίας, ελέγχεται η τήρηση των προϋποθέσεων της παρ. 2. Σε περίπτωση που απαιτούνται διευκρινίσεις σχετικά με το περιεχόμενο του φακέλου, ορίζεται προθεσμία δέκα (10) ημερών στο φορέα, προκειμένου να τις παράσχει προς την Υπηρεσία. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη ή αν διαπιστωθεί ότι δεν συντρέχουν οι ως άνω προϋποθέσεις της, η αίτηση απορρίπτεται με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης του Φορέα Υποδοχής, το δε παράβολο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου. Η απορριπτική απόφαση αναρτάται στο ΠΣΚΕ και κοινοποιείται στο φορέα του επενδυτικού σχεδίου με αποστολή στη διεύθυνση του ηλεκτρονικού του ταχυδρομείου. Κατά της απορριπτικής απόφασης για λόγους μη τήρησης των προϋποθέσεων της παρ. 2 ο αιτών μπορεί να υποβάλλει ένσταση, εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησής της, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15.

4. Η διαδικασία του σταδίου ελέγχου πληρότητας και νομιμότητας ολοκληρώνεται εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία λήξης του κύκλου υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής, εφόσον ακολουθείται η διαδικασία συγκριτικής αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους. Εφόσον ακολουθείται η προβλεπόμενη στις επόμενες παραγράφους διαδικασία άμεσης αξιολόγησης, το στάδιο ελέγχου πληρότητας και νομιμότητας ολοκληρώνεται εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής.

Β. Στάδιο αξιολόγησης

1. Η αξιολόγηση της αίτησης ανατίθεται σε έναν (1) αξιολογητή, ο οποίος επιλέγεται από το οικείο Μητρώο του άρθρου 24 με τυχαία ηλεκτρονική επιλογή μέσω ΠΣΚΕ. Η αξιολόγηση διενεργείται είτε με τη μέθοδο της συγκριτικής, είτε με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, ανάλογα με τα οριζόμενα στην οικεία απόφαση προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης.

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης ελέγχεται από Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, που συνίσταται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου της παρ. 7 του παρόντος άρθρου και αποτελείται από δύο (2) στελέχη της αρμόδιας Υπηρεσίας και ένα (1) μέλος του οικείου Μητρώου Αξιολογητών με τυχαία ηλεκτρονική επιλογή μέσω ΠΣΚΕ. Για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση του ελεγκτικού έργου της Επιτροπής μπορεί να ορίζονται από το ως άνω αρμόδιο όργανο ειδικοί εισηγητές, οι οποίοι δεν είναι μέλη της.

2. Κατά τη διαδικασία της συγκριτικής αξιολόγησης, αξιολογείται το σύνολο των αιτήσεων που πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος και της απόφασης προκήρυξης, με βάση τα κατωτέρω αναφερόμενα κριτήρια:

α. οικονομική επίδοση του φορέα (δείκτες ρευστότητας, δανειακής επιβάρυνσης, αποδοτικότητας κεφαλαίων),

β. διαθέσιμα κεφάλαια μετόχου/εταίρου,

γ. κάλυψη ίδιας συμμετοχής με κεφάλαια εξωτερικού,

δ. δείκτες βιωσιμότητας και απόδοσης της επένδυσης,

- ε. δείκτες βιωσιμότητας και απόδοσης του φορέα μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης,
- στ. δημιουργούμενες θέσεις εργασίας, με έμφαση σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό,
- ζ. υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων στις ειδικές περιοχές ενίσχυσης της περ. η' του άρθρου 12,
- η. υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στις ειδικές περιπτώσεις ενίσχυσης της περ. θ' του άρθρου 12,
- θ. αξιοποίηση αργούντων κτηρίων.

Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, καταρτίζεται στο ΠΣΚΕ σχετικός προσωρινός πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης. Κατά του προσωρινού πίνακα ο αιτών μπορεί να υποβάλει ένσταση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15. Μετά την εξέταση των ενστάσεων, καταρτίζεται οριστικός πίνακας κατάταξης, κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας, προτάσσονται κατά σειρά μεταξύ των ισόβαθμων, όσα επενδυτικά σχέδια έλαβαν υψηλότερη βαθμολογία στα περισσότερα επιμέρους κριτήρια. Σε περίπτωση νέας ισοβαθμίας, τα επενδυτικά σχέδια κατατάσσονται με κριτήριο το μικρότερο ενισχυόμενο κόστος επένδυσης. Τα επενδυτικά σχέδια με βάση τη σειρά κατάταξής τους στον οριστικό πίνακα υπάγονται στο καθεστώς ενίσχυσης, μέχρι την εξάντληση του αντίστοιχου προϋπολογισμού της απόφασης προκήρυξης.

3. Κατά τη διαδικασία της άμεσης αξιολόγησης, διενεργείται αυτοτελής αξιολόγηση κάθε νόμιμης και εμπρόθεσμης αίτησης υπαγωγής, με βάση την αρχή της χρονικής προτεραιότητας και τους διαθέσιμους πόρους και εκδίδεται σχετική αιτιολογημένη απόφαση. Κατά της απορριπτικής απόφασης, ο αιτών μπορεί να υποβάλει ένσταση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15.

4. Με την απόφαση προκήρυξης εξειδικεύονται τα κριτήρια, η μεθοδολογία και η διαδικασία της αξιολόγησης, καθορίζονται τα επί μέρους στοιχεία αξιολόγησης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι δείκτες βαθμολόγησης και η στάθμισή τους, καθώς και η ελάχιστη βαθμολογία που πρέπει να συγκεντρώνει το επενδυτικό σχέδιο, προκειμένου να συμπεριληφθεί στους πίνακες κατάταξης.

5. Εκδίδεται και δημοσιεύεται Οδηγός Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων από τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, ο οποίος περιλαμβάνει τις μεθόδους αξιολόγησης, πρότυπα κόστη για είδη επενδυτικών σχεδίων και λοιπές οδηγίες για την ορθή εκτέλεση του έργου της αξιολόγησης.

6. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται εντός τριάντα (30) ημερών από την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας και νομιμότητας κατά τα οριζόμενα στο «Στάδιο ελέγχου πληρότητας και νομιμότητας» του παρόντος άρθρου.

7. Τα επενδυτικά σχέδια, που πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις, υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος με ατομικές αποφάσεις υπαγωγής. Αρμόδια όργανα για την έκδοση των αποφάσεων αυτών είναι:

α. ο Υπουργός Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, για τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού,

β. ο Υπουργός Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, για τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται στη Διεύθυνση Περιφερειακής Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, και

γ. οι Περιφερειάρχες, για τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται στις αντίστοιχες Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης των Περιφερειών.

8. Για τα μη εγκριθέντα επενδυτικά σχέδια εκδίδονται αιτιολογημένες ατομικές απορριπτικές αποφάσεις, οι οποίες κοινοποιούνται στους ενδιαφερόμενους στη διεύθυνση ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου.

Άρθρο 15

Ενστάσεις

1. Οι ενστάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 14 αποτελούν ενδικοφανείς προσφυγές και υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πράξης.

2. Η Επιτροπή εξέτασης των ενστάσεων συνίσταται με απόφαση των αρμόδιων οργάνων της παρ. 7 του άρθρου 14 και αποτελείται από τρία (3) μέλη, τα οποία προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 2 του άρθρου 13. Η Επιτροπή αποφαινεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

3. Η σύνθεση, οι όροι και οι κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής Ενστάσεων ορίζονται στην οικεία απόφαση προκήρυξης.

Κεφάλαιο Ε΄

Υλοποίηση και ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων

Άρθρο 16

Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων

1. Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων ελέγχονται κατά την διάρκεια υλοποίησής τους, κατά την ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και για την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους. Ο έλεγχος μπορεί να είναι διοικητικός ή/και επιτόπιος. Ο διοικητικός έλεγχος διενεργείται είτε από την Υπηρεσία είτε από εντεταλμένο όργανο ελέγχου, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 8. Ο επιτόπιος έλεγχος διενεργείται αποκλειστικά από το ως άνω εντεταλμένο όργανο ελέγχου.

2. Σκοπός του ελέγχου είναι:

α. η διαπίστωση της συμμόρφωσης του φορέα του επενδυτικού σχεδίου προς τις διατάξεις του παρόντος, καθώς και της τήρησης των προϋποθέσεων και των όρων των αποφάσεων προκήρυξης και υπαγωγής,

β. η διαπίστωση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

3. Τακτικός έλεγχος ενεργείται μετά από αίτηση του φορέα του επενδυτικού σχεδίου συνοδευόμενη από τα δικαιολογητικά που ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης, προκειμένου να πιστοποιηθεί με την έκδοση σχετικής απόφασης των αρμοδίων οργάνων της παρ. 7 του άρθρου 14:

α. ότι έχει υλοποιηθεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της επένδυσης σε ποσοστό τουλάχιστον 50% κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ελέγχου, ώστε να ενεργοποιηθεί η διαδικασία καταβολής της ενίσχυσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20, ή

β. ότι έχει ολοκληρωθεί το επενδυτικό σχέδιο και έχει αρχίσει η παραγωγική λειτουργία της επένδυσης κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19. Δαπάνες ή άλλες πράξεις που διενεργούνται μετά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ελέγχου λαμβάνονται υπόψη για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, χωρίς να συνυπολογίζονται στην οριστικοποίηση του ενισχυόμενου κόστους της επένδυσης.

Σε περίπτωση μη επιβεβαίωσης των δηλωθέντων με την αίτηση ελέγχου στοιχείων από το όργανο ελέγχου, επιβάλλονται κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 23. Η πιστοποίηση από την αρμόδια Υπηρεσία της πληρότητας του αιτήματος ελέγχου θεμελιώνει για το φορέα της επένδυσης απόλυτη προτεραιότητα στην χρονική κατάταξη αιτημάτων ελέγχου, ανά καθεστώς ενίσχυσης, για την καταβολή της προβλεπόμενης ενίσχυσης του άρθρου 20. Παρέκκλιση από τη σειρά προτεραιότητας μπορεί να υπάρξει για λόγους απρόβλεπτης ή έκτακτης ανάγκης, που αφορούν σε συγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο, οι οποίοι θα είχαν ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη καθυστέρηση ή διακοπή της διαδικασίας καταβολής ενίσχυσης για όλους τους δικαιούχους. Με απόφαση του Υπουργού, Ανάπτυξης και Τουρισμού ορίζονται οι λόγοι απρόβλεπτης και έκτακτης ανάγκης, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα εφαρμογής της διάταξης αυτής.

4. Έκτακτος έλεγχος μπορεί να διενεργείται οποτεδήποτε κρίνεται απαραίτητο με απόφαση της Υπηρεσίας.

5. Μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ή επιτόπιου ελέγχου συντάσσεται σχετική έκθεση, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία μέσω του ΠΣΚΕ.

6. Η αρμόδια υπηρεσία διενεργεί έλεγχο πληρότητας της έκθεσης ελέγχου και της τήρησης των όρων της απόφασης υπαγωγής και προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

α) αν η έκθεση ελέγχου είναι πλήρης, εισηγείται την έκδοση σχετικής απόφασης,

β) αν διαπιστώσει ελλείψεις ή σσονος σημασίας που αφορούν είτε στην έκθεση ελέγχου είτε στην επένδυση, διατάσσει την προσκόμιση συμπληρωματικής έκθεσης ελέγχου,

γ) αν διαπιστώσει σοβαρές ελλείψεις της έκθεσης ελέγχου, διατάσσει την εκ νέου διενέργεια ελέγχου από όργανο με διαφορετική σύνθεση,

δ) αν διαπιστώσει σοβαρές ελλείψεις στην επένδυση, μπορεί να εισηγηθεί την λήψη ενεργειών σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 18, 21 και 23.

7. Για την υποβολή του αιτήματος ελέγχου απαιτείται παράβολο που ορίζεται στο 0,5 τοις χιλίοις του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εκατόν πενήντα (150) ευρώ και ανώτερο των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ. Για την υποβολή αιτήματος ελέγχου των επενδύσεων μείζονος μεγέθους των άρθρων 65 έως 69, απαιτείται παράβολο, που ορίζεται στο 0,005 του κόστους του επενδυτικού σχεδίου και το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των είκοσι πέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ. Για την υποβολή νέου αιτήματος ελέγχου της περ. δ' της παρ. 6 απαιτείται παράβολο, που ορίζεται στο διπλάσιο του ως άνω προβλεπόμενου. Τα ως άνω ποσά μπορούν να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών.

8. Τα Όργανα Ελέγχου Επενδύσεων του παρόντος, αποτελούνται από δύο κατ' ελάχιστον ελεγκτές και συνιστώνται με απόφαση των αρμοδίων οργάνων της παρ. 7 του άρθρου 14. Με την απόφαση αυτή ορίζονται ο χρόνος και ο τρόπος συγκρότησής τους, ανάλογα και με το είδος του ελέγχου, ο οποίος για τους επιτόπιους πραγματοποιείται από το Μητρώο Ελεγκτών του άρθρου 25 με τυχαία κλήρωση, οι αρμοδιότητές τους, ο αριθμός και η ιδιότητα των μελών ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της ελεγχόμενης επένδυσης, το αντικείμενο του ελέγχου, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υποχρεούνται να διενεργήσουν το έλεγχο και να παραδώσουν την έκθεσή τους, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του άρθρου αυτού.

9. Εκδίδεται και δημοσιεύεται Οδηγός Ελέγχου Επενδύσεων από τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, ο οποίος εξειδικεύει τη μέθοδο και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την ορθή εκτέλεση του ελέγχου και την ισότιμη αντιμετώπιση των φορέων των επενδυτικών σχεδίων.

Άρθρο 17

Τροποποιήσεις απόφασης υπαγωγής - Έγκριση μεταβολών μετά την ολοκλήρωση

1. Η τροποποίηση όρων της απόφασης υπαγωγής είναι δυνατή μετά από αίτημα του φορέα της επένδυσης, το οποίο μπορεί να υποβληθεί καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την υποβολή αιτήματος τελικού ελέγχου. Μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης, είναι δυνατή η υποβολή αιτήματος έγκρισης μεταβολής στοιχείων του επενδυτικού σχεδίου, τα οποία υποχρεούται να τηρεί ο φορέας έως τη λήξη του διαστήματος μακροχρόνιων υποχρεώσεων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 21.

2. Αιτήματα τροποποίησης ή έγκρισης μεταβολής στοιχείων της παρ. 1, υποβάλλονται ως προς τα εξής:

- α) ουσιώδεις διαφοροποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ή μείωση της δυναμικότητας του επενδυτικού σχεδίου,
- β) αλλαγή του φορέα της επένδυσης λόγω συγχώνευσης ή απόσχισης του κλάδου, στον οποίο εντάσσεται η ενισχυόμενη επένδυση, σύμφωνα με την περ. η' της παρ. 3 του άρθρου 21,
- γ) αλλαγή του τόπου εγκατάστασης, σύμφωνα με την περ. στ' της παρ.3 του άρθρου 21,
- δ) αλλαγή τρόπου χρηματοδότησης της επένδυσης,
- ε) παράταση του χρόνου ολοκλήρωσης της επένδυσης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 18,
- στ) αλλαγή τυχόν άλλων όρων της εγκριτικής απόφασης, οι οποίοι μπορεί να προσδιορίζονται ειδικότερα στην απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος,
- ζ) εκμίσθωση της ενισχυθείσας επένδυσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. ζ' του άρθρου 21,

3. Τα αιτήματα της παρ. 2 υποβάλλονται μέσω του ΠΣΚΕ και γίνονται δεκτά, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α. εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της απόφασης προκήρυξης και της εγκριτικής απόφασης,
- β. εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και να διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της,
- γ. δεν διαφοροποιούνται κριτήρια επιλεξιμότητας και υπαγωγής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην απόφαση προκήρυξης,
- δ. δεν επέρχεται αύξηση του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, του συνολικού ποσού της ενίσχυσης, ούτε των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών,
- ε. πληρούνται οι ειδικόι όροι για κάθε περίπτωση τροποποίησης /μεταβολής στοιχείων, που τυχόν ορίζονται στις σχετικές διατάξεις του παρόντος.

4. Τα ως άνω αιτήματα συνοδεύονται από αιτιολόγηση της σκοπιμότητάς τους, καθώς και όλα τα σχετικά δικαιολογητικά, όπως αυτά ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης, με την οποία εξειδικεύονται οι όροι και τα κριτήρια αξιολόγησής τους. Η αρμόδια Υπηρεσία οφείλει να απαντήσει μέσα σε προθεσμία ενενήντα (90) ημερών από την περιέλευση του αιτήματος σε αυτή. Αν η Υπηρεσία αποδεχτεί το αίτημα τροποποίησης ολικά ή μερικά, εισηγείται σχετικά προς το αρμόδιο όργανο για την τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής ή την έκδοση απόφασης έγκρισης της μεταβολής αντίστοιχα. Στην αντίθετη περίπτωση, εκδίδει αιτιολογημένη απορριπτική απόφαση, η οποία κοινοποιείται στο φορέα στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, την οποία έχει δηλώσει κατά την εγγραφή του στο ΠΣΚΕ. Νέο αίτημα του ίδιου φορέα για τροποποίηση όρων της απόφασης υπαγωγής με το ίδιο περιεχόμενο δεν εξετάζεται στην ουσία και αρχειοθετείται.

5. Η τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής διενεργείται από την αρμόδια υπηρεσία αυτεπαγγέλτως εφόσον βάσει των στοιχείων που γνωστοποιεί ο φορέας της επένδυσης κατά τα προβλεπόμενα στην περίπτωση θ' της παρ. 3 του άρθρου 21 διαπιστώνεται μεταβολή των όρων της απόφασης υπαγωγής.

6. Για την υποβολή αιτημάτων της παρ. 1 απαιτείται η καταβολή παραβόλου το ύψος του οποίου καθορίζεται με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών.

Άρθρο 18

Ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης

1. Το επενδυτικό σχέδιο ολοκληρώνεται με την υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και με την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, εφόσον εξυπηρετούνται οι αρχικοί σκοποί παραγωγικής λειτουργίας και ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης, εντός της ορισθείσας στην απόφαση υπαγωγής προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη από την ημερομηνία δημοσίευσης της ως άνω απόφασης. Η ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης πιστοποιείται με την έκδοση σχετικής απόφασης από τα αρμόδια όργανα της παρ. 7 του άρθρου 14.

2α. Η προβλεπόμενη στην απόφαση υπαγωγής προθεσμία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να παραταθεί άπαξ έως δύο (2) έτη κατ' ανώτατο όριο, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

αα. Ηλεκτρονική υποβολή του σχετικού αιτήματος πριν από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης, όπως αυτή ορίζεται αρχικά στην απόφαση υπαγωγής,

ββ. υλοποίηση του 50% του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

2β. Η προβλεπόμενη στην απόφαση υπαγωγής προθεσμία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου μπορεί επίσης να παραταθεί για λόγους ανωτέρας βίας για χρονικό διάστημα ίσο με εκείνο της διακοπής ή της καθυστέρησης, με την προϋπόθεση ότι θα τεκμηριώνεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου εντός της νέας προθεσμίας.

3. Για την πιστοποίηση της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης απαιτείται να τεκμηριώνεται η λειτουργία της μονάδας, ιδίως με την πώληση προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών και με την έκδοση όλων των νομιμοποιητικών αδειών.

4. Ο επενδυτής υποβάλλει αίτηση ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και για την πιστοποίηση της υλοποίησης του 50% του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου το αργότερο μέσα σε εξήντα (60) μέρες από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 19. Εάν ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου δεν υποβάλει την αίτηση της προηγούμενης παραγράφου, συνοδευόμενη από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και εντός της ως άνω προθεσμίας, η επένδυση

θεωρείται ως μη ολοκληρωθείσα. Στην περίπτωση αυτή η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και ανακτώνται τα ποσά ενίσχυσης, τα οποία τυχόν έχουν χορηγηθεί, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 9 και 10 του άρθρου 23.

5. Με την απόφαση προκήρυξης ορίζονται οι προϋποθέσεις ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων.

Άρθρο 19

Διαδικασία πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης

1. Ο έλεγχος της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης διενεργείται κατόπιν υποβολής του αιτήματος του άρθρου 18, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 16.

2. Με την απόφαση ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης καθορίζονται ο χρόνος ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου και το τελικό ποσό ενίσχυσης. Ως χρόνος ολοκλήρωσης νοείται ο πραγματικός χρόνος ολοκλήρωσης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και όχι ο χρόνος δημοσίευσης της απόφασης ολοκλήρωσης.

3. Με την απόφαση ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης δεν μπορεί να επέλθει αύξηση του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, ούτε του συνολικού ποσού της ενίσχυσης, ούτε των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτά είχαν οριστεί αρχικά στην απόφαση υπαγωγής.

Άρθρο 20

Καταβολή Ενισχύσεων

Η καταβολή της ενίσχυσης ή η χρήση της ωφέλειας από το δικαιούχο μπορεί να πραγματοποιείται είτε εφάπαξ με την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας του επενδυτικού σχεδίου, είτε σταδιακά και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των επόμενων παραγράφων. Ο προσδιορισμός των ποσών της δικαιούμενης ενίσχυσης ανά είδος ενίσχυσης γίνεται βάσει των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτά έχουν οριστεί στην απόφαση υπαγωγής.

1. Φορολογική απαλλαγή

α. Το δικαίωμα έναρξης χρήσης της ωφέλειας του κινήτρου της φορολογικής απαλλαγής θεμελιώνεται με την πιστοποίηση της υλοποίησης του 50% του κόστους του επενδυτικού σχεδίου από το αρμόδιο όργανο ελέγχου και με την προϋπόθεση της προηγούμενης κάλυψης από την επιχείρηση του συνόλου της ίδιας συμμετοχής, σύμφωνα με το εγκεκριμένο στην απόφαση υπαγωγής χρηματοδοτικό σχήμα. Ο φορέας μπορεί να αξιοποιήσει το σύνολο της δικαιούμενης ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής εντός δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών από το έτος θεμελίωσης του δικαιώματος χρήσης της ωφέλειας με τους ακόλουθους, σωρευτικά, περιορισμούς:

αα. η δικαιούμενη ενίσχυση να μην υπερβαίνει, κατ' έτος, το είκοσι τοις εκατό (20%) του συνολικού εγκεκριμένου ποσού της φορολογικής απαλλαγής, με εξαίρεση την περίπτωση της μη πλήρους αξιοποίησής του κατά τα προηγούμενα φορολογικά έτη λόγω έλλειψης επαρκών κερδών. Στην περίπτωση αυτή τυχόν εναπομείναν ποσό ενίσχυσης από προηγούμενα φορολογικά έτη προστίθεται στο ως άνω υπολογιζόμενο μέγιστο ετήσιο ποσό δικαιούμενης ενίσχυσης,

ββ. η δικαιούμενη ενίσχυση να μην υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού εγκεκριμένου ποσού της φορολογικής απαλλαγής, μέχρι το φορολογικό έτος της έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

β. Το ποσό της δικαιούμενης ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για το τμήμα του εξοπλισμού του επενδυτικού σχεδίου, που αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση, προσδιορίζεται για κάθε φορολογικό έτος ως ποσοστό επί του τμήματος της αξίας κτήσης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στα μισθώματα που καταβλήθηκαν μέχρι τη λήξη του φορολογικού έτους,

γ. το κατ' έτος αναλωθέν ποσό της φορολογικής απαλλαγής εμφανίζεται σε ειδικό αποθεματικό και αντίστοιχο λογαριασμό στα βιβλία της επιχείρησης, που σχηματίζεται από το φόρο εισοδήματος, ο οποίος δεν καταβλήθηκε λόγω της παρεχόμενης φορολογικής απαλλαγής,

δ. με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών εξειδικεύεται ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για κάθε φορολογικό έτος, τυχόν δικαιολογητικά που απαιτούνται για την χρήση του φορολογικού οφέλους, το περιεχόμενο της Δήλωσης Φορολογικής Απαλλαγής (ΔΦΑ) της περ. ιβ της παρ. 3 του άρθρου 21 και κάθε συναφές θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας παραγράφου.

2. Επιχορήγηση

α. Ποσό που ανέρχεται μέχρι το πενήντα τοις εκατό (50%) της εγκεκριμένης επιχορήγησης μπορεί κατόπιν σχετικού αιτήματος να καταβάλλεται στο δικαιούχο μετά την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της υλοποίησης του 50% του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου, και με την προϋπόθεση της προηγούμενης κάλυψης από την επιχείρηση του συνόλου της ίδιας συμμετοχής, σύμφωνα με το εγκεκριμένο στην απόφαση υπαγωγής χρηματοδοτικό σχήμα,

β. Το υπόλοιπο ποσό της επιχορήγησης, ή το σύνολό της σε περίπτωση μη εφαρμογής της ρύθμισης της περίπτωσης α' της παρούσας παραγράφου, καταβάλλεται μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης,

γ. Τα ποσά της επιχορήγησης δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών,

δ. Η επιχορήγηση καταβάλλεται απευθείας μέσω ηλεκτρονικής πληρωμής σε τραπεζικό λογαριασμό του φορέα του επενδυτικού σχεδίου και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της απαίτησης του ποσού της επιχορήγησης σε Τραπεζικά Ιδρύματα για την παροχή

βραχυπρόθεσμου δανείου ισόποσου της εκχωρούμενης επιχορήγησης, που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Στις περιπτώσεις αυτές η καταβολή της επιχορήγησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης της απαίτησης, εφόσον κάθε φορά έχει αναληφθεί ισόποσο τουλάχιστον της καταβαλλόμενης επιχορήγησης τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου.

3. Επιδότηση Χρηματοδοτικής Μίσθωσης

α. Η έναρξη της καταβολής της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να πραγματοποιείται μετά την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της εγκατάστασης στη μονάδα του συνόλου του μισθωμένου εξοπλισμού σύμφωνα με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης.

β. Η επιδότηση καταβάλλεται ανά εξάμηνο και μετά την εκάστοτε πληρωμή των δόσεων του μισθώματος εκ μέρους του φορέα της επένδυσης. Το ποσό που καταβάλλεται υπολογίζεται επί της αξίας απόκτησης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα ποσοστά ενισχύσεων και με τον περιορισμό της μη υπέρβασης της καταβολής του εξήντα τοις εκατό (60%) του εγκεκριμένου ποσού μέχρι την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Είναι δυνατή η προεξόφληση των δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης από τον φορέα της επένδυσης μόνο για τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες της σύμβασης μίσθωσης, όπως αυτή έχει εγκριθεί από την αρμόδια υπηρεσία.

δ. Τα ποσά της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών.

4. Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

α. Η έναρξη της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης μπορεί να πραγματοποιείται μετά την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της δημιουργίας των συνδεόμενων με το επενδυτικό σχέδιο θέσεων εργασίας,

β. Η επιδότηση καταβάλλεται ανά εξάμηνο και μετά την εκάστοτε πληρωμή του μισθολογικού κόστους εκ μέρους του φορέα της επένδυσης, με τον περιορισμό της μη υπέρβασης της καταβολής του εξήντα τοις εκατό (60%) του εγκεκριμένου ποσού μέχρι την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

5. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την καταβολή της επιχορήγησης, της επιδότησης της χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης.

6. Οι επιχορηγήσεις, οι επιδοτήσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης και οι επιδοτήσεις του μισθολογικού κόστους που προβλέπονται στον παρόντα νόμο καλύπτονται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, στον οποίο εγγράφεται η σχετική προβλεπόμενη δαπάνη για κάθε οικονομικό έτος και προέρχονται από εθνικούς πόρους ή Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία ή και από άλλους

χρηματοδοτικούς οργανισμούς, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας.

Κεφάλαιο ΣΤ΄
Υποχρεώσεις - Κυρώσεις

Άρθρο 21

Υποχρεώσεις ενισχυόμενων φορέων

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Ειδικού Μέρους, στα ενισχυόμενα επενδυτικά σχέδια εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις:

1. Οι φορείς, των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος οφείλουν, πλέον των οριζόμενων στο άρθρο 6, να τηρούν από το χρόνο έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου Βιβλία Γ` κατηγορίας του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, καθώς και διακριτή λογιστική παρακολούθηση των μεγεθών, που σχετίζονται με την υλοποίηση του σχεδίου και τους όρους της απόφασης υπαγωγής. Στις αποφάσεις προκήρυξης μπορεί να ορίζονται περιπτώσεις, στις οποίες οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων θα πρέπει να τηρούν Βιβλία Γ' κατηγορίας πριν την υποβολή αίτησης υπαγωγής.
2. Ορίζεται διάστημα τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και την πιστοποίηση έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας του, ως εξής: τριών (3) ετών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου για τις Πολύ Μικρές και Μικρές επιχειρήσεις, πέντε (5) ετών για τις Μεσαίες επιχειρήσεις και επτά (7) ετών για τις Μεγάλες επιχειρήσεις. Σε περιπτώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, το παραπάνω διάστημα παρατείνεται για όσα επιπλέον έτη διαρκεί η σύμβαση μίσθωσης. Σε περιπτώσεις δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, το παραπάνω διάστημα προσαρμόζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. γ' της παρ. 5 του άρθρου 8.
3. Οι φορείς, μετά την υπαγωγή τους στον παρόντα νόμο και μέχρι τη λήξη του διαστήματος τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων οφείλουν:
  - α. να τηρούν τους όρους της απόφασης υπαγωγής,
  - β. να μην παύσουν τη λειτουργία της επιχείρησης,
  - γ. να μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα της επένδυσης,
  - δ. να αποκτούν την κυριότητα του μισθωμένου εξοπλισμού με τη λήξη της οικείας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης,
  - ε. να μη μεταβιβάζουν για οποιονδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία, τα οποία έτυχαν ενίσχυσης, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα καινούρια, κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης. Ο φορέας υπέχει υποχρέωση γνωστοποίησης της αντικατάστασης των ως άνω περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4.Εξαιρούνται από την απαγόρευση αυτή τα πάγια περιουσιακά στοιχεία επιχειρήσεων για επενδυτικά σχέδια παραγωγής ηλεκτρισμού από Ανανεώσιμες

Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) που ενισχύονται με τον παρόντα νόμο και αντιστοιχούν στις δαπάνες έργου επέκτασης για τη σύνδεσή τους με το δίκτυο. Τα πάγια αυτά περιουσιακά στοιχεία επιτρέπεται να μεταβιβάζονται στον κύριο του συστήματος ή του δικτύου, εφόσον υπάρχει σχετική υποχρέωση κατά τις ισχύουσες διατάξεις,

στ. να μη μεταβάλλουν τον τόπο εγκατάστασης της επένδυσης, χωρίς προηγούμενη έγκριση του αρμοδίου οργάνου σύμφωνα με το άρθρο 17, και υπό τους όρους της διατήρησης της επένδυσης στην ίδια Περιφέρεια, εντός της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση και της μη μεταβολής του είδους και του ποσοστού της,

ζ. να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι τη λήξη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς προηγούμενη έγκριση της μεταβολής σύμφωνα με το άρθρο 17 και υπό τους όρους της φερεγγυότητας του μισθωτή και της συνέχισης της λειτουργίας της ενισχυόμενης επένδυσης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο. Την ευθύνη για την τήρηση των όρων υπαγωγής υπέχει ο εκμισθωτής. Η υποχρέωση προηγούμενης τροποποίησης ισχύει και στην περίπτωση εκμίσθωσης της επένδυσης πριν την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον η διάρκεια της μίσθωσης εκτείνεται και μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης.

η. να μην συγχωνευθούν, απορροφήσουν ή απορροφηθούν από άλλη εταιρεία ή αποσχίσουν κλάδο, στον οποίο εντάσσεται η ενισχυθείσα επένδυση, χωρίς προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας Υπηρεσίας σύμφωνα με το άρθρο 17. Η έγκριση δίνεται υπό τους όρους της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή συνέχισης της λειτουργίας της επένδυσης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο, καθώς επίσης υπό τον όρο ανάληψης από το νέο φορέα του συνόλου των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση υπαγωγής,

θ. να γνωστοποιούν κάθε μεταβολή των στοιχείων τους, όπως επωνυμία, νομική μορφή, έδρα, στοιχεία επικοινωνίας κ.ά., καθώς και οποιαδήποτε μεταβολή της εταιρικής τους σύνθεσης. Εάν διαπιστωθεί κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης ότι λόγω αλλαγής της εταιρικής σύνθεσης ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου έπαυσε να είναι μεσαία ή μικρή επιχείρηση, επέρχεται μείωση του αντίστοιχου ποσοστού ενίσχυσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 17.

ι. να διατηρούν τις Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (Ε.Μ.Ε.) τους, όπως προβλέπονται στην απόφαση υπαγωγής, μέχρι τη λήξη του προβλεπόμενου διαστήματος τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων,

ια. να αναρτούν στο τόπο εγκατάστασης της επένδυσης πινακίδα που θα περιέχει την αναφορά της ένταξης της επένδυσης στο Ειδικό Καθεστώς του Αναπτυξιακού Νόμου,

ιβ. να υποβάλλουν Δήλωση Φορολογικής Απαλλαγής (Δ.Φ.Α.) μέσω ΠΣΚΕ στις οριζόμενες προθεσμίες υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, από το πρώτο έτος χρήσης της ωφέλειας και κάθε έτος μέχρι την εξάντληση του δικαιούμενου ποσού ή μέχρι την παρέλευση των δεκαπέντε (15) ετών από τη θεμελίωση του δικαιώματος έναρξης χρήσης της ωφέλειας. Τα δηλωθέντα στη Δ.Φ.Α. στοιχεία θα διασταυρώνονται από την αρμόδια υπηρεσία με τα αντίστοιχα της οικείας δήλωσης

φορολογίας εισοδήματος. Η υποχρέωση αυτή ισχύει αποκλειστικά για τους φορείς που κάνουν χρήση της φορολογικής απαλλαγής,

ιγ. να διατηρούν τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες, βάσει των οποίων έτυχαν ειδικής αντιμετώπισης στην αξιολόγηση και στις παρεχόμενες ενισχύσεις σύμφωνα με τις περ. γ', ε', στ', η', θ' και ι' του άρθρου 12.

4. Η γνωστοποίηση των μεταβολών των περ. ε' και θ' της προηγούμενης παραγράφου, με τα σχετικά δικαιολογητικά, πραγματοποιείται μέσω του Π.Σ.Κ.Ε. εντός διμήνου από την συντέλεσή τους.

5. Οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στις διατάξεις του παρόντος, διατηρούν λεπτομερείς φακέλους με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου να διαπιστωθεί η πλήρωση όλων των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής, ώστε να ανταποκρίνονται σε ελέγχους που διενεργούνται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές ή υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ανωτέρω φάκελοι φυλάσσονται για 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας ενίσχυσης.

6. Με την απόφαση προκήρυξης καθορίζονται πρόσθετες υποχρεώσεις που απορρέουν από το Ενωσιακό Δίκαιο για τις υπηρεσίες χορήγησης των ενισχύσεων και για τους φορείς των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος και εντάχθηκαν σε καθεστώς συγχρηματοδότησης.

Άρθρο 22

1. Η παρακολούθηση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων διενεργείται ετησίως με την αποστολή στοιχείων από τους φορείς, στην αρμόδια υπηρεσία της παρ. 2 του άρθρου 13, το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη συμπλήρωση εκάστου έτους λειτουργίας της ενισχυθείσας επένδυσης, βάσει της ημερομηνίας ολοκλήρωσης και μέχρι τη λήξη του προβλεπόμενου διαστήματος τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων. Τα στοιχεία υποβάλλονται μέσω του ΠΣΚΕ και αφορούν στα εξής:

- α) τεκμηρίωση της νόμιμης λειτουργίας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου,
- β) πιστοποίηση της φερεγγυότητας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου,
- γ) τεκμηρίωση της παραγωγικής λειτουργίας της ενισχυθείσας επένδυσης,
- δ) τεκμηρίωση των θέσεων απασχόλησης.

ε) τυχόν ειδικότερα στοιχεία που ορίζονται με την απόφαση προκήρυξης,

2. Ο έλεγχος των στοιχείων διενεργείται ετησίως σε τυχαίο δείγμα, το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό 10% των επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλουν στοιχεία σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, βάσει καταλόγου που καταρτίζεται μέσω του ΠΣΚΕ. Ο κατάλογος μπορεί να τροποποιείται προκειμένου να συμπεριληφθούν επενδυτικά σχέδια, για τα οποία προέκυψαν ενδείξεις για μη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους. Ο έλεγχος διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζεται η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την παρακολούθηση τήρησης των

μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

Άρθρο 23

Κυρώσεις

1. Σε περιπτώσεις παραβάσεων των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 21 περιπτώσεις β', γ', δ', ε', στ' και ι' σε περίπτωση ενίσχυσης μισθολογικού κόστους, ή εν γένει παραβάσεων των όρων συμβατότητας με το Γ.Α.Κ., πλέον των προαναφερόμενων διατάξεων του παρόντος, ανακαλείται η απόφαση υπαγωγής και ανακτάται με τη διαδικασία είσπραξης δημόσιων εσόδων το σύνολο της ενίσχυσης, προσαυξημένο κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή. Οι σχετικές αποδείξεις καταβολής των ενισχύσεων από το Δημόσιο αποτελούν τίτλο για τη βεβαίωση του χρέους από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.
2. Στις λοιπές περιπτώσεις του άρθρου 21 μπορεί να ανακληθεί η απόφαση υπαγωγής και να ανακτηθεί η ενίσχυση ή να παρακρατηθεί ή ανακτηθεί μέρος αυτής προσαυξημένη κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή. Στις περιπτώσεις που η επιχείρηση αξιοποιεί το κίνητρο της φορολογικής απαλλαγής, επιβάλλεται η κύρωση της ολικής ή μερικής απώλειας του φορολογικού οφέλους ή καταβολής του συνόλου ή μέρους τυχόν μη αποδοθέντος φόρου προσαυξημένου κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από το κάθε έτος χρήσης της ωφέλειας.
3. Σε περιπτώσεις μη τήρησης των ειδικών όρων υπαγωγής του άρθρου 12 επιστρέφεται το πρόσθετο ποσό ενίσχυσης προσαυξημένο κατά ποσοστό 10%..
4. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι έχουν υποβληθεί στην υπηρεσία ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία ή ότι έχουν αποσιωπηθεί στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος ή θα οδηγούσε στο να υπαχθεί με όρους διαφορετικούς ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, η απόφαση υπαγωγής:
  - α. εάν δεν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση και έχει δοθεί τμήμα της ενίσχυσης, η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και επιστρέφεται η χορηγηθείσα ενίσχυση,
  - β. εάν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, επιστρέφεται το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης.
5. Οι συνέπειες, που προβλέπονται στις παρ. 1,2 και 3 επέρχονται, εφόσον η διαπίστωση γίνει εντός δεκαετίας από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας.
6. Σε περίπτωση μη υποβολής στοιχείων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. ιβ' της παρ. 3 και στην παρ. 4 του άρθρου 21 επιβάλλεται στο φορέα πρόστιμο που μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 0,5% έως 3% της ενίσχυσης, που έχει εγκριθεί, για κάθε έτος μη τήρησης της υποχρέωσης υποβολής στοιχείων, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης. Σε περίπτωση της κατ' εξακολούθηση παραβίασης της ως άνω υποχρέωσης διατάσσεται άμεσα έλεγχος κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16 και επιβάλλονται οι αντίστοιχες κυρώσεις του παρόντος άρθρου.

7. Για την επιβολή των κυρώσεων των παραγράφων 2 και 3 εκτιμώνται οι ειδικότερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης και λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, κριτήρια, όπως ιδίως ο χρόνος αθέτησης της υποχρέωσης, το ύψος του ποσοστού συμμετοχής στην εταιρική σύνθεση της εταιρίας, το μέγεθος της ενισχυθείσας επένδυσης που εκμισθώθηκε, το ύψος της αξίας των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που έχουν ενισχυθεί και μεταβιβάστηκαν καθώς και ο βαθμός αναίρεσης της υλοποίησης και λειτουργίας της επένδυσης κατά τους όρους της υπαγωγής. Η επιβολή μερικής επιστροφής της εγκριθείσας ενίσχυσης μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 0,5% και 30%.

8. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού εξειδικεύονται περαιτέρω οι προβλεπόμενες κυρώσεις και καθορίζεται ο τρόπος επιβολής των και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος για την ανάκληση του φορολογικού οφέλους, την καταβολή των οφειλόμενων φόρων, τον τύπο και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης του οφειλόμενου ποσού φόρου, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Κεφάλαιο Ζ΄

Θεσμοθέτηση οργάνων και συστημάτων Αξιολόγησης και Ελέγχου

Άρθρο 24

Μητρώο Αξιολογητών

1. Για την εξυπηρέτηση των αναγκών αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων αξιοποιείται το Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών (ΕΜΠΑ) του π.δ. 33/2011, όπως ισχύει, εκτός αν ορίζεται άλλως στην απόφαση προκήρυξης.
2. Η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων μεριμνά για την κατάρτιση και επιμόρφωση των αξιολογητών και την περιοδική πιστοποίηση των δεξιοτήτων τους.
3. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των αξιολογητών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές, εκδίδεται Οδηγός Δεοντολογίας Αξιολογητών από τη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων, ο οποίος αναρτάται στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα του αναπτυξιακού νόμου.
4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι αποζημιώσεις των μελών του Ε.Μ.Π.Α., για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία αξιολόγησης του άρθρου 14.
5. Για όσους εκ των μελών του Μητρώου Αξιολογητών ασκήσουν καθήκοντα αξιολογητών εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 3 του Ν. 3213/2003

όπως ισχύει, περί υποβολής Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης και Δήλωσης Οικονομικών Συμφερόντων.

Άρθρο 25

Μητρώο Ελεγκτών

1. Για την εξυπηρέτηση των αναγκών παρακολούθησης και ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων αξιοποιείται το Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Ελεγκτών (ΕΜΠΕ) του π.δ. 33/2011 (83Α'), όπως ισχύει, εκτός αν ορίζεται άλλως στην απόφαση προκήρυξης.
2. Η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων μεριμνά για την κατάρτιση και επιμόρφωση των ελεγκτών και την περιοδική πιστοποίηση των δεξιοτήτων τους.
3. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των ελεγκτών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές, εκδίδεται Οδηγός Δεοντολογίας Ελεγκτών από τη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων, ο οποίος αναρτάται στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα του αναπτυξιακού νόμου.
4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι αποζημιώσεις των μελών του ΕΜΠΕ, για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ελέγχου και παρακολούθησης των επενδυτικών σχεδίων, καθώς και το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης και υπερωριακής τους απασχόλησης. Για τον καθορισμό της αποζημίωσης των δημοσίων υπαλλήλων και των υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176).
5. Για τα μέλη του Μητρώου Ελεγκτών εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 3 του Ν. 3213/2003 όπως ισχύει, περί υποβολής Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης και Δήλωσης Οικονομικών Συμφερόντων, σύμφωνα με το άρθρο 229 του Ν. 4281/2014.

Άρθρο 26

Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών

1. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού συστήνεται Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών. Η επιτροπή είναι πενταμελής και αποτελείται από υπαλλήλους του ως άνω Υπουργείου ή και των Περιφερειών. Η Επιτροπή αυτή ασκεί σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της παρ. 2 του άρθρου 13 τις εξής αρμοδιότητες:
  - α. εξετάζει τις αιτήσεις των υποψήφιων αξιολογητών και ελεγκτών και εισηγείται σχετικά στον Υπουργό, με απόφαση του οποίου εγγράφονται στα Μητρώα,
  - β. παρακολουθεί τη συμμόρφωση των εγγεγραμμένων στα Μητρώα στις διατάξεις τους παρόντος καθώς και την ορθή εφαρμογή εκ μέρους τους του κανονιστικού πλαισίου,
  - γ. μπορεί να προβαίνει σε συστάσεις προς τους εγγεγραμμένους στα Μητρώα, να επιβάλει την προσωρινή τους παύση, καθώς και να εισηγείται προς τον Υπουργό την οριστική διαγραφή τους, σε περιπτώσεις που διαπιστώνεται πλημμελής ή εκπρόθεσμη εκπλήρωση των καθηκόντων τους,
  - δ. διενεργεί ελέγχους στις εκθέσεις αξιολόγησης ή ελέγχου που υποβάλλουν οι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα,

- ε. συντάσσει Οδηγό Διαχείρισης των δύο Μητρώων, ο οποίος περιλαμβάνει τα σχετικά με τα προσόντα και την αξιολόγηση των εγγεγραμμένων σε αυτά.
2. Η Επιτροπή στο τέλος κάθε έτους υποβάλλει έκθεση προς τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών εφαρμογής του αναπτυξιακού νόμου καθώς και προτάσεις για τη βελτίωσή τους.
3. Οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες λειτουργίας της Επιτροπής θα εξειδικευθούν στην απόφαση σύστασής της.
4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι αποζημιώσεις των μελών της ως άνω Επιτροπής, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176).

Άρθρο 27

Γνωμοδοτική Επιτροπή

1. Οι αποφάσεις ανάκλησης και επιστροφής ενισχύσεων, εκτός από αυτές που εκδίδονται κατόπιν αιτήσεων των φορέων των επενδύσεων, καθώς και ο τρόπος συμμόρφωσης προς δικαστικές αποφάσεις και συστάσεις ελεγκτικών οργάνων για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος, εκδίδονται κατόπιν γνωμοδότησης Γνωμοδοτικών Επιτροπών. Οι Επιτροπές αυτές συνιστώνται και συγκροτούνται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου της παρ. 7 του άρθρου 14. Στην απόφαση συγκρότησης ορίζεται η σύνθεση της Επιτροπής, τυχόν ειδικές περιπτώσεις σχετικά την έκδοση αποφάσεων τροποποιήσεων, ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας επενδύσεων για τις οποίες απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση, καθώς και κάθε θέμα σχετικό με τον τρόπο λειτουργίας της. Ο αριθμός των μελών με δικαίωμα ψήφου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε (15) και θα προέρχονται από στελέχη των φορέων της παρ. 2 του άρθρου 13, συναρμόδιων υπουργείων και εποπτευόμενων φορέων, καθώς και από εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων και ειδικούς σε θέματα επενδύσεων.
2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι αποζημιώσεις των μελών των ως άνω Επιτροπών. Για τον καθορισμό της αποζημίωσης των δημοσίων υπαλλήλων και των υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176).

Κεφάλαιο Η'

Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 28

Καθορισμός ποσών ενισχύσεων στα επιμέρους καθεστώτα

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζεται ετησίως το ποσό κατά είδος ενίσχυσης που θα χορηγείται ανά καθεστώς, που συστήνεται και προκηρύσσεται βάσει του παρόντος. Με όμοια απόφαση μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ως άνω ποσά, έως το προβλεπόμενο στον Γ.Α.Κ. όριο ανά καθεστώς.
2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού κατανέμονται τα ποσά της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου μεταξύ των αρμόδιων Φορέων εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου 13.

Άρθρο 29

Σύσταση και προκήρυξη καθεστώτων

1. Τα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος προκηρύσσονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, ή με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και τυχόν συναρμόδιων υπουργών, όπου αυτό απαιτείται.
2. Η απόφαση προκήρυξης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα παρακάτω:
  - α. το στόχο του καθεστώτος,
  - β. τη διάρκεια του καθεστώτος και των κύκλων υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής,
  - γ. τον συνολικό προϋπολογισμό του καθεστώτος και την προέλευση της δημόσιας χρηματοδότησης για κάθε κύκλο υποβολής,
  - δ. τους αρμόδιους φορείς εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης,
  - ε. τις προϋποθέσεις συμμετοχής και τις προδιαγραφές των σχεδίων που είναι επιλέξιμα,
  - στ. τους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών, όπου αυτό απαιτείται,
  - ζ. τα κριτήρια αξιολόγησης, καθώς και την ελάχιστη βαθμολογία που απαιτείται να λάβει το σχέδιο προκειμένου να είναι επιλέξιμο,
  - η. τη μορφή και το ύψος των χορηγούμενων ενισχύσεων,
  - θ. τις υποχρεώσεις των ενισχυόμενων φορέων, τόσο κατά το στάδιο υλοποίησης του σχεδίου όσο και μετά την ολοκλήρωσή του,
  - ι. το ύψος του παραβόλου για την υποβολή αιτήσεων υπαγωγής, αιτημάτων τροποποίησης των αποφάσεων υπαγωγής, καθώς και ελέγχου επενδυτικών σχεδίων,
  - ια τα συνοδευτικά δικαιολογητικά για την υποβολή των αιτήσεων υπαγωγής, τροποποίησης, ελέγχου, ολοκλήρωσης και παρακολούθησης της τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων,
  - ιβ. τους όρους και τις προϋποθέσεις για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

3. Η απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος ενίσχυσης συνιστά αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής ενάριθμου έργου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Το ποσό ενίσχυσης της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του μισθολογικού κόστους, όπως ορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 28, αποτελεί τον προϋπολογισμό του ενάριθμου έργου.

Άρθρο 30

Αξιολόγηση επιπτώσεων των ενισχύσεων

Οι αρμόδιες Υπηρεσίες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος, υπό το συντονισμό και σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων, συλλέγουν, επεξεργάζονται και αναλύουν ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα των ενισχυόμενων επενδύσεων και συντάσσουν αναφορές σε ετήσια βάση, οι οποίες ενδεικτικά περιλαμβάνουν στοιχεία σχετικά με τους πόρους που διατέθηκαν, τις επενδύσεις που ενισχύθηκαν, τις θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν ανά κλάδο και περιφέρεια, τα αποτελέσματα των ενισχύσεων στις επιχειρήσεις που τις λαμβάνουν, την επίδρασή τους στην ανάπτυξη και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις τόσο στον Τακτικό Προϋπολογισμό, όσο και στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Ο Υπουργός Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού υποβάλλει το πρώτο τρίμηνο εκάστου έτους σχετική έκθεση - απολογισμό για την εφαρμογή του παρόντος στη Βουλή των Ελλήνων.

Άρθρο 31

Όρια Κοινοποίησης - Παρακολούθηση - Δημοσιότητα

1. Για την υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος έχουν εφαρμογή τα όρια κοινοποίησης της παρ. 1 του άρθρου 4 Γ.Α.Κ.
2. Περίληψη της απόφασης υπαγωγής και της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στη Διαύγεια.
3. Οι φορείς εφαρμογής των καθεστώτων ενίσχυσης διατηρούν λεπτομερείς φακέλους των επενδυτικών σχεδίων, προκειμένου να ανταποκρίνονται σε ελέγχους που διενεργούνται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές ή υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ανωτέρω φάκελοι φυλάσσονται για 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκε η τελευταία ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος.
4. Κάθε πληροφορία που αφορά στην εφαρμογή των καθεστώτων του παρόντος αναρτάται σε ιστοσελίδα, ο διαδικτυακός τόπος της οποίας ανακοινώνεται μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. Οι

ανακοινώσεις, προσκλήσεις και οι εν γένει ενημερωτικές αναρτήσεις των υπηρεσιών στην ιστοσελίδα αυτή επέχουν θέση δημοσίευσης.

5. Οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης μέσω του ΠΣΚΕ της πορείας του συνόλου των αιτημάτων τους.

6. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου έχει εφαρμογή το άρθρο 9 Γ.Α.Κ.

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄ Γενικές Ενισχύσεις

ΜΕΡΟΣ Α΄ Ενισχύσεις μηχανολογικού εξοπλισμού

Άρθρο 32 Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Δικαιούχοι των ενισχύσεων του καθεστώτος «Ενισχύσεις Μηχανολογικού Εξοπλισμού» είναι οι επιχειρήσεις που ορίζονται στο άρθρο 6, με την επιφύλαξη της υποπερ. εε΄ της περ. β΄ του άρθρου 33.
2. Στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος υπάγονται τα επενδυτικά σχέδια του άρθρου 7, με εξαίρεση τα προβλεπόμενα στην περ. α΄ της παρ. 4 του άρθρου 7.

Άρθρο 33 Επιλέξιμες Δαπάνες

Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για τις ακόλουθες δαπάνες:

- α) αγορά και εγκατάσταση καινούργιων μηχανημάτων,
- β) αγορά και εγκατάσταση μηχανημάτων όχι παλαιότερων των 7 ετών από την ημερομηνία πρώτης κτήσης τους, που προέρχονται από παραγωγική μονάδα για την οποία σωρευτικά συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:
  - αα) η μονάδα αυτή έχει παύσει τη λειτουργία της,
  - ββ) η αγορά πραγματοποιείται από τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου που δεν σχετίζεται με τον πωλητή,
  - γγ) η οικεία συναλλαγή γίνεται με τους συνήθεις όρους της αγοράς,

- δδ) στοιχεία ενεργητικού που έχουν επιχορηγηθεί στο παρελθόν από άλλα καθεστώτα ενισχύσεων εξαιρούνται από τις επιλέξιμες δαπάνες, και
εε) η αγορά πραγματοποιείται από ΜΜΕ,
γ) μισθώματα χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων μηχανημάτων με την υποχρέωση ότι αυτά θα περιέλθουν στην κυριότητα του μισθωτή κατά τη λήξη της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης,
δ) αγορά μεταφορικών μέσων σύμφωνα με τους περιορισμούς της περ. γ' της παρ. 3 και της περ. β' της παρ. 6 του άρθρου 8.

Άρθρο 34

Είδος ενίσχυσης

Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στο παρόν καθεστώς ενισχύονται με το κίνητρο της φορολογικής απαλλαγής, όπως αυτή ορίζεται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 10.

Άρθρο 35

Ύψος Ενίσχυσης

Τα ποσοστά ενισχύσεων για το παρόν καθεστώς χορηγούνται με βάση τα ανώτατα ποσοστά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων του άρθρου 11.

Άρθρο 36

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος αξιολογούνται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης του άρθρου 14 με κριτήρια, τα οποία καθορίζονται στην απόφαση προκήρυξης. Στα επενδυτικά αυτά σχέδια θα διενεργείται διοικητικός έλεγχος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16. Επιτόπιοι έλεγχοι θα διενεργούνται επί τυχαίου δείγματος σε ποσοστό τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%) των εγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων.

ΜΕΡΟΣ Β'

Γενική Επιχειρηματικότητα

Άρθρο 37

Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Δικαιούχοι των ενισχύσεων του παρόντος καθεστώτος είναι οι επιχειρήσεις που ορίζονται στο άρθρο 6.
2. Στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος υπάγονται τα επενδυτικά σχέδια του άρθρου 7.

Άρθρο 38

Επιλέξιμες Δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8.
2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν και α) για τις δαπάνες των παρ. 1 και 6 του άρθρου 9 και β) για τις δαπάνες αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ίδια χρήση της παρ.8 του άρθρου 9.
3. Τα επενδυτικά σχέδια των υπό ίδρυση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων μπορούν να ενισχυθούν επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1 με τις δαπάνες εκκίνησης της παρ. 2 του άρθρου 9.
4. Τα επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 7 του άρθρου 9.
5. Τα επενδυτικά σχέδια Μικρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών, Υβριδικών Σταθμών από ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, παραγωγής βιοκαυσίμων και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 8 του άρθρου 9.
6. Τα επενδυτικά σχέδια αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 9 του άρθρου 9.

Άρθρο 39

Είδη ενίσχυσης

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται με το κίνητρο της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στις περ. α', γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 10 και με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 8.
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 12 ενισχύονται επιπλέον με το κίνητρο της επιχορήγησης της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 10.

Άρθρο 40

Ύψος Ενίσχυσης

1. Τα ποσοστά ενισχύσεων για το παρόν καθεστώς χορηγούνται:
  - α) με βάση τα ανώτατα ποσοστά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8 και
  - β) με βάση τα ανώτατα ποσοστά και ποσά ενίσχυσης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, για τις δαπάνες των παρ. 2 έως 6 του άρθρου 38.
2. Το ποσοστό της επιχορήγησης για τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 12 ορίζεται στο εβδομήντα (70%) της ανώτατης επιτρεπόμενης έντασης ενίσχυσης.

Άρθρο 41

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14. Στα επενδυτικά αυτά σχέδια θα διενεργείται επιτόπιος έλεγχος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΝΕΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΜΜΕ

Άρθρο 42

Ορισμός, δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Δικαιούχοι των ενισχύσεων του παρόντος καθεστώτος είναι οι υπό ίδρυση ή νεοσύστατες ανεξάρτητες Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ).
2. «Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ» θεωρούνται για τις ανάγκες του παρόντος οι υπό σύσταση ή νεοσύστατες ανεξάρτητες μικρομεσαίες επιχειρήσεις που κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής, δεν έχει παρέλθει επταετία από την ημερομηνία καταχώρισή τους στο Γ.Ε.ΜΗ. και δεν έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης, εκτός εάν η καθεμία από αυτές εμπίπτει στον περιορισμό της επταετίας. Δεν χαρακτηρίζονται ως νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ: αα) οι υπό σύσταση ή νεοσύστατες ΜΜΕ, οι οποίες ελέγχονται από μετόχους επιχειρήσεων που διέκοψαν τη λειτουργία τους κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο, εφόσον δραστηριοποιούνται στην ίδια ή σε όμορες αγορές, ββ) οι υπό σύσταση ή νεοσύστατες ΜΜΕ που έχουν συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις.
3. Ανεξάρτητη επιχείρηση είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση, κατά την έννοια του Παραρτήματος Ι ΓΑΚ «ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ» και με τους παρακάτω περιορισμούς. Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που περιγράφονται στο ανωτέρω Παράρτημα του ΓΑΚ, μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις εφόσον:
  - α. ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές,
  - β. τα φυσικά πρόσωπα συνδέονται κατά την έννοια της παρ. 3 του Παραρτήματος Ι ΓΑΚ «ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ» με μεγάλες επιχειρήσεις ανεξάρτητα από τις αγορές (ακόμα και αν δεν πρόκειται για την ίδια αγορά ή για όμορες αγορές) που ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους. Στις ομάδες φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού, προσμετρώνται επιπλέον και οι συγγενείς α΄, β΄ βαθμού και οι σύζυγοι αυτών.
4. Ο περιορισμός της προηγούμενης παραγράφου δεν καταλαμβάνει τις ατομικές πολύ μικρές επιχειρήσεις.

5. Στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος υπάγονται τα επενδυτικά σχέδια του άρθρου 7.

Άρθρο 43

Επιλέξιμες Δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8.
2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν και α) για τις δαπάνες των παρ. 1 και 6 του άρθρου 9 και β) για τις δαπάνες αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ιδία χρήση της παρ.8 του άρθρου 9
3. Τα επενδυτικά σχέδια των υπό ίδρυση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων μπορούν να ενισχυθούν επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1 με τις δαπάνες εκκίνησης της παρ. 2 του άρθρου 9.
4. Τα επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 7 του άρθρου 9.
5. Τα επενδυτικά σχέδια Μικρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών, Υβριδικών Σταθμών από ΑΠΕ στα ΜΔΝ, παραγωγής βιοκαυσίμων και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 8 του άρθρου 9.
6. Τα επενδυτικά σχέδια αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 9 του άρθρου 9.

Άρθρο 44

Είδη ενίσχυσης

Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στις περ. α', β', γ', και δ' της παρ. 1 του άρθρου 10 και με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 8.

Άρθρο 45

Ύψος Ενίσχυσης

1. Τα ποσοστά ενισχύσεων για το παρόν καθεστώς χορηγούνται:
  - α) με βάση τα ανώτατα ποσοστά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8,
  - β) με βάση τα ανώτατα ποσοστά ενίσχυσης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, για τις δαπάνες των παρ. 2 έως 6 του άρθρου 43.

2. Το ποσοστό της επιχορήγησης για τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 2 ορίζεται στο εβδομήντα (70%) της ανώτατης επιτρεπόμενης έντασης ενίσχυσης.

Άρθρο 46

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14. Στα επενδυτικά αυτά σχέδια θα διενεργείται επιτόπιος έλεγχος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ, ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Ενισχύσεις καινοτομικού χαρακτήρα για ΜΜΕ

Άρθρο 47

Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ).
2. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια στο παρόν καθεστώς αφορούν στην ανάπτυξη τεχνολογίας ή/και στη δια της τεχνολογικής ανάπτυξης παροχή υπηρεσιών, παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή στην εισαγωγή διαδικαστικών ή οργανωτικών καινοτομιών. Τα ανωτέρω σχέδια πρέπει να πληρούν μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - α) να αξιοποιούν αποτελέσματα έρευνας και ανάπτυξης, εφόσον αποδεικνύεται η συνάφεια των ερευνητικών αποτελεσμάτων και του παραγόμενου προϊόντος ή της παρεχόμενης υπηρεσίας και η επένδυση συνίσταται στην εμπορική εκμετάλλευση του παραχθέντος ερευνητικού αποτελέσματος,
  - β) να επιδιώκουν τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό τους με τη χρήση διαδικαστικών και οργανωτικών καινοτομιών, με έργα και προγράμματα ανάπτυξης και αξιοποίηση εξειδικευμένου επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού,
  - γ) να αποσκοπούν στην εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης για τη δημιουργία νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών, που θα τυγχάνουν άμεσης παραγωγικής και εμπορικής αποδοχής.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων προσδιορίζεται η διαδικασία χαρακτηρισμού των προϊόντων, των παραγωγικών διαδικασιών και των υπηρεσιών ως καινοτομικών.

Άρθρο 48

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8.
2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν και α) για τις δαπάνες των παρ. 1, 3, 4 και 6 του άρθρου 9 και β) για τις δαπάνες αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ίδια χρήση της παρ.8 του άρθρου 9
3. Τα επενδυτικά σχέδια των υπό ίδρυση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων μπορούν να ενισχυθούν επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1 με τις δαπάνες εκκίνησης της παρ. 2 του άρθρου 9.
4. Τα επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες των παρ. 3, 4 και 7 του άρθρου 9.
5. Τα επενδυτικά σχέδια Μικρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών, Υβριδικών Σταθμών από ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, παραγωγής βιοκαυσίμων και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες των παρ. 3,4 και 8 του άρθρου 9.
6. Τα επενδυτικά σχέδια αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες των παρ. 3,4 και 9 του άρθρου 9.

Άρθρο 49

Είδη ενισχύσεων

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στις περ. α', β', γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 10 και με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 8.

Άρθρο 50

Ύψος ενισχύσεων

1. Τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται με βάση:
  - α) τα ανώτατα ποσοστά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8 και
  - β) τα ανώτατα ποσοστά ενίσχυσης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, για τις αντίστοιχες δαπάνες των παρ. 2 και 3 του άρθρου 48.

2. Το ποσοστό της επιχορήγησης για το παρόν καθεστώς ενισχύσεων ορίζεται στο εβδομήντα (70%) των ανώτατων επιτρεπόμενων ορίων, εξαιρουμένων των επενδυτικών σχεδίων που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 12, για τα οποία το ποσοστό επιχορήγησης ορίζεται στο εκατό τοις εκατό (100%).

Άρθρο 51

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14. Στα επενδυτικά αυτά σχέδια θα διενεργείται επιτόπιος έλεγχος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16.

ΜΕΡΟΣ Β΄

Συνέργειες και Δικτυώσεις

Άρθρο 52

Δικαιούχοι ενίσχυσης

1. Επιχειρηματικές συστάδες (cluster) θεωρούνται για τις ανάγκες του παρόντος δίκτυα επιχειρήσεων, στα οποία μπορούν να συμμετέχουν ερευνητικά/εκπαιδευτικά ιδρύματα (πανεπιστήμια, δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί έρευνας και ανάπτυξης, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ κ.λπ.), που δραστηριοποιούνται σε περιφερειακό ή διαπεριφερειακό επίπεδο και έχουν θεματική εστίαση. Οι επιχειρηματικές συστάδες διευθύνονται και συντονίζονται από φορέα διαχείρισης με νομική προσωπικότητα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6, στον οποίο συμμετέχουν όλα τα μέλη του. Ο φορέας διαχείρισης της επιχειρηματικής συστάδας την εκπροσωπεί, αναπτύσσει και εφαρμόζει δραστηριότητες που υποστηρίζουν την ανάπτυξή της και δημιουργεί προστιθέμενη αξία για καθέναν από τους συμμετέχοντες σε αυτήν.

2. Στις επιχειρηματικές συστάδες που υπάγονται στο παρόν καθεστώς πρέπει να συμμετέχουν τουλάχιστον:

α) οκτώ (8) επιχειρήσεις για επενδυτικά σχέδια που πρόκειται να υλοποιηθούν στην Περιφέρεια Αττικής ή στο Νομό Θεσσαλονίκης, ή

β) πέντε (5) επιχειρήσεις για επενδυτικά σχέδια, που πρόκειται να υλοποιηθούν στους λοιπούς νομούς της επικράτειας.

Αν οι κοινές δράσεις αναπτύσσονται συνδυαστικά στις γεωγραφικές περιοχές των περ. α΄ και β΄ της προηγούμενης παραγράφου, ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός συμμετεχόντων στην επιχειρηματική συστάδα προσδιορίζεται κατά αντιστοιχία προς τις περιπτώσεις αυτές, με βάση τους νομούς στους οποίους πραγματοποιούνται οι επενδυτικές δαπάνες που υπερβαίνουν το 50% του επιλέξιμου κόστους. Αν στην επιχειρηματική συστάδα συμμετέχουν επιχειρήσεις συνδεδεμένες ή συνεργαζόμενες,

αυτές θεωρούνται ως μία για τον προσδιορισμό του ελάχιστου απαιτούμενου αριθμού επιχειρήσεων της παρούσας παραγράφου.

3. Αιτήσεις υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος μπορεί να υποβληθούν από το φορέα διαχείρισης υφιστάμενων ή υπό σύσταση επιχειρηματικών συστάδων και όχι από μεμονωμένα ή εν δυνάμει μέλη της. Εφόσον ο φορέας διαχείρισης δεν έχει ήδη συσταθεί κατά την υπαγωγή του σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος, οι διαδικασίες σύστασής του πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί εντός της προθεσμίας η οποία τάσσεται στην απόφαση υπαγωγής. Ο φορέας διαχείρισης συνιστά το φορέα υλοποίησης του ενισχυόμενου επενδυτικού σχεδίου.

Άρθρο 53

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Στο παρόν καθεστώς υπάγονται επενδυτικά σχέδια των οποίων οι κοινές δράσεις τελούν σε συνάφεια ή προς εξυπηρέτηση και υποστήριξη των κύριων δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων και φορέων που απαρτίζουν τις επιχειρηματικές συστάδες. Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι όσα προβλέπονται στο άρθρο 7 και κατά παρέκκλιση της παρ. 2 του άρθρου 7 μπορούν να υπαχθούν και επενδυτικά σχέδια, των οποίων η κοινή δράση αφορά στους εξής Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας:

- 69- Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες.
- 70.2- Δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης.
- 71- Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών - τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις.
- 73- Διαφήμιση και έρευνα αγοράς.

Άρθρο 54

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8.
2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν και α) για τις δαπάνες των παρ. 1 και 6 του άρθρου 9 και β) για τις δαπάνες αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ίδια χρήση της παρ.8 του άρθρου 9.
3. Τα επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 7 του άρθρου 9.

5. Τα επενδυτικά σχέδια Μικρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών, Υβριδικών Σταθμών από ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, παραγωγής Βιοκαυσίμων και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 8 του άρθρου 9.
6. Τα επενδυτικά σχέδια αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 9 του άρθρου 9.
7. Οι επιχειρηματικές συστάδες, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως καινοτομικές , ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παρ. 5 του άρθρου 9.

Άρθρο 55

Είδη ενισχύσεων

1. Η ενίσχυση χορηγείται αποκλειστικά στους φορείς που διαχειρίζονται τις επιχειρηματικές συστάδες.
2. Οι επιχειρηματικές συστάδες που αποτελούνται από ΜΜΕ, ενισχύονται με τις ενισχύσεις της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτές ορίζονται στις περ. α', β', γ' και δ', της παρ. 1 του άρθρου 10 και με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 8.
3. Στις επιχειρηματικές συστάδες, στις οποίες περιλαμβάνεται μεγάλη επιχείρηση με ποσοστό συμμετοχής στο φορέα διαχείρισης μεγαλύτερο του 50%, παρέχονται τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης της χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

Άρθρο 56

Ύψος Ενισχύσεων

Τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται με βάση:

- α) τα ανώτατα ποσοστά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8 και
- β) τα ανώτατα ποσοστά ενίσχυσης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, για τις αντίστοιχες δαπάνες του άρθρου 54.

Άρθρο 57

Ενισχύσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας

1. Οι συνεργατικοί σχηματισμοί καινοτομίας (επιχειρηματικές συστάδες καινοτομίας- clusters καινοτομίας) πρέπει να πληρούν, εκτός από τις προϋποθέσεις των προηγούμενων άρθρων, και τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 27 Γ.Α.Κ.
2. Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις, στον εξοπλισμό και στις δραστηριότητες του συνεργατικού σχηματισμού καινοτομίας είναι ανοικτή σε διάφορους χρήστες, παρέχεται με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων και οι όροι της δημοσιεύονται. Οι επιχειρήσεις που έχουν χρηματοδοτήσει τουλάχιστον το 10% των επενδυτικών δαπανών του συνεργατικού σχηματισμού καινοτομίας μπορούν να έχουν πρόσβαση με ευνοϊκότερους όρους. Η πρόσβαση είναι ανάλογη προς τη συμβολή της επιχείρησης στις επενδυτικές δαπάνες για να αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση.
3. Τα τέλη που χρεώνονται για τη χρήση του εξοπλισμού του συνεργατικού σχηματισμού και τη συμμετοχή στις δραστηριότητές του αντιστοιχούν στην τιμή της αγοράς ή αντικατοπτρίζουν το σχετικό κόστος.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και των συναρμόδιων Υπουργών, προσδιορίζεται η διαδικασία χαρακτηρισμού των προϊόντων, των παραγωγικών διαδικασιών και των υπηρεσιών ως καινοτομικών.

Άρθρο 58

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14. Στα επενδυτικά αυτά σχέδια θα διενεργείται επιτόπιος έλεγχος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄

ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΤΑΜΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

Άρθρο 59

Έννοια και σκοπός

1. Με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου προβλέπεται η εκ μέρους του ελληνικού Δημοσίου δυνατότητα ίδρυσης ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών επιχειρηματικού κινδύνου (εφεξής “Ταμεία Συμμετοχών” - Funds of Funds), κατά την έννοια των ορισμών της παρ. 34 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ., συμμετοχής ή παροχής εξουσιοδότησης σε υφιστάμενους οργανισμούς που επενδύουν μέσω νέων χρηματοδοτικών εργαλείων, για την ενίσχυση των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων. Τα Ταμεία Συμμετοχών έχουν τη νομική μορφή οργανισμού εναλλακτικών επενδύσεων του Ν. 4209/2013 (Α΄ 253). Η χρηματοδότηση των ανωτέρω Ταμείων πραγματοποιείται από το Εθνικό ή Συγχρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).
2. Τα Ταμεία Συμμετοχών μπορούν να ιδρύουν και να συμμετέχουν σε άλλα

ειδικότερα ταμεία συμμετοχών (εφεξής “Ταμεία” - Funds), για την επίτευξη επιμέρους στόχων σε κλαδικό, περιφερειακό ή και εθνικό επίπεδο. Τα ειδικότερα αυτά Ταμεία έχουν τη νομική μορφή αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών του άρθρου 7 Ν. 2992/2002 (Α΄54) ή οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων.

3. Όλα τα ανωτέρω ταμεία θα επιδιώκουν μόχλευση των κεφαλαίων τους με περαιτέρω επενδυτική συμμετοχή, με απώτερο στόχο το μέγιστο αναπτυξιακό αποτέλεσμα.
4. Με τη χρηματοδότηση των ανωτέρω ταμείων επιδιώκονται ενδεικτικά τα εξής:
  - α) η δημιουργία νέων και η μεγέθυνση υφισταμένων επιχειρήσεων, ιδίως εκείνων, οι οποίες δίνουν έμφαση στη καινοτομία και στην απασχόληση, έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό και παρουσιάζουν δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης,
  - β) η αναδιάρθρωση βιώσιμων επιχειρήσεων,
  - γ) η ανάπτυξη της αγοράς κεφαλαίων για Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις,
  - δ) η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων και όσων απασχολούν από 250 έως 500 εργαζόμενους.

Άρθρο 60

Είδη ενισχύσεων

1. Η δημόσια χρηματοδότηση μέσω των ανωτέρω ταμείων παρέχεται προς ανεξάρτητους ιδιώτες επενδυτές, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στις περ. α΄ και β΄ της παρ. 2 του άρθρου 21 Γ.Α.Κ. ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ήτοι:

α) ίδια κεφάλαια ή οιονεί ίδια κεφάλαια ή επενδυτική χορηγία για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις,

β) δάνεια για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις.

2. Οι ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου προς τις επιλέξιμες επιχειρήσεις μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή επενδύσεων ιδίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή συνδυασμού αυτών, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 21 Γ.Α.Κ.

Άρθρο 61

Διαχείριση και Εποπτεία

1. Η διαχείριση των ταμείων του άρθρου 59 μπορεί να ανατίθεται σε ανώνυμες εταιρίες διαχείρισης οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων. Η επιλογή των διαχειριστών, το ύψος αμοιβής τους, το επίπεδο μόχλευσης, ο έλεγχος, η διάρκεια και ο τρόπος λειτουργίας τους αποτελούν αντικείμενο των Ταμείων Συμμετοχών. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Οικονομικών, συνιστώνται στη Γενική Γραμματεία Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού οι απαιτούμενες διοικητικές δομές και υπηρεσίες για το συντονισμό και την εποπτεία της σύννομης και αποτελεσματικής λειτουργίας των ανωτέρω Ταμείων.
2. Η εξειδίκευση των κριτηρίων των επιλέξιμων επιχειρήσεων προς ενίσχυση, οι ποσοστώσεις κρατικής και ιδιωτικής συμμετοχής, η επιλέξιμη χρηματοπιστωτική μορφή ενίσχυσης, το ανώτατο όριο χρηματοδότησης ανά επιχείρηση, καθώς και όλες οι διαδικαστικές ρυθμίσεις σχετικά με τη λειτουργία και διαχείριση των ανωτέρω ταμείων καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Γενικής Γραμματείας Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 Γ.Α.Κ.. Κατόπιν έγκρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μπορεί να συσταθεί με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθεστώς επιχειρηματικού κινδύνου για μεγάλες επιχειρήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΧΩΡΙΚΑ ΚΑΙ ΚΛΑΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

Άρθρο 62 Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Οι προτάσεις υποβάλλονται από επενδυτικά σχήματα με τη μορφή ολοκληρωμένων επενδυτικών προγραμμάτων, στα οποία περιλαμβάνονται και τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων και των επιχειρηματικών συστάδων. Τα ολοκληρωμένα επενδυτικά προγράμματα ορίζονται ως το συνολικό πλαίσιο δράσεων με ολοκληρωμένη χωρική ή/και κλαδική πρόταση ανάπτυξης με πολλαπλασιαστικά οφέλη.
2. Εκτός των ενισχυόμενων επιχειρήσεων και των επιχειρηματικών συστάδων, στα επενδυτικά σχήματα δύνανται να συμμετέχουν, οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλοι συναφείς οικονομικοί παράγοντες. Οι ως άνω φορείς μπορούν να συμμετέχουν με δικαίωμα ενίσχυσης μέχρι ποσοστού 10% του συνολικού

ενισχυόμενου προϋπολογισμού και με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7. Τα επιμέρους απαιτούμενα στοιχεία και χαρακτηριστικά κάθε τέτοιου ολοκληρωμένου επενδυτικού προγράμματος καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης.

Άρθρο 63

Είδη ενισχύσεων

1. Στα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια των συμμετεχουσών επιχειρήσεων παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων: φορολογική απαλλαγή, επιχορήγηση, επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης και επιδότηση κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στις περ. α', β', γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 10 και με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 8, εξαιρουμένων των μεγάλων επιχειρήσεων, οι οποίες δεν ενισχύονται με το κίνητρο της επιχορήγησης.

2. Στα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια των επιχειρηματικών συστάδων παρέχονται τα είδη ενισχύσεων που προβλέπονται στο άρθρο 55.

Άρθρο 64

Διαδικασία

1. Κάθε επενδυτικό σχήμα υποβάλλει ολοκληρωμένο επενδυτικό πρόγραμμα μέσω ΠΣΚΕ, το οποίο περιλαμβάνει:

α) μελέτη σκοπιμότητας ανεξαρτήτως ύψους των μεμονωμένων επενδυτικών σχεδίων, με βάση τις προδιαγραφές και τις διαδικασίες που ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης και

β) τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων και των επιχειρηματικών συστάδων.

Η υποβολή των προτάσεων συνοδεύεται από την καταβολή παραβόλου, το ύψος του οποίου καθορίζεται στην απόφαση προκήρυξης.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, συνιστάται επιτροπή αξιολόγησης των ολοκληρωμένων επενδυτικών προγραμμάτων και των μεμονωμένων επενδυτικών σχεδίων. Τα ολοκληρωμένα επενδυτικά προγράμματα αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, ενώ τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια αξιολογούνται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14.

3. Κατά την αξιολόγηση των ολοκληρωμένων επενδυτικών προγραμμάτων λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:

α) η τεκμηρίωση των πρόσθετων ωφελειών που θα προκύπτουν από το ολοκληρωμένο επενδυτικό πρόγραμμα σε σχέση με τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια για την εθνική οικονομία, την τοπική οικονομία και την εν γένει ανάπτυξη της περιοχής,

- β) η συμφωνία των στόχων του ολοκληρωμένου προγράμματος με τους εθνικούς και περιφερειακούς στόχους της στρατηγικής ανάπτυξης,
- γ) η δημιουργία ή διατήρηση θέσεων εργασίας,
- δ) οι προοπτικές ενίσχυσης της εξωστρέφειας είτε σε τελικά προϊόντα είτε σε ενδιάμεσα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας σε διεθνείς αλυσίδες,
- ε) η ενίσχυση των τοπικών διασυνδέσεων και της ολοκλήρωσης της περιφερειακής οικονομίας,
- στ) η αναβάθμιση της αξιοποίησης πρώτων υλών και ενδιάμεσων εισροών από την περιοχή ή τη χώρα.

4. Μετά την έκδοση απόφασης υπαγωγής του ολοκληρωμένου επενδυτικού προγράμματος, με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού συνιστάται, υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών και Στρατηγικών Επενδύσεων, πενταμελής επιτροπή παρακολούθησης με αντικείμενο την υποβοήθηση του επενδυτικού σχήματος για την υλοποίηση του επενδυτικού προγράμματος. Η ως άνω επιτροπή στελεχώνεται με στελέχη της υπηρεσίας ή/και των αντίστοιχων Περιφερειών.

5. Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις διαδικασίες αξιολόγησης και υπαγωγής, τις διαδικασίες ελέγχου, την τήρηση υποχρεώσεων και την παρακολούθηση της υλοποίησης των επενδυτικών προγραμμάτων και σχεδίων του παρόντος καθεστώτος καθορίζονται στην απόφαση προκήρυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ΄ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

Άρθρο 65

Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Δικαιούχοι των ενισχύσεων του παρόντος καθεστώτος είναι οι επιχειρήσεις που ορίζονται στο άρθρο 6, με τις προϋποθέσεις της επόμενης παραγράφου.
2. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια είναι όσα αναλυτικά αναφέρονται στο άρθρο 7 με εξαίρεση τα προβλεπόμενα στην περ. α΄ της παρ. 4 του άρθρου 7., εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:
  - α) το συνολικό επιλέξιμο κόστος της επένδυσης υπερβαίνει τα είκοσι (20) εκατομμύρια ευρώ,
  - β) το επενδυτικό σχέδιο δημιουργεί τουλάχιστον δύο (2) θέσεις εργασίας ανά ένα (1) εκατομμύριο ευρώ επιλέξιμου κόστους επένδυσης.

Άρθρο 66

Επιλέξιμες δαπάνες

Τα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στο παρόν καθεστώς ενισχύονται για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8, καθώς και για τις δαπάνες των παρ. 1, 3, 4, 6 και 8 (μόνο για αυτοπαραγωγή) του άρθρου 9.

Άρθρο 67

Είδος Ενίσχυσης

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται με το κίνητρο της σταθεροποίησης του ισχύοντος κατά την ημερομηνία αίτησης υπαγωγής συντελεστή φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων για χρονικό διάστημα, το οποίο ορίζεται στα δώδεκα (12) έτη από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου. Ο φορέας μπορεί να κάνει χρήση του παγιοποιημένου συντελεστή φορολογίας εισοδήματος από το φορολογικό έτος ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Αν μειωθεί ο συντελεστής εφαρμόζεται ο εκάστοτε μειωμένος συντελεστής. Η χρήση σταθερού συντελεστή φορολογίας εισοδήματος ισχύει μέχρι την εξάντληση της ενίσχυσης που δικαιούται ο φορέας βάσει των ορίων του Γ.Α.Κ. ή της οικείας απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και μέχρι του ποσού των 10.000.000 ευρώ

2. Εναλλακτικά, ο φορέας της επένδυσης μπορεί να κάνει χρήση της φορολογικής απαλλαγής της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 10 με ποσοστό ενίσχυσης 10% του ενισχυόμενου κόστους της επένδυσης ανεξαρτήτως του μεγέθους της επιχείρησης κατά παρέκκλιση των εντάσεων ενίσχυσης του άρθρου 11, και έως του ποσού των 10.000.000 ευρώ. Το δικαίωμα έναρξης χρήσης της ωφέλειας του κινήτρου της φορολογικής απαλλαγής θεμελιώνεται με την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

Άρθρο 68

Διαδικασία ταχείας αδειοδότησης

Οι φορείς των υπαγόμενων στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων μπορούν να κάνουν χρήση της διαδικασίας ταχείας αδειοδότησης μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 22 του Ν. 3894/2010 (Α' 204) χωρίς τις προβλεπόμενες στο νόμο αυτό διαδικασίες υπαγωγής. Οι φορείς των ως άνω σχεδίων δεν μπορούν να κάνουν χρήση καμίας εκ των λοιπών ευνοϊκών ρυθμίσεων του Ν. 3894/2010.

Άρθρο 69

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται υποχρεωτικά μέσω του ΠΣΚΕ σε ηλεκτρονική μορφή.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται από τη Γενική Γραμματεία Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων κατά τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 14.
3. Στα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώσ θα διενεργείται επιτόπιος έλεγχος μετά την ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Σε περίπτωση που ο φορέας κάνει χρήση της φορολογικής απαλλαγής της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 10, εφαρμόζονται τα άρθρα 14 και 16 .
4. Στην απόφαση προκήρυξης εξειδικεύονται τα επί μέρους στοιχεία αξιολόγησης, οι δείκτες βαθμολόγησης και η στάθμισή τους, το ελάχιστο όριο βαθμολογίας, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο στοιχείο το οποίο πρέπει να συγκεντρώνει το επενδυτικό σχέδιο για να υπαχθεί στο παρόν καθεστώς.

ΤΜΗΜΑ Β΄

ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 70

Σύσταση του Αναπτυξιακού Συμβουλίου

Συστήνεται στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού Αναπτυξιακό Συμβούλιο. Το Αναπτυξιακό Συμβούλιο αποτελείται από την Επιστημονική Επιτροπή και την Επιτροπή Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΕΔΔ).

Άρθρο 71

Σύνθεση και αρμοδιότητες της Επιστημονικής Επιτροπής

1. Η Επιστημονική Επιτροπή του Αναπτυξιακού Συμβουλίου αποτελείται από έντεκα (11) μέλη με τριετή θητεία, εκ των οποίων ένα είναι ο Πρόεδρος, ένα ο Αντιπρόεδρος και εννέα (9) τακτικά μέλη. Αντιπρόεδρος της Επιτροπής είναι ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Επιστημονικός Διευθυντής του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ). Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, είναι επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδίκευση σε ζητήματα ανάπτυξης. Απαιτείται να είναι κάτοχοι κατ' ελάχιστον μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών με ιδιαίτερη επαγγελματική εμπειρία σε θέματα σχεδιασμού της ανάπτυξης.
2. Οι αρμοδιότητες της Επιστημονικής Επιτροπής είναι, ιδίως, οι ακόλουθες:
  - α) Η επεξεργασία θέσεων και η κατάρτιση προτάσεων για τον εθνικό αναπτυξιακό σχεδιασμό, συμπεριλαμβανομένης της εισήγησης συγκεκριμένων μέτρων πολιτικής για την ανάπτυξη, με ενσωμάτωση της περιφερειακής διάστασης και της διεθνούς εμπειρίας.

- β) Η κατάρτιση προτάσεων για το σχεδιασμό των εθνικών και ευρωπαϊκών αναπτυξιακών προγραμμάτων.
- γ) Ο καθορισμός των γενικών κατευθύνσεων για τη βελτίωση των ακολουθούμενων αναπτυξιακών δράσεων.
- δ) Ο συντονισμός και η επιτελική παρακολούθηση της εφαρμογής των αναπτυξιακών μέτρων και προγραμμάτων.
- ε) Η κατάρτιση προτάσεων για τον αποτελεσματικότερο συντονισμό όλων των αναπτυξιακών εργαλείων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού.
- στ) Η κατάρτιση προτάσεων για την κωδικοποίηση και απλοποίηση της νομοθεσίας, με στόχο την άρση των εμποδίων για την επίτευξη της ανάπτυξης.
- ζ) Η διατύπωση γνώμης, για επιμέρους ζητήματα που αφορούν την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, κατόπιν σχετικών ερωτημάτων, που υποβάλλονται από τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου ή τον Πρωθυπουργό.
- η) Η υποβολή ετήσιας έκθεσης αναπτυξιακής στρατηγικής προς τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, στην οποία αποτυπώνονται προτάσεις για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό.
- θ) Η υποβολή ετήσιας έκθεσης για την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, προς τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού,
- ι) Η χάραξη των αξόνων προτεραιότητας του Αναπτυξιακού Συμβουλίου, βάσει των οποίων διεξάγεται ο διάλογος με τους κοινωνικούς και επιχειρηματικούς φορείς, στο πλαίσιο λειτουργίας της Επιτροπής Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΕΔΔ). Η Επιστημονική Επιτροπή δύναται να αιτείται την υποβολή απόψεων, εκ μέρους της ΕΚΕΔΔ, επί συγκεκριμένου αναπτυξιακού θέματος.
- ια) Η εισήγηση προς τον Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για την ανάθεση μελετών σε εξειδικευμένους συμβούλους.
- ιβ) Η διοργάνωση ημερίδων και επιστημονικών εκδηλώσεων σχετικά με ζητήματα αρμοδιότητάς του.

Άρθρο 72

Σύνθεση και αρμοδιότητες της Επιτροπής Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΕΔΔ)

1. Η ΕΚΕΔΔ αποτελείται από είκοσι ένα (21) μέλη. Η θητεία των μελών της ΕΚΕΔΔ ορίζεται τριετής. Τα μέλη της ΕΚΕΔΔ είναι εκπρόσωποι της δημόσιας διοίκησης, των τοπικών και περιφερειακών Αρχών της χώρας και των κοινωνικών εταίρων. Κάθε μέλος της ΕΚΕΔΔ δύναται να συμπαρίσταται από ένα στέλεχος του φορέα προέλευσής του, το οποίο έχει ειδικές γνώσεις, ορίζεται με απόφαση του φορέα και το οποίο αναπληρώνει το μέλος σε περίπτωση κωλύματος αυτοπρόσωπης παρουσίας του τελευταίου.

Ως μέλη της ΕΚΕΔΔ ορίζονται:

- α) Ο Γενικός Γραμματέας Ιδιωτικών και Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, ως Πρόεδρος.

- β) Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Επιστημονικός Διευθυντής του ΚΕΠΕ, ως Αντιπρόεδρος.
- γ) Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.
- δ) Ο Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.
- ε) Ο Γενικός Γραμματέας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών.
- στ) Ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- ζ) Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- η) Ο Γενικός Γραμματέας Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- θ) Ο Γενικός Γραμματέας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων.
- ι) Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.
- ια) Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- ιβ) Ο Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.
- ιγ) Ένας εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ).
- ιδ) Ένας εκπρόσωπος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ).
- ιε) Ένας εκπρόσωπος της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ).
- ιστ) Ένας εκπρόσωπος της Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (ΓΣΕΒΕΕ).
- ιζ) Ένας εκπρόσωπος της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ).
- ιη) Ένας εκπρόσωπος του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ).
- ιθ) Ένας εκπρόσωπος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ).
- κα) Ένας εκπρόσωπος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (ΕΕΤ).
- κβ) Ένας εκπρόσωπος του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ).

2. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης είναι, ιδίως, οι ακόλουθες:

α. Η παροχή γνώμης, προς την Επιστημονική Επιτροπή, σχετικά με επίκαιρα ζητήματα αναπτυξιακής πολιτικής. Όταν η υποβολή γνώμης γίνεται κατόπιν αιτήματος της Επιστημονικής Επιτροπής, λαμβάνει χώρα εντός τριμήνου από τη θέση του αιτήματος.

β. Η αξιολόγηση της εφαρμοζόμενης αναπτυξιακής πολιτικής και η ανάδειξη συγκεκριμένων πρακτικών προβλημάτων και δυσλειτουργιών. Για το σκοπό αυτό η ΕΚΕΔΔ υποβάλλει προς την Επιστημονική Επιτροπή εκθέσεις αξιολόγησης.

γ. Η υποβολή προτάσεων προς την Επιστημονική Επιτροπή σχετικά με τη βελτίωση του αναπτυξιακού σχεδιασμού, περιλαμβανομένης της πρότασης συγκεκριμένων μέτρων που αφορούν αναπτυξιακά προγράμματα.

3. Η διατύπωση γνώμης της ΕΚΕΔΔ γίνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων 3/5 του συνόλου των μελών και καταγράφονται οι μειοψηφούσες απόψεις. Κάθε μέλος της ΕΚΕΔΔ έχει τη δυνατότητα μεμονωμένης υποβολής απόψεων ή προτάσεων προς την Επιστημονική Επιτροπή, ύστερα από ενημέρωση των υπολοίπων μελών της ΕΚΕΔΔ.

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού συστήνονται υπο-επιτροπές Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης, με σκοπό την επεξεργασία και διαβούλευση ειδικών ζητημάτων.

Άρθρο 73

Λειτουργική Υποστήριξη

1. Το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) παρέχει επιστημονική υποστήριξη στην Επιστημονική Επιτροπή και συνδράμει στην προετοιμασία των προτάσεων και εκθέσεων αρμοδιότητας της.

2. Η διοικητική υποστήριξη του Αναπτυξιακού Συμβουλίου ανατίθεται στην Μονάδα Συντονισμού Στρατηγικού Αναπτυξιακού Σχεδιασμού του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (άρθρο 7^Α ΠΔ 116/2014 ΦΕΚ Α' 185/3-9-2014).

3. Η Μονάδα Συντονισμού Στρατηγικού Αναπτυξιακού Σχεδιασμού έχει, επιπλέον των αρμοδιοτήτων του άρθρου 7^Α του ΠΔ 116/2014 ΦΕΚ Α' 185/3-9-2014, τις εξής αρμοδιότητες:

α) παρέχει γραμματειακή υποστήριξη στη λειτουργία του Αναπτυξιακού Συμβουλίου, τηρώντας τα πρακτικά των συναντήσεων της Επιστημονικής Επιτροπής και της ΕΚΕΔΔ και μεριμνώντας για τον επικοινωνιακό συντονισμό τόσο μεταξύ των μελών κάθε επιπέδου λειτουργίας του Συμβουλίου, όσο και το συντονισμό μεταξύ της Επιστημονικής Επιτροπής και της ΕΚΕΔΔ,

β) υποβοηθά διοικητικά το Αναπτυξιακό Συμβούλιο στην επιτέλεση του έργου του. Για το σκοπό αυτό επικοινωνεί και συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Δημόσιας Διοίκησης,

γ) συγκεντρώνει στοιχεία που αφορούν ζητήματα ανάπτυξης, δημιουργώντας μια βάση δεδομένων, και ενημερώνει τακτικά τα μέλη του Αναπτυξιακού Συμβουλίου,

δ) χειρίζεται την ηλεκτρονική ιστοσελίδα του Αναπτυξιακού Συμβουλίου.

4. Οι υπηρεσίες του δημοσίου τομέα, όπως οριοθετείται από το άρθρο 51 του ν. 1892/1990 (Α' 101), υποχρεούνται να παρέχουν στην Επιστημονική Επιτροπή του Αναπτυξιακού Συμβουλίου κάθε πληροφορία ή στοιχείο που τους ζητείται. Αν το θέμα καλύπτεται από κρατικό απόρρητο, για την παροχή στοιχείων ή πληροφοριών απαιτείται προηγούμενη γραπτή έγκριση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής οφείλουν

εχεμύθεια για όσα περιέρχονται σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή με αφορμή των καθηκόντων αυτών. Η υποχρέωση αυτή διατηρείται και μετά τη λήξη της θητείας τους. Την ίδια υποχρέωση έχουν και τρίτοι που συντρέχουν στο έργο της Επιστημονικής Επιτροπής.

Άρθρο 74
Λειτουργικοί Πόροι

1. Η κάλυψη των δαπανών της λειτουργίας του Αναπτυξιακού Συμβουλίου γίνεται με πόρους που προέρχονται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, καθώς και από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για το ίδιο Υπουργείο.
2. Η συμμετοχή στο Αναπτυξιακό Συμβούλιο δεν θεωρείται κατοχή δεύτερης θέσης στο δημόσιο τομέα.

Άρθρο 75
Καταργούμενες Διατάξεις

Τα άρθρα 1 έως 3 και 5, 6 του Ν. 3279/2004 (ΦΕΚ Α' 205) καταργούνται.

ΤΜΗΜΑ Γ'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 76

Παράταση προθεσμιών ολοκλήρωσης επενδυτικών σχεδίων
υπαχθέντων στους ν. 3299/2004 (Α' 261) και ν. 3908/2011 (Α' 8)

1α. Χορηγείται νέα προθεσμία ολοκλήρωσης, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2016, των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3299/2004 και η ημερομηνία ολοκλήρωσής τους έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Στην περίπτωση που μέχρι την ημερομηνία αυτή υλοποιηθεί, αποδεδειγμένα, το 50% του εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, η προθεσμία ολοκλήρωσης παρατείνεται για δέκα οκτώ (18) επιπλέον μήνες, ήτοι μέχρι τις 30 Ιουνίου 2018.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων, που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3299/2004 και η προθεσμία ολοκλήρωσής τους λήγει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2016, παρατείνεται μέχρι τις 30 Ιουνίου 2018 με την προϋπόθεση της υλοποίησης, μέχρι την ημερομηνία αυτή, ήτοι τις 31-12-2016, της υλοποίησης του 50% του εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

Για τη διαπίστωση της υλοποίησης του 50% του εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου απαιτείται η υποβολή, έως τις 31 Μαρτίου 2017, από το Φορέα του επενδυτικού σχεδίου υπεύθυνης δήλωσης συνοδευόμενης από συγκεντρωτική κατάσταση παραστατικών δαπανών και πληρωμών για το έργο. Η δήλωση αυτή δεν υποκαθιστά την υποχρέωση υποβολής αιτήματος ελέγχου για την πιστοποίηση της υλοποίησης του 50% της επένδυσης στην περίπτωση αιτήματος καταβολής του 50% της επιχορήγησης ή επιστροφής κατατεθείσας στην αρμόδια Υπηρεσία εγγυητικής επιστολής.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού δύναται να καθορίζονται πρόσθετα δικαιολογητικά, λοιπές διαδικασίες και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση.

β. Οι φορείς υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων, οι οποίοι επιλέγουν τη χρήση της περ. α της παρ. 1 δεν δικαιούνται της παράτασης του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 5 του ν. 3299/2004.

γ. Η διάρκεια υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων των οποίων οι Φορείς έχουν επιλέξει το είδος της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής του ν. 3299/2004 δεν δύναται να παραταθεί πέραν της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2016.

2α. Η προθεσμία ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3908/2011 παρατείνεται:

αα μέχρι τις 30 Ιουνίου 2017 για τα επενδυτικά σχέδια των οποίων η απόφαση υπαγωγής έχει εκδοθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2012,

ββ. μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2017 για τα επενδυτικά σχέδια των οποίων η απόφαση υπαγωγής έχει εκδοθεί εντός των ετών 2013 και 2014.

β. Για τα επενδυτικά σχέδια της περ. α' της παρούσας παραγράφου έχουν εφαρμογή και οι ρυθμίσεις της παρ. 2 του άρθρου 8 του π.δ. 33/2011 (Α' 83).

Άρθρο 77

Τμηματική καταβολή επιχορήγησης επενδυτικών σχεδίων

υπαχθέντων στο ν. 3299/2004 (Α' 261) και στο ν. 3908/2011 (Α' 8)

1. Για τα επενδυτικά σχέδια του ν. 3299/2004 και του ν. 3908/2011 το ποσό της επιχορήγησης, όπως καθορίζεται στην απόφαση υπαγωγής, καταβάλλεται σε επτά ετήσιες δόσεις ως εξής:

α) Η πρώτη δόση που ισούται με το 1/7 της προβλεπόμενης επιχορήγησης καταβάλλεται με την υποβολή του αιτήματος ελέγχου για την πιστοποίηση της υλοποίησης του 50% του επενδυτικού σχεδίου. Για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3908/2011 και έχουν κάνει χρήση του δικαιώματος προκαταβολής της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, η καταβολή της προκαταβολής νοείται ως η πρώτη δόση.

β) Η δεύτερη και τρίτη δόση, ισόποσες με την πρώτη, καταβάλλονται μετά την πιστοποίηση της υλοποίησης του 50% του επενδυτικού σχεδίου.

γ) Τα υπολειπόμενο ποσό της επιχορήγησης όπως αυτή καθορίζεται στην οικεία απόφαση ολοκλήρωσης και της έναρξης παραγωγής λειτουργίας καταβάλλεται ισόποσα μετά τη δημοσίευσή της.

2. Η δυνατότητα παροχής προκαταβολής που προβλέπεται στο άρθρο 8 του ν. 3299/2004 και στο άρθρο 1 του π.δ. 35/2011 (Α' 88), έχει εφαρμογή εφεξής μόνο για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3908/2011, και για ποσό που δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έβδομο της προβλεπόμενης στη σχετική απόφαση υπαγωγής επιχορήγησης.

Για τη χορήγηση της προκαταβολής δεν απαιτείται η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής. Ο Φορέας του επενδυτικού σχεδίου υποβάλλει στην αρμόδια Υπηρεσία, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), υπεύθυνη δήλωση συνοδευόμενη από αναλυτική κατάσταση παραστατικών δαπανών και πληρωμών για το έργο, συνολικού ύψους τουλάχιστον ίσου του ενός εβδομού (1/7) του συνολικού κόστους της επένδυσης. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η οποία εκδίδεται εντός δύο μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθορίζεται, η διαδικασία, τυχόν πρόσθετα δικαιολογητικά και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση.

3α. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τα μεγάλα επενδυτικά σχέδια που έχουν κυρωθεί με νόμο από την Βουλή των Ελλήνων, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 3299/2004.

β. Οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στα επενδυτικά σχέδια του ν. 3299/2004 που έχουν ενταχθεί σε Επιχειρησιακά Προγράμματα του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 - 2013.

4.α. Οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου καταλαμβάνουν και τα εκκρεμή αιτήματα στις αρμόδιες υπηρεσίες για την χορήγηση προκαταβολής, καταβολής του 50% ή του συνόλου της επιχορήγησης. Τυχόν υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές επιστρέφονται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

β. Για τα επενδυτικά σχέδια τα οποία κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχουν λάβει προκαταβολή, η καταβολή του υπόλοιπου ποσού επιχορήγησης, γίνεται σε επτά ετήσιες ισόποσες δόσεις μετά την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης παραγωγής λειτουργίας της επένδυσης από το αρμόδιο όργανο ελέγχου.

γ. Για τα επενδυτικά σχέδια τα οποία κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχουν λάβει τμήμα της επιχορήγησης μετά την πιστοποίηση της υλοποίησης του 50% του επενδυτικού σχεδίου, η καταβολή του υπόλοιπου ποσού επιχορήγησης, γίνεται σε επτά ετήσιες ισόποσες δόσεις μετά την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης παραγωγής λειτουργίας της επένδυσης από το αρμόδιο όργανο ελέγχου.

5. Ως προς τη διαδικασία, τα δικαιολογητικά και τον τρόπο πληρωμής της επιχορήγησης εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 3299/2004 και του ν. 3908/2011 και των κατ' εξουσιοδότηση των νόμων αυτών εκδοθεισών κανονιστικών πράξεων.

Άρθρο 78

Ρυθμίσεις θεμάτων του ν. 3299/2004 (Α' 261) και του ν. 3908/2011 (Α' 8)

1. Για την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων του ν. 3908/2011, για τα οποία εκδόθηκε απόφαση υπαγωγής λαμβάνοντας υπόψη και την περίπτ. δ' της παρ. 7 του άρθρου 8 του ν. 3908/2011, δεν απαιτείται η προηγούμενη προσκόμιση της εγκριτικής πράξης του δανείου. Προϋπόθεση της έκδοσης απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας είναι η τήρηση, πέραν των λοιπών προϋποθέσεων του νόμου και της απόφασης υπαγωγής τους, των όρων για τον τρόπο κάλυψης του χρηματοδοτικού σχήματος σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3908/2011, και στις διατάξεις του άρθρου 2 του π.δ. 35/2011 (Α' 88).

2. Το ποσό της προκαταβολής που χορηγήθηκε σύμφωνα

α) με την περ. α(ιιι) της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3299/2004, , και

β) με την περ. α' της παρ. 1 και της παρ. 2 του άρθρου 1 του π.δ. 35/2011 (Α' 88), επιστρέφεται, εντόκως από την ημερομηνία χορήγησής του, κατόπιν αίτησης του φορέα του επενδυτικού σχεδίου. Το ύψος του επιτοκίου καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 794/2004, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 1 του Κανονισμού 271/2008 της Επιτροπής της 30^{ης} Ιανουαρίου 2008,

Μετά την κατάθεση των σχετικών παραστατικών πληρωμής του επιστρεφόμενου ποσού, με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, αποδεσμεύεται η υποβληθείσα εγγυητική επιστολή. Με την ίδια αίτηση, ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να ζητήσει και την ανάκληση της απόφασης υπαγωγής..

3. α. Το σύνολο ή το τμήμα της επιχορήγησης των υπαχθέντων στο ν. 3299/2004 και ν. 3908/2011 επενδυτικών σχεδίων που δεν έχει καταβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος μπορεί να χορηγηθεί με τη μορφή της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής, όπως αυτή ορίζεται με τις διατάξεις της περίπτ. α της παρ. 1 του άρθρου 4 και της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3908/2011, κατόπιν αίτησης του φορέα του επενδυτικού σχεδίου. Στην περίπτωση αυτή, με την απόφαση ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης προσδιορίζεται το συνολικό ποσό της ενίσχυσης. Αν η ανωτέρω απόφαση έχει ήδη εκδοθεί, τροποποιείται αναλόγως. Το ύψος της φορολογικής απαλλαγής που χορηγείται κατ' έτος δεν δύναται να υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20%) του ποσού της επιχορήγησης. Σε περίπτωση μη κάλυψης του ως άνω ποσοστού, το υπόλοιπο ποσό συνυπολογίζεται με το αναλογούν ποσοστό του επόμενου φορολογικού έτους. Μετά την παρέλευση των πέντε πρώτων ετών από τη δημοσίευση του παρόντος η φορολογική απαλλαγή χορηγείται έως και τη συμπλήρωση των επόμενων δέκα ετών.

β. Το δικαίωμα της επιλογής που παρέχει η περ. α' της παρ. 4 δεν μπορεί να ασκηθεί από φορέα επένδυσης που έχει εκχωρήσει το ποσό της επιχορήγησης για την παροχή ισόποσου βραχυπρόθεσμου δανεισμού σε τράπεζες σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 8 του ν. 3299/2004, και την παρ. 3 του άρθρου 1 του π.δ. 35/2011 και η σχετική σύμβαση εκχώρησης τελεί σε ισχύ.

γ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία εφαρμογής και τα αναγκαία δικαιολογητικά για την εφαρμογή των ρυθμίσεων της παρούσας παραγράφου.

4. Η παρ. 3.Α.β του άρθρου 5 του ν.3299/2004 αντικαθίσταται ως εξής:

«3.Α.β Το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής στην επένδυση που έχει εγκριθεί με την απόφαση υπαγωγής, μπορεί να μειωθεί μετά την έκδοση της απόφασης αυτής μέχρι του ορίου της παραγράφου Α.α., εφόσον το ποσοστό της μείωσης καλυφθεί με λήψη δανείου σύμφωνα με τους όρους της παραγράφου 7 (i, ii, iii), η εφαρμογή των οποίων πιστοποιείται κατά τις διαδικασίες ελέγχου και ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου.»

5. Για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των ν. 3299/2004 και ν. 3908/2011, παράβαση του όρου της απόφασης υπαγωγής περί του μηδενισμού του αρνητικού κεφαλαίου κίνησης, δεν επηρεάζει την ολοκλήρωση της επένδυσης εφόσον αυτή έχει ολοκληρωθεί εμπροθέσμως, λειτουργεί παραγωγικά και έχουν δημιουργηθεί όλες οι προβλεπόμενες θέσεις εργασίας. Στις περιπτώσεις αυτές η επένδυση υπόκειται στον έλεγχο των μακροχρονίων υποχρεώσεων της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3299/2004 και του άρθρου 14 του ν. 3908/2011, κατά τον οποίο πρέπει να διαπιστώνεται η απρόσκοπτη λειτουργία της.

6. Για επενδυτικά σχέδια του ν. 3299/2004, για τα οποία έχουν εκδοθεί αποφάσεις υπαγωγής μέχρι τις 30 Ιουνίου 2014, αλλά δεν έχει δημοσιευτεί περίληψή τους στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, η οικεία περίληψη μπορεί να δημοσιευθεί υπογεγραμμένη από τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. Η ισχύς των εν λόγω αποφάσεων αρχίζει από την ημερομηνία έκδοσής τους.

Άρθρο 79

Διακριτές κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων

1. Επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3299/2004 (Α' 261), και α. έχουν ενταχθεί σε προγράμματα του ΕΣΠΑ της περιόδου 2007 - 2013, β. υλοποιούνται στα νησιά Αγαθονήσι, Κάλυμνο, Καστελόριζο, Κω, Λέρο, Λέσβο, Σάμο, Σύμη και Χίο, γ. έχουν λάβει προκαταβολή με την προσκόμιση εγγυητικής επιστολής, δ. έχει πιστοποιηθεί το 50% του συνολικού κόστους των επενδυτικών δαπανών, συνιστούν διακριτές κατηγορίες. Για τις κατηγορίες του προηγούμενου εδαφίου ακολουθείται διακριτή σειρά κατά τον έλεγχο του επενδυτικού σχεδίου και την καταβολή της ενίσχυσης. Στις κατηγορίες αυτές τα επενδυτικά σχέδια κατατάσσονται με την υφιστάμενη σειρά προτεραιότητας.

2. Η περ. β της παρ. 1 ισχύει αναλόγως και για τα επενδυτικά σχέδια του ν. 3908/2011.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού μπορούν να ορίζονται και πρόσθετες κατηγορίες στη βάση γεωγραφικών ή τομεακών γνωρισμάτων ή συνεπεία εκτάκτων αναγκών.

Άρθρο 80

Καθορισμός παραβόλων για την εκτέλεση διαδικασιών ελέγχου επενδυτικών σχεδίων υπαχθέντων στους ν. 3299/2004 (Α' 261) και ν. 3908/2011 (Α' 8)

1. Για την υποβολή αιτήματος ελέγχου επενδυτικών σχεδίων, είτε για την πιστοποίηση του 50% του κόστους της επένδυσης είτε και για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3299/2004 και ν.3908/2011 απαιτείται παράβολο που ορίζεται στο 0,5% του ύψους των επενδυτικών σχεδίων μέχρι των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ και στο 0,2% για το επιπλέον ποσό των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ. Σε κάθε περίπτωση το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των πεντακοσίων (500) ευρώ. Αντίγραφο της καταβολής του παραβόλου συνοδεύει τις σχετικές αιτήσεις.

2. Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος άρθρου καθώς και τα ποσά που καταβάλλονται σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 4146/2013 (Α' 90) καλύπτουν τις δαπάνες των διαδικασιών αξιολόγησης, παρακολούθησης, ελέγχου και πιστοποίησης των επενδύσεων που ενισχύονται από τις διατάξεις του ν.3299/2004 και του ν. 3908/2011. Τα ποσά του προηγούμενου εδαφίου, κατατίθεται σε υφιστάμενο κωδικό Εσόδου ή που δημιουργείται για το σκοπό αυτό, του ειδικού φορέα 35/170 του Κρατικού Προϋπολογισμού.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι αποζημιώσεις των μελών των οργάνων που συμμετέχουν στις διαδικασίες αξιολόγησης, ελέγχου και παρακολούθησης των επενδυτικών σχεδίων ανάλογα με το ύψος και το είδος των επενδυτικών σχεδίων καθώς και τη χιλιομετρική απόσταση του τόπου εγκατάστασης της επένδυσης χωρίς να μπορεί το ποσό της ελάχιστης αμοιβής σε σχέση με την ανώτατη να υπερβαίνει την αναλογία 1 προς 5 (1/5). Για τον καθορισμό της αποζημίωσης των δημοσίων υπαλλήλων και των υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176). Για τα μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών και Ελεγκτών που προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα δεν ισχύουν οι περιορισμοί της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176).

Άρθρο 81

Θέματα λειτουργίας Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣΚΕ)

1.α. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος διαπιστώνεται η επιχειρησιακή λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων του

Αναπτυξιακού νόμου (ΠΣΚΕ) για μέρος ή για το σύνολο των διαδικασιών εφαρμογής των ν. 3908/2011 και ν.3299/2004. Μέχρι την έκδοση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου, είναι δυνατή η υλοποίηση των διαδικασιών ελέγχου, τροποποιήσεων, ολοκληρώσεων, και εκταμιεύσεων των επενδυτικών σχεδίων που υπήχθησαν στις διατάξεις των ν. 3299/2004 και ν. 3908/2011 χωρίς τη χρήση του ΠΣΚΕ,

β. Η ρύθμιση της περ. α' καταλαμβάνει και τις μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος διενεργηθείσες πράξεις.

2. Για τα επενδυτικά σχέδια του ειδικού καθεστώτος της Επιχειρηματικότητας των Νέων, της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3908/2011, δεν καθίσταται υποχρεωτική η διενέργεια πράξεων υλοποίησης και ολοκλήρωσής μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων του Αναπτυξιακού νόμου (ΠΣΚΕ).

Άρθρο 82

Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 33/2011 (Α' 83)

1. Η παρ. 1 του άρθρου 11 του π.δ. 33/2011 (Α' 83) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Συνιστάται Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Ελεγκτών (ΕΜΠΕ), στο οποίο εγγράφονται τα πρόσωπα τα οποία επιφορτίζονται με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των επενδυτικών σχεδίων, κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και υποβολής σχετικής αίτησης των ενδιαφερομένων. Οι υποψήφιοι προς εγγραφή πρέπει να έχουν πτυχίο Α.Ε.Ι. ή ΑΤ.Ε.Ι. και ειδικότητα οικονομολόγου και μηχανικού, ή τις ειδικότητες που ορίζονται με τη δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, με την οποία μπορούν να οριστούν επιπρόσθετα προσόντα ικανότητας και καταλληλότητας, καθώς και ο τρόπος τεκμηρίωσης αυτών. Η πρώτη πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος δημοσιεύεται εντός 30 ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος ».

2. Στα μέλη του Μητρώου Αξιολογητών του άρθρου 7 του Προεδρικού Διατάγματος 33/2011 (Α' 83), που πραγματοποίησαν αξιολογήσεις επενδυτικών σχεδίων του νόμου 3908/2011 από τις 30 Ιουνίου του έτους 2011 μέχρι και την 30 Σεπτεμβρίου του έτους 2011 χορηγούνται οι αποζημιώσεις που προβλέπονται στην υπ' αρ. 2/88585/0022/21-12-2012 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Υ.Ο.Δ.Δ 592).

Άρθρο 83

Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 157/2013 (Α' 249)

Η παρ. 2 του άρθρου 2 του π.δ. 157/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων προΐσταται μετακλητός υπάλληλος, κατά τη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 14 του ν. 4146/2013 (Α` 90) ο οποίος διαθέτει:

α. Πτυχίο Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο αντίστοιχης ειδικότητας σχολών της αλλοδαπής.

β. Μεταπτυχιακό τίτλο, συναφή με την ειδικότητα ή συναφή με τις αρμοδιότητες (ως γνωστικά αντικείμενα) της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων.

γ. Άριστη γνώση Αγγλικής Γλώσσας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 28 και 29 του π.δ. 50/2001 (Α` 39).

δ. Επαγγελματική εμπειρία συναφή με τις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων.»

Άρθρο 84

Θέματα Διεύθυνσης Κεφαλαίων Εξωτερικού

1. Για τα επενδυτικά σχέδια, τα οποία έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος και των ν. 3299/2004 και ν.3908/2011 και για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 16 του ν.4251/2014, θεωρείται ότι, η επένδυση έχει θετικές επιπτώσεις στην εθνική ανάπτυξη και οικονομία. Η απόφαση υπαγωγής στους ανωτέρω νόμους αποτελεί στοιχείο τεκμηρίωσης του ύψους του υπαχθέντος επενδυτικού σχεδίου και της δυνατότητα κάλυψης των ιδίων κεφαλαίων του επενδυτικού φορέα, για την εισήγηση της Διεύθυνσης Κεφαλαίων Εξωτερικού της Γενικής Γραμματείας Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του κεφ. Α του εν λόγω άρθρου.

2. Η παράγραφος 5 του κεφαλαίου Α του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Οι παραπάνω πολίτες τρίτων χωρών μπορούν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παρ. 1 του αρ. 70, να συνοδεύονται και από τα μέλη της οικογένειας τους στα οποία χορηγείται, ύστερα από αίτηση τους, άδεια διαμονής για οικογενειακή επανένωση, η οποία λήγει ταυτόχρονα με την άδεια διαμονής του συντηρούντος.

Ως μέλη της οικογένειας για τις ανάγκες του παρόντος άρθρου νοούνται:

(α) ο/η έτερος των συζύγων,

(β) τα άγαμα κοινά τέκνα των συζύγων κάτω των 21 ετών,

(γ) τα άγαμα τέκνα του συντηρούντος ή της/του ετέρου των συζύγων, εφόσον η επιμέλεια έχει νομίμως ανατεθεί για μεν τα τέκνα του συντηρούντος σε αυτόν για δε τα τέκνα της/του ετέρου των συζύγων σε αυτήν/αυτόν,

(δ) οι ανιόντες α` βαθμού συγγενείας των συζύγων»

3. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 3 του Κεφ. Α του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 απαλείφεται.

4. Η παράγραφος 4 του κεφαλαίου Β του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Οι παραπάνω πολίτες τρίτων χωρών μπορούν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παρ. 1 του αρ. 70, να συνοδεύονται και από τα μέλη της οικογένειάς τους στα οποία χορηγείται, ύστερα από αίτηση τους, άδεια διαμονής για οικογενειακή επανένωση, η οποία λήγει ταυτόχρονα με την άδεια διαμονής του συντηρούντος.

Ως μέλη της οικογένειάς για τις ανάγκες του παρόντος άρθρου νοούνται:

(α) ο/η έτερος των συζύγων,

(β) τα άγαμα κοινά τέκνα των συζύγων κάτω των 21 ετών,

(γ) τα άγαμα τέκνα του συντηρούντος ή της/του ετέρου των συζύγων, εφόσον η επιμέλεια έχει νομίμως ανατεθεί για μεν τα τέκνα του συντηρούντος σε αυτόν για δε τα τέκνα της/του ετέρου των συζύγων σε αυτήν/αυτόν,

(δ) οι ανιόντες α΄ βαθμού συγγενείας των συζύγων»

5. Η δεύτερη παράγραφος του Κεφαλαίου Γ του άρθρου 16 του ν. 4251/2014 αναριθμείται σε τρίτη και προστίθεται δεύτερη παράγραφος ως εξής:

1. «Πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα είτε με οριστικό τίτλο διαμονής είτε με θεώρηση εισόδου είτε με άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος, που έχει χορηγηθεί από άλλο κράτος-μέλος, δύναται να υποβάλουν στη Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης αίτηση για την ανάπτυξη επενδυτικής δραστηριότητας, σύμφωνα με το Κεφάλαιο Α, συνοδευόμενη από προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του Κεφαλαίου αυτού δικαιολογητικά. Η αίτηση διαβιβάζεται στη Διεύθυνση Κεφαλαίων Εξωτερικού του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, προκειμένου να εκδοθεί η προβλεπόμενη εισήγηση για το χαρακτηρισμό της επένδυσης».

6. Η παρ. 12 του άρθρου 136 του Ν. 4251/2014, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 42 του άρθρου 8 του ν. 4332/2015, αντικαθίσταται ως εξής:

« 12. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζεται το απαιτούμενο ελάχιστο ύψος και τα χαρακτηριστικά της επένδυσης για την υπαγωγή στις διατάξεις του κεφαλαίου Α του άρθρου 16 του παρόντος, ο ανώτατος αριθμός αδειών διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών για την υλοποίηση και λειτουργία της επένδυσης, αναλόγως του ύψους και των χαρακτηριστικών αυτής, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση της παρ Α.3 του ανωτέρου άρθρου, ο τρόπος παρακολούθησης της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων όσον αφορά την επενδυτική δραστηριότητα καθώς κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του Κεφαλαίου Α του άρθρου 16.»

7. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 του α.ν 89/67, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Αλλοδαπές εταιρείες μπορούν να εγκαθίστανται στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, με αποκλειστικό σκοπό να παρέχουν στα κεντρικά τους καταστήματα ή σε συνδεδεμένες με αυτές, κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν.

4172/2013, και μη εγκατεστημένες στην Ελλάδα επιχειρήσεις, υπηρεσίες συμβουλευτικού χαρακτήρα, κεντρικής λογιστικής υποστήριξης, ελέγχου ποιότητας παραγωγής, προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών, κατάρτισης μελετών, σχεδίων και συμβάσεων, διαφήμισης και μάρκετινγκ, επεξεργασίας στοιχείων, λήψης και παροχής πληροφοριών, και έρευνας και ανάπτυξης.

Οι εγκαθιστάμενες εταιρείες, υποχρεούνται: α) εντός δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία που εκδίδεται η απόφαση της επόμενης παραγράφου και εφεξής να απασχολούν στην Ελλάδα προσωπικό, τουλάχιστον τεσσάρων (4) ατόμων και β) να έχουν δαπάνες λειτουργίας στην Ελλάδα τουλάχιστον εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ ετησίως. Τα ως άνω μεγέθη μπορούν να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. Για παραβάσεις της νομοθεσίας περί εισόδου και διαμονής αλλοδαπών ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με την εταιρεία και ο νόμιμος εκπρόσωπός της στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως της τυχόν ποινικής ευθύνης του».

8. Στο άρθρο 4 του α.ν. 89/67, προστίθεται δεύτερη παράγραφος ως ακολούθως:

«Οι εταιρείες που υπάγονται στις διατάξεις των ανωτέρω άρθρων δύνανται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις να παρέχουν υπηρεσίες και σε συνδεδεμένες με αυτές, κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4172/2013, εγκατεστημένες στην Ελλάδα επιχειρήσεις, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση υπαγωγής».

Άρθρο 85

Μεταβατικές διατάξεις

1. Επενδυτικά σχέδια τα οποία έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των ν. 3908/2011, 3299/2004, 2601/1998 και 1892/1990, εξακολουθούν να διέπονται από το ίδιο θεσμικό πλαίσιο. Για τις διαδικασίες και τα όργανα ελέγχου, ολοκλήρωσης και καταβολής ενισχύσεων των επενδυτικών σχεδίων των παραπάνω νόμων εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος.
2. Για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υποβληθεί στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι κανονιστικές αποφάσεις που ισχύουν για την υλοποίησή τους και αφορούν στις διαδικασίες ελέγχου, ολοκλήρωσης και καταβολής των ενισχύσεων.
3. Αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2601/1998 για την ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων σε χώρες της αλλοδαπής, κατά το άρθρο 6 του ν. 2996/2002 «Ελληνικό σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων - Ε.Σ.Ο.Α.Β.», και για τα οποία μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος δεν έχουν εκδοθεί αποφάσεις υπαγωγής, δεν εξετάζονται και τίθενται στο αρχείο της Υπηρεσίας.

4. Εφαρμόζεται και για τον παρόντα νόμο η παρ. 35 του άρθρου 6 του ν. 2601/1998, η οποία διατηρήθηκε σε ισχύ με την παράγραφο 3 του άρθρου 12 του νόμου 3299/2004 και με την παράγραφο 5 του άρθρου 16 του ν. 3908/2011.
5. Η υπ' αρ. 43965/30-11-1994 (Β' 922) υπουργική απόφαση για τον καθορισμό του είδους και της έκτασης των έργων ολοκληρωμένης μορφής εκσυγχρονισμού μονάδας διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 7.
6. Η υπ' αρ. 58692/5-8-1998 (Β' 870) υπουργική απόφαση για τον καθορισμό του είδους και της έκτασης των έργων ολοκληρωμένης μορφής εκσυγχρονισμού τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings), διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 7.
7. Η λειτουργία και οι αρμοδιότητες των Γνωμοδοτικών Επιτροπών, όπως ορίζονται στο άρθρο 27 έχουν εφαρμογή και για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των νόμων 3908/2011, 3299/2004, 2601/1998 και 1892/1990.
8. Μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων της περίπτωσης α της παραγράφου 6 του άρθρου 7 έχει εφαρμογή η υπ' αρ. 6904/14-2-2014 κοινή Υπουργική απόφαση (Β' 465) που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του νόμου 3908/2011, για τα επενδυτικά σχέδια της παραγράφου 2.2 και 2.3 του άρθρου 2 της ως άνω απόφασης.
9. α. Για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας των επενδυτικών σχεδίων παραγωγής ηλεκτρισμού από την ηλιακή ενέργεια συνολικής ισχύος μέχρι 150 kw, που υπήχθησαν στις διατάξεις του νόμου 3299/2004, πραγματοποιούνται διοικητικοί έλεγχοι σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. α της παρ. 3 του άρθρου 9 του π.δ. 33/2011 (Α' 83). Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου μπορεί να πραγματοποιούνται και επιτόπιοι έλεγχοι.
β. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται η διαδικασία, ο τρόπος ελέγχου, η σύσταση των οργάνων ελέγχου, τα δικαιολογητικά και κάθε άλλο συναφές ζήτημα εφαρμογής της περ. α της παρούσας παραγράφου.
γ. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της περίπτωσης β της παραγράφου αυτής έχει εφαρμογή η υπ' αρ. 20283/3-5-2012 απόφαση (Β' 1518), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 54247/31-10-2014 απόφαση (Β' 3090).
10. α) Αν ο χρόνος έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης είναι μεταγενέστερος του χρόνου έναρξης της υποχρέωσης των επενδυτικών φορέων για την υποβολή της δήλωσης τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του άρθρου 14 του ν. 3908/2011, ο φορέας της επένδυσης υποχρεούται στην υποβολή των στοιχείων για το ανωτέρω διάστημα εντός δύο μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας στην Εφημερίδα

της Κυβερνήσεως και πάντως πριν την πρώτη εκταμίευση της εγκριθείσας ενίσχυσης.

- β) Οι διατάξεις της παρ. 1α του άρθρου 5 του ν. 4242/2014 για το διάστημα τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων καταλαμβάνουν και τα επενδυτικά σχέδια του ν. 3299/2004.
11. Η φράση «εντός διετίας» της παρ. 2 του άρθρου 3 της υπ'αρ. 41766/26-9-2013 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (Β' 2589), αντικαθίσταται από τη φράση «εντός τετραετίας».
12. Επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των νόμων 3299/2004 και 3908/2011 ως ανεξάρτητα και τα οποία μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης του τελευταίου εξ αυτών και πριν την παρέλευση δεκαετίας αποτελέσουν ενιαίο επενδυτικό σχέδιο, υποχρεούνται να επιστρέψουν εντόκως το τυχόν υπερβάλλον ποσό, που προκύπτει από τη διαφοροποίηση των αρχικών όρων υπαγωγής.
13. α. Επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των νόμων 3299/2004 και 3908/2011 δύνανται να ολοκληρωθούν:
- αα) εφόσον τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του νόμου και το σύνολο των προς ενίσχυση δαπανών περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο φυσικό αντικείμενο της επένδυσης (αρχικό ή τροποποιημένο) και συγχρόνως έχουν εκδοθεί για τις δαπάνες αυτές οι προβλεπόμενες πολεοδομικές ή άλλες νόμιμες άδειες.
- ββ) εφόσον τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του νόμου και ενώ στο εγκεκριμένο φυσικό αντικείμενο της επένδυσης (αρχικό ή τροποποιημένο) περιλαμβάνονται κατασκευές που έχουν υπαχθεί είτε στις διατάξεις του ν. 1337/1983 (ΦΕΚ Α' 33) είτε στις διατάξεις του ν. 4178/2013 (ΦΕΚ Α' 174) και έχει περαιωθεί η διαδικασία ρύθμισής τους. Οι δαπάνες για τις κατασκευές αυτές δεν περιλαμβάνονται στο ενισχυόμενο κόστος της επένδυσης.
- β. Το άρθρο 14β του Ν.3908/11 όπως τροποποιήθηκε με το Άρθρο 21 του Ν.4146/13, αντικαθίσταται ως εξής:
- Α. Τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των νόμων 3299/2004 και 3908/2011, ολοκληρώνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των νόμων 3299 και 3908 αντίστοιχα, και υπό τις εξής προϋποθέσεις οι οποίες ισχύουν σωρευτικά:
- αα. Δεν επέρχεται αύξηση του ενισχυόμενου προϋπολογισμού, ούτε αύξηση του ύψους του ποσού της ενίσχυσης. Σε διαφορετική περίπτωση, το σχέδιο ολοκληρώνεται με περικοπή του υπερβάλλοντος κόστους.
- ββ. Η αύξηση κόστους ανά κατηγορία δαπάνης δεν υπερβαίνει το 10 % του εγκεκριμένου κόστους της κατηγορίας, σταθμισμένο στο σύνολο του ενισχυόμενου κόστους, σύμφωνα με τον παρακάτω τύπο, και έως το διπλασιασμό του εγκεκριμένου κόστους της κατηγορίας:

$$\text{σταθμισμένη αύξηση κόστους κατηγορίας} = (A \div \Sigma) \times 100$$

όπου $A =$ το ποσό αύξησης δαπανών της κατηγορίας και $\Sigma =$ το σύνολο του εγκεκριμένου ενισχυόμενου κόστους της επένδυσης. Σε διαφορετική περίπτωση, το σχέδιο ολοκληρώνεται με περικοπή του υπερβάλλοντος κόστους ώστε να πληρείται η προϋπόθεση.

Το κόστος νέας κατηγορίας δαπάνης που δεν προβλεπόταν στην εγκριτική απόφαση, είναι δυνατό να γίνει αποδεκτό μετά από αίτημα τροποποίησης που υποβάλει ο επενδυτικός φορέας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση β. Σε διαφορετική περίπτωση, το επενδυτικό σχέδιο ολοκληρώνεται χωρίς την ενίσχυση του κόστους της νέας κατηγορίας. Δεν επιτρέπεται η μεταφορά δαπανών μεταξύ των κατηγοριών δαπανών α) Αρχικής επένδυσης για ενισχύσεις Περιφερειακού Χαρακτήρα, β) μελετών και αμοιβών συμβούλων και γ) έργων και προγραμμάτων Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας, όπως αυτές προσδιορίζονται στην εγκριτική απόφαση του επενδυτικού σχεδίου.

γγ. Δεν επέρχεται υπέρβαση των ορίων των επιμέρους κατηγοριών δαπανών, όπως αυτά προσδιορίζονται από τις διατάξεις των νόμων 3908/2011 και 3299/2004 και του σχετικού θεσμικού πλαισίου ενισχυόμενων δαπανών. Σε διαφορετική περίπτωση, το σχέδιο ολοκληρώνεται με περικοπή του υπερβάλλοντος κόστους ώστε να πληρούνται οι εκάστοτε προϋποθέσεις.

δδ. Τηρούνται τα όρια απόκλισης δεικτών αξιολόγησης όπως ορίζονται στις διατάξεις του Άρθρου 7 της υπ' αριθ. 17299/19-4-2011 (ΦΕΚ 652/Β/20-4-2011) απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας «Καθορισμός στοιχείων αξιολόγησης, δεικτών βαθμολογίας και στάθμισης, και ελαχίστου ορίου βαθμολογίας των επενδυτικών σχεδίων του νόμου 3908/2011» για τα επενδυτικά σχέδια του Ν.3908/2011 καθώς ο αριθμός των νέων ή/και υφιστάμενων θέσεων εργασίας για τα επενδυτικά σχέδια και των νόμων 3299 και 3908. Σε διαφορετική περίπτωση, το επενδυτικό σχέδιο ολοκληρώνεται με την επιβολή κυρώσεων, που προσδιορίζονται με υπουργική απόφαση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 14 του Ν.3908/2011 και ειδικότερα των παρ. 3 και 8 αυτού.

εε. Δεν επέρχονται ουσιώδεις μεταβολές του εγκεκριμένου φυσικού αντικείμενου της επένδυσης. Σε διαφορετική περίπτωση το επενδυτικό σχέδιο ολοκληρώνεται μόνο μετά από έγκριση αιτήματος τροποποίησης που υποβάλει ο φορέας στην αρμόδια υπηρεσία, σύμφωνα με την περ. β του παρόντος.

στστ. Εξυπηρετούνται οι αρχικοί σκοποί παραγωγικής λειτουργίας και ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης.

β. Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις του φυσικού αντικείμενου εγκρίνονται από την αρμόδια υπηρεσία μετά από αιτιολογημένο αίτημα τροποποίησης του φορέα, το οποίο εξετάζεται από την Υπηρεσία και γίνεται αποδεκτό υπό τους προαναφερόμενους όρους και προϋποθέσεις της παραγράφου 1. Για την εξέταση του αιτήματος τροποποίησης δεν απαιτείται επανεξέταση της βαθμολόγησης του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Αιτήματα τροποποίησης δύνανται να υποβάλλονται και για την μεταβολή των παρακάτω όρων της απόφασης υπαγωγής:

αα. Για την τροποποίηση του τρόπου κάλυψης της ίδιας συμμετοχής, στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν.3299/2004 (ειδικότερα του Άρθρου 5 παρ.3) ή του Ν.3908/2011 (Άρθρο 8 παρ.6) και του Π.Δ. 35/2011

ββ. Για την ενίσχυση δαπανών με συμβατική επένδυση αντί της εγκεκριμένης χρηματοδοτικής μίσθωσης

γγ. Για την αλλαγή του φορέα της επένδυσης λόγω συγχώνευσης ή απόσχισης κλάδου στον οποίο εντάσσεται η ενισχυθείσα επένδυση. Το αίτημα εγκρίνεται με τον όρο ολοκλήρωσης της επένδυσης ή συνέχισης της παραγωγικής λειτουργίας της στο ίδιο αντικείμενο καθώς και υπό τον όρο ανάληψης από τον νέο φορέα του συνόλου των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση υπαγωγής.

δδ. Για την εκμίσθωση της επένδυσης, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 1ζ του Ν.3908/2011 ή με το άρθρο 10 παρ. ββ του Ν.3299/2004

εε. Για τυχόν λοιπούς όρους της απόφασης υπαγωγής

Δ. Τα ανωτέρω αιτήματα τροποποίησης, υποβάλλονται καθ'όλη τη διάρκεια υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, εντύπως και ηλεκτρονικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων και εξετάζονται βάσει δικαιολογητικών, όρων και προϋποθέσεων, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

Ε. Σε περίπτωση μεταβολής της επωνυμίας, της εταιρικής σύνθεσης, της νομικής μορφής, της έδρας ή άλλων στοιχείων επικοινωνίας της ενισχυόμενης επιχείρησης, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 21 και της παρ. 5 του άρθρου 17 του παρόντος. Σε περίπτωση μη τήρησης των όρων της παρ. 4 του άρθρου 21, επιβάλλεται κύρωση, που ορίζεται με την υπουργική απόφαση της προηγούμενης περίπτωσης.

ΣΤ. Οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 17 του παρόντος καταλαμβάνουν και τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των νόμων 3299/2004 και 3908/2011.

14. Στην περίπτωση που οι υπάλληλοι της αρμόδιας υπηρεσίας δεν επαρκούν για την συγκρότηση των απαιτούμενων οργάνων ελέγχου σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 10 του Προεδρικού Διατάγματος 33/2011 (Α' 33), δύναται να ορίζεται υπάλληλος του οικείου φορέα διοίκησης με την προϋπόθεση ότι είναι μέλος του Μητρώου Ελεγκτών του άρθρου 11 του ιδίου Π.Δ.
15. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 8 του άρθρου 16 του παρόντος διατηρείται σε ισχύ η υπ' αριθμ. 50274/19.11.2007 (Β' 2274) υπουργική απόφαση.
16. Μέχρι την έκδοση των αποφάσεων της παραγράφου 3 του άρθρου 22 και της παραγράφου 8 του άρθρου 23 του παρόντος διατηρούνται σε ισχύ η απόφαση υπ' αριθμ 76008/22.12.2014 (Β' 3653), καθώς και η απόφαση υπ' αριθμ. 47718/08.11.2011 (Β' 2669), όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθμ. 46015/29.10.2012 (Β' 3003) και 49901/21.11.2012 (Β' 3076).

17. Μέχρι την έκδοση της ΚΥΑ της παρ. 3 του άρθρου 80, καθώς και των παρ. 4 του άρθρου 24, 4 του άρθρου 25, 2 του άρθρου 27, διατηρείται σε ισχύ η υπ' αριθμ. 2/85983/0022/24.12.2012 (ΥΟΔΔ 592/2012) Κοινή Υπουργική Απόφαση.

18. Τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 16 του παρόντος έχουν εφαρμογή και για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου 3299/2004 και 3908/2011. Η κατάταξη των αιτημάτων ελέγχου σε σειρά προτεραιότητας πραγματοποιείται ανά καθεστώς ενίσχυσης ή ανά θεσμοθετημένη κατηγορία διάκρισης των επενδυτικών σχεδίων. Η εφαρμογή της ρύθμισης της περίπτωσης αυτής αρχίζει μετά περίοδο τριών μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Πίνακας 1: Ειδικές Περιοχές Ενλόχωσης

A/A	Κωδικός (NUTS1+NUTS2+10 ψηφίος)	Δημοτική Ενότητα	Δήμος	Ορεινότητα (0=Ορεινά)	Πληθυσμιακή Μείωση (>30%)	Παραμεθόριες Περιοχές (Π = Παραμεθόρια ηπειρωτική περιοχή, ΠΝ = Παραμεθόρια νησιωτική περιοχή)	Νησιωτικές Περιοχές (<3100)	Αριθμός χαρακτηριστικών ενλόχωσης
1	111010101	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ			Π		1
2	111010102	ΑΙΓΕΙΡΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ			Π		1
3	111010103	ΝΕΟΥ ΣΙΑΠΡΟΧΩΡΙΟΥ	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ			Π		1
4	111010201	ΦΙΛΛΥΡΑΣ	ΑΡΡΙΑΝΩΝ			Π		1
5	111010202	ΑΡΡΙΑΝΩΝ	ΑΡΡΙΑΝΩΝ			Π		2
6	111010203	ΚΕΧΡΟΥ	ΑΡΡΙΑΝΩΝ	0		Π		2
7	111010204	ΟΡΓΑΝΗΣ	ΑΡΡΙΑΝΩΝ	0		Π		1
8	111010301	ΙΑΣΜΟΥ	ΙΑΣΜΟΥ			Π		1
9	111010302	ΑΜΑΞΑΔΩΝ	ΙΑΣΜΟΥ			Π		1
10	111010303	ΣΩΣΤΟΥ	ΙΑΣΜΟΥ			Π		1
11	111010401	ΣΑΤΩΝ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ - ΣΑΤΩΝ			Π		1
12	111010402	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ	ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ - ΣΑΤΩΝ			Π		1
13	111020101	ΔΡΑΜΑΣ	ΔΡΑΜΑΣ			Π		1
14	111020102	ΣΙΑΠΡΟΝΕΡΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	0		Π		2
15	111020300	ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	0		Π		2
16	111020401	ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	0		Π		1
17	111020402	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ	ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	0		Π		1
18	111020501	ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ			Π		1
19	111030101	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ			Π		1
20	111030102	ΤΡΑΪΑΝΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ			Π		1
21	111030103	ΦΕΡΩΝ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ			Π		1
22	111030201	ΔΙΑΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	ΔΙΑΥΜΟΤΕΙΧΟΥ			Π		1
23	111030202	ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ	ΔΙΑΥΜΟΤΕΙΧΟΥ			Π		1
24	111030301	ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ	ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ			Π		1

25	111030302	ΒΥΣΣΑΣ	ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ				Π		1
26	111030303	ΚΥΤΡΙΝΟΥ	ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ				Π		1
27	111030304	ΤΡΙΓΟΝΟΥ	ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ				Π		1
28	111030400	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ				ΠΝ	N	2
29	111030501	ΣΟΥΦΛΙΟΥ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ				Π		1
30	111030502	ΟΡΦΕΑ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ				Π		1
31	111030503	ΤΥΧΕΡΟΥ	ΣΟΥΦΛΙΟΥ				Π		1
32	111050203	ΟΡΕΙΝΟΥ	ΝΕΣΤΟΥ			0	Π		1
33	111060101	ΞΑΝΘΗΣ	ΞΑΝΘΗΣ				Π		1
34	111060102	ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΞΑΝΘΗΣ			0	Π		2
35	111060201	ΒΙΣΤΩΝΙΔΟΣ	ΑΒΔΗΡΩΝ				Π		1
36	111060203	ΣΕΛΕΡΟΥ	ΑΒΔΗΡΩΝ				Π		1
37	111060301	ΜΥΚΗΣ	ΜΥΚΗΣ			0	Π		2
38	111060302	ΘΕΡΜΩΝ	ΜΥΚΗΣ				Π	ΝΑΙ	3
39	111060303	ΚΟΤΥΛΗΣ	ΜΥΚΗΣ			0	Π		2
40	111060304	ΣΑΤΡΩΝ	ΜΥΚΗΣ			0	Π	ΝΑΙ	3
41	112080101	ΒΕΡΟΙΑΣ	ΒΕΡΟΙΑΣ			0			1
42	112080105	ΜΑΚΕΔΟΝΙΔΟΣ	ΒΕΡΟΙΑΣ			0			1
43	112080301	ΝΑΟΥΣΑΣ	ΝΑΟΥΣΑΣ			0			1
44	112090101	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΙΛΚΙΣ				Π		1
45	112090103	ΔΟΪΡΑΝΗΣ	ΚΙΛΚΙΣ				Π		1
46	112090104	ΚΡΟΥΣΣΩΝ	ΚΙΛΚΙΣ				Π		1
47	112090105	ΜΟΥΡΙΩΝ	ΚΙΛΚΙΣ				Π		1
48	112090106	ΠΙΚΡΟΛΙΜΝΗΣ	ΚΙΛΚΙΣ				Π		1
49	112090107	ΧΕΡΣΟΥ	ΚΙΛΚΙΣ				Π	ΝΑΙ	2
50	112090201	ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟΥ	ΠΑΙΟΝΙΑΣ				Π		1
51	112090202	ΑΕΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΠΑΙΟΝΙΑΣ				Π		1
52	112090203	ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑΣ	ΠΑΙΟΝΙΑΣ				Π		1
53	112090204	ΕΥΡΩΠΟΥ	ΠΑΙΟΝΙΑΣ				Π		1
54	112090205	ΑΙΒΑΔΙΩΝ	ΠΑΙΟΝΙΑΣ			0	Π		2
55	112100101	ΕΛΕΥΣΑΣ	ΕΛΕΥΣΑΣ				Π		1
56	112100102	ΒΕΓΟΠΙΤΙΑΣ	ΕΛΕΥΣΑΣ			0	Π		2
57	112100201	ΑΡΙΑΔΑΙΑΣ	ΑΜΜΟΝΙΑΣ				Π		1

154

58	112100202	ΕΞΗΛΑΤΑΝΟΥ	ΑΜΜΟΠΙΑΣ	0			Π		2
59	112100303	ΚΥΡΟΥ	ΠΕΛΛΑΣ				Π		1
60	112100402	ΜΕΝΗΙΔΟΣ	ΣΚΥΔΡΑΣ				Π		1
61	112110105	ΠΕΤΡΑΣ	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0					1
62	112110106	ΠΙΕΡΙΩΝ	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0					1
63	112120101	ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΩΝ				Π		1
64	112120102	ΑΝΘ. ΒΡΟΝΤΟΥΣ	ΣΕΡΡΩΝ	0	ΝΑΙ		Π		3
65	112120104	ΛΕΥΚΩΝΑ	ΣΕΡΡΩΝ				Π		1
66	112120105	ΟΡΕΙΝΗΣ	ΣΕΡΡΩΝ	0			Π		2
67	112120203	ΚΟΡΜΙΣΤΑΣ	ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ		ΝΑΙ				1
68	112120501	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ				Π		1
69	112120502	ΣΚΟΤΟΥΣΣΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ				Π		1
70	112120503	ΣΤΡΥΜΟΝΙΚΟΥ (ΣΤΡΥΜΟΝΙΚΟΥ	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ				Π		1
71	112120701	ΣΙΑΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ	ΣΙΝΤΙΚΗΣ				Π		1
72	112120702	ΑΙΚΙΣΤΡΟΥ	ΣΙΝΤΙΚΗΣ	0			Π		2
73	112120703	ΑΥΛΑΔΟΧΩΡΙΟΥ	ΣΙΝΤΙΚΗΣ	0			Π		2
74	112120704	ΚΕΡΚΙΝΗΣ	ΣΙΝΤΙΚΗΣ		ΝΑΙ		Π		2
75	112120705	ΠΕΤΡΙΣΙΟΥ	ΣΙΝΤΙΚΗΣ				Π		1
76	112120706	ΠΡΟΜΑΧΩΝΟΣ	ΣΙΝΤΙΚΗΣ				Π		1
77	121140101	ΚΟΖΑΝΗΣ	ΚΟΖΑΝΗΣ	0					1
78	121140102	ΑΙΑΝΗΣ	ΚΟΖΑΝΗΣ	0					1
79	121140103	ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΨΗΛΑΝΤΗ	ΚΟΖΑΝΗΣ	0					1
80	121140105	ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	0					1
81	121140201	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΒΟΪΟΥ	0					1
82	121140202	ΑΣΚΙΟΥ	ΒΟΪΟΥ	0					1
83	121140203	ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΥ	ΒΟΪΟΥ	0					1
84	121140204	ΣΙΑΤΙΣΤΑΣ	ΒΟΪΟΥ	0					1
85	121140205	ΤΣΟΥΤΑΝΟΥ	ΒΟΪΟΥ	0			Π		2
86	121140302	ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0					1
87	121140303	ΒΕΡΜΙΟΥ	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0					1
88	121140304	ΒΑΣΙΛΗΣ	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0	ΝΑΙ				2
89	121140305	ΜΟΥΡΙΚΙΟΥ	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0					1
90	121140401	ΣΕΡΒΙΩΝ	ΣΕΡΒΙΩΝ-ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	0					1

91	121140402	ΒΕΒΕΝΤΟΥ	ΣΕΡΒΙΟΝ-ΒΕΒΕΝΤΟΥ	0				1
92	121140403	ΚΑΜΒΟΥΝΙΟΝ	ΣΕΡΒΙΟΝ-ΒΕΒΕΝΤΟΥ	0				1
93	121140404	ΝΙΒΑΔΕΡΟΥ	ΣΕΡΒΙΟΝ-ΒΕΒΕΝΤΟΥ	0				1
94	121150101	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0				1
95	121150102	ΑΒΑΕΛΛΑΣ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0				2
96	121150103	ΑΙΓΟΥ ΚΟΣΜΑ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0	ΝΑΙ			1
97	121150104	ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0				1
98	121150105	ΓΟΡΤΙΑΝΗΣ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0				1
99	121150106	ΔΟΥΤΣΙΚΟΥ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0				1
100	121150107	ΗΡΑΚΛΕΩΤΟΝ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0				1
101	121150108	ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΙΑΚΑ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0				2
102	121150109	ΜΕΣΟΔΟΥΡΙΟΥ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0	ΝΑΙ			2
103	121150110	ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0	ΝΑΙ			2
104	121150111	ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0		Π		1
105	121150112	ΣΜΙΕΗΣ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0				1
106	121150113	ΦΙΛΙΠΠΙΟΝ	ΓΡΕΒΕΝΟΝ	0				1
107	121150201	ΔΕΣΚΑΤΗΣ	ΔΕΣΚΑΤΗΣ	0		Π		2
108	121160101	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0				2
109	121160102	ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0		Π		1
110	121160103	ΑΙΓΙΟΝ ΑΝΑΓΥΡΩΝ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0		Π		2
111	121160104	ΒΙΤΖΙΟΥ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0		Π		2
112	121160105	ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0		Π		2
113	121160106	ΚΑΙΣΟΥΡΑΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0	ΝΑΙ			2
114	121160107	ΚΟΡΕΣΤΙΟΝ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0		Π		2
115	121160108	ΜΑΚΕΑΝΟΝ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0		Π		1
116	121160109	ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0		Π		2
117	121160201	ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	0		Π		2
118	121160202	ΑΚΡΙΤΟΝ	ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	0	ΝΑΙ	Π		3
119	121160203	ΑΡΡΕΝΟΝ	ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	0		Π		2
120	121160204	ΓΡΑΜΟΥ	ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	0		Π		2
121	121160301	ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	ΟΡΕΣΤΙΔΟΣ	0				2
122	121160302	ΙΩΝΟΣ ΑΡΑΓΟΥΜΗ	ΟΡΕΣΤΙΔΟΣ	0				1
123	121170101	ΦΛΑΩΡΙΝΑΣ	ΦΛΑΩΡΙΝΑΣ	0		Π		2

124	121170102	ΚΑΤΩ ΚΑΕΙΝΟΝ	ΦΑΩΡΙΝΑΣ	0		Π	2
125	121170103	ΜΕΝΙΤΗΣ	ΦΑΩΡΙΝΑΣ	0		Π	2
126	121170104	ΠΕΡΑΣΜΑΤΟΣ	ΦΑΩΡΙΝΑΣ	0		Π	2
127	121170201	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	0		Π	2
128	121170202	ΑΕΤΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	0		Π	1
129	121170203	ΒΑΡΙΚΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	0			1
130	121170204	ΛΕΧΟΒΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	0			1
131	121170205	ΝΥΜΦΑΙΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	0	ΝΑΙ	Π	2
132	121170206	ΦΙΛΙΩΤΑ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ			Π	1
133	121170301	ΠΡΕΣΙΩΝ	ΠΡΕΣΙΩΝ	0	ΝΑΙ	Π	3
134	121170302	ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ	ΠΡΕΣΙΩΝ	0		Π	2
135	122180103	ΜΠΙΖΑΝΙΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0			1
136	122180104	ΝΗΣΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ		ΝΑΙ		1
137	122180105	ΠΛΑΜΒΟΤΙΔΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0			1
138	122180106	ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0			1
139	122180201	ΠΙΡΑΜΑΝΤΩΝ	ΒΟΒΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0			1
140	122180202	ΒΑΘΥΤΕΛΟΥ	ΒΟΒΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0			1
141	122180203	ΚΑΛΑΡΙΤΩΝ (ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ)	ΒΟΒΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0			1
142	122180204	ΚΑΤΙΖΑΝΟΧΩΡΙΩΝ	ΒΟΒΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0			1
143	122180205	ΜΑΤΙΣΟΥΚΙΟΥ	ΒΟΒΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0			1
144	122180206	ΣΙΡΑΚΟΥ (ΣΥΡΑΚΟΥ)	ΒΟΒΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0			1
145	122180207	ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	ΒΟΒΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0			1
146	122180301	ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	ΑΔΑΩΝΗΣ	0			1
147	122180302	ΑΔΑΩΝΗΣ	ΑΔΑΩΝΗΣ	0			1
148	122180303	ΛΑΚΚΑΣ ΣΟΥΒΑΙΟΥ	ΑΔΑΩΝΗΣ	0			1
149	122180304	ΣΕΛΩΝ	ΑΔΑΩΝΗΣ	0			1
150	122180401	ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	0		Π	2
151	122180402	ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	0			1
152	122180403	ΒΟΒΟΥΣΗΣ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	0			2
153	122180404	ΠΛΑΤΙΙΚΟΥ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	0		Π	2
154	122180405	ΤΥΜΦΗΣ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	0		Π	2
155	122180502	ΕΚΑΛΗΣ	ΖΙΤΣΑΣ	0		Π	2
156	122180503	ΕΥΡΥΜΕΝΩΝ	ΖΙΤΣΑΣ			Π	1

199

157	122180504	ΖΙΤΤΑΣ	ΖΙΤΤΑΣ						Π			1
158	122180505	ΜΟΝΟΣΣΟΝ	ΖΙΤΤΑΣ						Π			1
159	122180601	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0					Π			2
160	122180602	ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΗΣ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0					Π			2
161	122180603	ΔΙΣΤΡΑΤΟΥ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0				NAI	Π			3
162	122180604	ΜΑΣΤΟΡΧΩΡΙΩΝ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0				NAI	Π			3
163	122180605	ΦΟΥΡΚΑΣ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0					Π			2
164	122180701	ΜΕΤΣΟΒΟΥ	ΜΕΤΣΟΒΟΥ	0								1
165	122180702	ΕΓΝΑΤΙΑΣ	ΜΕΤΣΟΒΟΥ	0								1
166	122180703	ΜΗΛΕΑΣ	ΜΕΤΣΟΒΟΥ	0				NAI				2
167	122180801	ΚΑΛΙΤΑΚΙΟΥ	ΠΙΣΤΩΝΙΟΥ	0					Π			2
168	122180802	ΑΝΩ ΚΑΛΑΜΑ	ΠΙΣΤΩΝΙΟΥ						Π			1
169	122180803	ΑΝΩ ΠΙΣΤΩΝΙΟΥ	ΠΙΣΤΩΝΙΟΥ	0					Π			2
170	122180804	ΔΕΛΦΙΝΑΚΙΟΥ	ΠΙΣΤΩΝΙΟΥ	0					Π			2
171	122180805	ΛΑΒΔΑΝΗΣ	ΠΙΣΤΩΝΙΟΥ	0					Π			2
172	122180806	ΠΙΣΤΩΜΑΝΗΣ	ΠΙΣΤΩΝΙΟΥ	0					Π			2
173	122190104	ΕΗΡΟΒΟΥΝΙΟΥ	ΑΡΤΑΙΩΝ	0								1
174	122190201	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	0								1
175	122190202	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	0								1
176	122190203	ΤΕΤΡΑΦΥΛΙΑΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	0								1
177	122190301	ΑΓΑΜΑΝΙΑΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0								1
178	122190302	ΑΓΝΑΝΤΩΝ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0				NAI				2
179	122190303	ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΩΝ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0				NAI				2
180	122190304	ΜΕΛΙΣΣΟΥΠΤΩΝ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	0								1
181	122200101	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΗΣ	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ						Π			1
182	122200103	ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΟΥ	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ						Π			1
183	122200105	ΣΥΒΟΤΩΝ	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ						Π			1
184	122200201	ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ	ΣΟΥΛΙΟΥ						Π			1
185	122200203	ΣΟΥΛΙΟΥ	ΣΟΥΛΙΟΥ	0								1
186	122200301	ΦΙΛΙΑΤΩΝ	ΦΙΛΙΑΤΩΝ	0					Π			2
187	122200302	ΣΑΓΙΑΔΑΣ	ΦΙΛΙΑΤΩΝ						Π			1
188	122210202	ΑΝΩΤΕΙΟΥ	ΖΗΡΟΥ	0				NAI				2
189	122210204	ΚΡΑΝΕΙΑΣ	ΖΗΡΟΥ	0								1

101

168

190	231220302	ΑΝΤΙΚΛΑΣΙΟΝ	ΕΛΛΗΣΟΝΑΣ	0					1
191	231220303	ΒΕΡΔΙΚΟΥΣΣΗΣ	ΕΛΛΗΣΟΝΑΣ	0					1
192	231220304	ΚΑΡΥΑΣ	ΕΛΛΗΣΟΝΑΣ	0					1
193	231220305	ΛΙΒΑΔΙΟΥ	ΕΛΛΗΣΟΝΑΣ	0					1
194	231220306	ΟΝΥΜΠΟΥ	ΕΛΛΗΣΟΝΑΣ	0					1
195	231220308	ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΥΟΥ	ΕΛΛΗΣΟΝΑΣ	0					1
196	231220309	ΤΣΑΡΙΤΣΑΝΗΣ	ΕΛΛΗΣΟΝΑΣ	0					1
197	231220502	ΑΜΠΕΛΑΚΙΟΝ	ΤΕΜΠΙΟΝ	0					1
198	231220503	ΓΟΝΝΟΝ	ΤΕΜΠΙΟΝ	0					1
199	231220703	ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ	ΦΑΡΣΑΛΟΝ		ΝΑΙ				1
200	231220704	ΠΟΥΥΔΑΜΑΝΤΑ	ΦΑΡΣΑΛΟΝ		ΝΑΙ				1
201	231230102	ΙΤΑΜΟΥ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	0					1
202	231230201	ΑΡΤΙΘΕΑΣ	ΑΡΤΙΘΕΑΣ	0					1
203	231230202	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΡΤΙΘΕΑΣ	ΑΡΤΙΘΕΑΣ	0					1
204	231230203	ΑΧΕΛΟΥ	ΑΡΤΙΘΕΑΣ	0					1
205	231230301	ΠΛΑΣΤΗΡΑ	ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	0					1
206	231230302	ΝΕΒΡΟΤΟΛΗΣ ΑΓΡΑΦΟΝ	ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	0					1
207	231230401	ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	0					1
208	231230603	ΜΕΝΕΒΑΙΔΑΣ	ΣΟΦΑΔΟΝ	0					1
209	231230604	ΠΕΝΤΙΝΗΣ	ΣΟΦΑΔΟΝ	0	ΝΑΙ				2
210	231240102	ΑΓΡΙΑΣ	ΒΟΛΟΥ	0					1
211	231240106	ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	ΒΟΛΟΥ	0					1
212	231240109	ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	ΒΟΛΟΥ	0					1
213	231240202	ΑΝΑΒΡΑΣ	ΑΛΜΥΡΟΥ	0					1
214	231240301	ΖΑΓΟΡΑΣ	ΖΑΓΟΡΑΣ - ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	0					1
215	231240302	ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	ΖΑΓΟΡΑΣ - ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	0					1
216	231240403	ΜΗΛΕΟΝ	ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ	0					1
217	231240503	ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ	0					1
218	231250200	ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	0				N	1
219	231260202	ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	0					1
220	231260204	ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	0					1
221	231260205	ΚΛΕΙΝΟΒΟΥ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	0					1
222	231260206	ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	0					1

223	231260207	ΤΥΜΦΑΙΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	0					1
224	231260208	ΧΑΣΙΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	0					1
225	231260301	ΠΥΛΗΣ	ΠΥΛΗΣ	0					1
226	231260302	ΑΙΘΗΚΩΝ	ΠΥΛΗΣ	0					1
227	231260304	ΜΥΡΟΦΥΛΛΟΥ	ΠΥΛΗΣ	0					1
228	231260305	ΝΕΡΑΙΔΑΣ	ΠΥΛΗΣ	0					1
229	231260307	ΠΙΝΔΕΩΝ	ΠΥΛΗΣ	0					1
230	232270104	ΠΑΥΛΙΑΝΗΣ	ΛΑΜΙΕΩΝ	0					1
231	232270105	ΥΠΙΑΤΗΣ	ΛΑΜΙΕΩΝ	0					1
232	232270501	ΣΠΕΡΧΕΙΔΑΟΣ	ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	0					1
233	232270502	ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ	ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	0					1
234	232270503	ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	0					1
235	232270504	ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ	ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	0					1
236	232270701	ΣΤΥΛΙΑΔΟΣ	ΣΤΥΛΙΑΔΟΣ	0					1
237	232280104	ΚΥΡΙΑΚΙΟΥ	ΛΕΒΑΔΕΩΝ	0					1
238	232280301	ΔΙΣΤΟΜΟΥ	ΕΣΤΟΜΟΥ - ΑΡΑΧΟΒΑΣ - ΑΝΤΙΚΥΚΗ	0					1
239	232280302	ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ	ΕΣΤΟΜΟΥ - ΑΡΑΧΟΒΑΣ - ΑΝΤΙΚΥΚΗ	0					1
240	232280303	ΑΡΑΧΟΒΗΣ	ΕΣΤΟΜΟΥ - ΑΡΑΧΟΒΑΣ - ΑΝΤΙΚΥΚΗ	0					1
241	232290502	ΚΑΦΗΡΕΩΣ	ΚΑΡΥΣΤΟΥ	0	ΝΑΙ				2
242	232290800	ΣΚΥΡΟΥ	ΣΚΥΡΟΥ				N		1
243	232300101	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	0					1
244	232300102	ΔΟΜΝΙΣΤΙΑΣ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	0					1
245	232300103	ΚΤΗΜΕΝΙΩΝ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	0					1
246	232300104	ΠΟΤΑΜΙΑΣ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	0					1
247	232300105	ΠΡΟΥΣΙΟΥ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	0					1
248	232300106	ΦΟΥΡΝΑ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	0					1
249	232300201	ΒΙΝΙΑΝΗΣ	ΑΓΡΑΦΩΝ	0					1
250	232300202	ΑΓΡΑΦΩΝ	ΑΓΡΑΦΩΝ	0					1
251	232300203	ΑΙΠΕΡΑΝΤΙΩΝ	ΑΓΡΑΦΩΝ	0					1
252	232300204	ΑΣΙΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΑΓΡΑΦΩΝ	0					1
253	232300205	ΦΡΑΓΚΙΣΤΙΑΣ	ΑΓΡΑΦΩΝ	0					1
254	232310101	ΑΜΦΙΣΣΗΣ	ΔΕΝΩΩΝ	0					1
255	232310102	ΓΑΛΑΞΙΔΙΟΥ	ΔΕΝΩΩΝ	0					1

256	232310103	ΓΡΑΒΙΑΣ	ΔΕΦΩΝ	ΔΕΦΩΝ	0					1
257	232310104	ΔΕΦΩΝ	ΔΕΦΩΝ	ΔΕΦΩΝ	0					1
258	232310105	ΔΕΦΩΝΙΑΣ	ΔΕΦΩΝ	ΔΕΦΩΝ	0					1
259	232310107	ΚΑΛΙΕΩΝ	ΔΕΦΩΝ	ΔΕΦΩΝ	0					1
260	232310108	ΠΑΡΝΑΣΙΟΥ	ΔΕΦΩΝ	ΔΕΦΩΝ	0					1
261	232310201	ΕΥΓΙΑΝΟΥ	ΔΟΡΠΑΔΟΣ	ΔΟΡΠΑΔΟΣ	0					1
262	232310202	ΒΑΡΔΟΥΣΙΩΝ	ΔΟΡΠΑΔΟΣ	ΔΟΡΠΑΔΟΣ	0					1
263	232310203	ΜΑΔΡΙΚΙΟΥ	ΔΟΡΠΑΔΟΣ	ΔΟΡΠΑΔΟΣ	0					1
264	232310204	ΤΟΔΟΦΩΝΟΣ	ΔΟΡΠΑΔΟΣ	ΔΟΡΠΑΔΟΣ	0					1
265	241320104	ΕΡΕΚΟΥΣΣΗΣ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ					N	1
266	241320110	ΜΑΘΡΑΚΙΟΥ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ					N	1
267	241320112	ΟΘΩΝΩΝ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ					N	1
268	241320200	ΠΛΕΩΝ	ΠΛΕΩΝ	ΠΛΕΩΝ					N	1
269	241350105	ΟΜΑΛΩΝ	ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	0					1
270	241350107	ΠΥΛΑΡΕΩΝ	ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	0					1
271	241350108	ΣΑΜΗΣ	ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	0					1
272	241360104	ΚΑΛΑΜΟΥ	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΛΕΥΚΑΔΑΣ					N	1
273	241360105	ΚΑΡΥΑΣ	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0		ΝΑΙ			2
274	241360106	ΚΑΣΤΟΥ	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΛΕΥΚΑΔΑΣ					N	1
275	241360107	ΣΦΑΚΙΩΤΩΝ	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0					1
276	241360200	ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ					N	1
277	242370103	ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ	ΠΛΑΤΕΩΝ	ΠΛΑΤΕΩΝ	0					1
278	242370202	ΑΙΓΕΙΡΑΣ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	0					1
279	242370203	ΑΚΡΑΤΙΑΣ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	0					1
280	242370204	ΔΙΑΚΟΤΤΟΥ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	0					1
281	242370205	ΕΡΙΝΕΟΥ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	0					1
282	242370206	ΣΥΜΠΛΟΝΙΤΕΙΑΣ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	ΑΙΓΙΛΑΕΙΑΣ	0					1
283	242370302	ΝΑΡΙΣΙΟΥ (ΝΑΡΙΣΟΥ)	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ			ΝΑΙ			1
284	242370403	ΛΕΟΝΤΙΟΥ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	0		ΝΑΙ			2
285	242370404	ΤΡΙΤΑΙΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ			ΝΑΙ			1
286	242370501	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	0					1
287	242370502	ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	0					1
288	242370503	ΚΑΙΤΤΟΡΟΣ (ΚΑΙΤΤΟΡΙΑΣ)	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	0					1

289	242370504	ΠΛΑΙΟΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΟΝ	0	NAI			2
290	242380307	ΠΑΝΑΤΩΛΙΚΟΥ	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0				1
291	242380402	ΙΝΑΧΟΥ	ΑΜΟΔΙΟΧΙΑΣ	0				1
292	242380500	ΘΕΡΜΟΥ	ΘΕΡΜΟΥ	0				1
293	242380601	ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	0				1
294	242380603	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	0				1
295	242380604	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	0				1
296	242380605	ΠΥΛΑΙΝΗΣ	ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	0				1
297	242390104	ΩΑΕΝΗΣ	ΠΥΡΤΟΥ		NAI			1
298	242390401	ΣΚΙΝΟΥΝΤΟΣ	ΑΝΔΡΠΤΣΑΙΝΑΣ - ΚΡΕΣΤΕΝΟΝ		NAI			1
299	242390402	ΑΛΙΦΕΙΑΣ	ΑΝΔΡΠΤΣΑΙΝΑΣ - ΚΡΕΣΤΕΝΟΝ		NAI			1
300	242390403	ΑΝΔΡΠΤΣΑΙΝΗΣ	ΑΝΔΡΠΤΣΑΙΝΑΣ - ΚΡΕΣΤΕΝΟΝ	0				1
301	242390502	ΛΑΜΠΕΙΑΣ	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΔΥΜΠΙΑΣ	0				1
302	242390503	ΛΑΣΙΓΝΟΣ	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΔΥΜΠΙΑΣ	0	NAI			2
303	242390504	ΦΟΔΟΗΣ	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΔΥΜΠΙΑΣ	0				1
304	242390601	ΖΑΧΑΡΟΣ	ΖΑΧΑΡΟΣ		NAI			1
305	242390602	ΦΙΓΓΑΕΙΑΣ	ΖΑΧΑΡΟΣ	0	NAI			2
306	243400101	ΤΡΙΠΙΟΔΗΣ	ΤΡΙΠΙΟΔΗΣ	0				1
307	243400102	ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ	ΤΡΙΠΙΟΔΗΣ	0	NAI			2
308	243400103	ΚΟΡΥΘΙΟΥ	ΤΡΙΠΙΟΔΗΣ	0				1
309	243400104	ΛΕΒΙΔΙΟΥ	ΤΡΙΠΙΟΔΗΣ	0				1
310	243400105	ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ	ΤΡΙΠΙΟΔΗΣ	0	NAI			2
311	243400106	ΣΚΙΠΤΙΔΑΣ	ΤΡΙΠΙΟΔΗΣ	0				1
312	243400107	ΤΕΤΕΑΣ	ΤΡΙΠΙΟΔΗΣ	0				1
313	243400108	ΦΑΛΑΝΘΟΥ	ΤΡΙΠΙΟΔΗΣ	0	NAI			2
314	243400200	ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	0				1
315	243400301	ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ	ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	0				1
316	243400302	ΒΥΤΙΝΑΣ	ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	0				1
317	243400304	ΚΑΕΙΤΟΡΟΣ	ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	0				1
318	243400305	ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	0				1
319	243400306	ΛΑΓΚΑΛΙΟΝ	ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	0				1
320	243400307	ΤΡΙΚΟΔΟΝΟΝ	ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	0				1
321	243400403	ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	ΜΕΓΑΛΟΠΟΔΗΣ	0				1

111

322	243400501	ΑΕΘΝΙΔΙΟΥ	ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	0				1
323	243400502	ΚΟΣΙΜΑ	ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	0				1
324	243400503	ΤΥΡΟΥ	ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	0				1
325	243410202	ΑΛΕΑΣ	ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	0				1
326	243410203	ΑΧΛΑΔΟΚΑΜΠΟΥ	ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	0				1
327	243410206	ΛΥΡΚΕΙΑΣ	ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	0				1
328	243420104	ΣΟΥΓΕΙΑΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	0				1
329	243420501	ΕΥΔΟΚΑΣΤΡΟΥ	ΕΥΔΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	0				1
330	243420502	ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	ΕΥΔΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	0				1
331	243420602	ΣΤΥΜΦΑΛΙΑΣ	ΣΙΚΥΝΙΩΝ	0				1
332	243420603	ΦΕΝΕΟΥ	ΣΙΚΥΝΙΩΝ	0	ΝΑΙ			2
333	243430103	ΚΑΡΥΩΝ	ΣΠΑΡΤΗΣ	0				1
334	243430104	ΜΥΣΤΡΑ	ΣΠΑΡΤΗΣ	0				1
335	243430105	ΟΙΝΟΥΤΟΣ	ΣΠΑΡΤΗΣ	0				1
336	243430202	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	0				1
337	243430300	ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	0			N	1
338	243430405	ΝΙΛΤΩΝ	ΕΥΡΩΤΑ	0				1
339	243430504	ΖΑΡΑΚΑ	ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	0				1
340	243440101	ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΣ	0				1
341	243440104	ΘΟΥΡΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΣ	0				1
342	243440201	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	0				1
343	243440202	ΑΒΙΑΣ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	0				1
344	243440404	ΕΙΡΑΣ	ΟΙΚΑΛΙΑΣ	0				1
345	243440605	ΤΡΙΠΤΥΛΗΣ	ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	0				1
346	351500302	ΒΙΛΙΩΝ	ΜΑΝΔΡΑΣ - ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	0				1
347	351500304	ΟΙΝΟΗΣ	ΜΑΝΔΡΑΣ - ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ		ΝΑΙ			1
348	351500503	ΦΥΛΗΣ	ΦΥΛΗΣ	0				1
349	351520200	ΥΑΡΑΣ	ΥΑΡΑΣ				N	1
350	351520300	ΑΙΚΙΣΤΡΙΟΥ	ΑΙΚΙΣΤΡΙΟΥ				N	1
351	351520502	ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ	ΚΥΘΗΡΩΝ				N	1
352	461530101	ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	ΛΕΣΒΟΥ			FIN		1
353	461530102	ΑΤΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	ΛΕΣΒΟΥ			FIN		1
354	461530103	ΑΤΙΑΣΟΥ	ΛΕΣΒΟΥ	0		FIN		2

355	461530104	ΓΕΡΑΣ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
356	461530105	ΕΡΕΙΟΥ - ΑΝΤΙΣΣΗΣ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
357	461530106	ΕΥΕΡΕΤΟΥΛΑ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
358	461530107	ΚΑΛΛΟΝΗΣ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
359	461530108	ΛΟΥΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΡΜΗΣ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
360	461530109	ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
361	461530110	ΜΗΘΥΜΝΑΣ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
362	461530111	ΠΕΤΡΑΣ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
363	461530112	ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
364	461530113	ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΥ	ΛΕΙΒΟΥ				ΓΙΝ		1
365	461540101	ΑΓΙΟΥ ΚΗΡΥΚΟΥ	ΙΚΑΡΙΑΣ	0			ΓΙΝ		2
366	461540102	ΕΥΔΗΛΟΥ	ΙΚΑΡΙΑΣ	0			ΓΙΝ		2
367	461540103	ΡΑΧΩΝ	ΙΚΑΡΙΑΣ	0			ΓΙΝ		2
368	461540200	ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ	ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ			N	ΓΙΝ		2
369	461550101	ΜΥΡΙΝΑΣ	ΑΗΜΝΟΥ				ΓΙΝ		1
370	461550102	ΑΤΣΙΚΗΣ	ΑΗΜΝΟΥ				ΓΙΝ		1
371	461550103	ΜΟΥΔΡΟΥ	ΑΗΜΝΟΥ				ΓΙΝ		1
372	461550104	ΝΕΑΣ ΚΟΥΤΑΛΗΣ	ΑΗΜΝΟΥ			N	ΓΙΝ		2
373	461550200	ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ				ΓΙΝ		1
374	461560101	ΒΑΘΕΟΣ	ΣΑΜΟΥ				ΓΙΝ		1
375	461560102	ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ	ΣΑΜΟΥ				ΓΙΝ		1
376	461560103	ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ	ΣΑΜΟΥ				ΓΙΝ		1
377	461560104	ΠΥΓΑΓΟΡΕΙΟΥ	ΣΑΜΟΥ				ΓΙΝ		1
378	461570101	ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ				ΓΙΝ		1
379	461570102	ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΙΑ	ΧΙΟΥ				ΓΙΝ		2
380	461570103	ΑΜΑΝΗΣ	ΧΙΟΥ		NAI		ΓΙΝ		1
381	461570104	ΙΩΝΙΑΣ	ΧΙΟΥ				ΓΙΝ		1
382	461570105	ΚΑΜΠΟΧΩΡΩΝ	ΧΙΟΥ				ΓΙΝ		2
383	461570106	ΚΑΡΑΜΥΛΩΝ	ΧΙΟΥ	0			ΓΙΝ		1
384	461570107	ΜΑΣΤΙΧΟΧΩΡΙΩΝ	ΧΙΟΥ				ΓΙΝ		1
385	461570108	ΟΜΗΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΧΙΟΥ			N	ΓΙΝ		2
386	461570200	ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ	ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ			N	ΓΙΝ		2
387	461570300	ΨΑΡΩΝ	ΨΑΡΩΝ				ΓΙΝ		2

388	462600200	ΑΝΑΦΗΣ	ΑΝΑΦΗΣ					N	1
389	462600300	ΙΗΤΩΝ	ΙΗΤΩΝ					N	1
390	462600400	ΣΙΚΙΝΟΥ	ΣΙΚΙΝΟΥ					N	1
391	462600500	ΦΟΥΕΓΓΑΝΑΡΟΥ	ΦΟΥΕΓΓΑΝΑΡΟΥ					N	1
392	462610100	ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ					N	1
393	462610200	ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ					N	2
394	462610300	ΑΣΤΥΓΓΑΛΙΑΣ	ΑΣΤΥΓΓΑΛΙΑΣ					N	2
395	462610400	ΛΕΙΨΩΝ	ΛΕΙΨΩΝ					N	2
396	462610500	ΛΕΡΟΥ	ΛΕΡΟΥ					N	1
397	462610600	ΠΑΤΜΟΥ	ΠΑΤΜΟΥ					N	1
398	462620101	ΚΑΡΠΑΘΟΥ	ΚΑΡΠΑΘΟΥ					N	1
399	462620102	ΟΛΥΜΠΙΟΥ	ΚΑΡΠΑΘΟΥ					N	1
400	462620200	ΚΑΣΟΥ	ΚΑΣΟΥ					N	2
401	462630100	ΚΕΑΣ	ΚΕΑΣ					N	1
402	462630200	ΚΥΘΟΥ	ΚΥΘΟΥ					N	1
403	462640101	ΚΩ	ΚΩ					N	1
404	462640102	ΔΙΚΑΙΟΥ	ΚΩ					N	1
405	462640103	ΗΡΑΚΛΕΙΔΩΝ	ΚΩ					N	1
406	462640200	ΝΙΣΥΡΟΥ	ΝΙΣΥΡΟΥ					N	2
407	462650200	ΚΙΜΩΛΟΥ	ΚΙΜΩΛΟΥ					N	1
408	462650300	ΣΕΡΙΦΟΥ	ΣΕΡΙΦΟΥ					N	1
409	462650400	ΣΙΦΩΝΟΥ	ΣΙΦΩΝΟΥ					N	1
410	462670100	ΑΜΟΡΤΟΥ	ΑΜΟΡΤΟΥ					N	1
411	462670202	ΔΟΝΟΥΣΗΣ	ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ					N	1
412	462670204	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ					N	1
413	462670205	ΚΟΥΦΟΝΗΣΙΩΝ	ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ					N	1
414	462670206	ΣΧΟΙΝΟΥΣΣΗΣ	ΝΑΞΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ					N	1
415	462680200	ΑΝΤΙΓΑΡΟΥ	ΑΝΤΙΓΑΡΟΥ					N	1
416	462690101	ΡΟΔΟΥ	ΡΟΔΟΥ					N	1
417	462690102	ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	ΡΟΔΟΥ					N	1
418	462690103	ΑΤΑΒΥΡΟΥ	ΡΟΔΟΥ					N	1
419	462690104	ΑΦΑΝΤΟΥ	ΡΟΔΟΥ					N	1
420	462690105	ΙΑΛΥΣΟΥ	ΡΟΔΟΥ					N	1

421	462690106	ΚΑΜΝΙΘΕΑΣ	ΠΟΔΟΥ				ΓΙΝ		1
422	462690107	ΚΑΜΕΙΡΟΥ	ΠΟΔΟΥ				ΓΙΝ		1
423	462690108	ΑΙΜΙΝΙΟΝ	ΠΟΔΟΥ				ΓΙΝ		1
424	462690109	ΝΟΤΙΑΣ ΠΟΔΟΥ	ΠΟΔΟΥ				ΓΙΝ		1
425	462690110	ΠΕΤΑΛΟΥΔΟΝ	ΠΟΔΟΥ				ΓΙΝ	N	2
426	462690200	ΜΕΤΙΣΤΗΣ	ΜΕΤΙΣΤΗΣ				ΓΙΝ	N	2
427	462690300	ΣΥΜΗΣ	ΣΥΜΗΣ				ΓΙΝ	N	2
428	462690400	ΘΗΛΟΥ	ΘΗΛΟΥ				ΓΙΝ	N	2
429	462690500	ΧΑΚΚΗΣ	ΧΑΚΚΗΣ				ΓΙΝ	N	2
430	471710300	ΒΙΑΝΝΟΥ	ΒΙΑΝΝΟΥ						1
431	471710402	ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	ΓΟΡΤΥΝΑΣ						1
432	471710404	ΡΟΥΒΑ	ΓΟΡΤΥΝΑΣ						2
433	471710502	ΚΡΟΥΣΩΝΑ	ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ			ΝΑΙ			1
434	471710503	ΤΥΛΙΣΟΥ	ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ						1
435	471710702	ΖΑΡΟΥ	ΦΑΙΣΤΟΥ						1
436	471720103	ΝΕΑΙΤΟΛΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ						1
437	471720300	ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ						1
438	471730201	ΛΑΜΠΗΣ	ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ						1
439	471730301	ΣΙΒΡΙΤΟΥ	ΑΜΑΡΙΟΥ						1
440	471730302	ΚΟΥΡΗΤΩΝ	ΑΜΑΡΙΟΥ						1
441	471730400	ΑΝΩΓΕΙΩΝ	ΑΝΩΓΕΙΩΝ						1
442	471730502	ΖΩΝΙΑΝΩΝ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ						1
443	471730503	ΚΟΥΛΟΥΚΚΑΝΑ	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ						2
444	471740105	ΚΕΡΑΜΙΩΝ	ΧΑΝΙΩΝ			ΝΑΙ			1
445	471740203	ΑΣΗ ΓΩΝΙΑΣ	ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ						1
446	471740206	ΦΡΕ	ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ						1
447	471740300	ΓΑΥΔΟΥ	ΓΑΥΔΟΥ					N	1
448	471740401	ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΚΑΝΤΑΝΟΥ - ΣΕΙΝΙΟΥ						1
449	471740402	ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΣΕΙΝΙΟΥ	ΚΑΝΤΑΝΟΥ - ΣΕΙΝΙΟΥ						1
450	471740403	ΚΑΝΤΑΝΟΥ (ΚΑΝΔΑΝΟΥ)	ΚΑΝΤΑΝΟΥ - ΣΕΙΝΙΟΥ						1
451	471740502	ΙΝΑΧΩΡΙΟΥ	ΚΙΣΣΑΜΟΥ						1
452	471740604	ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ	ΠΛΑΤΑΝΙΑ						1
453	471740700	ΣΦΑΚΙΩΝ	ΣΦΑΚΙΩΝ						1

Ειδικές Περιοχές Ενίσχυσης - Νησιά (<3.100 κατοίκων) τα οποία δεν υφίστανται σε κάποια από τις Ειδικές Δημόσιες

A/A	Κωδικός (NUTS1+NUTS2+10)	Νησί, το (νησιά)	Δημοτική Ενότητα	Δήμος
1	1110401000205	Κοινοβρα,η (νησί)	ΘΑΣΟΥ	ΘΑΣΟΥ
2	1121302010201	Αιμουλιανή,η (νησί)	QN - ΑΚΑΝΘΟΥ (ΣΤΑΤΕΙΡΩΝ-ΑΚ	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ
3	1121302010202	Αρένα,τα (νησί)	QN - ΑΚΑΝΘΟΥ (ΣΤΑΤΕΙΡΩΝ-ΑΚ	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ
4	1121302010702	Ελευθερόνησος,η (νησί)	QN - ΑΚΑΝΘΟΥ (ΣΤΑΤΕΙΡΩΝ-ΑΚ	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ
5	1121302020203	Καυκανός,ο (νησί)	ΑΡΝΑΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ
6	1121305010406	Κέλυφος,η (νησί)	ΣΙΘΩΝΙΑΣ	ΣΙΘΩΝΙΑΣ
7	1121305010409	Στραλαθρονήσια,τα (νησί)	ΣΙΘΩΝΙΑΣ	ΣΙΘΩΝΙΑΣ
8	1222103020105	Παναγία,η (νησί)	ΠΑΡΓΑΣ	ΠΑΡΓΑΣ
9	2312402030303	Αργυρόνησον,το (νησί)	ΠΤΕΛΕΟΥ	ΑΜΝΥΡΟΥ
10	2312402040402	Κικινός,ο (νησί)	ΣΟΥΡΠΗΣ	ΑΜΝΥΡΟΥ
11	2312404050105	Αλατός,ο (νησί)	ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ
12	2312404050109	Πλασιών Τρικέριον,το (νησί)	ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ
13	2312501000012	Ρέτιον,το (νησί)	ΣΚΙΑΘΟΥ	ΣΚΙΑΘΟΥ
14	2312501000014	Τσουγκρά,η (νησί)	ΣΚΙΑΘΟΥ	ΣΚΙΑΘΟΥ
15	2322901010102	Πασός,ο (νησί)	ΧΑΚΚΙΑΔΕΩΝ	ΧΑΚΚΙΑΔΕΩΝ
16	2322901020103	Κτυρονήσιον,το (νησί)	ΑΝΘΗΔΑΡΝΟΣ	ΧΑΚΚΙΑΔΕΩΝ
17	2322903010102	Αγία Τριάς,η (νησί)	ΕΡΕΤΡΙΑΣ	ΕΡΕΤΡΙΑΣ
18	2322904030302	Πορτικονήσιον,το (νησί)	ΑΡΤΕΜΙΣΙΟΥ	ΙΣΤΙΑΙΑΣ - ΑΙΔΗΨΟΥ
19	2322904040107	Μονοιά,η (νησί)	ΑΙΧΑΔΟΣ	ΙΣΤΙΑΙΑΣ - ΑΙΔΗΨΟΥ
20	2322904040108	Στρογγύλη,η (νησί)	ΑΙΧΑΔΟΣ	ΙΣΤΙΑΙΑΣ - ΑΙΔΗΨΟΥ
21	2322905010606	Μανδηλιού,η (νησί)	ΚΑΡΥΣΤΟΥ	ΚΑΡΥΣΤΟΥ
22	2322905030108	Μεγαλόνησος Πεταλών,η (νησί)	ΜΑΡΜΑΡΙΟΥ	ΚΑΡΥΣΤΟΥ
23	2322905030112	Τραγονήσιον,το (νησί)	ΜΑΡΜΑΡΙΟΥ	ΚΑΡΥΣΤΟΥ
24	2322905030114	Χερσονήσιον,το (νησί)	ΜΑΡΜΑΡΙΟΥ	ΚΑΡΥΣΤΟΥ
25	2322905040202	Καβαλλανή,η (νησί)	ΣΤΥΡΕΩΝ	ΚΑΡΥΣΤΟΥ
26	2322906050107	Πρασούδα,η (νησί)	ΚΥΜΗΣ	ΚΥΜΗΣ - ΑΝΙΒΕΡΙΟΥ

19

27	2323101060102	Άγιος Αθανάσιος,ο (νησίς)	ΙΤΕΑΣ	ΔΕΦΩΝ
28	2323101060103	Άγιος Κωνσταντίνος,ο (νησίς)	ΙΤΕΑΣ	ΔΕΦΩΝ
29	2413201010105	Ναζαρέτο,το (νησίς)	ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ
30	2413201010106	Πορτοκονήσιον,το (νησίς)	ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ
31	2413201010108	Πιτυχία,η (νησίς)	ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ
32	2413201070206	Περιοστερές,οι (νησίς)	ΚΑΣΣΟΠΛΑΙΩΝ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ
33	2413201070209	Ψυλλός δύο,ο (νησίς)	ΚΑΣΣΟΠΛΑΙΩΝ	ΚΕΡΚΥΡΑΣ
34	2413301010404	Καλονήσι,το (νησίς)	ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ	ΖΑΚΥΝΘΟΥ
35	2413301050102	Άγιος Ανδρέας,ο (νησίς)	ΕΝΑΤΙΩΝ	ΖΑΚΥΝΘΟΥ
36	2413301050202	Άγιος Ιωάννης,ο (νησίς)	ΕΝΑΤΙΩΝ	ΖΑΚΥΝΘΟΥ
37	2413401000103	Αρκούδιον,το (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
38	2413401000104	Άτοκος,η (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
39	2413401000105	Βρόμωνας,ο (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
40	2413401000106	Δρακονέρα,η (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
41	2413401000107	Καθολονήσιον,το (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
42	2413401000108	Ναζαρέτο,το (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
43	2413401000109	Μάκρη,η (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
44	2413401000110	Οξεία,η (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
45	2413401000111	Πορτικός,ο (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
46	2413401000112	Προβάτιον,το (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
47	2413401000602	Νυγία,η (νησίς)	ΙΘΑΚΗΣ	ΙΘΑΚΗΣ
48	2413501031302	Αστερίς,η (νησίς)	ΕΡΙΣΟΥ	ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ
49	2413501060602	Βαβιδίου,οι (νησίς)	ΠΑΛΙΚΗΣ	ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ
50	2413601030503	Μαδουρή,η (νησίς)	ΕΝΟΜΕΝΟΥ	ΔΕΥΚΑΔΑΣ
51	2423801010106	Βασιάδι,το (νησίς)	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	Σ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
52	2423801010110	Κόμημα,το (νησίς)	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	Σ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
53	2423801010115	Προκοπύσιον,ο (νησίς)	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	Σ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
54	2423801010117	Σχοινιάς,ο (νησίς)	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	Σ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
55	2423801010118	Τουρλίς,η (νησίς)	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	Σ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
56	2423801020108	Πόρος,ο (νησίς)	ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	Σ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
57	2423802030303	Βαγιά,η (νησίς)	ΠΑΝΑΙΡΟΥ	ΑΚΤΙΟΥ - ΒΟΝΙΤΣΑΣ
58	2423802030304	Φορτί,το (νησίς)	ΠΑΝΑΙΡΟΥ	ΑΚΤΙΟΥ - ΒΟΝΙΤΣΑΣ
59	2423802030502	Άγιος Νικόλαος,ο (νησίς)	ΠΑΝΑΙΡΟΥ	ΑΚΤΙΟΥ - ΒΟΝΙΤΣΑΣ

60	2423903040102	Καυκάσια,η (νησίς)	ΚΑΣΤΡΟΥ - ΚΥΛΛΗΝΗΣ	ΔΡΑΒΙΔΑΣ - ΚΥΛΛΗΝΗΣ
61	2434101010102	Μπουρζών,το (νησίς)	ΝΑΥΤΛΙΕΩΝ	ΝΑΥΤΛΙΕΩΝ
62	2434101020304	Πλατεία,η (νησίς)	ΑΣΙΝΗΣ	ΝΑΥΤΛΙΕΩΝ
63	2434101020305	Ψηλλή,η (νησίς)	ΑΣΙΝΗΣ	ΝΑΥΤΛΙΕΩΝ
64	2434101020503	Δασκαλείο,το (νησίς)	ΑΣΙΝΗΣ	ΝΑΥΤΛΙΕΩΝ
65	2434101020504	Κορωή,το (νησίς)	ΑΣΙΝΗΣ	ΝΑΥΤΛΙΕΩΝ
66	2434104010304	Κορωνίς,η (νησίς)	ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ	ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ
67	2434104010405	Χηνίσα,η (νησίς)	ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ	ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ
68	2434203010103	Ακκονίδες,αι (νησίδες)	ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ	ΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ
69	2434405010105	Σφακτηρία,η (νησίς)	ΠΥΛΟΥ	ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ
70	2434405030105	Σαρπέντζα,η (νησίς)	ΜΕΘΩΝΗΣ	ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ
71	2434405030602	Αγία Μαρίνα,η (νησίς)	ΜΕΘΩΝΗΣ	ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ
72	2434405030606	Σκίτζα,η (νησίς)	ΜΕΘΩΝΗΣ	ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ
73	2434406040405	Πρώτη,η (νησίς)	ΓΑΡΤΑΛΙΑΝΩΝ	ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ
74	3514905010103	Άγιος Γεώργιος,ο (νησίς)	ΛΑΥΡΕΟΤΙΚΗΣ	ΛΑΥΡΕΟΤΙΚΗΣ
75	3515004010108	Μεγάλο Νησί,το (νησίς)	ΜΕΓΑΡΕΩΝ	ΜΕΓΑΡΕΩΝ
76	3515004010112	Πλαχάτων,το (νησίς)	ΜΕΓΑΡΕΩΝ	ΜΕΓΑΡΕΩΝ
77	3515101000002	Ψυττάλεια,η (νησίς)	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ
78	3515201010102	Άγιος Γεώργιος,ο (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
79	3515201010103	Απριόδον,το (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
80	3515201010105	Λέρος,η (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
81	3515201010106	Μακρόνησος,η (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
82	3515201010107	Μεγάλη Κυβή,η (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
83	3515201010108	Μικρή Κυβή,η (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
84	3515201010111	Ρεθύθυσα,η (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
85	3515201010202	Γαδούρι,το (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
86	3515201010207	Ν. Κανόκια,τα (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
87	3515201010208	Ν. Πέτρα,η (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
88	3515201010209	Ν. Περιστέρια,τα (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
89	3515201010212	Τρίλυσσα,η - Τρίπεσσα,η (νησίς)	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
90	3515201020202	Αταλάνη,η (νησίς)	ΑΜΠΙΤΕΛΑΚΙΩΝ	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
91	3515204000113	Σταχτοπού,η (νησίς)	ΑΙΓΙΝΑΣ	ΑΙΓΙΝΑΣ
92	3515204000115	Υψηλή,η (νησίς)	ΑΙΓΙΝΑΣ	ΑΙΓΙΝΑΣ

187

93	3515207000003	Βελονιά,η (νησίς)	ΣΠΕΤΣΩΝ	ΣΠΕΤΣΩΝ
94	3515207000007	Σπρεσοπούλα,η (νησίς)	ΣΠΕΤΣΩΝ	ΣΠΕΤΣΩΝ
95	4625801010102	Αιδύμη,η (νησίς)	ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΥΠΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
96	4625801010103	Στρογγυλό,το (νησίς)	ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ	ΥΠΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
97	4625801020104	Βαρβαρούα,η (νησίς)	ΑΝΩ ΣΥΡΟΥ	ΥΠΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
98	4625801020105	Γούδος,η (νησίς)	ΑΝΩ ΣΥΡΟΥ	ΥΠΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
99	4625801030104	Στρογγυλό,το (νησίς)	ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ	ΥΠΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
100	4625801030105	Σχυονήσιο,το (νησίς)	ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ	ΥΠΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
101	4625801030203	Άστρο,το (νησίς)	ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ	ΥΠΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
102	4625801030205	Νάρα,τα (νησίς)	ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ	ΥΠΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
103	4625901030103	Ακαμάτης,ο (νησίς)	ΥΑΡΟΥΣΣΑΣ	ΑΝΑΡΟΥ
104	4625901030104	Γαίδαρος,ο (νησίς)	ΥΑΡΟΥΣΣΑΣ	ΑΝΑΡΟΥ
105	4625901030108	Μεγάλο,το (νησίς)	ΥΑΡΟΥΣΣΑΣ	ΑΝΑΡΟΥ
106	4625901030109	Πλάτυ,το (νησίς)	ΥΑΡΟΥΣΣΑΣ	ΑΝΑΡΟΥ
107	4625901030110	Πλάσσα,το (νησίς)	ΥΑΡΟΥΣΣΑΣ	ΑΝΑΡΟΥ
108	4625901030111	Τουρλίτης,ο (νησίς)	ΥΑΡΟΥΣΣΑΣ	ΑΝΑΡΟΥ
109	4626001010103	Ακαυά,τα (νησίς)	ΘΗΡΑΣ	ΘΗΡΑΣ
110	4626001010104	Αστρονήτο,το (νησίς)	ΘΗΡΑΣ	ΘΗΡΑΣ
111	4626001010107	Εοχάτη,η (νησίς)	ΘΗΡΑΣ	ΘΗΡΑΣ
112	4626001010112	Χριστανά,τα (νησίς)	ΘΗΡΑΣ	ΘΗΡΑΣ
113	46260010202	Δημοτική Κουβέρτα Θηροσάας	ΟΙΑΣ	ΘΗΡΑΣ
114	4626501000102	Ακρόβλιον,το (νησίς)	ΜΗΛΟΥ	ΜΗΛΟΥ
115	4626501000103	Αντίμηλος,η (νησίς)	ΜΗΛΟΥ	ΜΗΛΟΥ
116	4626501000105	Ανάες,οι (νησίς)	ΜΗΛΟΥ	ΜΗΛΟΥ
117	4626501000109	Παξιμάδι,το (νησίς)	ΜΗΛΟΥ	ΜΗΛΟΥ
118	4626501000406	Γλαρονήσια,τα (νησίς)	ΜΗΛΟΥ	ΜΗΛΟΥ
119	4626501000411	Πηλαονήσιο,το (νησίς)	ΜΗΛΟΥ	ΜΗΛΟΥ
120	4626601000104	Δήλος,η (νησίς)	ΜΥΚΟΝΟΥ	ΜΥΚΟΝΟΥ
121	4626601000105	Κάβουρας,ο (νησίς)	ΜΥΚΟΝΟΥ	ΜΥΚΟΝΟΥ
122	4626601000107	Κρομμύδι,το (νησίς)	ΜΥΚΟΝΟΥ	ΜΥΚΟΝΟΥ
123	4626601000108	Μαριμαρονήσιο,το (νησίς)	ΜΥΚΟΝΟΥ	ΜΥΚΟΝΟΥ
124	4626601000113	Ρήνεα,η (νησίς)	ΜΥΚΟΝΟΥ	ΜΥΚΟΝΟΥ
125	4626601000114	Σβουρή,το (νησίς)	ΜΥΚΟΝΟΥ	ΜΥΚΟΝΟΥ

179

126	4626601000203	Κρανόδια,τα (νησίς)	ΜΥΚΟΝΟΥ	ΜΥΚΟΝΟΥ
127	4626601000204	Τραγονήσιο,το (νησίς)	ΜΥΚΟΝΟΥ	ΜΥΚΟΝΟΥ
128	4626702011106	Παναγία,η (νησίς)	ΝΑΞΟΥ	Υ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
129	4626801000102	Άγιος Σπυρίδων,ο (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
130	4626801000206	Ραφάηλου,η (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
131	4626801000209	Μικρονήσιο,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
132	4626801000211	Παντερονήσιο,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
133	4626801000212	Τηγάνι,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
134	4626801000602	Αρουνήσιο,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
135	4626801000604	Μακρονήσιο,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
136	4626801000702	Αγία Καθί,η (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
137	4626801000704	Άγιος Αρτέμιος,ο (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
138	4626801000706	Γαίδουρονήσιο,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
139	4626801000707	Γαλάτσο,ο (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
140	4626801000708	Εβριόκατρο,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
141	4626801000713	Μαυρονήσιο,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
142	4626801000718	Τετρατονήσιο,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
143	4626801000719	Τούρλος,ο (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
144	4626801000720	Φαίδι,το (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
145	4626801000721	Φοίνισσο,οι (νησίς)	ΠΑΡΟΥ	ΠΑΡΟΥ
146	4627001020602	Δρακονήσιο,το (νησίς)	ΕΞΩΜΒΟΥΡΙΟΥ	ΤΗΝΟΥ
147	4627001030103	Δύοβτρον,το (νησίς)	ΠΑΝΟΡΜΟΥ	ΤΗΝΟΥ
148	4717107010905	Μακρονήσιο,το (νησίς)	ΜΟΙΡΙΩΝ	ΦΑΙΣΤΟΥ
149	4717107010906	Μικρονήσιο,το (νησίς)	ΜΟΙΡΙΩΝ	ΦΑΙΣΤΟΥ
150	4717107010908	Τράφος,η (νησίς)	ΜΟΙΡΙΩΝ	ΦΑΙΣΤΟΥ
151	4717108010303	Δίκα,η (νησίς)	ΓΟΥΒΩΝ	ΧΕΡΣΙΝΗΣΟΥ
152	4717201010102	Άγιοι Πάντες,οι (νησίς)	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
153	4717201010107	Μικρονήσιο,το (νησίς)	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
154	4717201010305	Καλυδών,η (νησίς)	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
155	4717201010702	Βρουνήσιο,το (νησίς)	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
156	4717201020103	Αυγό,το (νησίς)	ΒΡΑΧΑΣΙΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
157	4717202010112	Χρυσή,η (νησίς)	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ
158	4717204010104	Γιαυσοδά,η (νησίς)	ΣΗΤΕΙΑΣ	ΣΗΤΕΙΑΣ

159	4717204010105	Αραγονάδα,η (νησίς)	ΖΗΤΕΙΑΣ	ΖΗΤΕΙΑΣ
160	4717204010106	Παξιμάδα,η (νησίς)	ΖΗΤΕΙΑΣ	ΖΗΤΕΙΑΣ
161	4717204030202	Κουφονήσιον,το (νησίς)	ΛΕΥΚΗΣ	ΖΗΤΕΙΑΣ
162	4717401060202	Άγιοι Θεόδωροι,οι (νησίς)	ΝΕΑΣ ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ
163	4717401070103	Σούδα,η (νησίς)	ΣΟΥΔΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ
164	4717405010202	Άγρια Γραμβούσα,η (νησίς)	ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΚΙΣΣΑΜΟΥ
165	4717405010206	Ημερη Γραμβούσα,η (νησίς)	ΚΙΣΣΑΜΟΥ	ΚΙΣΣΑΜΟΥ

-182-

Άρθρο 86

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου και του παραρτήματός του αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις.

Οι Υπουργοί

Εσωτερικών και Διοικητικής
Ανασυγκρότησης

Παναγιώτης Κουρουμπλής

Οικονομίας, Ανάπτυξης και
Τουρισμού

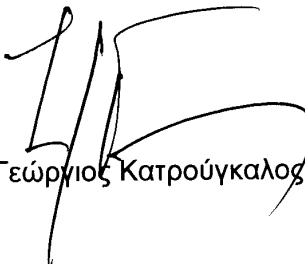
Γεώργιος Σταθάκης

Παιδείας, Έρευνας και
Θρησκευμάτων

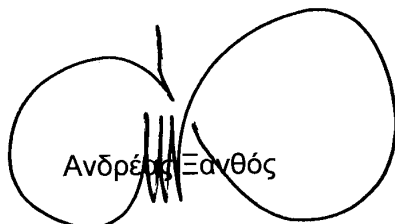
Νικόλαος Φίλης

Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Γεώργιος Κατρούγκαλος

Υγείας

Ανδρέας Επανθός

Πολιτισμού και Αθλητισμού

Αριστίδης Μπαλτάς

Οικονομικών

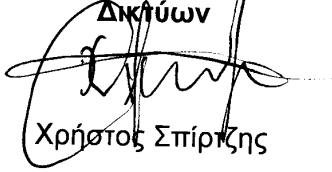
Ευκλείδης Τσακαλώτος

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

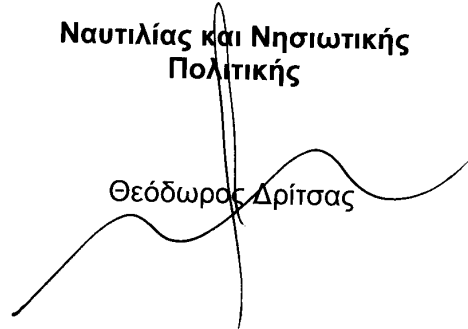
Παναγιώτης Σκουρλέτης

Υποδομών, Μεταφορών και
Δικτύων

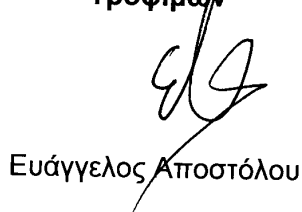
Χρήστος Σπίρτζης

Ναυτιλίας και Νησιωτικής
Πολιτικής

Θεόδωρος Δρίτσας

Αγροτικής Ανάπτυξης και
Τροφίμων

Ευάγγελος Αποστόλου

Οι Αναπληρωτές Υπουργοί

Εσωτερικών και Διοικητικής
Ανασυγκρότησης

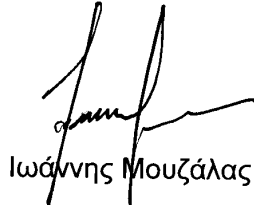
Χριστόφορος Βερναρδάκης

Οικονομίας, Ανάπτυξης και
Τουρισμού

Έλενα Κουντουρά

Εσωτερικών και Διοικητικής
Ανασυγκρότησης

Ιωάννης Μουζάλας

Παιδείας, Έρευνας και
Θρησκευμάτων

Κωνσταντίνος Φωτάκης

**Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης**

Ourania Antonopoulou

Οικονομικών

Georgios Choularakis

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Ioannis Tsirionis

Οι Υφυπουργοί

**Εσωτερικών και Διοικητικής
Μεταρρύθμισης**

Maria Kollia Tsaroucha

**Οικονομίας, Ανάπτυξης και
Τουρισμού**

Theodora Tzakri

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου «Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας – Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις».

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα επί του κρατικού προϋπολογισμού:

1. Συνολική δαπάνη για τα έτη 2016-2022 ύψους **480 εκατ. ευρώ** περίπου, από τη χορήγηση των παρεχόμενων ενισχύσεων (επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις, χρηματοδοτικές μισθώσεις κ.λπ.) σε επενδυτικά σχέδια του υπό ψήφιση νόμου. **(άρθρο 10)**

2. Ετήσια δαπάνη, λόγω της αποζημίωσης των μελών του Ε.Μ.Π.Α. και Ε.Μ.Π.Ε., της Επιτροπής Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών, καθώς και των Γνωμοδοτικών Επιτροπών, το ύψος της οποίας θα εξειδικευθεί με την έκδοση των σχετικών κ.υ.α. **(άρθρα 24-27)**

3. Δαπάνη από:

α) την χορήγηση αποζημίωσης των προβλεπόμενων οργάνων αξιολόγησης και ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων. **(άρθρα 14 και 16)**

β) τη σύσταση των απαιτούμενων διοικητικών δομών και υπηρεσιών για τη λειτουργία των Ταμείων Συμμετοχών, το ύψος της οποίας εξαρτάται από την έκδοση του προβλεπόμενου π.δ/τος. **(άρθρο 61 παρ.1)**

γ) την καταβολή αποζημιώσεων στα μέλη των οργάνων που συμμετέχουν στις διαδικασίες αξιολόγησης, ελέγχου και παρακολούθησης των επενδυτικών σχεδίων, που καθορίζονται, αναλόγως των τιθέμενων κριτηρίων, με την έκδοση της προβλεπόμενης κοινής υπουργικής απόφασης.

Σε κάθε περίπτωση το ύψος της συνολικά προκαλούμενης δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (πλήθος αξιολογούμενων, ελεγχόμενων και παρακολουθούμενων επενδυτικών σχεδίων, ύψος και είδος αυτών, χιλιομετρική απόσταση του τόπου εγκατάστασης της επένδυσης κ.α.), **(άρθρο 80 παρ. 3)**

δ) την καταβολή αποζημιώσεων στα μέλη του Μητρώου Αξιολογητών του άρθρου 7 του π.δ. 33/2011, για αξιολογήσεις επενδυτικών σχεδίων που πραγματοποίησαν κατά το παρελθόν, το ύψος της οποίας εκτιμάται, σύμφωνα με το επισπεύδον Υπουργείο, σε έως **40 χιλ. ευρώ** συνολικά. **(άρθρο 82 παρ. 2)**

- 199 -

4. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τη δυνατότητα πραγματοποίησης επιτόπιων ελέγχων σε επενδυτικά σχέδια παραγωγής ηλεκτρισμού από ηλιακή ενέργεια. (άρθρο 85)

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού.

5. Ετήσια απώλεια εσόδων, από τη χορήγηση του κινήτρου της φοροαπαλλαγής των επενδυτικών σχεδίων που υπάγονται στα καθεστώτα ενίσχυσης του υπό ψήφιση νόμου, το ύψος της οποίας εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα. Εκτιμάται, πάντως, ότι για την περίοδο 2016-2020 η απώλεια αυτή θα ανέλθει στο ποσό των 27 εκατ. ευρώ περίπου. (άρθρο 10)

6. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων, από τη δυνατότητα μετάπτωσης δικαιούχων επιχορήγησης βάσει των νόμων 3299/2004 και 3908/2011, να λάβουν το σύνολο ή τμήμα αυτής με τη μορφή φορολογικής απαλλαγής, η οποία δεν μπορεί να προσδιοριστεί εξαρτώμενη από πραγματικά περιστατικά. Εκτιμάται, όμως, για την περίοδο 2016-2020 στο ποσό των 161,4 εκατ. ευρώ. (άρθρο 78)

Οι ανωτέρω απώλειες θα αναπληρωθούν από άλλες πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού.

Αθήνα, 2 Ιουνίου 2016

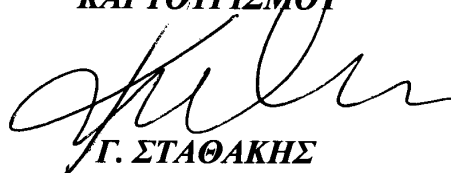
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ε. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**

Γ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

“Θεσμικό πλαίσιο για τη δημιουργία καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας”

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:

Με το προτεινόμενο σχέδιο θεσπίζεται ο νέος αναπτυξιακός νόμος, ο οποίος θα αποτελέσει τον κινητήριο μοχλό επανεκκίνησης της οικονομίας μέσω της ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων, καθώς και έναν από τους βασικούς άξονες ανταπόκρισης της χώρας στις εξαιρετικά κρίσιμες προκλήσεις που τίθενται τόσο από το διεθνές περιβάλλον, όσο και από τη διάρθρωση του εγχώριου παραγωγικού συστήματος.

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΤΥΧΟΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ:

1. Ρυθμίζονται εκκρεμή θέματα επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στο Ν. 3299/2004 και στο Ν. 3809/2011.
2. Συστήνεται το Αναπτυξιακό Συμβούλιο, ως ανώτατο γνωμοδοτικό όργανο του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για τα ζητήματα αναπτυξιακής στρατηγικής.

A: ΚΥΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗ ΡΥΘΜΙΣΗ

1. Αναγκαιότητα

Η εξαιρετικά δυσχερής συγκυρία της ελληνικής οικονομίας, οι έντονες διεθνείς οικονομικές προκλήσεις με τις αυξανόμενες πιέσεις, οι εγγενείς αδυναμίες του μοντέλου ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας το οποίο στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην κατανάλωση, η υποβάθμιση της σημασίας των παραγωγικών επενδύσεων καλούν σε ένα γενικότερο αναπροσανατολισμό του εγχώριου αναπτυξιακού προτύπου και σε ένα σύγχρονο αναπτυξιακό και επενδυτικό οδικό χάρτη. Η προώθηση της παρούσας ρύθμισης επιδιώκει την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας στην μετά την κρίση εποχή και τον αναπροσανατολισμό και αναδιάρθρωση του ελληνικού παραγωγικού συστήματος. Η αξιολογούμενη ρύθμιση στοχεύει στη διατύπωση μιας πρότασης όπου το νομοθετικό πλαίσιο των ιδιωτικών και στρατηγικών επενδύσεων της Ελλάδας θα αναμορφωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εμπεδωθεί ένα άκρως φιλικό και σταθερό επιχειρηματικό περιβάλλον. Οι βασικοί πυλώνες που χαρακτηρίζουν τις αναπτυξιακές δράσεις σχετίζονται με την εξωστρέφεια, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα. Μέσω σύγχρονων αναπτυξιακών παρεμβάσεων προωθείται η διαμόρφωση ενός σταθερού αναπτυξιακού κλίματος. Η ιδιαίτερα κρίσιμη για την ελληνική οικονομία περίοδο επιβάλει τη θέσπιση μιας νέας εθνικής και περιφερειακής αναπτυξιακής ταυτότητας η οποία θα επανεκκινήσει τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και θα συμβάλει στην προώθηση ενός βιώσιμου πλαισίου επενδυτικών δράσεων. Οι διαπιστώσεις που σχετίζονται τόσο με την εθνική οικονομική συγκυρία όσο και με τον γενικότερο προβληματισμό γύρω από τον αντίκτυπο και τον βαθμό επιτυχίας των προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων καθιστούν επιβεβλημένη την θέσπιση ενός νέου θεσμικού πλαισίου που θα αναδείξει καθεστώς επενδυτικών ενισχύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

1.2. Οι στόχοι του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου όπως αυτοί ορίζονται από το Άρθρο 1 είναι η προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης με σεβασμό στους περιβαλλοντικούς πόρους, η τεχνολογική αναβάθμιση, η διαμόρφωση μιας νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας (branding), η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης, η μετακίνηση στην αλυσίδα παραγωγής της αξίας για την παραγωγή πιο σύνθετων προϊόντων, η προσφορά καλύτερων υπηρεσιών και εν τέλει η εξασφάλιση

καλύτερης θέσης της χώρας στο Διεθνή Καταμερισμό Εργασίας. Για την επιτυχή έκβαση των στόχων του ο προτεινόμενος Νόμος παρέχει επιμέρους ειδικά καθεστώτα. Έτσι, το Ειδικό Μέρος του Νόμου προβλέπει παρεχόμενες ενισχύσεις οι οποίες μπορούν να κωδικοποιηθούν ως εξής: α. την εξωστρέφεια και την καινοτομικότητα, β. τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, γ. την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας με έμφαση στην απασχόληση εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να αναστραφεί το ρεύμα φυγής νέων επιστημόνων, δ. την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων, ε. την υψηλή προστιθέμενη αξία, στ. τη βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, ζ. την έξυπνη εξειδίκευση, η. την ανάπτυξη δικτύων, συνεργειών, συνεταιριστικών πρωτοβουλιών και εν γένει τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας, θ. την ενθάρρυνση συγχωνεύσεων, ι. τομές και παρεμβάσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα για την ενίσχυση της υγιούς και στοχευμένης επιχειρηματικότητας με ειδική έμφαση στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, ια. την επανεκβιομηχάνιση της χώρας, ιβ. την υποστήριξη περιοχών με μειωμένη αναπτυξιακή δυναμική και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

1.3. Ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος στοχεύει στην επαναδραστηριοποίηση του επενδυτικού κλίματος της οικονομίας, μέσω των παρεχόμενων κινήτρων. Οι πρώτοι αποδέκτες των θετικών συνεπειών του νέου νόμου, αποτελούν οι ατομικοί και οι συλλογικοί οικονομικοί δρώντες οι οποίοι επιθυμούν την εγκαθίδρυση ενός ελκυστικού οικονομικού περιβάλλοντος που θα τους επιτρέψει την αύξηση της επενδυτικής δράσης. Η βελτίωση του αναπτυξιακού πλαισίου δράσης θα προκαλέσει μια σειρά από θετικές συνέπειες σε ένα πλήθος κοινωνικών ομάδων οι οποίες το τελευταίο διάστημα, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, έχουν εγκλωβιστεί σε δεινή οικονομική κατάσταση. Οι ομάδες αυτές θα ευεργετηθούν μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας καθώς και μέσω της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας με έμφαση στην απασχόληση εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού. Οι δράσεις αυτές προσβλέπουν στην αναστροφή του ρεύματος φυγής νέων επιστημόνων που τα τελευταία χρόνια έχει λάβει ιδιαίτερα μεγάλες διαστάσεις. Επίσης, η στοιχειοθέτηση της έννοιας των Ειδικών Περιοχών Ενίσχυσης εντάσσεται στη λογική ενίσχυσης κοινωνικών ομάδων που εξαιτίας γεωγραφικών και δημογραφικών χαρακτηριστικών αντιμετωπίζουν αυξημένες ανάγκες σε σχέση με άλλες αντίστοιχες.

2. Καταλληλότητα

Η εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει μια σειρά από ανάλογες προσπάθειες ενίσχυσης της επιχειρηματικής δράσης. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν οι τελευταίοι Επενδυτικοί Νόμοι όπως 2601/1998, 3299/2004, 3908/2011. Οι παλιότεροι Επενδυτικοί Νόμοι συνέβαλλαν στην ανάδειξη και άλλων εργαλείων κρατικής ενίσχυσης (π.χ. φοροαπαλλαγές), βελτίωση της εξωστρέφειας της ελληνικής επιχειρηματικότητας, υποστήριξη στον κλάδο της μεταποίησης, ενίσχυσης της μικρομεσαίας επιχείρησης, ενσωμάτωση στο πλαίσιο της ενίσχυσης σύγχρονων τομέων όπως της ενεργειακής οικονομίας, περιφρούρηση τομέων αιχμής της εθνικής οικονομίας όπως τις τουριστικές επιχειρήσεις. Σε πολύ μεγάλο βαθμό όμως, είτε εξαιτίας της οριζόντιας προσέγγισης που χαρακτήριζε την φιλοσοφία των παλιότερων νομοθετικών πρωτοβουλιών είτε των εγγενών προβλημάτων της συνολικής εθνικής οικονομίας είτε των προκλήσεων του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος, οι Νόμοι αυτοί δεν κατόρθωσαν να δημιουργήσουν ένα επενδυτικό περιβάλλον που θα αποτελέσει ένα ελκυστικό επενδυτικό προορισμό και να ενισχύσουν ουσιαστικά και με προοπτικές την εγχώρια επενδυτική δράση. Τα στοιχεία των παλαιότερων Νόμων καταδεικνύουν ορισμένα βασικά προβληματικά σημεία. Ως ένα τέτοιο θεωρείται η διαχρονικά αυξανόμενη συγκέντρωση επενδυτικών δαπανών και ενισχύσεων σε μικρό αριθμό επιχειρήσεων. Απόρροια του γεγονότος αυτού είναι η εμφάνιση μιας μικρής ομάδας επιχειρήσεων η οποία κατορθώνει να εμφανίζεται διαχρονικά ως επιλέξιμη στους αναπτυξιακούς νόμους περιορίζοντας σημαντικά τη διασπορά των ενισχύσεων σε ευρύτερα στρώματα των ελληνικών επιχειρήσεων. Ένα άκρως προβληματικό σημείο θεωρείται επίσης η μη επίτευξη της περιφερειακής συνοχής η οποία συγκαταλεγόταν στις βασικές επιδιώξεις των νομοθετημάτων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της υλοποίησης των Νόμων αυτών δεν επιτεύχθη κάμψη των περιφερειακών ανισοτήτων. Οι Νόμοι αυτοί επίσης απέτυχαν στο να επιτευχθεί μια κλαδική αναδιάρθρωση και ένας τεχνολογικός εκσυγχρονισμός της ελληνικής οικονομίας. Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί και η σημαντική διάσταση της απασχόλησης που αποτελούσε τουλάχιστον σε κάποιους από αυτούς βασικό κριτήριο επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων (π.χ. 2601/1998). Οι νέες θέσεις που δημιουργήθηκαν θεωρούνται όχι μόνο ελάχιστες σε σχέση με τις παρεχόμενες ενισχύσεις αλλά και ιδιαίτερα δαπανηρές. Μεταξύ των Ν.2601/1998 και Ν.3299/2004 η μέση επενδυτική δαπάνη ανά θέση εργασίας περίπου πενταπλασιάστηκε, ενώ η μέση επιχορήγηση ανά νέα θέση εργασίας περίπου εξαπλασιάστηκε (αφού ο Ν.2601 κατά μέσο όρο 'παρήγαγε' μία νέα θέση εργασίας με 36.432€, ενώ το αντίστοιχο ποσό για τον

3299/2004 έγινε 230.800 €). Η τάση αυτή συνεχίστηκε και στον ν.3908/11 με το ποσό να ανέρχεται στις 322.854€.

2.2. Τα επενδυτικά κίνητρα θεωρούνται εργαλεία των εθνικών πολιτικών που ως στόχο έχουν να συνεισφέρουν στην ενίσχυση συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή επιχειρηματικών κλάδων. Ανάμεσα στους κεντρικούς στόχους τους συγκαταλέγονται η ενίσχυση του επενδυτικού κλίματος, η προώθηση συγκεκριμένων κλάδων της οικονομικής παραγωγής καθώς και πολιτικές που συνδέονται με την περιφερειακή διάσταση της εθνικής οικονομίας. Ο τελευταίος στόχος σχετίζεται με την τόνωση της επιχειρηματικής δράσης περιοχών που υστερούν σε σχέση με τις περισσότερο οικονομικά ανεπτυγμένες περιοχές.

Η πολιτική των επενδυτικών κινήτρων δε χαρακτηρίζει μεμονωμένες χώρες, ούτε εντάσσεται στο περιθώριο των πιθανών εργαλείων που έχουν στη διάθεσή τους εθνικές ή τοπικές κυβερνήσεις. Αυτό σημαίνει πως η επιλογή των επενδυτικών κινήτρων αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί βασική επιλογή των κρατών προκειμένου να ικανοποιήσουν τους στόχους τους. Η παροχή κινήτρων εκ μέρους του κράτους και γενικότερα η διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας αποτελεί ένα είδος πολιτικής που υιοθετείται από όλες τις εθνικές κυβερνήσεις είτε αναφερόμαστε σε ανεπτυγμένα είτε σε λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη.

2.3. Τα διατάγματα και οι κανονιστικές πράξεις που πρέπει να εκδοθούν, προκειμένου να εφαρμοστεί πλήρως η αξιολογούμενη ρύθμιση είναι:

- Κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορισμού του ποσού κατά είδος ενίσχυσης που θα χορηγείται ανά καθεστώς, που συστήνεται και προκηρύσσεται βάσει του επενδυτικού νόμου
- Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού κατανομής των ποσών της παρ. 1 του αρ. 28 μεταξύ των αρμόδιων Φορέων εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του επενδυτικού νόμου
- Υπουργικές ή κοινές υπουργικές αποφάσεις προκήρυξης καθεστώτων
- Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού ορίζονται ειδικότερα θέματα και τυχόν διαφοροποιήσεις, που προκύπτουν από την εφαρμογή των οικείων κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Υπουργική απόφαση σύστασης και συγκρότησης Επιτροπής ελέγχου των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων της περ. Β παρ. 2 του αρ. 14 του επενδυτικού νόμου Υπουργική απόφαση σύστασης και συγκρότησης συλλογικού οργάνου Ελέγχου Επενδυτικών Σχεδίων
- Κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορισμού της αποζημίωσης των μελών του Ε.Μ.Π.Α.
- Κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορισμού της αποζημίωσης των μελών του Ε.Μ.Π.Ε.
- Υπουργική απόφαση σύστασης και συγκρότησης Επιτροπής Ενστάσεων Υπουργική απόφαση σύστασης και συγκρότησης της Γνωμοδοτικής Επιτροπής
- Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού σύστασης και συγκρότησης Επιτροπής Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών
- Κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορισμού της αποζημίωσης των μελών της Επιτροπής Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών
- Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή/και συναρμόδιου Υπουργού περαιτέρω εξειδίκευσης του είδους των επιχειρήσεων της περ. στ' του άρθρου 12 ή και κάθε συναφές θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού
- Κοινή υπουργική απόφαση των συναρμόδιων υπουργών προκήρυξης καθεστώτος στον τομέα της ναυπηγίας
- Κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών με την οποία καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις των επενδυτικών σχεδίων που αφορούν σε δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και βοήθειας με παροχή καταλύματος καθώς και σε κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.
- Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή/και συναρμόδιου Υπουργού με την οποία καθορίζονται το περιεχόμενο, οι ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και περιορισμοί για τα επενδυτικά σχέδια των παρ. 2, 3 και 4 του αρ. 7 του επενδυτικού νόμου
- Κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με την οποία καθορίζονται οι ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και οι περιορισμοί για την υπαγωγή στα

καθεστώτα ενισχύσεων του τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, όπως αυτός ορίζεται στα σημεία 8 και 10 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ

- Κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, για την υπαγωγή σε καθεστώτα ενισχύσεων του επενδυτικού νόμου είδη επενδυτικών σχεδίων στους τομείς: αα. της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στον ΓΑΚ, στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ββ. της γεωργίας, όπως ορίζεται στις Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό και τον δασονομικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές για την περίοδο 2014-2020 (2014/C 204/01 της 1ης Ιουλίου 2014) καθώς και τον καθορισμό των προδιαγραφών, των πρόσθετων όρων, τη νομική μορφή των ενισχυόμενων επιχειρήσεων, των περιορισμών και προϋποθέσεων, καθώς και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας για την παροχή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια των τομέων αυτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας με την οποία εξειδικεύονται οι επιλέξιμες δαπάνες των παρ. 6 έως 9 του παρόντος άρθρου, καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού τους και ρυθμίζεται και κάθε συναφές θέμα για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του αρ. 9 του επενδυτικού νόμου
- Κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών καθορισμού του τρόπου καταβολής της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας
- Κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών για τον καθορισμό του ύψους του παραβόλου της παρ. 6 του άρθρου 17 για την υποβολή αιτημάτων τροποποίησης των επενδυτικών σχεδίων
- Κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών Οικονομίας για την αναπροσαρμογή του παραβόλου υποβολής αιτήματος της παρ. 7 του άρθρου 16
- Κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και

Οικονομικών Οικονομίας για την αναπροσαρμογή του παραβόλου υποβολής αιτήματος της παρ. 5 του άρθρου 13

- Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού με την οποία καθορίζεται η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την παρακολούθηση τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του αρ. 21 του επενδυτικού νόμου
- Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού εξειδίκευσης των προβλεπόμενων κυρώσεων του αρ. 23 του επενδυτικού νόμου και καθορισμού του τρόπου επιβολής
- Κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών καθορισμού της διαδικασίας και του τρόπου ανάκλησης του φορολογικού οφέλους, της καταβολής των οφειλόμενων φόρων, του τύπου και του περιεχομένου της δήλωσης απόδοσης του οφειλόμενου ποσού φόρου, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια
- Κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και των συναρμόδιων Υπουργών, προσδιορισμού της διαδικασίας χαρακτηρισμού των προϊόντων, των παραγωγικών διαδικασιών και των υπηρεσιών ως καινοτομικών
- Κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και των Υπουργείων Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων καθορισμού της διαδικασίας χαρακτηρισμού των προϊόντων, των παραγωγικών διαδικασιών και των υπηρεσιών ως καινοτομικών, για τα clusters καινοτομίας
- Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού εξειδίκευσης των κριτηρίων των επιλέξιμων επιχειρήσεων προς ενίσχυση, των ποσοστώςσεων κρατικής και ιδιωτικής συμμετοχής, της επιλέξιμης χρηματοπιστωτικής μορφής ενίσχυσης, του ανώτατου ορίου χρηματοδότησης ανά επιχείρηση, καθώς και καθορισμού όλων των διαδικαστικών λεπτομερειών σχετικά με τη λειτουργία και διαχείριση των Ταμείων Συμμετοχών
- Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, σύστασης και συγκρότησης της Επιτροπής Αξιολόγησης των ολοκληρωμένων επενδυτικών προγραμμάτων και των μεμονωμένων επενδυτικών σχεδίων του αρ. 62 του επενδυτικού νόμου
- Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για τη σύσταση και συγκρότηση Επιτροπής παρακολούθησης για την υποβοήθηση του επενδυτικού σχήματος υλοποίησης του επενδυτικού προγράμματος που αφορά σε

Ολοκληρωμένα και Χωρικά και Κλαδικά Σχέδια

- Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών καθορισμού των όρων και των προϋποθέσεων των υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων των ΚΑΔ -86- και -87-, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα εφαρμογής τους, του άρθρου 7

3. Συνέπειες στην Οικονομία

3.1 Η αξιολογούμενη ρύθμιση αφορά το σύνολο των νομικών προσώπων ανεξάρτητα αν είναι υφιστάμενες ή υπό σύσταση καθώς και του μεγέθους τους. Υπαγωγή στις ρυθμίσεις του νόμου μπορούν να πραγματοποιήσουν επίσης και συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Θα πρέπει να σημειωθεί πως επιχειρήσεις που συγκεντρώνουν ορισμένα χαρακτηριστικά όπως αυτό της δυναμικότητας, της καινοτομίας, της εξωστρέφειας ΜΜΕ, αυτών που δημιουργούν υψηλή προστιθέμενη αξία αλλά και οι δράσεις δικτυώσεων, δύναται να εισπράξουν τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης.

3.2 Μέσω του προτεινόμενου νομοσχεδίου προωθείται η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και η γενικότερη μεταστροφή του επενδυτικού κλίματος της χώρας. Με κεντρικούς στόχους την καινοτομία, την εξωστρέφεια, τις δικτυώσεις, τα χωρικά-κλαδικά συστήματα επιχειρείται η επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας στην μετά την κρίση εποχή και η συμβολή στην ανάδειξη ενός αναμορφωμένου και αναδιαρθρωμένου παραγωγικού συστήματος. Η στόχευση των ρυθμίσεων του Νόμου σε ένα νέο δρόμο οικονομικής οργάνωσης και παραγωγής πραγματοποιείται μέσω της μετατόπισης των προτεραιοτήτων από την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών χαμηλής προστιθέμενης αξίας και χαμηλής έντασης γνώσης προς μια νέα κατεύθυνση. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως η υπάρχουσα δομή της ελληνικής αγοράς θα παραγκωνιστεί. Η δομή θα χρησιμοποιηθεί με σύμμαχο τα διαθέσιμα συγκριτικά πλεονεκτήματα και με μια σειρά από επιτυχημένες οικονομικές δράσεις θα αναζητηθούν νέα πλαίσια παραγωγής αξίας. Τα πλαίσια αυτά, που αποτελούν ζητούμενο του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου, συνδέονται με την επανεκβιομηχάνιση της χώρας η οποία θα βρίσκεται σε σύμπνοια με εμπορεύσιμες υπηρεσίες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. Η κατεύθυνση αναδιάρθρωσης της ελληνικής επιχειρηματικής δράσης προς περισσότερο καινοτόμες επιχειρηματικές δράσεις αποτελεί ένα πλαίσιο δράσης στο οποίο η ρύθμιση αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση. Η δομή της αγοράς αναμένεται

να επηρεαστεί μέσω της διευκόλυνσης εισόδου σε αυτήν νέων φορέων επιχειρηματικότητας. Τέλος, μέσω της επιχειρούμενης ενίσχυσης της εξωστρέφειας της επιχειρηματικότητας προσδοκάται η αναμόρφωση της δομής της αγοράς η οποία δε θα βασίζεται αποκλειστικά σε με μεγάλο ποσοστό από την εγχώρια ζήτηση.

3.3. Ο Νέος Αναπτυξιακός Νόμος λαμβάνοντας υπόψη του τις αδυναμίες και τους περιορισμούς των προηγούμενων αντίστοιχων πολιτικών, την γενικότερη επαναξιολόγηση της πολιτικής των κινήτρων για την ελληνική πραγματικότητα, την διεθνή οικονομική συγκυρία καθώς και τη θέση της εθνικής οικονομίας στοχεύει σε μια ολοκληρωμένη ανάπτυξη και αύξηση απασχόλησης της ελληνικής οικονομίας. Μια από τις βασικές προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν την εμπέδωση των προωθούμενων πολιτικών αποτελεί η αναδιάρθρωση του ελληνικού παραγωγικού συστήματος η οποία θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας του ελληνικού παραγωγικού συστήματος (με την ταυτόχρονη εγγύηση της βιωσιμότητας) και την αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου (που με τη σειρά του θα οδηγήσει στην αντιστροφή της σύγχρονου φαινομένου της εκροής υψηλά επιστημονικά εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού).

3.4. Το ειδικό μέρος της προτεινόμενης ρύθμισης διαρθρώνεται σε πέντε κεφάλαια, τα οποία περιλαμβάνουν οκτώ επί μέρους καθεστώτα ενισχύσεων. Αυτά είναι οι Ενισχύσεις Μηχανολογικού Εξοπλισμού, η Γενική Επιχειρηματικότητα, οι Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ, οι Ενισχύσεις Καινοτομικού Χαρακτήρα για ΜΜΕ, οι Συνέργειες και δικτυώσεις, οι Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί – Ταμεία συμμετοχών, τα Ολοκληρωμένα χωρικά και κλαδικά σχέδια - αλυσίδες αξίας και οι Επενδύσεις Μείζονος Μεγέθους. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ως η ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομικής δράσης, ενσωματώνονται στις ευνοϊκές ρυθμίσεις του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου. Οι επιχειρήσεις αυτές επίσης εντάσσονται στην υποομάδα των επιχειρήσεων του νόμου που μπορούν να ενταχθούν στη δυνατή ένταση ενισχύσεων. Η περίπτωση αυτή αφορά σε νέες δυναμικές, καινοτόμες και εξωστρεφείς ΜΜΕ, όσες δημιουργούν υψηλή προστιθέμενη αξία καθώς και οι δράσεις δικτυώσεων κ.ά. Λαμβάνοντας υπόψη τα όρια του ΧΠΕ καθορίζονται δύο ομάδες κριτηρίων βάση των οποίων ορίζονται οι προϋποθέσεις της επιπρόσθετης ενίσχυσης επενδυτικών σχεδίων. Τα καθεστώτα αυτά είναι αυτό της "Γενικής Επιχειρηματικότητας", των "Νέων Ανεξάρτητων ΜΜΕ" και των "Ενισχύσεων Καινοτομικού Χαρακτήρα για ΜΜΕ". Στην περίπτωση των "Νέων Ανεξάρτητων ΜΜΕ" στόχος αποτελεί η παροχή ενός πλήρους

πλαίσιου κινήτρων με βασικό στόχο τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να ενταχθούν στο συγκεκριμένο καθεστώς πρέπει να πληρούν τα κριτήρια της μικρομεσαίας επιχείρησης, να είναι υπό σύσταση ή νεοσύστατες και να είναι ανεξάρτητες (με τον τρόπο που ορίζεται η ανεξαρτησία στον νόμο). Δεν σημειώνεται περιορισμός ως προς την νομική μορφή της μικρομεσαίας επιχείρησης και ως προς τον κλάδο δραστηριότητας (πέρα των γενικών περιορισμών του θέτει ο Νόμος). Στο καθεστώς "Ενισχύσεων Καινοτομικού Χαρακτήρα για ΜΜΕ" μπορούν να ενταχθούν μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση επενδυτικών σχεδίων που θα αποσκοπούν στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή την εισαγωγή οργανωτικών και διαδικαστικών καινοτομιών. Οι δαπάνες που μπορούν να ενισχυθούν, προς όφελος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, περιλαμβάνουν μελέτες και αμοιβές συμβούλων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δαπάνες εκκίνησης για τις υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, δαπάνες για αυτοπαραγωγή ενέργειας, δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης για το σύνολο των καθεστώτων και άλλες μελέτες καθώς και δαπάνες σε μια σειρά ειδικών περιπτώσεων όπως για παράδειγμα σε επενδύσεις καινοτομίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ή επιχειρηματικών συστάδων (clusters) καινοτομίας.

3.5. Οι πηγές άμεσης χρηματοδοτικής ενίσχυσης του νέου νόμου είναι: το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, το ΕΣΠΑ, δάνεια του ελληνικού Δημοσίου από τράπεζες του εξωτερικού και η μόχλευση μέσω των Ταμείων Συμμετοχών. Από τις διατάξεις της εξεταζόμενης ρύθμισης προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Έσοδα που θα προκύψουν από την είσπραξη των προβλεπόμενων παραβόλων του άρθρου 13 «Υποβολή αίτησης υπαγωγής», του άρθρου 16 «Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων» και του άρθρου 17 «Τροποποιήσεις απόφασης υπαγωγής».
2. Δαπάνες που θα προκύψουν από το άρθρο 24 «Μητρώο Αξιολογητών», το άρθρο 25 «Μητρώο Ελεγκτών», το άρθρο 26 «Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών» και το άρθρο 27 «Γνωμοδοτική Επιτροπή» θα αντιμετωπισθούν από τα έσοδα της προηγούμενης παραγράφου και επομένως δεν προκύπτει οικονομική επιβάρυνση.

211-

3. Απώλεια εσόδων στον Τακτικό Προϋπολογισμό από την παροχή του κινήτρου της φοροαπαλλαγής, από την οποία θα προκύψει ισόποση οικονομική επιβάρυνση για τα έτη λειτουργίας του αναπτυξιακού νόμου, ως εξής:

Πίνακας 1: Εκτιμώμενο ποσό παροχής φορολογικών κινήτρων

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ	2016	2017	2018	2019	2020
Εκτιμώμενο ποσό παροχής φορολογικών κινήτρων	0,0	0,0	3,0	9,0	15,0

Η χρονική διάρκεια στην οποία θα γίνεται χρήση του κινήτρου της φοροαπαλλαγής εκτιμάται σε 14 έτη, δηλαδή έως το 2031.

4. Εκτιμώμενη καταβολή κεφαλαιακών ενισχύσεων (επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις leasing) ύψους 480 εκ. ευρώ, που θα καλυφθούν από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) και θα κινηθούν εντός των ήδη εγκεκριμένων ορίων πιστώσεων, ως εξής:

Πίνακας 2: Εκτιμώμενο ποσό καταβολής κεφαλαιακών ενισχύσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ	Σύνολο Καταβολών						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Εκτιμώμενο ποσό καταβολής κεφαλαιακών ενισχύσεων	0,0	26,7	80,0	106,7	106,7	106,7	53,3

Η χρηματοδότηση των κεφαλαιακών ενισχύσεων θα πραγματοποιηθεί με την χρήση κοινοτικών (ΕΣΠΑ) και εθνικών πόρων, ως εξής:

Πίνακας 3: Χρηματοδότηση κεφαλαιακών ενισχύσεων μέσω της χρήσης κοινοτικών (ΕΣΠΑ) και εθνικών πόρων

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΣΠΑ	Καταβολές ενισχύσεων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων							
	ΣΥΝΟΛΑ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ΕΣΠΑ Εθνικοί Πόροι (25%)	100,0	0,0	0,0	12,5	25,0	25,0	25,0	12,5
ΕΣΠΑ Κοινοτικοί Πόροι (75%)	300,0	0,0	0,0	37,5	75,0	75,0	75,0	37,5
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΠΑ (Εθνικοί και Κοινοτικοί πόροι)	400,0	0,0	0,0	50,0	100,0	100,0	100,0	50,0

Το υπολειπόμενο ποσό θα καλυφθεί αποκλειστικά με εθνική συμμετοχή εντός των ήδη εγκεκριμένων ορίων πιστώσεων του ΜΠΔΣ, ως εξής:

Πίνακας 4: Χρηματοδότηση κεφαλαιακών ενισχύσεων μέσω Σκέλους Εθνικού ΠΔΕ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΑ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Σκέλος Εθνικού ΠΔΕ	80,0	0,0	26,7	30,0	6,7	6,7	6,7	3,3

Από την καταβολή των κεφαλαιακών ενισχύσεων δεν προκύπτει οικονομική επιβάρυνση.

5. Εκτιμώμενες καταβολές επιστρεπτέων ενισχύσεων (Ταμεία) ύψους 72 εκ. ευρώ που αντιστοιχούν στην κρατική συμμετοχή και θα καλυφθούν από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.), οι οποίες κινούνται εντός των ήδη εγκεκριμένων ορίων πιστώσεων, ως εξής:

Πίνακας 5: Χρηματοδότηση ΕΣΠΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΣΠΑ	ΣΥΝΟΛΑ	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ΕΣΠΑ Εθνικοί Πόροι (25%)	18,0	0,0	0,9	2,7	3,6	4,5	6,3
ΕΣΠΑ Κοινοτικοί Πόροι (75%)	54,0	0,0	2,7	8,1	10,8	13,5	18,9
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΠΑ (Εθνικοί και Κοινοτικοί πόροι)	72,0	0,0	3,6	10,8	14,4	18,0	25,2

Οι επιστρεπτέες ενισχύσεις καταβάλλονται με σκοπό να επιστραφούν σε εύλογο χρονικό διάστημα και ως εκ τούτου δημιουργούν αρχικά εκροές, εντός των ορίων πιστώσεων του ΜΠΔΣ, και εν συνεχεία (μετά την υλοποίηση των επενδύσεων) ισόποσες εισροές/έσοδα, τα οποία εκτιμηθήκαν ως εξής:

Πίνακας 6: Επιστροφές κρατικής συμμετοχής

Επιστροφές κρατικής συμμετοχής									
Έτη	2022	2023	2024	2025	2026 - 2031	2032	2033	2034	2035
Κρατικές εισροές	0,36	1,44	2,88	4,68	7,2	6,84	5,76	4,32	2,52

Από την καταβολή των επιστρεπτέων ενισχύσεων δεν προκύπτει οικονομική επιβάρυνση.

6. Γενικότερα οικονομικά αποτελέσματα: από την υλοποίηση των επενδύσεων θα προκύψουν άμεσα κρατικά έσοδα τα οποία εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στο ποσό των 133 εκ. ευρώ ετησίως από το 2024 και έως το 2031 όπου είναι το καταληκτικό εκτιμώμενο έτος παροχής των κινήτρων. Από τον πίνακα που ακολουθεί αλλά και

την ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτει ότι το σύνολο των εκτιμώμενων άμεσων εσόδων υπερκαλύπτει το σύνολο των εκτιμώμενων καταβολών των ενισχύσεων.

Σημειώνεται ότι, ως έσοδα υπολογίσθηκαν τα άμεσα έσοδα που θα εισπράξει το Δημόσιο από τη λειτουργία των επενδύσεων, δίχως να συμπεριληφθούν έμμεσες και πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στην οικονομία γενικότερα.

Η ανάλυση των άμεσων κρατικών εσόδων, από την λειτουργία των επενδύσεων, έχει ως εξής:

Πίνακας 7: Κρατικά έσοδα από την λειτουργία των επενδύσεων που θα ενταχθούν στον νέο αναπτυξιακό νόμο (σε εκατομ. €)

Έσοδα νέου νόμου	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 - 2031	Σύνολα
Φόρος εισοδήματος νομικού προσώπου από τη λειτουργία της επένδυσης	0,0	0,0	1,5	5,5	11,1	17,4	20,3	24,3	27,6	301,2
Πληρωτέο ΦΠΑ από τη λειτουργία της επένδυσης	0,0	0,0	2,5	9,3	19,1	29,8	37,6	47,5	53,3	572,5
Ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη και εργαζόμενων στις επενδύσεις	0,0	0,0	2,6	9,6	19,2	30,2	35,2	42,2	47,9	522,1
ΕΝΦΙΑ κτιριακών εγκαταστάσεων επενδύσεων	0,0	0,0	0,5	1,6	2,8	4,1	4,3	4,6	4,6	54,4
Σύνολο νέου νόμου	0,0	0,0	7,1	26,0	52,2	81,4	97,4	118,5	133,4	1.450,1

Από την ανωτέρω ανάλυση συμπεραίνεται ότι, από το σχέδιο νόμου προκύπτει οικονομική επιβάρυνση που αφορά μόνο στην παροχή των φορολογικών κινήτρων και η οποία αναλύεται, για τα έτη λειτουργίας του αναπτυξιακού νόμου, ως εξής:

Πίνακας 8: Εκτιμώμενο ποσό παροχής φορολογικών κινήτρων (σε εκατομ. €)

Πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση	2016	2017	2018	2019	2020
--------------------------------	------	------	------	------	------

Εκτιμώμενο ποσό παροχής φορολογικών κινήτρων	0,0	0,0	3,0	9,0	15,0
--	-----	-----	-----	-----	------

3.6. Προκειμένου να προσδιοριστούν οι συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην εθνική οικονομία εκτιμήθηκε ένα δυναμικό πολυμεταβλητό υπόδειγμα το οποίο μας παρέχει τη δυνατότητα εκτίμησης των δυναμικών επιδράσεων που ασκούνται πάνω στο ΑΕΠ από τις μεταβλητές των δημοσίων και των ιδιωτικών επενδύσεων. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται αφορούν στην περίοδο από το πρώτο τρίμηνο του 2000 έως και το πρώτο τρίμηνο 2013. Πρόκειται για ένα ενδογενές σύστημα με τρεις μεταβλητές (ΑΕΠ, Δημόσιες Επενδύσεις, Ιδιωτικές Επενδύσεις) μέσα από ένα σύστημα τριών εξισώσεων. Κάθε μεταβλητή του συστήματος εκφράζεται ως συνάρτηση των υστερήσεων της ίδιας καθώς και των υστερήσεων όλων των άλλων ενδογενών μεταβλητών.

Σύμφωνα με την μελέτη μια αύξηση κατά 6,4% στις ιδιωτικές επενδύσεις έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,3% την επόμενη τριμηνιαία περίοδο και κατά 0,2% τις επόμενες δύο περιόδους. Αθροιστικά, η αύξηση 6,4% στις ιδιωτικές επενδύσεις την περίοδο t (ενός τριμήνου) έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,7% ύστερα από 10 περιόδους σωρευτικά.

Επιπροσθέτως γνωρίζουμε ότι κατά το υπ' όψιν τρίμηνο κατά το οποίο έγινε η εκτίμηση το ύψος των επενδύσεων ήταν 4,8 δις ευρώ σε σταθερές τιμές 2005. Επομένως η αύξηση τους ήταν $4,8 \text{ δις ευρώ} * 6,4\% = 0,3072 \text{ δις ευρώ}$ ενώ η αντίστοιχη αύξηση του ΑΕΠ ήταν $37,7 * 1,7\% = 0,6409 \text{ δις ευρώ}$. Υπολογίζουμε τον «πολλαπλασιαστή των ιδιωτικών επενδύσεων» ως $\Delta\text{ΑΕΠ}/\Delta\text{Επεν.} = DY/DI = 0,6409/0,3072 = 2,08$

Επιπλέον εκτιμάμε ότι μεταξύ 2016 και 2023, οπότε θα τερματιστεί η λειτουργία του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου, θα δημιουργηθούν ιδιωτικές επενδύσεις ύψους 11,01 δις. ευρώ. Επομένως λαμβάνοντας υπ' όψιν τον ως άνω πολλαπλασιαστή θα προκληθεί αύξηση του ΑΕΠ κατά $11,01 * 2,08 = 22,97 \text{ δις ευρώ}$. Φυσικά η ανωτέρω εκτίμηση μπορεί να τροποποιηθεί κατά τρεις τρόπους. Οι δύο αυξάνουν το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα και ο άλλος το μειώνει.

Αναλυτικά:

- 1) Ο πολλαπλασιαστής 2,08 αποτελεί υποεκτίμηση του πραγματικού τελικού αποיעλέσματος στην οικονομία διότι αθροίζει τα αποτελέσματα 10 τριμήνων επομένως 2,5 χρόνων, ενώ είναι σαφές ότι η επένδυση θα έχει πολύ μεγαλύτερη διάρκεια ζωής
- 2) Το ανωτέρω υπόδειγμα αθροίζει το σύνολο των ιδιωτικών επενδύσεων επομένως και επενδύσεις σε κατοικίες. Οι επενδύσεις των αναπτυξιακών νόμων από την άλλη είναι σχεδόν αποκλειστικά βιομηχανικές και τουριστικές επομένως πιο

παραγωγικές κατά μέσο όρο από τις συνολικές επενδύσεις της οικονομίας, συνεπώς ο παρόν πολλαπλασιαστής αποτελεί υποεκτίμηση του πολλαπλασιαστή επενδύσεων του Αναπτυξιακού Νόμου

- 3) Τέλος, αναφερόμαστε και σε ένα μειωτικό παράγοντα. Η υπόθεση που γίνεται εδώ είναι ότι το σύνολο των 11,01 δις ευρώ επενδύσεων των Αναπτυξιακών Νόμων δεν θα προέκυπταν αν δεν ενισχύονταν κρατικά, κάτι άλλωστε επιβεβλημένο και από τις ευρωπαϊκές οδηγίες. Παρ' όλα αυτά σε κάθε περίπτωση η παραπάνω υπόθεση αποτελεί υπερεκτίμηση της πραγματικότητας. Είναι πιθανό ένα μέρος απ' αυτές να γίνονταν έστω και χωρίς την κρατική ενίσχυση. Να σημειωθεί εδώ ότι ακόμα και οι μισές απ' αυτές να προέκυπταν λόγω της κρατικής ενίσχυσης και ακόμα και αν δεν πάρουμε καθόλου υπ' όψιν τους ανωτέρω 1 και 2 αυξητικούς του πολλαπλασιαστή παράγοντες, το αποτέλεσμα θα ήταν αυξητικό τόσο για το ΑΕΠ, όσο και για τα κρατικά έσοδα. Πιο αναλυτικά: Έστω ότι μόνο οι μισές εκ των ανωτέρω επενδύσεων πραγματοποιούνται πρόσθετα λόγω της κρατικής ενίσχυσης, επομένως $11,01/2=5,50$ δις ευρώ * $2,08=11,48$ δις ευρώ θα είναι η προκαλούμενη αύξηση του ΑΕΠ. Παράλληλα η κρατική συμμετοχή για το σύνολο των 11,01 δις είναι 3,49 δις ευρώ. Τώρα για κάθε 1 μονάδα εισοδήματος το κράτος εισπράττει σε έμμεσους φόρους 15,6%, για άμεσους φόρους το 9,7%, και για κοινωνική ασφάλιση το 13,4%. Παραλείποντας άλλες δευτερεύουσες εισπράξεις, αθροίζοντας τα παραπάνω ποσά, φτάνουμε στο ότι για κάθε 1 ευρώ εισοδήματος το κράτος εισπράττει το 38,7% απ' αυτό. Επομένως από το πρόσθετο ΑΕΠ 11,48 δις, το κράτος θα εισπράξει 4,44 δις ευρώ επιπλέον έσοδα και επομένως θα αντισταθμίσει και με το παραπάνω τις ενισχύσεις των 3,49 δις ευρώ που παρέχει με μορφή ενισχύσεων στους ιδιώτες επενδυτές. Φυσικά αυτή είναι μια ακραία μορφή υποεκτίμησης των πιθανών κρατικών εσόδων, που έγινε μόνο για παραδειγματικούς λόγους. Η όλη εικόνα θα είναι αρκετά ευνοϊκότερη για τα κρατικά έσοδα.

Πίνακας 9: Σενάρια Επενδύσεων

	Πρόσθετες επενδύσεις Αναπτυξιακών Νόμων	Πολλαπλασιαστικής ιδιωτικών επενδύσεων	Επιπλέον εθνικό εισόδημα εκ των νόμων	Πρόσθετα κρατικά έσοδα εκ των νόμων	Κρατικές ενισχύσεις	Καθαρά Κρατικά έσοδα
Όλη η πρόσθετη επένδυση προκύπτει λόγω των Αναπτυξιακών Νόμων (αισιόδοξο σενάριο)	11,01	2,08	22,97	8,88	3,49	5,39
Μόνο το 50% των επενδύσεων προκύπτει λόγω των Αναπτυξιακών Νόμων (απαισιόδοξο σενάριο)	5,05	2,08	11,48	4,44	3,49	0,95

Γίνεται από τα παραπάνω σαφές ότι ακόμα και αν υιοθετηθεί το ακραία απαισιόδοξο σενάριο, ότι ελάχιστες επιπλέον επενδύσεις προκαλεί ο αναπτυξιακός νόμος και ότι δεν ισχύουν οι παραπάνω 1 και 2 λόγοι αύξησης του πολλαπλασιαστή, πάλι το καθαρό ισοζύγιο τόσο σε όρους ΑΕΠ, όσο και σε όρους κρατικών εσόδων είναι θετικό. Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν την θετική συνεισφορά της προτεινόμενης ρύθμισης.

4. Συνέπειες στην κοινωνία και στους πολίτες

4.1. Οι βασικοί στόχοι της προτεινόμενης ρύθμισης περιλαμβάνουν την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς και την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας με έμφαση στην απασχόληση εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να αναστραφεί το ρεύμα φυγής νέων επιστημόνων. Στα είδη ενισχύσεων και κινήτρων της

ρύθμισης συμπεριλαμβάνεται η επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο του μισθολογικού κόστους των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται και συνδέονται με το επενδυτικό σχέδιο και οι οποίες δεν λαμβάνουν καμία άλλη κρατική ενίσχυση. Πέρα όμως από αντίστοιχες διατάξεις του Νόμου οι προσδοκώμενες θετικές επιπτώσεις στην εθνική οικονομία θα επηρεάσουν κοινωνικές ομάδες μέσω της αντιμετώπισης της ανεργίας και του γενικότερου ενεργού επενδυτικού περιβάλλοντος. Επίσης, οι κοινωνικές ομάδες οι οποίες κατοικούν σε λιγότερο ευνοημένες περιοχές (ορεινές, νησιωτικές ή παραμεθόριες) θα ενισχυθούν μέσω των Ειδικών Περιοχών Ενίσχυσης. Στο ίδιο μέτρο επίσης εντάσσονται και περιοχές οι οποίες αντιμετωπίζουν μεγάλη πληθυσμιακή μείωση.

4.2. Η θέση του πολίτη στο νέο αναδιαμορφωμένο οικονομικό πλαίσιο, το οποίο αναμένεται να αναδυθεί μέσω των προτεινόμενων ρυθμίσεων, θεωρείται ως ενισχυμένη σε σχέση με τα προηγούμενα έτη και τη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση. Η αύξηση των θέσεων εργασίας, η ενίσχυση νεοφυών επιχειρήσεων, η ενδυνάμωση των ΜΜΕ, η εμπέδωση ενός κλίματος συνεργασιών, η κατάργηση του υποχρεωτικού χαρακτήρα της ίδιας συμμετοχής συμβάλλουν στην ενδυνάμωση της θέσης του πολίτη στην σημερινή οικονομική πραγματικότητα.

4.3. Ο Νέος Αναπτυξιακός Νόμος περιλαμβάνει μια σειρά από απλουστευμένες διοικητικές διαδικασίες έχοντας ως γνώμονα την μείωση της γραφειοκρατίας, τον περιορισμό των διοικητικών εμποδίων και αγκυλώσεων. Ως τέτοιες μπορούν να αναφερθούν η φιλικότερη προς τον πολίτη διαφοροποίηση του τρόπου αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου (π.χ. μείωση αξιολογητών), η θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων υπαγωγής (μετρήσιμα και όχι υποκειμενικά κριτήρια), η επέκταση σε ολόκληρο το χρονικό φάσμα διάρκειας της αξιολόγησης, υπαγωγής και υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, της ηλεκτρονικής συναλλαγής (π.χ. απαλλαγή κατάθεσης φυσικού φακέλου και αντικατάσταση μέσω της δυνατότητας κατάθεσης των απαραίτητων δικαιολογητικών μέσω της χρήσης ηλεκτρονικής πλατφόρμας).

5. Συνέπειες στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

5.1. Η προτεινόμενη ρύθμιση ιεραρχώντας σε υψηλή θέση την αναγκαιότητα ενσωμάτωσης στις διατάξεις τη βιώσιμη ανάπτυξη περιλαμβάνει στις επιλέξιμες δαπάνες (εκτός περιφερειακών ενισχύσεων) των επενδυτικών σχεδίων επενδυτικές δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ (άρθρο 40 Γ.Α.Κ.). Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται μόνο σε πρόσφατα εγκατεστημένη ή ανακαινισμένη δυναμικότητα παραγωγής. Ως τέτοιες δαπάνες θεωρούνται μόνο αυτές που αντιστοιχούν σε παραγωγή θερμότητας η οποία αξιοποιείται για θέρμανση διεργασιών ή χώρων. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες σε εξοπλισμό που χρειάζεται η εγκατάσταση για να λειτουργήσει ως εγκατάσταση συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης, σε σύγκριση με συμβατικές εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης της ίδιας δυναμικότητας, ή οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες για την αναβάθμιση της απόδοσης, αν η υπάρχουσα εγκατάσταση έχει ήδη επιτύχει το όριο υψηλής απόδοσης. Επίσης περιλαμβάνει δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (άρθρο 41 Γ.Α.Κ.). Δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης (άρθρο 46 Γ.Α.Κ.). Επιλέξιμες δαπάνες για τη μονάδα παραγωγής είναι οι πρόσθετες δαπάνες που απαιτούνται για την κατασκευή, την επέκταση και την ανακαίνιση μιας ή περισσότερων μονάδων παραγωγής θερμικής ενέργειας, ώστε να μπορέσουν να αποτελέσουν αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης. Για αυτοπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ή θερμότητας από ΑΠΕ, καθώς και για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μικρά υδροηλεκτρικά έργα είναι επιλέξιμες οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εφόσον χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος δεν είναι επιλέξιμες. Επίσης στα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια περιλαμβάνονται επενδυτικά σχέδια παραγωγής ή συμπαραγωγής και διανομής θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Όλες αυτές οι ενέργειες στοχεύουν στην ανάδειξη της επιτακτικής ανάγκης ενσωμάτωσης της βιώσιμης ανάπτυξης, της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος και της μείωσης των περιβαλλοντικών κινδύνων.

Σε επίπεδο πολιτιστικού περιβάλλοντος στις αξιολογούμενες ρυθμίσεις συμπεριλαμβάνονται κλάδοι δημιουργικών δραστηριοτήτων, τεχνών και ψυχαγωγίας.

6. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις κινούνται στην κατεύθυνση της απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών, ώστε να διαμορφωθεί ένα λειτουργικό και φιλικό επενδυτικό περιβάλλον. Επίσης λαμβάνεται μέριμνα για την ταχύτερη διεκπεραίωση των αιτημάτων υπαγωγής, αξιολόγησης και ελέγχου των σχεδίων, μέσω της στελέχωσης και αναβάθμισης του μητρώου αξιολογητών και ελεγκτών.

7. Νομιμότητα

7.1 Η προτεινόμενη ρύθμιση εντάσσεται στο Άρθρο 5 παράγραφος 1 του Συντάγματος: «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη». Το άρθρο αυτό σχετίζεται με την οικονομική ελευθερία η οποία και προστατεύεται από τη συγκεκριμένη διάταξη του Συντάγματος. Το θεσμικό πλαίσιο της ρύθμισης αποσκοπεί στην βελτίωση της οικονομικής δραστηριότητας της ελληνικής οικονομίας και ως τέτοιο εντάσσεται στην λογική της οικονομική ελευθερίας που εκπορεύεται από το συγκεκριμένο άρθρο του Συντάγματος.

7.2. Για τους σκοπούς της προτεινόμενης ρύθμισης, εκτός από τους ορισμούς που περιλαμβάνονται σε αυτόν, ισχύουν και οι ορισμοί του άρθρου 2 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού με αριθμό 651 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (L 187/1 26-6-2014, εφεξής Γ.Α.Κ.). Οι ενισχύσεις των καθεστώτων παρέχονται σε συμφωνία με τον Γ.Α.Κ. για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι διατάξεις του ως άνω Κανονισμού παραμένουν σε ισχύ και εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση, η οποία δεν ρυθμίζεται ρητά στον παρόντα νόμο. Στις ενισχύσεις των καθεστώτων, για τις οποίες αξιοποιούνται και πόροι των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, έχουν εφαρμογή οι πρόσθετοι όροι και προϋποθέσεις του ενωσιακού και εθνικού δικαίου που διέπουν τις ενισχύσεις αυτές. Στον παρόντα νόμο δύνανται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια για ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων υπαγόμενων σε άλλους κανόνες του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά από προηγούμενη διαδικασία κοινοποίησης και έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργού

Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος νόμου είδη επενδυτικών σχεδίων στους τομείς: αα. της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στον ΓΑΚ, στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος νόμου:

Α. Με βάση τις διατάξεις του Γ.Α.Κ. κατά κατηγορία: α. ο τομέας του χάλυβα, όπως ορίζεται στην παρ. 43 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ., κατά κατηγορία, β. ο τομέας των συνθετικών ινών, όπως ορίζεται στην παρ. 44 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ. κατά κατηγορία, γ. ο τομέας του άνθρακα, όπως ο άνθρακας ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1407/2002 της 23ης Ιουλίου 2002 σχετικά με κρατικές ενισχύσεις προς τη βιομηχανία άνθρακα, δ. ο τομέας της ναυπηγίας. Δύναται, κατ' εξαίρεση, με κοινή υπουργική απόφαση των συναρμόδιων υπουργών να προκηρυχθεί καθεστώς στον τομέα της ναυπηγίας, με βάση τις ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές και κατόπιν προηγούμενης έγκρισης της Επιτροπής, ε. ο τομέας παραγωγής, διανομής και υποδομών ενέργειας, με την επιφύλαξη της παρ. 4 περ. α', στ. ο τομέας μεταφορών και η συναφής υποδομή, όπως ορίζεται στην παρ. 45 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ. κατά κατηγορία.

8. Αρμοδιότητα

8.1. Τα συναρμόδια υπουργεία για τον σχεδιασμό και την προώθηση της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι:

- Υπουργείο Οικονομικών:
  - Καθορισμού του ποσού κατά είδος ενίσχυσης που θα χορηγείται ανά καθεστώς που, συστήνεται και προκηρύσσεται βάσει του επενδυτικού νόμου
  - Καθορισμός της αποζημίωσης των μελών του Ε.Μ.Π.Α.
  - Καθορισμός της αποζημίωσης των μελών του Ε.Μ.Π.Ε.
  - Καθορισμός της αποζημίωσης των μελών της Επιτροπής Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών
  - Καθορισμού του τρόπου καταβολής της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας
  - Καθορισμός του ύψους του παραβόλου της παρ. 6 του άρθρου 17 για την υποβολή αιτημάτων τροποποίησης των επενδυτικών σχεδίων

- Αναπροσαρμογή του παραβόλου υποβολής αιτήματος της πα.5 του άρθρου 13
- Καθορισμός της διαδικασίας και του τρόπου ανάκλησης του φορολογικού οφέλους, της καταβολής των οφειλόμενων φόρων, του τύπου και του περιεχομένου της δήλωσης απόδοσης του οφειλόμενου ποσού φόρου, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια
- Καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων χορήγησης φορολογικών κινήτρων σε ιδιώτες επενδυτές, φυσικά πρόσωπα που επενδύουν στα Ταμεία Συμμετοχών
- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
  - Καθορισμών όρων, προϋποθέσεων, περιεχόμενο, είδος και τρόπος υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών των παρ. 6 έως 9 της παρ. 11 του αρ. 9 του επενδυτικού νόμου
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
  - Καθορισμός ειδικών όρων, προϋποθέσεων, προδιαγραφών και των περιορισμών για την υπαγωγή στα καθεστάτα ενισχύσεων του τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, όπως αυτός ορίζεται στα σημεία 8 και 10 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ
  - Υπαγωγή σε καθεστάτα ενισχύσεων του επενδυτικού νόμου είδη επενδυτικών σχεδίων στους τομείς: αα. της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στον ΓΑΚ, στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ββ. της γεωργίας, όπως ορίζεται στις Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό και τον δασονομικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές για την περίοδο 2014-2020 (2014/C 204/01 της 1ης Ιουλίου 2014) καθώς για τον καθορισμό των προδιαγραφών, των πρόσθετων όρων, τη νομικής μορφής των ενισχυόμενων επιχειρήσεων, των περιορισμών και προϋποθέσεων, καθώς και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας

για την παροχή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια των τομέων αυτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
  - ο Προσδιορισμός της διαδικασίας χαρακτηρισμού των προϊόντων, των παραγωγικών διαδικασιών και των υπηρεσιών ως καινοτομικών, για τα cluster καινοτομίας

8.2. Κατά το στάδιο προετοιμασίας της εξεταζόμενης ρύθμισης υπήρξε συνεργασία με την Διεύθυνση Έγκρισης και Παρακολούθησης Επενδύσεων της Γενικής Διεύθυνσης Ιδιωτικών Επενδύσεων καθώς και με το Αυτοτελές Τμήμα Φορολογικών Κινήτρων της Γενικής Γραμματείας Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων.

8.3. Οι υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των δράσεων της εξεταζόμενης ρύθμισης είναι:

- Διεύθυνση Έγκρισης και Παρακολούθησης Επενδύσεων της Γενικής Διεύθυνσης Ιδιωτικών Επενδύσεων: Κύρια ευθύνη της εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης
- Αυτοτελές Τμήμα Φορολογικών Κινήτρων της Γενικής Γραμματείας Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων: Υποστηρικτικό ρόλο της Διεύθυνση Έγκρισης και Παρακολούθησης Επενδύσεων για την περίπτωση των κινήτρων των φοροαπαλλαγών
- Διεύθυνση Αδειοδοτήσεων της Γενικής Γραμματείας Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων: Υπεύθυνη για το καθεστώς Επενδύσεις Μείζονος Μεγέθους ως προς το σκέλος της αδειοδότησης.

9. Τήρηση Νομοτεχνικών Κανόνων και Κωδικοποίηση

Κατά τη σύνταξη της προτεινόμενης διάταξης, τηρήθηκαν οι νομοτεχνικοί κανόνες της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (ΚΕ.Ν.Ε.).

10. Διαφάνεια - Κοινωνική συμμετοχή

10.1. Από τον Μάιο μέχρι τον Νοέμβριο 2015 υπήρξαν συναντήσεις του Γενικού Γραμματέα Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων και της ομάδας που προετοίμαζε το νόμο με πάνω

από 70 επιχειρηματικούς φορείς. Σχεδόν όλες οι συναντήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

Ήδη από το Φεβρουάριο 2015 υπήρξε ανοικτή πρόσκληση για υποβολή προτάσεων για τον αναπτυξιακό νόμο στο διάστημα 12/08-30/09/2015. Στη διαβούλευση αυτή στάλθηκαν πάνω από 160 γραπτές προτάσεις κυρίως από συλλογικούς φορείς (Επιμελητήρια, Περιφέρειες, κ.α.)

Αναλυτικά οι κοινωνικοί εταίροι και εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη που κλήθηκαν να λάβουν μέρος στην διαβούλευση για την προτεινόμενη ρύθμιση είναι:

- Επιμελητήρια:

- Επαγγελματικό Πειραιά
- Έβρου
- Ημαθίας
- Βοιωτίας
- Φθιώτιδας
- Κοζάνης
- Αχαΐας
- Ηρακλείου
- Λάρισας
- Κορίνθου
- Χανίων
- Πελοποννήσου
- Αχαΐας
- Λέσβου
- Αρκαδίας
- Κυκλάδων
- Εύβοιας
- Φωκίδας
- Πρέβεζας

- Κέρκυρας
  - Δωδεκανήσου
  - Κιλκίς
  - Φλώρινας
  - Επιμελητηριακός Όμιλος Ανάπτυξης Ελληνικών Νησιών
  - Επαγγελματικό Θεσσαλονίκης
  - Βιοτεχνικό Θεσσαλονίκης
  - Εμπορικό & Βιομηχανικό Θεσσαλονίκης
  - Οικονομικό Ελλάδος
  - Τεχνικό Επαγγελματικό Ανατολικής Στερεάς
  - Εμπορικό & Βιομηχανικό Ροδόπης
  - Ελληνογερμανικό
  - Ελληνοαμερικανικό
  - Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος
  - Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος
  - Επιμελητηριακός Όμιλος Ανάπτυξης Ελληνικών Νησιών
  - Βιοτεχνικό Αθήνας
- Περιφέρειες
    - Αττικής
    - Αν. Μακεδονίας-Θράκης
    - Κεντρικής Μακεδονίας
    - Στερεάς Ελλάδας
    - Δυτικής Μακεδονίας
    - Κρήτης
    - Βορείου Αιγαίου
    - Ιονίων Νήσων

- Πελοποννήσου
- Σύμβουλοι
  - Deloitte
  - KPMG
  - PWC
  - VCE
  - Ευρωγνώση
  - Ernst & Young
  - Παγκρήτια Συν/κή Τράπεζα
  - Ατλαντίς
  - ST Consulting
  - Noisis
  - Διαδικασία ΑΕ
  - Grant Thornton
  - Qualco
  - ΣΚ ΑΙΓΙΣ
  - GB Horizons
- Συλλογικοί φορείς
  - Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων
  - Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος
  - Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων
  - Σύνδεσμος Βιομηχανιών Στερεάς Ελλάδας
  - Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος
  - Συνομοσπονδία Επιχειρηματιών Ενοικιαζόμενων Δωματίων Διαμερισμάτων Ελλάδος
  - ΒΙΠΕ Κιλκίς
  - Ομοσπονδία Επαγγελματικών & Εμπορικών Σωματείων Έβρου

- ο Ελληνικός Σύνδεσμος Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων
- ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων
- ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών
- ο Σύνδεσμος Τυποποίησης Ελαιολάδου Κρήτης
- ο Σύνδεσμος Συμβούλων Επιχειρήσεων
- ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος
- ο Ένωση Εισηγμένων Εταιρειών
- ο Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου & Επιχειρηματικότητας
- ο Δικτύου Συνδέσμων Βιοτεχνιών & Βιομηχανιών Ακριτικών Περιοχών
- ο Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών
- ο Πανελλήνια Ένωση Φαρμακοβιομηχανίας
- ο Σύνδεσμος Εταιρειών Συμβούλων Μάνατζμεντ Ελλάδος
- ο Συνδέσμου Θεσσαλικών Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών
- ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τυποποίηση Ελαιολάδου
- ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Πελοποννήσου και Δυτικής Ελλάδος
- ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Βιομηχανικής Περιοχής Τρίπολης
- ο Ελληνική Ένωση Τραπεζών
- ο Σύνδεσμος Εργαζομένων Τουρισμού Επισιτισμού
- ο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας
- ο Σύνδεσμος Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών
- ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας
- ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής Βορείου Ελλάδος
- ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Πλαστικών Ελλάδος
- ο Σύνδεσμος Δήμων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας
- ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Αττικής και Πειραιώς
- ο Ομοσπονδία Τουριστικών Καταλυμάτων & Επιχειρήσεων Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού Ηπείρου. « Ο ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ »

- Συνομοσπονδία Επιχειρηματιών Τουριστικών Καταλυμάτων Ελλάδος
  - European Investment Fund
  - Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας
  - Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας
Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
  - Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου
  - Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιφέρειας Κρήτης
  - Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
  - Ελληνικό Δίκτυο Μικρών Νησιών
  - Ελληνικός Σύνδεσμος Επενδυτών Μικρών Ανεμογεννητριών
  - Ελληνικού Συνδέσμου ΒΙΟΑΕΡΙΟΥ (HEL.BI.O)
  - Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδας
  - INNOVATTHENS
  - Εθνική Συνομοσπονδία Εθνικού Εμπορίου
  - Ένωση Ξενοδόχων Ευβοίας
  - ΑΣΠΗ ΕΛΛΑΣ
  - ΗVCA
  - Ένωση Εισηγμένων Εταιρειών
  - Πανελλήνια Ένωση Διπλωματούχων Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων
Έργων
  - Ταμείο Ανάπτυξης Νέας Οικονομίας
  - Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού/Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα
-
- Εταιρείες – ιδιώτες
    - European Dynamics SA
    - Caroil AE
    - Θ.Κ.ΣΚΑΓΙΑΣ ΑΒΕΕ
    - Thermotron
    - Nokia networks
    - Corallia

- NAMCO HELLAS A.E.B.E.
- Βεργίνα
- ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ
- Prepac
- BIC
- Hellenic Steel
- Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης
- Ericsson
- Κοντοσούρης Printing
- KASOS AE
- Hellenic Biocluster-HBio
- Τράπεζα Πειραιώς

- Πανεπιστήμια
  - Πανεπιστήμιο Πατρών
  - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
  - Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

- Θεσμικοί Φορείς
  - INNOVATTHENS
  - Enterprise Greece
  - Τεχνόπολις
  - GG Υποδρωμwn Perka
  - ΓΓ Χωρικού Σχεδιασμού
  - Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
  - Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας
  - Υπουργείο Ναυτιλίας

- ο ΓΓ Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής
- ο Διεύθυνση Αναπτυξιακής Στρατηγικής ΣΙ
- ο Ενδιάμεσος Φορέας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα
- ο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

10.2. Έλαβε χώρα δημόσια διαβούλευση στο δημόσιο διαδικτυακό το <http://www.opengov.gr/γροίαν/?p=7464>, από την 05/05/2016 έως την 20/05/2016, όπου ο κάθε ενδιαφερόμενος υπέβαλλε τα σχόλια, παρατηρήσεις και προτάσεις του. Αναρτήθηκαν 453 σχόλια, εκ των οποίων τα περισσότερα προέρχονται από συλλογικούς φορείς (Επιμελητήρια, Περιφέρειες, Ομοσπονδίες, Συνδέσμους) και πλήθος πολιτών. Τα σχόλια ελήφθησαν υπόψη κατά τη σύνταξη του τελικού σχεδίου.

B: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

11. Γενική Αξιολόγηση

A) Μεταβατικές διατάξεις ν. 3299/2004 και ν. 3908/2011

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, δίνεται παράταση ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων τα οποία είχαν υπαχθεί στους νόμους 3299/2004 και 3908/2011, ώστε να δοθεί η δυνατότητα διευθέτησης μεγάλου αριθμού εκκρεμοτήτων. Οι ρυθμίσεις λαμβάνουν υπόψη την πληθώρα των σχετικών αιτημάτων των επιχειρήσεων που επιδιώκουν να ολοκληρώσουν τις επενδυτικές τους προτάσεις παρά τα προβλήματα της χρηματοοικονομικής κατάστασης, ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα να προχωρήσουν στην ολοκλήρωση των εγκριθέντων έργων τους εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.

Με τις υπόλοιπες διατάξεις επιδιώκεται η απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων.

Οι ρυθμίσεις αναμένεται να ωφελήσουν σημαντικά την οικονομία, καθώς δίνουν τη δυνατότητα ολοκλήρωσης πληθώρας επενδύσεων.

Β) Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου

Στόχος της σύστασης του Α.Σ. είναι η δημιουργία ενός κεντρικού γνωμοδοτικού οργάνου για την ανάπτυξη, το οποίο θα είναι σε θέση να αξιολογεί συνδυαστικά την αξιοποίηση των επιμέρους χρηματοδοτικών εργαλείων, να προτείνει στοχευμένες παρεμβάσεις, και να χαράσσει στρατηγική για την ανάπτυξη με ορίζοντα μακροοικονομικό. Για το σκοπό αυτό, το Α.Σ. αποτελείται από δύο πυλώνες, την Επιστημονική Επιτροπή και την Επιτροπή Κοινωνικών Εταίρων και Δημόσιας Διοίκησης. Μέσω της λειτουργίας μιας ομάδας εξειδικευμένων επιστημόνων και, παράλληλα, της σταθερής αντιπροσώπευσης των κεντρικών φορέων που εμπλέκονται στα ζητήματα ανάπτυξης, επιδιώκεται η δημιουργία ενός αποτελεσματικού θεσμικού εργαλείου με εξέλιξη και συνέχεια, το οποίο θα ενισχύσει σημαντικά την παρουσία της χώρας μας στα διεθνή φόρα διαμόρφωσης πολιτικής.

Η σύσταση του Αναπτυξιακού Συμβουλίου αναμένεται να έχει θετική επίδραση στην οικονομία, μέσω της βελτίωσης της αξιοποίησης των διαθέσιμων αναπτυξιακών εργαλείων.

11.1 Με τα άρθρα 76 έως 83 ρυθμίζονται θέματα των προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων. Λαμβάνοντας υπόψη την δημοσιονομική αλλά και ευρύτερη οικονομική κρίση των τελευταίων ετών που έχει μεταξύ των άλλων και τη συνέπεια της αδυναμίας έγκαιρης υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων που υπήχθησαν στις διατάξεις των νόμων 3299/2004 και 3908/2011 χορηγείται πρόσθετη παράταση του χρόνου ολοκλήρωσής τους, προκειμένου να υπάρξει δυνατότητα πραγματοποίησης του υπολειπόμενου έργου της εγκριθείσας επένδυσης (άρθρο 76). Η ένταξη μεγάλου αριθμού επενδυτικών σχεδίων, κυρίως στις διατάξεις του νόμου 3299/2004, με απαιτήσεις για ιδιαίτερα σημαντικά ποσά ενίσχυσης σε συνδυασμό με τις περιορισμένες δυνατότητες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων υποχρεώνει το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού να προβεί σε ρυθμίσεις τμηματικής καταβολής των χορηγούμενων ενισχύσεων, η οποία θα πραγματοποιείται με συγκεκριμένο αριθμό δόσεων, προσδιορισμένων σε τακτά χρονικά διαστήματα (άρθρο 77). Με τα λοιπά άρθρα, ήτοι από το 78 έως και 83 ρυθμίζονται ζητήματα ουσιαστικά αλλά και οργανωτικά με αποκλειστικό σκοπό να διευκολύνουν την ολοκλήρωση των εκκρεμών επενδυτικών σχεδίων αλλά και να επιταχύνουν τις διαδικασίες, από μέρους της Διοίκησης, σε όλα τα στάδια υλοποίησης των επενδύσεων αυτών, όπως π.χ. μη απαίτηση προηγούμενης προσκόμισης έγκρισης τραπεζικού δανείου για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου (άρθρο 78 παρ. 1), δικαίωμα επιλογής του φορέα του επενδυτικού σχεδίου για αξιοποίηση του κινήτρου της φορολογικής απαλλαγής αντί της

επιχορήγησης (άρθρο 78 παρ. 3), δυνατότητα μείωσης του ποσοστού της ίδιας συμμετοχής μέχρι του απαραίτητου ελαχίστου ποσοστού του 25% (άρθρο 78 παρ. 4), κατηγοριοποίηση των επενδυτικών σχεδίων προκειμένου να ακολουθείται διαφορετική σειρά στο στάδιο του ελέγχου και της ολοκλήρωσης με άμεσο αποτέλεσμα την επιτάχυνση των διαδικασιών, ιδιαίτερα στις επενδύσεις που κρίνεται αναγκαία η πρόταξή τους π.χ. συγχρηματοδοτούμενες επενδύσεις, επενδύσεις για επιστροφή εγγυητικής επιστολής κ.λπ. (άρθρο 79), θέσπιση υποχρέωσης καταβολής παραβόλου των φορέων των επενδύσεων για τον έλεγχο των επενδυτικών τους προγραμμάτων (άρθρο 80, παρ. 1), διεύρυνση της δυνατότητας εγγραφής στο Μητρώο Ελεγκτών με νέα μέλη που θα είναι πτυχιούχοι ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων π.χ. οικονομολόγοι, μηχανικοί κ.λπ. και κατόπιν ειδικής εκπαίδευσης και δοκιμαστικής περιόδου θα καθίστανται ικανοί να συμμετέχουν στις διαδικασίες ελέγχου των επενδύσεων.

- Με το άρθρο 84 ρυθμίζονται θέματα της Διεύθυνσης Κεφαλαίων Εξωτερικού. Τροποποιούνται διατάξεις

- Α. Της Άδειας διαμονής σε πολίτες τρίτων χωρών για επενδυτική δραστηριότητα (Άρθρο 16 ν.4251/2014). Επιδιώκεται η βελτίωση του σχετικού πλαισίου μέσω των ακόλουθων ρυθμίσεων :1) στα μέλη της οικογένειας στα οποία χορηγείται άδεια διαμονής θα συμπεριληφθούν και οι «ανιόντες των συζύγων» 2) ο ενδιαφερόμενος πολίτης τρίτης χώρας θα έχει δυνατότητα υποβολής της αίτησης στην Ελλάδα υπό την προϋπόθεση ότι βρίσκεται νόμιμα στη χώρα. 3) Με εγκύκλιο θα προσδιοριστούν οι κλάδοι (διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων) στους οποίους μπορούν να επενδύσουν.

Β. Αλλοδαπές εταιρείες για παροχή ενδοομικών υπηρεσιών (ν.3427/2005 ΚΕΦ ΣΤ). Με την υπάρχουσα νομοθεσία περιλαμβάνονται αλλοδαπές εταιρείες που εγκαθίστανται στην Ελλάδα με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών προς την μητρική και λειτουργούν με προκαθορισμένο περιθώριο κέρδους -υποχρέωση για ετήσιες δαπάνες λειτουργίας 100.000 € / έτος και απασχόλησης 4 ατόμων. Με τις προτεινόμενες τροπολογίες επέρχεται διεύρυνση του καθεστώτος. Συγκεκριμένα δίνεται η δυνατότητα και σε ελληνικές πολυεθνικές να κάνουν χρήση των ρυθμίσεων ώστε να έχουν τη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών και σε συνδεδεμένες αλλοδαπές επιχειρήσεις (του ίδιου ομίλου) με έδρα στην Ελλάδα. Τέλος με Υπουργική απόφαση θα μπορούν να προστεθούν και άλλες κατηγορίες επιτρεπόμενων παρεχόμενων υπηρεσιών.

12. Διαφάνεια και Διαβούλευση

Για τις προτεινόμενες ρυθμίσεις προηγήθηκε διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς φορείς, τόσο μέσω αποστολής υπομνημάτων, όσο και με ανάρτηση των ρυθμίσεων στο διαδικτυακό τόπο της δημόσιας διαβούλευσης (oregon.gr)